
**Perspectives entorn dels
cent anys de cinema
a Sant Feliu de Guíxols**

COL.LECCIÓ: ESTUDIS GUIXOLENCES

AFIC, A. BIGAS - N. DELGADO - J. VICENS,
G. BUSSOT, A. FERRER, A. HEREU, A. MATAS
i SERVEI DE PUBLICACIONS i D'ARXIU

**PERSPECTIVES ENTORN
DELS CENT ANYS
DE CINEMA A
SANT FELIU DE GUÍXOLS**

AJUNTAMENT DE
SANT FELIU DE GUÍXOLS

1995

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
Servei de Publicacions i d'Arxiu

DIPUTACIÓ DE GIRONA

CONSELL COMARCAL DEL BAIX EMPORDÀ

Edita: Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols
Servei de Publicacions i d'Arxiu

Impremta: Gràfiques Bigas - C/ Sant Adolf, 16
Sant Feliu de Guíxols

Correcció: Daniel Vivern

Dipòsit Legal: 486-95-Gi.

I.S.B.N. 84-920253-1-X

EL GOIG DE MIRAR ENRERE LES IMATGES I L'AVENTURA DE RECONÈIXER EL QUE SOM

Bells i vells amics em demanen de posar unes paraules al llibre col·lectiu que han preparat, amb l'ajuda de l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, per commemorar el centenari del cinema. No cal dir que ho accepto amb goig ja que l'efemèride en ella mateixa ja seria prou motiu però, a més, hi ha el fet dels meravellosos moments humans i fílmics que he pogut passar a Sant Feliu.

El cinema, entre d'altres virtuts bàsiques, té la de fer possible la resurrecció, potser fantasmagòrica però copsable amb els sentits, de tot allò que ha captat en un moment de total concreció. I gràcies a això, els éssers humans ens morim una mica menys o, si es vol, perdurem una mica més. El cine-club, els concursos de cinema amateur, les jornades d'estudi... quants i quants moments d'una agradable sensació de companyonia no hi hem viscut?

Si l'estudi erudit i sistemàtic de Gerard Bussot Liñón escorcolla, pam a pam i dada per dada, allò que han estat els edificis sense els quals el cinema no hauria estat físicament projectable, Anna Bigas, Neus Delgado i Joan Vicens es dediquen a recordar les cintes que varen marcar fites en la realitat socio-cultural de la gran majoria de la població, tant pel fet d'ésser-hi projectades com pel d'haver-hi quedat impresos per sempre els seus paratges.

Antoni Ferrer ens fa una crònica completa, tant de les vetllades del Fòrum Cultural com pel que fa a la formació i avatars del Cine-club, amb anècdotes a voltes pintoresques però ben representatives d'allò que el cine-clubisme representà a la Catalunya d'aquells anys: una plataforma cultural, tant informativa com formativa que, en la seva senzillesa, esde-

venia punt de confrontació entre el poder arbitrari dels qui manaven i la petita heroïcitat quotidiana dels que no eren pas proclius a obeir amb els ulls clucs.

Capítol a part mereix l'aspecte del cinema amateur, activitat potser no majoritària però sí la que major renom donà a la ciutat. Deixant a part la meritòria tasca que «Experimental Ninots», destacable per mèrits propis, i que comenta el seu creador, Alexandre Matas, el cert és que els vint anys d'existència del Festival Internacional de Cinema Amateur de la Costa Brava i les activitats que es desenvoluparen al seu entorn foren un esforç coherent i conseqüent, ben difícil de calibrar en tot el seu valor. Alfons Hereu qui, durant anys en fou l'animador, en dóna una visió que va més enllà de la crònica, segurament per provocar en el lector una reflexió necessària. Tot això ho complementa amb una acurada filmografia dels autors guixolencs, i en aquest punt m'agradaria suggerir que es fes un esforç per evitar que aquest material pugui perdre's un dia. Un esforç per reunir-lo i posar-lo a l'abast de qui en pugui prendre profit cultural, social o històric.

La celebració dels primers cent anys del cinema hauria de portar a unes quantes reflexions. I entre elles, la de calibrar fins a quin punt la vida de les generacions que han viscut el segle XX no hauria estat la mateixa sense la seva existència. Qüestions psíquiques i físiques, realitats antropològiques i socials, ideològiques i àdhuc polítiques s'han vist influenciades o condicionades pel fet fílmic. Des de les modes en el vestir o les característiques de la decoració d'interiors fins a canvis en els usos lingüístics i gestuals...tot ha estat tocat, amb més o menys força i en un moment o altre, per allò que el cinema ha posat com a exemple de milions i milions de persones. Usos i costums, hàbits alimentaris i de conducta i fins capteniments morals han estat capes permeables a la penetració d'allò que les imatges en moviment primer i els àudio-visuals després han anat segregant i presentant. I no només això; la utilització del cinema ha fet retrocedir les fronteres d'allò inconegut, els límits de la realitat que escapaven als llinars de la percepció humana. El cinema ha arribat i ha penetrat allí on les nostres capacitats sensorials resultaven limitades per fer-ho i les nocions tradicionals d'espai i de temps han saltat a miques. Però al mateix temps, i fent servir els mateixos aparells, els humans han fet visible i han posat a l'abast allò que hi havia d'imaginar en el seu interior i els «mites» més intel·lectius s'han convertit en realitats sensibles. Món interior i món exterior s'han mostrat en unió inextricable, com en la veritat més profunda del nostre ésser i del nostre devenir. L'ésser humà de l'etapa fílmica no pot, doncs, mirar, sentir ni pensar com el d'etapes anteriors de l'hominització.

Per això és tan important que, aprofitant l'avinentsa del centenari, es produeixin fets com el del llibre que el lector té a les mans. Si es compara amb l'Univers, la Terra no és sinó un petit punt en l'espai/ temps. Si es compara amb el Món, Catalunya no és altra cosa que un molt petit triangle d'una enorme bola. Si es compara amb Catalunya, Sant Feliu de Guíxols no és més que una de tantes realitats col·lectives d'un teixit molt més gran i complex del que els propis sentits poden abastar. I, malgrat tot, amb el cinema, Sant Feliu ha traspassat les seves fronteres físiques i s'ha fet conèixer molt més enllà que no ho hauria pogut fer abans de 1895 i la seva gent ha pogut copsar, comprendre i representar-se un Univers amb una amplitud inabastable només cent anys abans.

Avui per avui, quan tenim un escreix d'informació que no som capaços de pair, una facilitat de comunicació que ha abolit les antigues concepcions cosmogòniques, cal que reflexionem sobre què n'hem fet de tot plegat. I és especialment esperançador que hagi estat Sant Feliu qui hagi decidit de fer-ho pel seu compte, sense necessitat que li ho indiquessin, controlessin o manessin des de fora, seguint aquell antic principi de subsidiaritat pel qual les coses que el petit pot fer, que no les faci el gran!

Això indica un grau d'auto-comprensió i d'anàlisi, de llibertat en el propi coneixement que pot evitar les sempre perilloses pèrdues d'identitat, el diluir-se en un maremàgnum caòtic o el de veure's falsament representat pels corrents centralistes, propers o llunyans. En cent anys, el cinema ha contribuït a afasionar Sant Feliu però Sant Feliu ha ajudat a afasionar el cinema. La gran porta cinematogràfica que serveix d'entrada a la Universal, serveix de sortida vers el mateix univers.

Amb aquest llibre, de manera semblant als trucatges cinematogràfics, ens podem permetre el goig de mirar les imatges cap enrere i viure l'aventura de reconèixer el que som.

Miquel Porter i Moix
Universitat de Barcelona

Març del 1995, any del Centenari del Cinema

PRESENTACIÓ

La història de la nostra ciutat, durant el segle XX, no seria la mateixa sense el paper que tingué des dels seus inicis un invent com el cinematògraf. La importància del cinema té un doble vessant. Per una part, és una aportació a l'art i, per l'altra, és una aportació a la cultura popular, però d'ambdós vessants cal tenir present els seus valors: sense el paper de la qualitat artística no es pot entendre el paper clarament sociològic del cinema i, més concretament, de «l'anar al cinema».

Sant Feliu també va viure de prop l'aparició i el desenvolupament del cinema, i de forma intensa els diversos moments històrics de la seva evolució. Considerem a més l'important paper urbà que van tenir els edificis que foren sales cinematogràfiques, construccions que durant molts anys ennobliren la ciutat, sense deixar de mantenir una altra activitat cultural bàsica com és el teatre. Durant poc menys de 100 anys els guixolencs han gaudit, han patit i han passat l'estona al cinema; és per això que una part de la seva vida, de la seva història, l'hem de situar davant d'una gran pantalla gran i dins d'una sala fosca.

El treball que us presentem ha revisat aspectes fonamentals i també col.laterals de la història de Sant Feliu de Guíxols en relació al cinema, des dels edificis fins a la producció cinematogràfica local passant per aspectes com les pel.lícules filmades aquí, sense oblidar altres activitats cinematogràfiques que els ciutadans desenvoluparen (Cine-Club, Festival de Cinema Amateur) en èpoques històricament fosques.

El fet que volem destacar és l'aportació brillant que han realitzat els autors, els quals de forma individualitzada o en grup de treball han estudiat amb molta cura els aspectes esmentats, sense deixar de banda cap detall i intentant oferir al lector una elaborada visió històrica que acosti el passat a tots aquells que no el van poder viure o per portar el record punyent a molts que ho van viure de prop. Aquest treball pluridisciplinar, que abraça des d'aportacions provinents de la investigació universitària fins a aportacions personalitzades d'experiències viscudes, ens permet tenir a l'abast una obra diversa però homogènia, que ens mostra sense dubtes i amb nitidesa allò que s'estudia. Aquest exemple ens fa veure les possibilitats d'una ciutat com la nostra, cada dia més oberta a la participa-

ció en l'àmbit cultural, i creiem que és un procediment a seguir perquè així els ciutadans podran sentir com a seva l'activitat i el desenvolupament cultural.

Tenim a les mans una altra peça de l'edifici cultural que anem construint amb diferents accions. En el cas de la col·lecció d'Estudis Guixolencs que, arribant al número 10, esdevé una realitat consolidada que inicià els seus primers passos 8 anys enrere. Aquesta fita té el valor afegit de comptar amb el treball d'unes persones que sense formar un grup han treballat fins aconseguir un resultat d'equip. Tot això és el que ens permet afirmar que la feina feta fins ara segueix en el bon camí, només una política oberta i participativa podria donar fruits com el que presentem i que us recomanem llegir.

Josep M. Muñoz i Ayats
Regidor de Cultura

EDIFICIS GUIXOLENCES DESTINATS A SALES CINEMATOGRAFÍQUES

Gerard Bussot i Liñón

Quan, l'any 1895, aparegué a París el meravellós invent del cinematògraf dels germans Lumière, Sant Feliu de Guíxols comptava ja amb edificis ben consolidats per a teatre, balls populars i tot tipus d'espectacles; fets, gairebé, a la mesura i disponibilitat del públic ganxó. La nostra població gaudia -des de feia molts anys i a semblança de les grans ciutats- de diverses construccions destinades a l'esmentada finalitat: el saló Goula, també anomenat saló Roca o de la carretera (1867), el saló de la vídua Lloveras (1870) i el saló Torrent (1887). Fins i tot, i durant els primers anys vuitanta del segle passat, Sant Feliu havia comptat amb l'edifici degà dels teatres-saló de ball guixolencs, l'anomenat teatre Alsina, distingit honoríficament amb el nom de Coliseu i situat a l'antic carrer de la Processó núm. 18, actual Joan Maragall, núm. 24 i 26.

Aquest vell edifici s'alçava justament on avui hi ha l'hotel-residència Rex II¹ i, sens dubte, va ésser el bressol de l'art de Tàlia a la nostra pobla-

¹ Reg. de la Propietat de SFG; finca núm. 421, t.59, f. 237-241. La recerca s'inicià a partir de l'actual propietari Joan Pujol i Romà, fins a localitzar-la en la seva primera anotació -lletra A- 1864: «edificio destinado a Teatro y salón de baile, señalado de número 18, es situado en la calle de la Procesión de esta misma villa». Particularment havia pensat en aquest emplaçament -malgrat que Ll. Esteva i N. Masferrer en el seu article «El Teatre Alsina (1843-1883)» aparegut al setmanari *Ancora* FM 1987, el situen un xic més amunt, concretament on hi ha l'edifici que féu construir, l'any 1885, Joan Alsina, darrer propietari d'aquest teatre i on s'emplaça actualment l'agència Ragolta- pel fet d'haver trobat diversos expedients d'obres de reforma a l'AHMSFG, dels anys 1891, 1893 i 1918 on s'especifica clarament que «...se realizarán en el edificio ex-teatro, hoy almacén, de la calle de la Procesión». He consultat les instàncies de particulars: Ramon Dausà i Solés (19-IX-1891) i de J. Alsina i Pou (28-XI-1893 i 25-IV-1918). Per tant l'edifici que va allotjar el teatre Alsina no va ésser enderrocat; ans al contrari, va continuar dempeus amb transformacions exteriors de les seves obertures per a instal·lar-hi diversos magatzems. Com a curiositat cal esmentar Gaziel que, en el seu llibre *Sant Feliu de la Costa Brava*, p. 233 diu d'aquest teatre: «Jo encara el recordo, ja desafectat, fet una quadra abandonada i plena de fòtils vells, que als minyons del barri ens servia per a entafonar-nos-hi quan jugàvem a la cuït amagar».

ció, malgrat que seria clausurat definitivament, pel seu estat ruïnós, l'any 1883. El teatre -i sala de ball- conegut posteriorment com a **Alsina** havia estat construït pel comerciant guixolenc Antoni Vidal i Aligós, domiciliat a la ciutat de Marsella, casat amb Gertrudis Calzada, molt abans del 6 de juny de 1842, data en què testamentà davant el notari guixolenc María José Sala. Així, doncs, el teatre no va ser aixecat -com fins ara s'havia pensat- pel seu fill i alhora gran patrici de la ciutat de Sant Feliu, Antoni Ma Vidal. En el seu llegat, el pare Vidal -que expirà el 19 de març de 1844 a l'edat de seixanta anys- a més de deixar una incalculable fortuna en diners, béns i immobles als seu set fills: Antoni Maria, Josep, Sebastià, Ernest, Rosa, Teresa i Irene, va nomenar l'hereu Antoni Maria Vidal i Calzada i els seus germans barons propietaris d'aquell edifici, amb l'observació específica de la seva total conservació per tal que «...quede memoria suya con haber contribuido al ornato público de la villa de Sant Feliu de Guíxols y para que, durante la existencia de dicho edificio, pueda tener la población el recreo que proporcionarán las funciones que en él se verifiquen». D'altra banda, exigia als seus hereus el perfecte manteniment del teatre i la sala de ball, i del benefici anual brut -deduïdes les contribucions- els seus beneficiaris s'haurien de repartir, a parts iguals, dues-centes lliures en moneda barcelonesa, i la resta -independentment de la quantitat que fóra- es destinaria a l'hospital de la vila com a almoïna, especialment per a medicaments, aliments i «caldos». En canvi, també prevenia la junta de l'hospital que, en cas de no justificar anualment els comptes als hereus del testador o als seus representants legals, se suspendria immediatament aquest ajut econòmic. Igualment, i en el supòsit que el teatre no pogués autofinçar-se per a la seva conservació, Antoni Vidal i Aligós va manar que anés a càrrec de l'almoïna destinada a l'hospital «costear todos los reparos y obras que para la conservación de dicho teatro y sala de bailes, en el mismo estado que tengan al ser concluidos, que conozcan los herederos del testador o sus apoderados deberse hacer en aquéllos y el edificio, para que tengan efecto con lucimiento y comodidad las funciones, cesando dicha limosna siempre y cuando los administradores o directores se opongan o no consientan hacer lo que dichos herederos o representantes manifiesten.»

Tal vegada això explicaria, doncs, el deficient manteniment de què fou objecte aquest edifici; perquè cal considerar que el teatre Alsina fou bastit amb elements constructius tradicionals per a local públic. Comptava l'edifici amb gairebé dos-cents metres quadrats, distribuïts en planta baixa i planta pis, a més d'un pati al davant. En total la superfície de la finca escripturada era de 10.716 pm², equivalents a 404.76 m². A la planta baixa hi havia el saló de ball i una petita dependència per a prendre

refrescs; a la segona planta se situava el teatre públic. L'estimació que es declarà de la seva quarta part escripturada es fixà en un valor d'uns quaranta-cinc mil rals de billó.

L'any 1868 va morir el primogènit dels germans Vidal, Josep Maria, comerciant i resident a Marsella, que havia testamentat a favor de la nostra població, amb una renda anual de quinze mil francs per atendre els pobres de la vila. Aleshores, el seu fill Numa Vidal i Nadal, de vint-i-set anys, va passar, conjuntament amb el seu oncle Ernest, a ser el propietari del teatre². Malgrat això, Numa Vidal es va desprendre de la seva part l'any 1871, en vendre-la per un total de mil cinc-cents pessetes en moneda d'or a Ernest Vidal i Calzada, de quaranta-tres anys i comerciant de la vila, qui, al seu torn, el vengué dos mesos després a Joan Alsina i Tur, fabricant de taps de suro, propietari i veí, per un preu de dues mil pessetes.

Heus ací, doncs, com el teatre que havia fet construir el comerciant de Marsella Antoni Vidal i Aligós per a la seva vila natal va passar dels seus hereus a la família Alsina-Tur, també ganxona. A partir d'aquí, malgrat que cap document notarial i anterior a la venda no fa referència al nom del teatre, l'edifici i el saló de ball serien coneguts popularment com a teatre Alsina fins al seu tancament, com ho podien haver estat sota el cognom de la família Vidal. Tal vegada sigui perquè ens n'ha quedat una documentació escrita a la premsa de l'època -el primer setmanari ganxó, *El Eco Guixolense*, cal situar-lo l'any 1878- i perquè diversos articles apareguts a la premsa local signats per Gaziél, Manuel Sala, Fermí Surinyac o Soler Cazeaux ens el feren conèixer amb el cognom del darrer propietari. No hem de dubtar gens, però, que, en els seus inicis 1840-41 (?) i fins al 1871, el teatre es devia designar amb el nom de la família Vidal: senzillament, teatre Vidal. Una agradable coincidència pel fet que, anys després, seria reinaugurada i adaptada per a teatre l'antiga sala de ball del Sr. Torrent, situada a la carretera de Girona, i que es conegué amb el nom de teatre o sala Vidal, en atenció al nou propietari Salvador Vidal i Vicens.

Sembla que a partir del canvi de propietari, la vida del teatre Alsina fou relativament curta. Dels problemes de capacitat, comoditat i, fins i tot, perillositat, la premsa de l'època ens en parla. Expressions com les realitzades pel cronista del *Eco Guixolense* com: «... se inauguró el último domingo la temporada de Cuaresma en el local de la calle de la Procesi3n,

² Numa havia adquirit la meitat de la finca del teatre, mitjançant una quarta part com a hereu; i altra part, per la venda que signaren Joan Sembrada i uns quants socis més, en escriptura autoritzada pel notari Josep M. Llinàs el 17 d'octubre de 1861. Reg. de la Propietat de SFG; finca núm.421, t. 59, f.240, 2ª inscripció.

pròximament a un
«journé en Breuse»
internacional
inductes comercials
industrials bajo la
sociedad anònima
no desean concen-
en la junta de agris-
medicaciones a que
que se propongan

LA COMARCA.

UNDA
FIDOLITERARIA
femés en la noche
del corrido.

«mo» a los lectores
semestralmente
en un número me-
lo que voy a re-
velada, no podo-
de detallar, al hora,
la verificada en
el actual.
ceronías concur-
don José Dal-
de no importante
«participa de las
, donde oportu-
del con
y sencillos con
expresado temas,
so Sr. Los delanta-
tos y los ilustró-
de que está po-

D. Francisco de A.
de sencillos y de-
vulsión concienzosa-
ró la Vida y adre-
se César. Dicho Sr.
dir al tan melogra-
tal solitario poeta,
cia sólo hasta las
as que pronunció,
nos de hijo Aurea.
Marull supo desen-
a y que los gustos
así lo demostró al
rubio.
mérito lectura a
la ley por D. Luis Gu-
nacón del poema La
Ramon Soler; y al
de muchos lectores,
por D. José Galvet,
entó la concurren-
tado por su mismo
titulado: A mi
mal de mi madre por
el Albuca, niño de
atónido los elogios
como decir prome-
a su día, ya por su
no es suficiente

Venemos sus planes...

Palomós 17 Ma-10 1880.

Sección Literaria.

LA GERMANA DE LA CARITAT.

Mirala; per lo mon va tot sola
a si el parisió portantse la servey,
se Vengz manta de lo cel batzida
per dar la dolca copa del coquet.

Mirala; allà en la cap de la batalla
encae la reina vna del camp s'ou
y enca desparat en terra calera
hermanoa cévrat per lo ara estora.

Per tot ella acobolei cantativa
completó ab un herosico mones
y los lo plor ses alle hermanes mulla
contemplant los efectos de la mort.

Ella passa «la deserta» d'Alfira anadada,
ella passa de l'Assis la regina.
Divina caritat en la ara leua
y l'acte excelsó a diuina de sua cas.

«Pobres quant vos pill, may hi alegras,
no avat las que p' hi crona la coquet,
d'haber salvat la vida d'el algun heroy
que anata ja a estar prova de la mort.

Ella desparca d'aguet mon las glorias,
ella sola val la gloria d'el altre mon
que s'expres los operas castales
que s'ayma virginal deici ses cas.

Allà en lo cel proo cantaria los angeles,
aquí en la terra ploraria los heroyes,
perquè si un angel mox en lo cel
cantan la terra laura per tot font de coquet.

Quant va vna d'el patir agut en la terra
sua monestira del lloc sua fundada,
te fetó en una poca lloch, p' hi va dir Cristó
propio del Santis de lo cel manta.

Y de lo lloch Dill' una sola víspena
va Escarera a diuina de sua cas,
y un alle de victoria van de lo angel
quant vera la terra, va llorar son cas.

Te de la caritat sola promesa,
te que al final padent l'una coquet,
sempre alludat per los heroyes siges
y siges l'herencia pel Senyor.

Ferraz Aguiló.

Se vende una casa de dos pisos con jardín en la
calle de Santo Domingo núm. 48. Dará razon en
S. Felis D. Benito Montaner calle de Procecion
núm. 8 Almacén; en Barcelona D. José Anglada
y Calzada, calle Aray núm. 5 piso segundo.

Anunci publicat al setmanari *Eco Guixolense* de
21 de març de 1880, on s'informava de les dues funcions
de tarda i nit d'aquell mateix diumenge al Teatre
Alsina (AHMSFG).

A diferència d'aquest, però, les antigues sales de ball com els salons
Goula, Lloveras o Vidal (inicialment saló Torrent), s'adaptaren al nou art
modificant, si calia i igual com ho havien fet anteriorment per passar de
saló de ball a teatre, la distribució de les seves sales per aventurar-se, així,
en una nova manera d'entreteniment per al públic ganxó.

Malgrat tot, la transformació d'aquests edificis de saló i teatre en cine-
matògraf ni es va fer immediatament ni sense dificultats pressupostàries.
De fet, qui inicià les primeres projeccions cinematogràfiques en un local
més o menys condicionat a tal efecte -llevat de les projeccions realitzades

parecido a un teatro» (5-III-
1882) o «Por fin se abrieron
otra vez las puertas de nues-
tro vetusto teatro. Valga
siquiera la buena voluntad
del público por ir a pasar
buenos ratos, no por la
comodidad que de suyo
ofrece sí, empero, por las
representaciones que en él
tienen lugar» (18-II-1882).

Qui va ser, doncs, el que
no tingué cura de la seva
conservació, la família Vi-
dal o l'Alsina? Sigui com
sigui, el fet és que el dilluns
21 de maig de 1883 el teatre
Alsina va fer la seva darrera
funció teatral a causa del seu
estat ruïnós. Una simfonia,
un drama en tres actes títu-
lat: «*María, la huerfana de
Aragón*» i, per cloure la funció,
la peça catalana «*Un
cop de cap*» fou l'últim que
es recità entre aquelles quatre
parets.

Per tant, el teatre Alsina
fou l'únic dels edificis guixolencs
destinats a especta-

Si alguna de las no da delectos,
tercia y segunda me conasi;
tercia y cuarta, lectura, heroy
castales, nicho a diuina coquet.
Cuenta y segunda, despues de brevia,
muchas cometas no havi en Madrid
y si en los Balas, Dena de heroy,
cuarta que prima heroyas rita.
Sobes en brevia, prima y segunda
tercia y tercera, cuya freuada
y clara mona me eliole ya.
Y al mel lloch, caray lectura,
no desparca, yo en lo diel:
que una guasta de agut. Heroy
que en mones pradas «ve error».

M. de la Faba.

La solucion es el número primis.

TEATRO.

Gran funcion para hoy.

Tarde.—A las 3.

1.º El magallico drama en 2 actos
Amor de madre.

2.º La chibola pieza en un acto:
COM SUSSEHEX
MOLTA VEGADAS.

3.º y última. La bonita pieza en un acto:
Lo testamento del Oncle.

Noche.—A las 8.

Se pueden encesar el drama en 3 actus!

**EL CIELO
O EL SUELO.**

Y la comedia en un acto:
**EL BARON
de la castañia.**

S. Faba de Goula: Imp. de Juan Gener.

interinament a envelats o guinguetes de fusta muntades explícitament al bell mig del passeig³- va ser Josep Molons i Torrens, veí de Barcelona, que havia llogat una sala d'espectacles al carrer dels Guíxols, pels volts del mes de juny de 1905, i que seria coneguda inicialment com a *Cinematógrafo Guixolense*, i més tard per Cinema Ideal.

De començaments de 1906 tenim notícies de dos nous locals on es projectaven pel·lícules: el teatre Vidal i el Lons'Or. El local del *Cinematógrafo*, però, va ser el primer cinema que va ser criticat per la seva deficient estructuració i manca de sortides en cas d'incendi. Així ho exposava «*El Programa*» de 31 de desembre de 1909, quan censurava obertament les «...males condicions de les portes d'emergència que es troben en el local ahont està instal·lat dit Cinematògraf». Poques coses més sabem d'aquest local emplaçat al carrer del Guíxols, que es clausurà definitivament l'any 1912 per ordre governativa.

En canvi, els edificis que alternaven cinema, teatre i ball, a partir del primer decenni del segle, s'anaren consolidant fermament amb les seves programacions, sobretot el cinema-teatre Vidal, també conegut com **No-vetats** i que, de tots els edificis que hi ha hagut, ha estat el més emblemàtic de la ciutat de Sant Feliu; primer per la seva acurada distribució interior, tant en la platea com al seu escenari, i segon, per la gran qualitat en la programació, ja fos musical, teatral o cinematogràfica.

SALÓ TEATRE GOULA (Saló Roca)

Un dels edificis d'espectacles més representatiu de Sant Feliu va ésser el saló Roca. Situat a l'inici de la carretera de Girona i propietat del mestre de cases Narcís Roca i Cibils, esdevindria un dels locals més celebrats de la nostra població; on es donaren, a més dels balls populars, grans representacions d'obres teatrals que feren les delícies dels nostres avant-passats.

L'any 1886, Narcís Roca va comprar a Maria Villà i Gros, vídua que fou de Josep Ramon i Albertí, un terreny que servia d'horta amb una superfície de 20.099 pm², que afrontava amb la recent construïda carretera provincial de Sant Feliu a Girona, i en la seva part posterior amb el camí del Mall, per un preu total de quatre mil escuts⁴. La intenció de

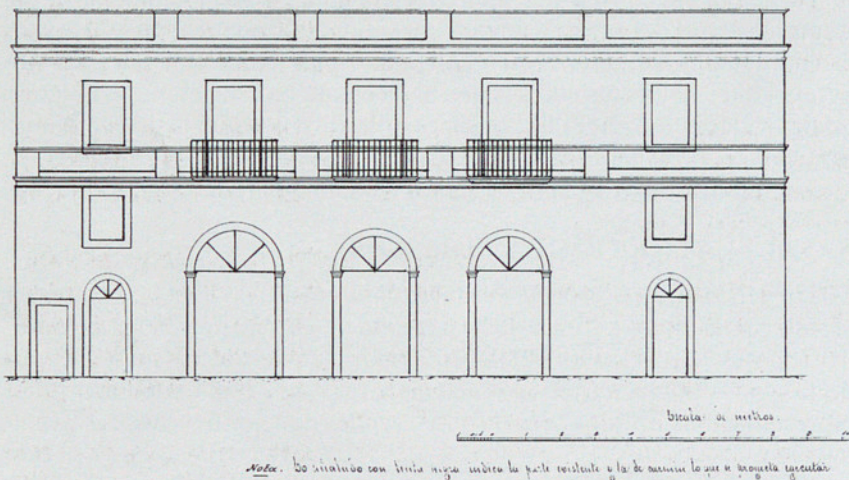
³ Com els cinematògrafs de Jaume Tell (1897), Vilallonga, Polak (1903), o el *Cinematógrafo Moderno* (1904).

⁴ La compra-venda realitzada per Narcís Roca i Cibils i Maria Villà i Cros establia un termini màxim de cinc anys per a rebre la quantitat pactada, a comptar des del dia 25 d'octubre de 1866. Per contra, el comprador s'obligava a pagar cada 25 d'aquell mes i durant els cinc anys, com a paga i senyal, l'interès del 4.5% de les quantitats fixes de 180 escuts, lliures de tota deducció o descompte.

Roca era edificar-hi un modern saló de ball -aleshores només hi havia el teatre Alsina amb la seva sala de ballables a la planta baixa- i per això no hi va estalviar ni esforços ni diners. D'aquesta manera, entre els anys 1867 i 1870, es va construir l'espaiosa i elegant sala d'en Roca -batejada d'aquesta manera en honor del seu propietari- però que també va ser coneguda popularment com el saló de la Carretera⁵.

La seva construcció es dissenyà amb una àmplia visió de futur i si, inicialment, aquesta edificació no estava pensada per fer la funció de teatre, s'hi va preveure un extens soterrani amb tota mena de sortides auxili-

Proyecto para levantar un piso el edificio
de D. Narciso Roca

Plànol de la façana del saló Roca -posteriorment teatre Goula- després de les obres de construcció de la planta pis que el seu propietari, Narcís Roca i Cibils, realitzà l'any 1870 (AHMSFG).

D'aquesta manera la venedora es reservà el dret de reclamar el terreny en cas de no haver-se lliurat la totalitat pactada i obtenir-la així «...por entero y en una sola paga el precio de esta venta junto con los intereses vencidos y no satisfechos». Registre de la Propietat de Sant Feliu. Finca núm.977; anotació primera, lletra A, f.190.

⁵ El 28 de novembre de 1867 N. Roca va sol·licitar edificar en un terreny de la seva propietat, que afrontava amb la carretera provincial de Sant Feliu a Girona. Quatre anys després, concretament el mes d'abril de 1870, el mateix propietari va demanar «levantar un piso la fachada del salón de baile de su propiedad, lindante con la carretera, verificando en ella las aberturas y demás desde el piso bajo al techo».AHMSFG, Sec. XVIII 1867-1870.

ars i locals, i d'un sostre de llum de 3 metres, sota mateix de la planta-sala d'espectacles. Potser l'única errada constructiva va ser el poc espai destinat a escenari que, si bé reunia totes les formalitats per acomodar-hi una bona orquestra, no servia per representar-hi adequadament una obra teatral.

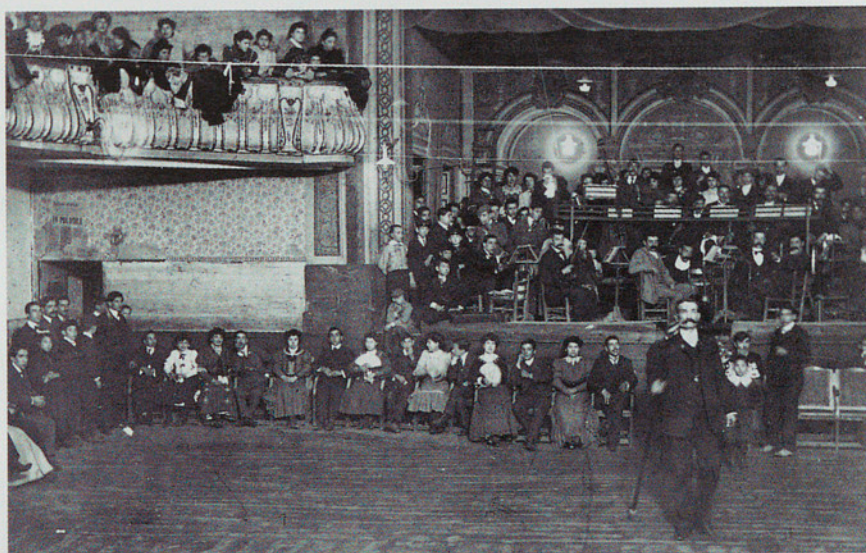
Com ja s'ha dit abans, Roca no hi va estalviar esforços. L'edifici en qüestió es va bastir amb unes sòlides parets de pedra, d'una gruix de 60 centímetres a les parets exteriors. Afrontant amb la carretera de Girona, s'instal·là a la seva esquerra la taquilla i l'accés a la sala de ball; i la resta es destinà a cafè. La sala d'espectacles era rectangular, amb l'escenari al fons i adossat a la façana del carrer de Mall; feia exactament 455 m² i tenia unes mesures de 17,50 metres d'amplada, 26 de llargada i 9 d'alçada. A cadascun dels seus laterals hi havia una escala d'accés a les llotges del primer pis; i, sota de la balconada esquerra, hi havia els lavabos de la sala que, alhora, servien per separar, mitjançant un pati interior, els habitatges veïns. La seva capacitat total absorbia 4.095 metres cúbics de volumetria; comptava, a més, amb espaiosos finestrals per a la seva ventilació.

La coberta de l'edifici es va projectar a dues aigües al seu cos principal, format per sòlides jàsseres i bigues de fusta de melis que suportaven la teulada en pendent. El seu interior es decorà amb colors clars, formant un espai molt agradable.

Pocs anys després de la seva inauguració, l'abril de 1879, la sala d'en Roca va ser decorada i pintada novament. Així ho relatava el cronista de *El Eco Guixolense*: «El salón de baile de la Carretera ha sido objeto de una notable mejora consistente en el pintado y decorado de su galería, la cual ofrece ahora un golpe de vista magnífico. Las obras han sido dirigidas por el renombrado artista D. Daniel Ferrer».

Malgrat aquesta decoració i -sembla- obligada reforma, perquè el saló Lloveras ja s'havia inaugurat i, casualment, també realitzava reformes de decoració a l'interior del local, a la sala d'en Roca es van continuar celebrant sessions de ballables, amb les populars i tradicionals Passades de les societats ganxones com La Fraternal i *El Compañerismo*, o els divertits balls de carnaval amb les famoses penyes d'aquella època: El Gibrell, Els Bons, La Baldufa o La Xocolatera. En canvi, les funcions teatrals restaven reservades exclusivament al teatre Alsina i, malgrat que en aquells dies ja s'alçaven diverses veus sobre el seu deteriorat estat, ni el saló Roca ni la sala Lloveras no es decidiren a programar una obra teatral, mentre va restar dempeus l'Alsina.

No seria, però, fins a començaments de l'any 1885 -el teatre Alsina havia estat clausurat dos anys abans- que la sala d'en Roca donaria un pas

Fotografia de l'interior del saló Goula, pels volts de 1900. La persona que resta dempeus al mig de la sala i amb bastó de comandament, se l'anomenava popularment «director de ball» i solia dirigir els moviments i canvis de ritmes de l'orquestra i de les parelles (Arxiu Diputació de Girona, fons Massanas).

excepcional: oferir les primeres representacions de petits fragments de teatre líric. Així, doncs, atesa la bona acollida per part del públic guixolenc, el jove promotor i autor teatral Fortunat Mas va contractar els serveis de quatre professors de música de Barcelona que, amb el suport de catorze músics locals, formaren l'orquestra de sarsuela del *Gran Saló de la Carretera*.

Aquell mateix any, la direcció, la propietat i l'orquestra decidiren canviar aquella vasta sala en un espai polivalent, és a dir, amb capacitat per representar-hi tota mena d'obres teatrals, sarsueles i balls populars, tot realitzant petites reformes al seu interior per condicionar-lo com a teatre. Per unanimitat, doncs, decidiren donar-li el nom de Teatre Goula, en distinció al guixolenc més il·lustre d'aquells temps, el mestre-director i compositor més reconegut en els ambients lírics del vell continent: Joan Goula i Soley⁶.

⁶ Bussot i Liñon G. «El fet musical a Sant Feliu de Guíxols (1865-1965 i Apèndix). *Ancora*, 1992, pàg. 8.

En iniciar-se l'any 1887, amb una nova direcció artístic-empresarial, el teatre Goula va patir diverses transformacions interiors, especialment al seu escenari, llotges i platea, per millorar així l'acústica de la sala. Les obres es varen començar a finals del mes de gener i foren realitzades pel constructor d'obres Sr. Magdalena; mentre que la decoració interior va anar a càrrec del Sr. Chía, qui, en la funció inaugural, «fue llamado al palco escénico en medio de una estrepitosa salva de aplausos»⁷.

L'adient descripció que ens fa Gaziel d'aquesta sala, al llibre *Sant Feliu de la Costa Brava*, és molt probable que fes referència a la de l'any 1887: «El teló de boca, pintat de grans cortinatges pesants, amb cordons i borles de fils d'or, tenia en el centre figures al·legòriques, que sostenien un filacteri amb aquests mots: Instruie, Divierte y Corrige».

Amb l'arribada del cinema mut a Sant Feliu -el teatre Goula fou una de les darreres sales que s'afegí al meravellós invent dels germans Lumière- l'edifici va sofrir noves modificacions entre els anys 1910 i 1917, per adaptar-se així a les exigències del públic guixolenc, segons que es desprèn de les sol·licituds de llicències d'obres dels hereus de Narcís Roca i Cibils.

En data 17 de juliol de 1919, el nou propietari del local Salvador Vidal i Largache, veí de Barcelona⁸, va demanar a l'Ajuntament que li marqués les alineacions i rasants afrontants del teatre Goula, i el permís per reparar i pintar la façana «...de su casa, sita en esta ciudad y lindante con las calles del May i Merced», aportant-hi plànol d'alçat a escala del carrer del Mall.

L'any 1926, essent propietari de tot aquell edifici Amadeu Negre i Jenué, s'instal·là als baixos d'aquell local un garatge per a reparació d'automòbils, just mateix on hi havia hagut el café del teatre i soterranis de la sala de ball, amb accés directament des del carrer de la Mercè i «muntats a la moderna i amb tots els serveis adients»⁹. Malgrat aquesta instal·lació comercial als baixos, l'antic teatre Goula, com a sala d'espectacles, restava evidentment «tocat de mort»; tan sols de cent en quaranta s'hi feia algun ball o conferència interessant. Per tot això, el seu propietari s'esforçà per reutilitzar aquell vast local i destinar-lo, així, al nou cinematògraf i a espectacles de *variétés*. Va contractar els serveis de l'arquitecte Ignasi Bosch, perquè redactés un projecte tècnic d'adaptació i modificació d'aquell edifici, que es presentà a l'Ajuntament el 7 d'abril de 1928.

Tot i les mesures que preveia utilitzar el facultatiu gironí per a l'ade-

⁷ AHMSFG, *El Bajo Ampurdan*, (6-III-1887).

⁸ No s'ha de confondre amb Salvador Vidal i Vicens, amo del Saló Novetats.

⁹ AHMSFG. Sec. XVIII 1926. També al setmanari *Avi Muné* (10-VII-1926).

quació del local, com sostres incombustibles, aparell detector d'incendis a la cabina de projecció, sortides d'emergència, etc., i de comptar amb l'informe preliminar favorable de la inspecció de sanitat, així com el de Govern Civil, topà amb el minuciós i alhora indispensable dictamen de l'arquitecte municipal Joan Bordàs qui, després de visitar les instal·lacions, va recomanar diverses qüestions a esmenar. Una d'elles, que seria determinant -sembla- perquè no arribés a bon port el nou cinematògraf de la sala Goula, fou el paviment de la sala de ball i alhora sostre del taller mecànic, que Bordàs considerà: «...en tan deplorable estado, que bien puede calificarse de ruinoso». El cert era que el projecte no contemplava la substitució d'aquests cairats de fusta que suportaven el sostre de diversos departaments inferiors, entre ells dos locals destinats a garatge. L'arquitecte municipal obligava a reconstruir-los amb revoltos ceràmics i paviment de formigó per evitar que, en cas d'incendi, els materials del taller poguessin afectar la sala¹⁰.

Tot això va motivar que Amadeu Negre presentés un recurs de reposició a l'alcaldia per poder mantenir el forjat original d'aquell local. Fet que va ser rebutjat, poc després, per l'Ajuntament en sessió ordinària de 29 d'agost de 1928. Un any després, el mes de setembre de 1929, tancà definitivament les seves portes el *café d'en Roca*, l'únic local d'aquell vast saló que encara funcionava des de la seva construcció.

Aquest edifici que va fer gaudir als nostres avantpassats amb balls populars, sarsueles, obres teatrals i cinema és avui un modern taller de reparació i venda d'automòbils, propietat de Comercial Metropol S.A. Contràriament al que es podria pensar, i llevat de les obligades modificacions per a la seva utilitat actual, l'edifici guarda molts elements originals d'aquell teatre, sobretot les façanes del carrer del Mall i de la Mercè, únic testimoni que ens queda dempeus d'aquella sèrie de vells edificis dedicats a l'espectacle a la nostra ciutat.

SALÓ LLOVERAS (Cinema Mundial)

Rivalitzant amb la sala d'en Roca -més tard teatre Goula- hi havia a l'altra banda de la població, concretament en el carrer de Girona -on avui hi ha les oficines de Correus i Telègrafs- el conegut saló Lloveras. Més tard, i per defunció del seu propietari, s'anomenà popularment saló de la vídua Lloveras. En iniciar-se les projeccions cinematogràfiques va ser rebatejat com a Cinema Mundial. Com tots els vells edificis existents a Sant Feliu i dedicats a espectacles, el saló Lloveras va haver de realitzar

¹⁰ AHMSFG, Sec. XVIII, 1928, núm.19.

les indispensables transformacions per adaptar un vell saló de ball a les exigències i necessitats del públic guixolenc.

Contràriament a com s'alça el saló Roca, sobre un terreny dedicat a horta i amb una edificació a propòsit per a ús com a saló de ball, la sala d'en Lloveras va haver d'adaptar-se a les parets ja existents d'un vell magatzem propietat d'aquesta família. Tenim constància notarial de la seva existència d'ençà l'any 1853, en què Jaume Lloveras testamentà (6 de juliol d'aquell any) davant el notari Josep Masmitjà, «...un almacén sito en dicha villa y calle de Gerona; linda a Oriente con dicha calle, a Mediodía con Sebastián Andreu, a Poniente con Francisco Ayats y cierzo con travesía. Tiene una superficie de 7.249 pm², equivalentes a 278.88 m², y el valor de dicho almacén es de 13.076 reales, 23 maravedíes».

Aquesta finca i altres béns els deixà en usdefruit a la seva esposa, Anna Moré i Auger, i, com a hereu universal de tots els seus béns, previ pagament de 700 lliures barceloneses a cadascun dels seus fills com a legítima, instituí Ponç Lloveras i Moré, propietari, veí de Sant Feliu, de 31 anys.

De fet, però, aquest magatzem, segons l'inventari realitzat pel notari guixolenc addicionat al registre de la Bisbal, en data 12 d'abril de 1864, era simplement un pati que es tancava amb pany i forrellat, assenyalat amb el número 5 del carrer de Girona i que feia 109 pams de llargada per 61 d'amplada. Mare i fill varen hipotecar-lo a favor de Josep Ribas i Vilar, el 1867, per una quantitat total de tres mil escuts, cancel·lada onze anys després el 14 de juny de 1878.

És amb aquesta hipoteca que s'iniciaren les obres de construcció del saló Lloveras? Hom podria creure-ho així; si més no, situar-les a partir d'aquesta data, atès que, al mes d'agost de 1872, Ponç Lloveras va demanar a l'Ajuntament «...practicar dos variaciones en el salón de su propiedad en la calle Gerona», malgrat que l'edifici saló de ball no seria registrat fins al mes de març de 1879, tercera inscripció, per defunció del seu propietari, en no haver fet la disposició testamentària.

A la mort, doncs, de Ponç Lloveras i Moré i en vista de la renúncia d'acceptar els seus béns per part de la seva vídua, Concepció Basart i Barea, es declarà hereva legítima la seva única filla, Anna Lloveras i Basart, l'any 1878. Sigui perquè disposem de diverses notícies en la premsa local o per altres circumstàncies, sembla que el saló Lloveras va adquirir molta celebritat amb els seus balls populars i revistes de *variétés*. Com ja s'ha dit anteriorment, el saló va ser rehabilitat amb gran encert i els seus treballs varen consistir en el repintat de la galeria superior que encerclava el local, a càrrec de l'artista pintor Pere Domingo.

Aquest edifici constava d'una sola planta, amb façana principal al car-

Fotografia del cinema Mundial situat al carrer de Girona. Anteriorment havia estat la conegudíssima Sala d'en Lloveras, que rivalitzava amb els antics salons de ball Alsina, Roca i Torrent. L'any 1912 el local es reconvertí en un modern cinematògraf (Setmanari *Ancora*).

rer de Girona. A la seva esquerra hi havia l'accés per entrar a la sala amb la corresponent taquilla, i a la dreta, l'escala de pujar a la galeria; al seu interior se situava la platea o pati de butaques preferent, i als costats, hi havia una sèrie de llotges, a més de l'espai destinat a serveis, guardarobes i refresc. L'escenari restava emplaçat d'esquenes al carrer Nou de l'Algavira i, des de l'interior de la sala, es podia accedir a la galeria superior destinada a seients de general¹¹.

En aquest saló varen tenir lloc, durant els anys de més esplendor, lluidíssims balls organitzats per les

prestigioses societats de l'època; homenatges a gent tan distingida com el realitzat al mestre Goula el 4 d'agost de 1883; o el banquet d'inauguració de l'enllumenat a gas a Sant Feliu, que instal·là la companyia A. Sans i Cia, el 25 de març de 1882; així com nombrosos espectacles i mítings electorals.

El tarannà artístic d'aquest edifici va sofrir l'impacte de l'arribada del cinema mut a la nostra població. Desaparegudes les cèlebres orquestres de la vila, la sala va haver d'adaptar-se, l'any 1912, a les projeccions cinematogràfiques d'aquell moment amb l'obligat acompanyament del pianista de torn¹². D'aquesta manera, la família Lloveras va llogar l'ex-

¹¹ Malgrat no haver trobat cap plànol del saló Lloveras a l'Arxiu municipal, aquesta descripció es deu als bons amics Ramon Tauler i Valls i Joan Soler *Conet, que en la seva adolescència gaudiren de les projeccions cinematogràfiques del Cinema Mundial.

¹² *El Programa* 1-VI-1912: «Per si no en teniem prou amb tres cinemes, ara se'n construirà un altre en el local conegut per la sala d'en Lloveras». Els tres cinemes al·ludits eren: L'Ideal Cinema, abans conegut per *Cinematógrafo Guixolense*, que probablement va canviar la seva denominació en construir-se, al seu costat l'any 1909, el Casino Guixolense; el cinema Novetats o Vidal i el Cineorama de la rambla Vidal. Pel que sembla, el local Lons'Or ja deuria d'haver deixat de funcionar i el teatre Goula encara havia de transformar-se en cinema.

plotació del local a un promotor foraster anomenat Carreras, qui va batejar de nou aquest saló amb el nom de Cinema Mundial.

El senyor Carreras, però, no sabia que, de la mateixa manera que ell havia canviat el nom d'aquella sala d'espectacles, els guixolencs motejaven ràpidament tota persona forània que s'establí a la nostra població. (L'empresari havia llogat una casa al carrer Especiers, en vista de tan prometedors començaments cinematogràfics). Així, doncs, el senyor Carreras fou conegut amb el motiu d'en Sabatasses, en clara referència a la grandària dels seus peus; i de retruc, el Cinema Mundial va passar a ésser a Can Sabatasses.

El cert és que, primerament de la mà del Sr. Carreras i posteriorment amb la gerència del Sr. Ibars, de Sant Feliu, durant la dècada dels anys trenta el Cinema Mundial es dedicà, quasi exclusivament, a la projecció cinematogràfica. Així, al mes de juliol de 1929, la seva propietària, Anna Lloveras, vídua Lluelles, va sol·licitar de l'administració local l'autorització per realitzar obres interiors i exteriors a la sala, per millorar la funcionalitat del local. *L'Avi Muné* del 17 d'agost d'aquell any ho descrivia així: «El favoregut cinema Mundial continua amb èxit les seves projeccions. El local és ventilat, repintat tal com preveu el Reglament de la Policia d'Espectacles, i la potent Elgephone dona en totes les sessions les últimes novetats de l'art líric, alternades amb un repertori ben escollit».

Malgrat l'incertada direcció de la gerència del cinema Mundial, a partir d'aquestes reformes va adquirir en exclusiva, per a la temporada 1929-30, les pel·lícules de les distribuïdores Century Fox, Tiffany, Gaumont, United Artists, Goldwyn, etc. Fet que també féu augmentar el preu per sessió a 1 pesseta a preferència, i de 0,50 l'entrada general. La seva trajectòria va ser estroncada per l'inici de la guerra civil del 1936. No tinc recollida cap notícia sobre si durant els anys 1936-39 el local donà alguna funció cinematogràfica o teatral. Acabada la guerra, el local va passar a ésser la seu del Sindicat Agrícola de Sant Feliu, durant molts anys.

El 16 de desembre de 1948 va morir la propietària del local, Anna Lloveras i Basart, i els seus béns els heretà la seva néta, Francesca Lluelles i Rufí, qui, a més de rebre el local destinat antigament a cinema i diverses cases de la població, va adquirir la meitat dels valors russos i mexicans de què la finada era posseïdora¹³.

L'any 1969, els descendents de Francesca Lluelles varen vendre a la *Caja Postal y de Ahorros*, representada per Jesús Ochoa Inza, «un

¹³ Testament realitzat per Anna Lloveras i Basart, en data 17 de setembre de 1940, davant del notari guixolenc Josep Maruny. Registre de la Propietat de Sant Feliu. Finca núm.193., t.45, inscripció 7ª f.165-167.

almacén en estado ruinoso, hoy derruido, de la calle de Gerona, de 278 m2, pero en realidad 258 m2». Poc temps després d'edifici fou enderrocat i, al seu lloc, s'alçà una moderna oficina de Correus.

TEATRE VIDAL (Saló Torrent) - Cinema Novetats

De tots els edificis destinats a sala d'espectacles, balls, teatre o cinema a Sant Feliu, podríem dir -sense cap mena d'aprensió- que el teatre Vidal, més tard cinema Novetats, per les seves característiques constructives i per la bona direcció empresarial, seria considerat -i fins avui encara ho és- el màxim exponent dels locals dedicats a gestionar qualsevol promoció artística. La seva dilatada existència com a sala d'espectacles -justament vuitanta anys de tota mena de representacions teatrals, musicals i cinematogràfiques- han fet perdurar en el record de moltíssims guixolencs les inoblidables vetllades artístiques realitzades en aquell espaiós local. Cosa que, encara avui, entristeix per la irreparable pèrdua d'aquell superbedifici considerat, en el seu temps i dins dels ambients escènics, un dels millors de les nostres comarques.

Malgrat la denominació de teatre Vidal, el projecte inicial d'edificar un nou edifici per a saló de ball s'ha d'atribuir a una sèrie de comerciants guixolencs -entre ells a l'hisendat Josep Torrent- que construïren aquest saló amb una adequada previsió estructural que facilitaria, posteriorment, les futures ampliacions de la sala.

Pel mes de març de 1887, els guixolencs Ramon Cruz i Prats, Jaume Gordis i Buxó, Sebastià Vendrell i Cruañas, tots tres empresaris surers, Joan Fernández i Badosa, cafeter, i Josep Torrent i Morera inscriviren al registre de la propietat la compra d'un solar per edificar al costat de la carretera provincial de Sant Feliu a Girona, coneguda com la finca dels Ametllers, propietat de Roberto Robert i Surís, marquès de Robert¹⁴.

La finca en qüestió tenia 1.661 m2 per edificar, i s'havia convenientment segregat d'una peça de terra de més extensió emplaçada davant la carretera pública. Limitava a la dreta amb Pere Freixa, a l'esquerra amb Dolers Bosch i al darrere amb el carrer Nou dels Garrofers.

S'establí de mutu acord un preu total de 3.847 duros, 18 cèntims, que eren igual a 19.235,90 pessetes, en bona moneda d'or o plata i excloent «...toda clase de papel moneda creado o por crear, aún que su curso fuera forzoso y su admisión obligatoria». Convingueren, però, que el preu inicial seria de 847 duros (4.235 PTA), i la resta s'hauria de satisfer al Sr. Robert o als seus hereus en cinc terminis iguals d'un any cada pagament,

¹⁴ Advocat amb domicili a la vila de Gràcia. L'havia heretat del seu pare Agustí Robert Gorgoll, per testament davant el notari de Barcelona Josep Jasp en data de març de 1881.

abonant l'interès anual del 6% de l'import dels terminis pendents. Així mateix, el venedor es reservà el dret que si els esmentats compradors edificaven en aquell solar qualsevol construcció destinada a teatre, saló de ball o sala d'espectacles, ell i -si hi manqués- els hereus o altres individus de la família passarien a obtenir la propietat de vuit localitats de pati de butaques amb lliure elecció, o bé una llotja en cas que n'hi hagués.

Aquest dret d'entrada es limità a les funcions o representacions que es donessin al saló, llevat dels balls de caràcter particular i benèfics. L'esmentat dret cessava si «...en cualquier tiempo el indicado edificio se destinare a otros usos bajo cualquier otra firma»¹⁵. Malgrat la solvència dels compradors, la finca va quedar en hipoteca a favor del marquès de Robert, per una quantitat de 15.000 PTA, que Josep Torrent i Morera signà en representació dels seus socis i amb una carta de pagament, cancel·lada definitivament en 15 de febrer de 1888.

Fou així, doncs, que havent arribat completament a un acord amb el marquès de Robert, el veí d'aquesta població Josep Coll, en representació dels nous compradors, va sol·licitar el 20 de desembre de 1886 l'autorització per construir un saló de ball a la finca anomenada els Ametllers, «...cuya fachada se sujetará al plano que por duplicado se acompaña», i que rebé l'aprovació, primerament, del cos nacional d'enginyers d'obres públiques, i poc després, de l'administració local en sessió de 28 de gener de 1887, prèvia subjecció a determinades normes urbanístiques. Aquesta construcció venia a prolongar totes les edificacions que es bastiren, amb noves alineacions i rasants, d'ençà de l'execució de la carretera provincial de Sant Feliu a Girona. L'eixample urbanístic, recolzat amb la nova via urbana i que depenia, alhora, del ministeri d'Obres Públiques, va estipular una normativa menys flexible de la que acostumava a aplicar l'Ajuntament guixolenc en obres de nova planta.

D'aquesta manera, tot i que l'autor del projecte era el mestre d'obres Pere Pascual -que havia estat durant molts anys supervisor d'obres municipals- foren dictades diverses mesures correctives per part de la Comissió de Policia Urbana per a l'aixecament del saló: obligatorietat de conduir les aigües pluvials de la coberta de l'edifici mitjançant canonades encastades; construcció de vorera a l'espai públic del carrer, la imposició que portes i finestres obrissin cap a l'interior del local, etc. S'atorgà un termini de sis mesos per enllestir les obres a comptar des de la seva notificació, i es previngué a la propietat que, si en aquest termini no restaven acabades, quedarien revocades, nul·les i sense cap dret.

¹⁵ Escripura autoritzada pel notari barceloní Miquel Martí i Beya, el 31 de desembre de 1886. També Regt. de la Propietat de Sant Feliu, finca 2.520, t.608, incripció 1ª, f.80-82.

El fet és que les obres s'iniciaren a bon ritme sota la supervisió del mestre Pere Pascual i Baguer: materials de primera qualitat foren emprats per a la seva construcció, i l'acurada funcionalitat en la seva distribució interior fou elogiada per nombrosos guixolencs que acudiren diàriament a guaitar les obres d'aquest formidable saló d'espectacles. (Cal recordar que el saló Goula comptava amb 455 m² edificats en planta; el saló Lloveras 278,88 m², mentre que el nou edifici en construcció comptabilitzava gairebé 650 m², entre sala de ball, cafè, dependències, etc.).

L'1 de juliol d'aquell any, Gaietà Ferrer i Ribas, propietari del gasòmetre de la població, va demanar obrir rases a la carretera provincial per canalitzar i distribuir «el gas para el alumbrado en los edificios construidos a ambos lados de dicha carretera». Tres setmanes després, Josep Torrent feia connectar l'aigua potable a l'edifici que «recientemente ha construido en el paraje conocido antes por Ametllers. De fet, l'obra s'executà d'acord amb el projecte inicial malgrat que, durant la seva construcció, es va demanar l'ampliació de l'edifici. Es tractava d'afegir-hi un nou cos distribuït en planta baixa i dos pisos annexats a l'escenari del saló; la demanda rebé l'aprovació en la sessió del 27 d'abril de 1887.

El setmanari *El Bajo Ampurdán* de 2 d'octubre informava així els seus lectors: «Adelantan con grande actividad las obras del nuevo edificio que se está construyendo junto a la carretera de Gerona, casi enfrente del gran salón de baile propiedad del Sr. Roca. Será un magnífico establecimiento que, además de un salón café y jardín anexo, contará de un espacioso salón de baile que mide 139 palmos de largo, 107 de ancho y 50 de altura, fabricado «ad hoc» para poderse transformar en teatro cuando se crea conveniente. Por conducto que nos merece entero crédito, sabemos que son varias las personas competentes que, después de un escrupuloso examen, han manifestado que la construcción tiene todas las condiciones de seguridad apetecibles».

Certament, la sala reunia unes condicions òptimes per realitzar tot tipus d'espectacles: disposava de dues espaioses galeries amb capacitat superior a les sis-centes persones, de diverses sortides d'emergència i de la possibilitat d'incomunicar, en cas d'alarma, les llotges i l'escenari amb el pati de butaques. La seva il·luminació a gas garantia la il·luminació del saló amb més de cent bleners, distribuïts en petits canelobres per les galeries.

S'inaugurà pel Nadal de 1887. Primerament -amb gran animació- el nou cafè del Saló de la Carretera; i el 2 de febrer de 1888, la sala d'espectacles, amb un ball de tarda i nit que es veié molt concorregut. Fins al mes de maig no s'iniciaren amb tota regularitat els espectacles.

El mateix any, Sebastià Vendrell va vendre la seva cinquena part indi-

visa del saló de ball a Josep Torrent i Morera, pel preu de 3.847,18 PTA; i poc després, la resta de socis varen inscriure l'edifici al Registre de la Propietat de la Bisbal, per un valor de 70.000 PTA, tot i que hipotecaren la finca a favor de Joan Valls i Bosch, per un préstec de 32.000 PTA, cancel·lat el 14 d'octubre de 1890¹⁶. El nou Saló de la Carretera -tal com era conegut en aquells moments- ampliaria encara més la seva capacitat, en construir-s'hi un nou cos l'any 1889, sota la direcció tècnica del mestre d'obres Pau Simó.

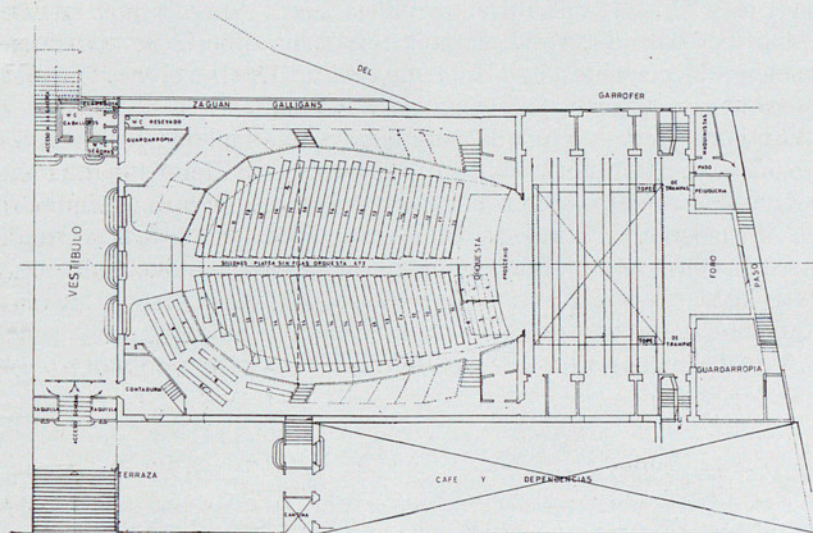
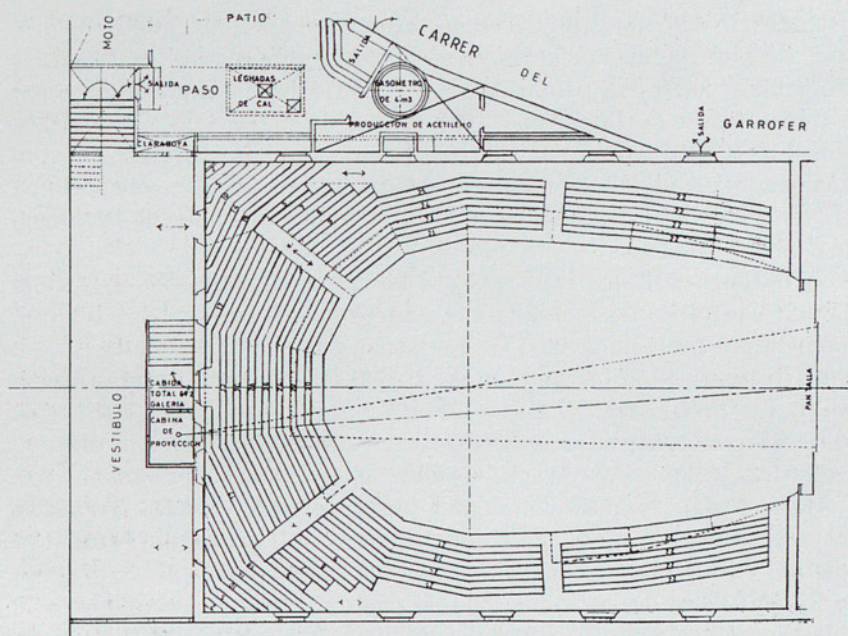
A mitjans de l'any 1895, els qui havien estat socis fins a la data: Ramon Cruz i Prats, Jaume Godis i Buxó i Joan Fernández i Badosa, vengueren a perpetuïtat les tres cinquenes parts indivises de la finca a Josep Torrent i Morera, pel preu de 33.000 PTA. Torrent va inscriure el seu títol de propietat el 29 d'agost. Fou a partir d'aquí, doncs, que la sala començà a ser coneguda com a saló Torrent, on tantes actuacions oferiren les nostres velles corals Avant i Gesòria, abans d'esdevenir orfeons.

Pocs anys, però, restà com a únic propietari el Sr. Torrent. Tres anys després, concretament el 12 de maig de 1898, Josep Torrent i Morera va vendre l'edifici saló de ball a l'hisendat Salvador Vidal i Vicens, pel preu de 73.750 PTA; de les quals, 55.000 pessetes restaren retingudes a la notaria en concepte de pagament del crèdit a la banca Romaguera i Girbau. Així ho donava a conèixer als seus lectors el setmanari *La Lealtat* del mateix mes: «L'antic saló Torrent, propietat del Sr. Josep Torrent, ha estat comprat per Salvador Vidal, el qual, responent al desig de nombrosos guixolencs afeccionats a l'art dramàtic i musical, pensa convertir aquest vast saló en un magnífic i elegant teatre».

El nou propietari no retardà gaire la nova reestructuració de la sala, i l'adaptà, tot seguit, per acollir-hi importants esdeveniments artísticomusicals que donarien renom a la nostra població¹⁷. Així, el desembre de 1899, s'iniciaren les obres de reconversió de la sala de ball en teatre, consistents en la modificació i ampliació de la seva distribució interior, a més de la construcció d'un nou cos principal per a ús de vestíbul i accés a l'amfiteatre del primer pis. Val a dir que aquestes millores, prolongades fins a finals de l'any 1901 amb la reforma de l'escenari, no varen paralit-

¹⁶ Malgrat la cancel·lació, els quatre socis del saló de la Carretera varen contraure una nova hipoteca pel mes d'octubre de 1890, davant la casa de comerç Romaguera i Girbau de Sant Feliu «...al objeto de seguir con mayor desahogo el negocio de fabricación de tapones de corcho». Inscripció 6a. del Registre de la Propietat de Sant Feliu.

¹⁷ Salvador «Salvi» Vidal, fou un excel·lent violoncel·lista afeccionat, que formà part d'aquell estol de melòmens musicals que s'anomenaren «Orquestra reduïda de saló can Pey». Entre els seus membres s'hi trobaven gent tan distingida com: Marià Vinyas, Jaume «Jacques» Rovira, Josep Gravalosa, Arseni Menció i Juli Garreta.

Plànols de la planta platea, il·lotges, anfiteatre i escenari de la Sala Vidal, confectionats per a les reformes realitzades entre els anys 1899 i 1901 (Fot. autor).

zar l'activitat artística de la sala, ja que durant els caps de setmana es realitzaven tot tipus de balls o actuaven les corals ganxones. El setmanari *Llevor* del mes de juny d'aquell any ho narrava així: «almenys l'escenari estarà a l'altura dels millors, car no s'escatima res, regint en tot un exquisit gust i coneixement de causa».

El 23 de setembre de 1901, Salvador Vidal va demanar a l'Ajuntament l'autorització per construir uns magatzems annexats a l'edifici principal, amb façana al carrer Nou del Garrofer i en connexió amb l'escenari, cosa que donaria gran renom al teatre guixolenc entre els professionals de l'escena, per la seva àmplia capacitat de treball i bona funcionalitat rera el prosceni. Es tractava, doncs, de la construcció de 725 m2 distribuïts en soterranis, planta baixa i dos pisos, per allotjar-hi diversos camerinos, vestidors, perruqueria, tallers, decorats, etc., sota la direcció facultativa de l'arquitecte barceloní Modest Creus i Estrada.

Així, el teatre Vidal -com seria conegut aquest edifici a partir de l'any 1901- acollí els millors espectacles d'aquestes rodalies: teatre professional i d'afeccionats, balls populars, mítings electorals, representacions de màgia, balls corejats pels orfeons ganxons Avant, Gesòria o Llevantí. També hi hagué així la formidable actuació de l'Orfeó Català el mes de juny de 1901. Fins i tot hi actuà l'any 1919, en plena popularitat, la Padowa, ballarina d'origen polonès i de gran renom internacional.

Veritablement, aquest teatre va donar renom artístic a la nostra població i, per la seva programació, va ser conegut arreu de les comarques catalanes. Malgrat això, el propietari hagué de realitzar contínues inversions per al manteniment de la sala. Cosa que tan sols un hisendat de la talla econòmica i humana de Salvador Vidal podia suportar, per no condicionar la seva subsistència als guanys d'aquella activitat. D'aquesta manera, i en vista de les freqüents queixes dels espectadors guixolencs, el Sr. Vidal va haver de reformar, pel mes de novembre de 1904, el sostre de l'escenari mitjançant gruixudes planxes de zenc a fi d'evitar els molests corrents d'aire que es produïen a la sala i que la mantenien «...en unas temperaturas muy poco agradables».

Com ja s'ha exposat abans, aquesta sala fou una de les primeres que projectà pel lícules cinematogràfiques, pels anys 1906-1907, conjuntament amb el *Cinematógrafo Guixolense* i el Lons'Or. Les cintes més esperades pel públic ganxó eren les anomenades «operacions sobre cosos vius» del Dr. Doyen, amb què rivalitzaven les tres sales de Sant Feliu, en programar diferents pel lícules d'aquest operador mèdic. Diverses veus s'alçaren contra aquests «denigrants espectacles», i els setmanaris *Llevor* i *El Programa* protestaren enèrgicament per considerar que la seva visualització «...embrutava més que no il.lustrava». Poques setmanes després,

Fotografia de l'interior del cinema Novetats (Vidal) vers l'any 1970, poc temps abans de procedir-ne al seu enderroc. Al fons, hom pot observar el magnífic escenari coronat amb una bella figura al·legòrica l'any de la seva construcció (Fot. autor).

Les darreres transformacions importants, però, serien executades entre els anys 1927 i 1931 malgrat que, com ja s'ha exposat, el manteniment de l'edifici era constant. I diem importants, perquè aquestes reformes afectaven l'estructura original i, per altra banda, donaren la qualitat indispensable per continuar projectant cinema a la nostra ciutat. El canvi de l'embigat realitzat al mes de juliol de 1927 -malgrat que cinc anys abans ja s'havia reclamat públicament des del setmanari *Avi Muné* de 14 d'abril de 1923, en haver-se suspès la projecció dominical pels incomptables degoters a la sala- va consistir a canviar la totalitat de la coberta del teatre, i substituir-la per una estructura de ferro més resistent. Així, les obres es realitzaren en dues fases. A la primera s'enderrocà el teulat vell i

el cinema Vidal deixà de banda aquestes projeccions i anuncià, com a canvi programàtic, la pel·lícula *Qui vulgui comprar un automòbil, ja sabrà lo qu'és patir*, amb la subtitulació «d'única a Espanya»¹⁸.

Entre els mesos de setembre de 1912 i l'abril de 1913, es varen realitzar les reformes exteriors que caracteritzarien estèticament el local fins al seu enderrocament. Es tractava de canviar la situació de les escales originals d'accés al teatre per unes de més amples, còmodes i de fàcil entrada; així com la construcció de les taquilles afrontant a la façana principal.

¹⁸ En començar les primeres projeccions cinematogràfiques al teatre Vidal, el seu propietari va programar tot un seguit de documentals que, de la mà del comentarista oficial de la sala, el Sr. Cofán, anava glossant les belles imatges que anaven apareixent a la pantalla. Si bé, inicialment, agradà molt a la concurrència, amb el temps el públic es deixà influenciar per pel·lícules més crues que es projectaven en altres cinemes guixolencs. D'acord amb la moda, el saló Vidal va reprogramar noves cintes per competir amb la resta de cinematògrafs; fet que li valgué el negatiu comentari del setmanari *El Programa* d'1-VI-1909: «...el senyor Vidal les ha empreses, com els demés, amb zimogars, adulteris, criatures maltractades i vells paralítics, i el públic, tan campante, cada festa omplena el local».

s'alçaren dos metres més les parets existents de la sala i, prèvia inspecció dels serveis tècnics municipals, s'autoritza el seu funcionament per a la temporada d'hivern. L'estiu de 1928, s'executà la segona fase en instal·lar el cel ras de planxes de ciment d'amiant a tot l'edifici, sota la supervisió de l'arquitecte Ignasi Brugueras. El local obtingué la llicència de reobertura d'activitat a la sessió del 3 d'octubre d'aquell mateix any.

Tres anys després, entre setembre i desembre de 1931, Salvador Vidal va fer construir la cabina de projecció cinematogràfica adossada a la paret exterior del saló. S'hi accedia pel vestíbul de l'amfiteatre del primer pis. També féu instal·lar a l'edifici una potent calefacció de 80.000 calories, i un motor electro-bomba de 5 HP, per a la seva il·luminació. Aquestes, doncs, foren les darreres grans obres executades a can Vidal i, llevat de l'imprescindible manteniment de la sala, ja no es modificaria la seva coneguda fesomia interiorista-decorativa, ni l'estructura de l'edificació, fins al seu tancament.

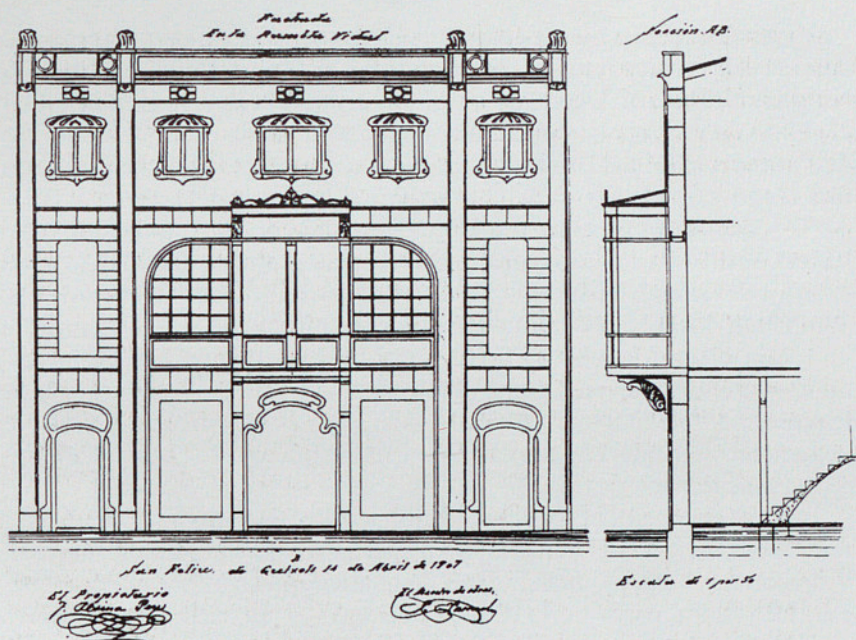
Aquest excepcional edifici -que amb les diverses ampliacions arribà a tenir més de 1.660 m2 construïts- va anar compaginant, durant successives èpoques, balls populars, teatre de qualitat, música de cambra i cinema, tot i que a partir de la dècada dels anys seixanta la sala es dedicà quasi exclusivament a projectar pel·lícules.

Al gener de 1968 es féu públic el tancament definitiu de l'històric Can Vidal, amb gran recaça per part de nombrosos guixolencs. Així, al juny de 1972, els fills de Salvador Vidal i Vicens, Concepció i Salvador Vidal i Batet, que per herència del 22 d'abril de 1955 posseïen per meitats indivises la propietat del saló Novetats, varen vendre a Ricard Pla i Pla, Josep M. Isern i Mir, Josep Pla i Pigem i Josep M. Isern i Lliuret la totalitat d'aquesta finca.

A principis de 1976, el vell teatre Vidal va començar a ser desballestat, malgrat que no seria enderrocat completament fins al mes de gener de l'any següent. Al seu lloc hi fou bastit, temps després, un modern edifici d'habitatges unifamiliars.

EL CINEORAMA

La construcció de l'elegant edifici del Cineorama, bastit al bell mig de la rambla d'Antoni Vidal -on avui hi ha edificat un modern hipermercat- vingué a potenciar l'oferta cinematogràfica i de balls de saló que, en aquells anys, i com ja s'ha exposat anteriorment, oferien diversos locals guixolencs. Però també hem de dir que, dels edificis dedicats a espectacles públics a la nostra població, el Cineorama fou el de menys durada, puix que, des de la seva inauguració fins al seu tancament, tan sols transcorregueren cinc anys.

Plànol de la façana del Cineorama situat a la rambla d'Antoni M. Vidal, projectat pel mestre d'obres guixolenc Pere Pascual i Baguer, l'any 1907 (AHMSFG).

Tanmateix, podem dir a favor seu que aquest edifici -pel que fa només al disseny de la seva façana- vingué a donar elegància a la rambla d'Antoni Vidal; precisament a la part on les alineacions dels habitatges restaven, encara, per adaptar-se al seu arrencament definitiu. En canvi, l'alineament de les construccions del davant, amb les cases de Josep Roura, Francesc Daltabuit -ambdues construïdes el 1868- i la de Pere Girbau, el 1877, entre d'altres, restaven perfectament disposades d'acord amb els plànols d'alineacions i rasants aprovats per l'Ajuntament.

Fou així, doncs, que a començaments de l'any 1907 Joan Alsina i Pou, fill primogènit de qui havia comprat, el 1871, l'antic teatre Alsina als descendents de la família Vidal, va adquirir quatre finques contigües en estat ruïnós, situades a la rambla Vidal i propietat de Josep Rasós i Illa. La seva intenció era dotar la nostra població amb un altre cinema per a esplai dels nostres avantpassats. Així ho feu saber a l'Ajuntament el 16 d'abril d'aquell any: «...deseando derribar las casas que posee en la rambla de Antonio Vidal, señaladas por los números 17, 19 y 21, y construir en los mismos un edificio de planta baja y dos pisos cuyas fachadas, emplazamiento y instalación se sujetarán a los planos que por duplicado se acompañan».

El projecte havia estat dibuixat pel qualificat mestre d'obres Pere Pascual i Baguer, amb un plànol comú de planta per a cada projecció horitzontal, façana i secció, amb data del 14 d'abril de 1907; en canvi, el plànol d'emplaçament respecte al carrer, d'una escala mètrica d'1 per 300, havia estat dibuixat cinc dies després. Pascual va distribuir el local com va poder, ja que l'edifici en qüestió -malgrat que era de nova planta- quedava encaixat entre les mitgeres i la façana posterior per altres finques adjacents; fet que l'obligà a fer un plantejament senzill, amb una escala central i dos pilars de sosteniment al mig de la sala per, així, poder suportar les jàsseres principals de l'estructura de l'edifici.

Per contra, on sí va poder esplaiar-se amb els seus coneixements arquitectònics i el seu bon gust fou en la composició de la façana modernista que donà un aire tan significatiu a aquell edifici: amplis finestrals de punt arrodonit, juxtaposats amb una tribuna central al seu primer pis¹⁹. Perquè si d'alguna cosa era molt entès el nostre famós mestre d'obres era de donar el tipus idoni d'utilitat-creativitat a les seves construccions, d'acord amb la funció que el propietari li volgués conferir. Pere Pascual era autor de valuoses construccions de Sant Feliu, com els habitatges del hisendats Ribot i Vidal, ambdós al passeig del Mar, la casa Brugada del passeig del Guíxols, casa Viader de la rambla Vidal, casa Pécher del carrer Capmany, etc., on expressà lliurement la seva creativitat arquitectònica d'acord amb les exigències de la propietat. Però també va construir amb gran dedicació i professionalitat desenes d'habitatges per a treballadors d'aquest poble.

La sol·licitud de llicència d'obres fou aprovada per l'Ajuntament en sessió del 23 d'abril d'aquell any, tot i que, en un informe posterior datat el 29 del mateix mes, l'arquitecte municipal General Guitart informà de la conveniència d'avançar el nou edifici a l'alineació oficial que establien els plànols autoritzats per l'administració. Així, la construcció s'avançà dos metres respecte de l'antiga línia del carrer, ocupant un total de 27,20 m², que la propietat va haver de satisfer al comú per un preu total de 2.518 PTA; o sigui 3,50 PTA el pam, a més d'abonar la taxa municipal de 1ª classe per a noves construccions, que pujà a la quantitat de 346,50 PTA.

L'edifici del Cineorama s'aixecà tot seguit. Brigades de traguiners, paletes, peons, fusters i artesans treballaren afanyosament per enllestir les obres com més aviat millor. Set mesos després, el 7 de desembre de 1907, el Cineorama s'inaugurà amb gran esplendor. El setmanari *Llevor*

¹⁹ Malgrat l'acurat disseny del mestre Pere Pascual, l'edifici va sofrir algunes variacions en els adornaments de portes i finestres. La més important, però, fou l'enlairament, almenys dos metres més, del puntal del forjat del tercer pis, fet que va permetre donar un coronament més estilitzat a l'edificació.

d'aquell dia ho narrava així: «Avui s'inaugurarà el gran cinematògraf Cineorama, que segons els programes serà un veritable acontejament pel públic».

Poques coses més sabem d'aques cinema guixolenc. A diferència de les altres sales cinematogràfiques de la ciutat, el Cineorama gairebé no s'esmentà en el setmanari ganxons. Val a dir, també, que el cinema, en aquests anys i almenys a la nostra població, anava encara al darrera de les preferències dels nostres avantpassats, i per això la sala alternà entre distingits balls de saló i divertides atraccions de *Variétés*.

A finals de 1909, tant el Cineorama com el *Cinematógrafo Guixolense* varen rebre fortes crítiques del setmanari *El Programa*, que deplorava, en les seves pàgines, les insuficients mesures de seguretat que ambdues sales oferien. Sembla que durant la projecció de tarda del dia de Nadal, i quan el *Cinematógrafo* estava ple de gom a gom, corregué l'alarma que hi havia foc. Sortosament no va passar d'ésser un fort ensurt, però això féu alertar la premsa local, que no es cansà de demanar més seguretat per als espectadors²⁰. «I no és pas sols el local del Guixolense qu'es aixís, no, el del Cineorama pateix el mateix mal, cap dels dos reuneixen les degudes condicions, i com que cada festa la gent hi va qu'es una vergonya, el dia que hi hagi alguna de dites desgràcies, ho repetim, i millor que ens equivoquem, aquell dia serà trista recordança per a Sant Feliu».

Un fet llunyà, però, en va fer prendre definitivament consciència als nostres governants; a la població de Villarreal, a la província de Castelló, es produí una gran tragèdia el maig de 1912, en calar-se foc en un local de fusta destinat a cinema. Aquesta guingueta, aixecada al costat d'una fàbrica d'aiguarent i dipòsit d'alcohol, amb una única sortida, va ser devastada en pocs minuts per l'esfereïdor incendi. Desenes de persones perderen la vida en voler sortir precipitadament d'aquell infern.

Aleshores s'aixecaren importants veus a tot l'Estat per reglamentar, d'una vegada per totes, les deficientes mesures de seguretat dels cinemes existents. El marquès de Rozalejo va demanar, en una sessió del Senat a Madrid, el tancament de tots els locals que no reunissin les condicions necessàries; i el ministre de Governació li contestà que s'havien cursat ordres perquè es complís inqüestionablement la *Ley de Espectáculos*. El propietari del cinema incendiat fou immediatament empresonat, i totes les autoritats locals d'on hi havia cinemes en funcionament reberen una notificació que obligava, sota la seva responsabilitat, a realitzar inspec-

²⁰ D'ençà que varen iniciar-se les projeccions cinematogràfiques a Sant Feliu, diverses persones malintencionades s'entretenien, a mitja funció, cridant històricament «foc a la sala», a fi de crear desconcert i angoixa entre el públic. «Nosaltres protestem fermament d'això, no perquè siguem partidaris dels cines, ni d'una ni d'altra empresa, sinó per el perill en que's posa la vida de les persones que molt decentment busquen en aquells locals un rato d'esbarjo» (*El Programa*, 4-V-1912).

Edifici del Cineorama, 1910 (Fot. Pere Barreda).

cions tècniques per esbrinar si les sales reunien les mínimes garanties per als espectadors.

El reconeixement de les sales de la nostra població es féu a principis del mes de juliol de 1912. Dels tres cinemes existents, tan sols el *Novedades* de Salvador Vidal va poder continuar en funcionament, malgrat que hagué de realitzar petites reformes per adaptar-se a la normativa vigent. En canvi, l'*Ideal-Cinema*, conegut anteriorment com a *Cinematógrafo Guixolense*, i el novell *Cineorama* foren clausurats per les males condicions de seguretat que oferien els seus edificis²¹. Tot això va provocar mal-estar entre els empresaris dels cinemes tancats i les autoritats municipals. Fins i tot tingué lloc una forta

brega quan redactors del setmanari *El Programa* es congratularen públicament de l'escrit aparegut anys abans on denunciaven les mancances d'aquelles sales.

De fet el *Cineorama* ja no obrí més les seves portes com a saló d'espectacles. Sigui perquè les solucions tècniques eren irrealitzables o bé per la poca disponibilitat de la propietat a fer-les, aquesta sala va passar a servir per a altres activitats. Així, en una instància de 20 de gener de 1918, Pere Reig va sol·licitar: «hacer desaparecer el cuerpo saliente o tribuna del edificio conocido como Cineorama, convirtiéndola en una ventana». Molt probablement Pere Reig era el representant de l'empresa d'automòbils Ribot, Font i Artigas, l'actual SARFA, que va tenir durant molts anys allí el garatge i la parada dels seus cotxes. L'irònic setmanari

²¹ Per aquelles dates la sala d'en Lloveras s'estava transformant per a ser el *Cinema Mundial*. Hem de creure, doncs, que aquest cinema s'adaptà a les noves disposicions governatives, donat que aquella mateixa temporada de 1912, s'iniciaren en aquell local les projeccions cinematogràfiques.

Avi Muné del gener de 1919 informava així els seus lectors: «La ciutat comptarà dintre de poc amb un nou saló d'espectacles. L'antic Cineorama se va rejuenint i en breu serà inaugurat sots el nom de Cine-automòbil».

L'any 1924, aquesta finca es va inscriure al Registre de la Propietat, com a primera inscripció i amb l'agrupació de les quatre finques inicials, a nom dels hereus de Joan Alsina i Pou: Joan, Rafael i Maria del Sagrario Alsina Sánchez. S'especificava que «actualmente el edificio está destinado a garage».

Anys després fou comprat pels senyors Ararà, que el destinaren a botiga-magatzem. L'any 1982, els seus propietaris varen fer pintar l'edifici aprofitant unes importants obres de reforma interior. Malgrat això, a final de 1989, aquesta construcció fou enderrocada per donar pas a un modern local destinat a hipermercat.

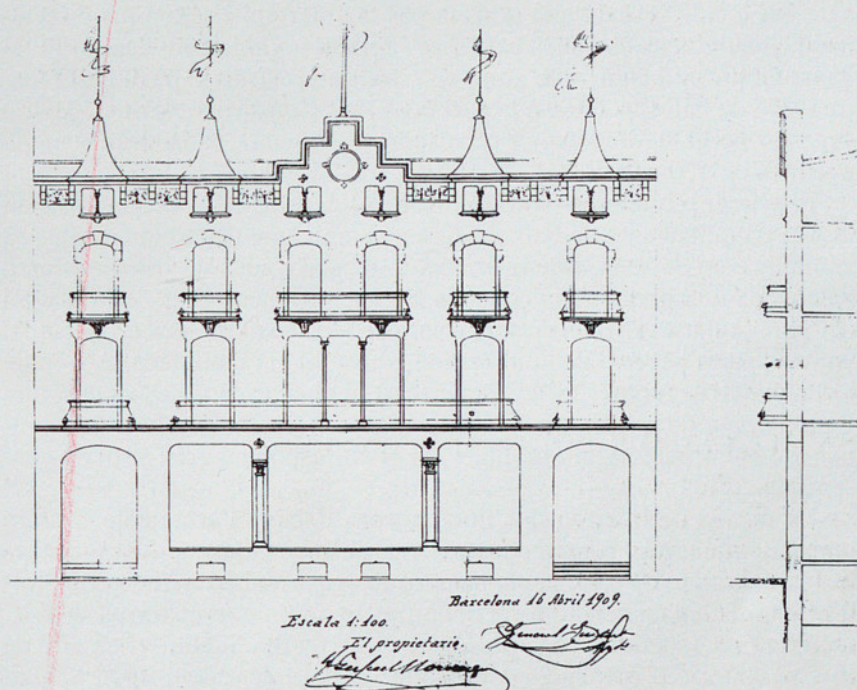
SALÓ GUIXOLENSE (Cinema Llevantí)

Quan a Sant Feliu s'alçà al passeig dels Guíxols el magnífic edifici del casino *El Guixolense*, conegut també com dels Senyors, l'any 1909, la nostra ciutat comptava amb uns quants locals dedicats a espectacles: el teatre Vidal, el saló Goula, la sala d'en Lloveras, el Cineorama i l'Ideal Cinema; a més de l'estatge del Nou Casino *La Constància* o dels Nois, també situat al mateix passeig. D'aquesta manera, doncs, la seva construcció vingué a afegir-se, amb sana competència, a les restants sales guixolenques que programaven continuades representacions teatrals, funcions cinematogràfiques o balls populars.

Fou així que, el 20 d'abril de 1909, Ferran Gispert i Romaguera²² va sol·licitar el permís de l'Ajuntament per edificar en un solar de la seva propietat, situat al passeig dels Guíxols, núms. 7, 8 i 9, i amb façana posterior al carrer de Sant Roc, núm. 20. Annexava a la seva petició, i per duplicat, el projecte tècnic dibuixat per l'excel·lent arquitecte General Guitart i Lostaló qui, a més d'ésser el tècnic municipal de la nostra població, havia realitzat importants construccions a la ciutat, com l'edifici del casino *La Constància* (1888), l'asil *Surís* (1904) o l'habitatge de Mercè Casanovas, vídua Sabater, i actual farmàcia *Ruscalleda* (1909).

L'arquitecte Guitart, que hagué d'informar de l'expedient la comissió d'obres, anotà a l'espai reservat per al tècnic municipal, i com a justificació, que «como autor del proyecto que se adjunta declaro: Que tanto éste, como la realización de las obras cuya dirección se me tiene confiada, se han cumplido y se cumplirán bajo mi responsabilidad todas las condiciones referentes a alineación y rasantes que oficialmente proceda, así como

²² Vef de Barcelona i nebot de Ferran Romaguera i Patxot, corredor reial de comerç de la ciutat comtal, però guixolenc de naixement qui, a la seva mort (1905), féu diversos llegats a la nostra ciutat.

Plànol de la façana del Saló El Guixolense dissenyat per l'arquitecte General Guitart i Lostaló l'any 1909. En construir-se, però, la façana va patir diverses variacions, sobretot en la seva part superior (AHMSFG).

cuanto relativo a las obras de nueva planta se consignan en las ordenanzas municipales». Va ser aprovat al Ple del 22 d'abril de 1909, previ pagament dels arbitris estipulats de 1ª classe, que pujaren a la quantitat de 1.116,99 PTA.

Guitart i Lostaló projectà una superfície de 2.117 m², distribuïts en planta semisoterrani (173 m²), planta baixa (972 m²), que anava del passeig dels Guíxols fins al carrer de Sant Roc; i dues plantes pis de 486 m² cadascuna, que s'enlairaven des de la façana principal fins a la meitat de la planta baixa. Així, doncs, el soterrani s'elevà setanta centímetres per sobre de la rasant del passeig dels Guíxols i, d'aquesta manera i mitjançant quatre petites obertures, proporcionà la necessària ventilació i il·luminació al seu interior. A la planta baixa, hi situà les dues entrades principals: a l'esquerra l'escala que pujava directament al segon pis; i, just al seu costat, l'accés al saló cafè, la sala d'espectacles-teatre i l'escala que duia directament al primer pis. A la dreta, hi bastí una altra entrada al

café del local, l'escala que donava pas al soterrani i segon pis directament. I entre aquestes dues generoses entrades, Guitart hi disposà l'elefant i ampli saló-café, amb grans finestrals amb vistes al passeig. El teatre i saló de ball fou situat a la part posterior. Constava de platea, galeria superior per a les llotges i el corresponent escenari, sumant un total de poc més de 420 m2.

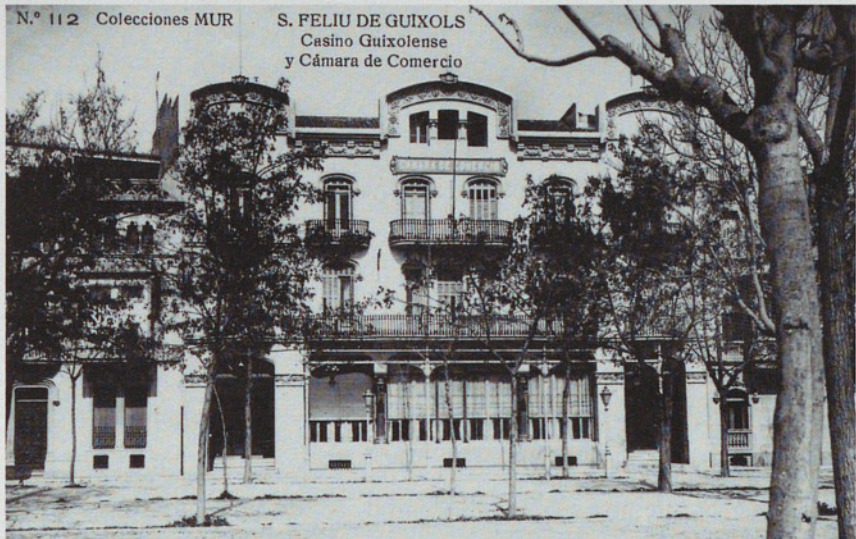
El primer pis, al qual -com ja s'ha dit- s'accedia per l'escala d'honor, just al costat del saló de ball, es dissenyà amb cinc departaments que es comunicaven entre si, arrengrats a la façana i amb set obertures amb balconada que permetien gaudir de les magnífiques vistes de la platja i del port. Aquest espai es destinà a sala de tertúlies i de jocs de billar. Al darrere, partit pel pati de llum central, s'instal·là la biblioteca, a la dreta; i l'habitatge del conserge, a l'esquerra. A la planta segona es va preveure l'allotjament de la Cambra de Comerç de la ciutat, amb salons de reunions, direcció, secretaria i biblioteca, i el corresponent estatge per a consergeria.

La façana de l'edifici que inicialment dissenyà l'arquitecte Guitart, amb un coronament central acompanyat, a cada banda, per dues torratxes de la mansarda, fou canviat per un altre alçat que, si bé i en línies generals d'obertures i plantes no diferia del projecte original, transformà visiblement la part superior d'aquella construcció, fet que li conferí un aire de més pesantor o d'edificació corpulenta, en detriment del primer dibuix, molt més estilitzat i de bona visió.

Les obres de construcció del casino *El Guixolense* i Cambra de Comerç es dugueren a terme en pocs mesos. Pel mes de setembre d'aquell any ja s'havia instal·lat la cúpula central, totalment d'estructura de ferro, i que formaria el sostre del saló-teatre; mentre que l'obra del café i de les altres dependències franquejaven el forjat del primer pis. D'aquesta manera, i per un reportatge publicat en el setmanari *La Información* de 24 de desembre de 1909, hom pot endevinar que si l'edifici no es trobava totalment acabat, ben poc n'hi deuria faltar, atesos els detalls d'acabats interiors que el cronista detalla.

Sorprenentment, però, trobem a faltar la informació sobre la seva inauguració, si és que se'n va fer. Tanmateix, en el setmanari *El Programa* de 12 de febrer de 1910 se'ns parla del magnífic carnaval celebrat al nou saló del casino *El Guixolense*. Per tant, l'entrada en funcionament d'aquest magnífic edifici l'hem de situar entre finals del mes de desembre de 1909 i començaments de febrer de 1910.

A diferència de les altres sales ganxones, *El Guixolense* no es plantejà la idea de realitzar sessions cinematogràfiques al seu local, llevat d'una projecció del maig de 1919 en obsequi als socis de l'entitat. És més, sembla que el que va sobresortir més d'aquesta entitat varen ser els balls

Casino El Guixolense, emplaçat al passeig dels Guíxols. L'any 1925 la sala d'espectacles es transformà en cinema. L'any 1932 s'anomenava Llevantí i posteriorment Oriente (AHMSFG).

de societat i les freqüents vetllades musicals i teatrals, malgrat que el petit escenari de la seva sala -poc més de 60 m²- limità enormement la possibilitat de representar obres teatrals.

Fins a la tardor de l'any 1925, havent superat diverses dificultats sorgides entre empresaris i socis de l'entitat, *El Guixolense* no considerà la possibilitat de realitzar sessions de cinema al seu local, fet que tingué lloc -tot seguit després de comprar una moderna màquina de projecció Gaumont- el diumenge 25 d'octubre de 1925, festivitat de Sant Crisant. Les excel·lents programacions cinematogràfiques realitzades a la sala i el preu molt enraonat de les seves entrades el convertiren ràpidament en un dels cinemes més populars d'aquells temps, rivalitzant aferrissadament amb el *Novedades* (Vidal), l'Ateneu Social (de mossèn Sants Boada) i el cinema Mundial.

A finals del mes de gener de l'any 1930, després de moltes desavinences per part d'alguns socis de l'entitat, el casino *El Guixolense* va aprovar, per unanimitat, comprar les cases n.ºs. 17, 19, 21 i 23 del passeig del Mar, i les annexes pels carrers de Sant Antoni i de la Creu, propietat del marquès de Robert, per aixecar-hi un edifici exclusivament per a ús de l'entitat. Així, doncs, mentre la junta directiva signava la compra dels terrenys del passeig del Mar, durant aquell mateix mes de gener diversos

socis disconformes, que s'oposaven aferrissadament a la nova compra, iniciaren consultes amb els propietaris de l'edifici de la Cambra de Comerç, per adquirir la part corresponent on es trobava l'actual casino *Guixolense*.

Però fins l'any 1931 el nou casino Guixolense no s'instal·là al modern edifici que havia fet construir al passeig del Mar. D'aquesta manera, a primers de l'any següent, el lloc que ocupava aquella entitat seria conegut com a casal Llevantí, amb saló de ball i sala cinematogràfica del mateix nom, de grat record per a la generació dels nostres pares. Posteriorment també va ser conegut com a cafè i cinema *Oriente*, dirigit per l'empresari ganxó Sr. Balmaña, qui, amb el temps, dirigí les tres sales més importants de la nostra ciutat: el Victòria (Catalunya), l'*Oriente* (Llevantí) i el *Novedades* (Vidal). Fins i tot organitzà l'orquestrina Evon, amb els distingits músics guixolencs Rafael Figueras, Albert Granolleres, Pallí i els mateixos germans Balmaña.

Amb l'arribada del turisme a Sant Feliu, a començaments dels anys cinquanta -el fenomen esdevingué en poc temps una important font de riquesa per als establiments amb tradició hotelera de la ciutat- va aparèixer de sobte l'especulador del sòl i del diner fàcil que, de seguida, es fixà en el espaiosos edificis de primera línia de mar. Això, afegit a la permissivitat de l'administració local, tal vegada instada pels alts càrrecs ministerials que avantposaven el *negocio nacional* a la preservació d'edificis d'interès local, tingué com a conseqüència -i com passà amb el *Guixolense*- l'enderrocament de les construccions més emblemàtiques de la nostra ciutat.

Així, el febrer de 1956, el setmanari *Ancora* anunciava el tancament del cafè i cinema *Oriente*, «ignorándose el destino que habrá de darse a la finca». Tot i que el mes següent la sala d'espectacles va acollir l'actuació de l'Orfeó de Sans, pel mes de juny s'iniciaren les obres d'enderrocament d'aquell magnífic edifici que havia estat projectat, l'any 1909, per l'arquitecte General Guitart i Lostaló. Al seu lloc, s'hi bastí un modern edifici destinat a hotel, que seria conegut com a Reina Elisenda.

ATENEU SOCIAL

La construcció de l'edifici-teatre de l'Ateneu Social de Mossèn Sants Boada vingué a consolidar l'espai físic d'aquella entitat en agrupar, en un sol emplaçament, la secció d'esports o Ateneu *Deportiu*, el saló cafè i estatge social de la institució, així com l'edifici destinat a funcions teatrals i projeccions cinematogràfiques. Veritablement, doncs, l'Ateneu Social, al cap de deu anys de la seva existència, aconseguia una fita important en disposar d'unes instal·lacions modèliques per als seus socis

que, com a reclam, serviren per a reunir bona part del jovent afeccionat a l'esport, la cultura i el lleure.

La tasca social que emprengué Mn. Sants Boada i Calsada s'inicià l'1 de novembre de 1905, sota una activitat social, econòmica i cristiana que, alhora, fou molt controvertida i criticada en diversos àmbits de la nostra població, tant per part d'elements anticlericals com per una bona majoria de catòlics²³. Durant els primers anys de la seva constitució, la seu de l'entitat va anar d'un lloc a l'altre, cercant l'estatge més adequat per a l'activitat que es volia dur a terme; primerament al carrer Nou de Sant Ramon i, pel mes de juliol de 1906, en un magatzem del carrer Nou de Sant Ramon, conegut popularment pel carrer de les *banyes*, i que avui és d'Àngel Guimerà. A principis de 1907, l'associació es traslladà als nous locals del carrer de Sant Domènec on, el 2 de març d'aquell any, es fundà oficialment l'Ateneu Social i la Caixa d'Estalvis de la Societat.

Sembla, però, que per manca d'espai l'Ateneu Social buscà una nova ubicació per a les seves instal·lacions i, així, durant el mes d'abril de l'any següent, els seus membres s'establiren en un primer pis del carrer Major, condicionant els seus baixos per a representacions teatrals. S'inaugurà el 20 de juny de 1908. Malgrat la bona voluntat dels membres de la junta per efectuar-hi les diverses activitats que es duïen a terme, ben aviat s'adonaren de la necessitat de replantejar la seva distribució. D'aquesta manera, pel mes de novembre, la secció de teatre de l'Ateneu es va traslladar a un local del carrer de Sant Antoni i, al maig del 1910, les oficines de l'entitat es portaren als baixos on hi havia hagut la secció teatral²⁴.

Com molt bé puntualitzà Àngel Jiménez, en el seu llibre *Sant Feliu de Guíxols*, el pensament i objectiu de Mn. Sants envers l'Ateneu Social era la «solució de la qüestió social. Cristianisme i democràcia eren dos conceptes que de cap manera no estaven renyits, ans al contrari; i per a ell, les reivindicacions obreres no eren anticristianes».

Els darrers anys anteriors a la construcció del teatre-cinema de l'entitat s'inauguraren nous estatsges per a les diverses seccions de l'Ateneu: el 16 de juliol de 1910, el nou casal de l'Institut Popular al carrer de Sant Isidre; al mes de gener de 1911 es muntà el nou forn amb pastadora mecànica i, el 30 de juny d'aquell mateix any, se signà l'escriptura d'arrendament de l'habitatge de la sucursal de la Cooperativa Obrera.

²³ Jiménez i Navarro, A. *Sant Feliu de Guíxols*. Quaderns de la Revista de Girona, núm.8, pàg. 64 i 65. També «Moviment Cooperativista a St. Feliu (1885-1939)», *Estudis sobre temes del Baix Empordà*, núm. 2.

²⁴ Tenim constància que la secció dramàtica de l'Ateneu Social funcionava com agrupació teatral abans del mes de setembre de 1909.

Amb l'arribada del futbol i el cinematògraf a Sant Feliu, fet transcendent durant la segona dècada d'aquest segle, l'Ateneu Social va crear una novella secció d'esports dedicada principalment al *Foot-ball*, i que donaria el primer equip oficials guixolenc amb el nom d'Ateneu *Deportiu*. Quant a la construcció del desitjat edifici per a teatre i cinema, restà pendent d'execució fins que es trobés el lloc més adequat per a la seva instal·lació. Es buscava un terreny d'àmplies dimensions per poder concentrar-hi l'esport i el lleure, a més de l'activitat cultural.

Fou així que, tot seguit, s'iniciaren contactes amb l'hisendat Josep Ma. Vidal i Largache, per a la compra d'una finca rústica dedicada a conreu, de nou vessanes, equivalents a 19.863 m², amb paret de tanca construïda i habitatge de dues plantes, coneguda com a horta d'en Donatiu²⁵. La compra del terreny es va fer efectiva amb un contracte privat, signat el 31 de març de 1913, entre la propietat i el president de l'Ateneu, Joan Sabater i Casanovas, malgrat que l'escriptura pública i la corresponent inscripció en el Registre de la Propietat no es concretarien fins el 7 de juny i 15 de setembre, respectivament.

Pocs dies després de l'adquisició dels terrenys, l'Ateneu Social va fer pública una nota de redacció en el setmanari *Ciutat Nova*, on anunciava la convocatòria de reunió general per a tots els socis per a la presentació de plànols i memòria d'obres a realitzar. Pregava, alhora i de manera especial, a patrons i obrers d'assistir-hi «per a acordar les bases del concurs que s'ha d'obrir», i convocava també els joves que miraven d'organitzar la secció local de futbol. No cal dir que les obres previstes en aquell espaiós terreny foren aprovades en assemblea general, per unanimitat i amb gran satisfacció del socis presents.

D'aquesta manera, i en data 29 de juliol d'aquell mateix any, el president de l'entitat va sol·licitar permís per aixecar la paret existent de l'horta fins a una altura de dos metres, en la part que afrontava amb el carrer públic, i de metre i mig a la façana nord-est de la finca. Poques setmanes després, el 24 d'agost de 1913, s'inaugurà el primer camp de futbol a la ciutat.

No seria, però, fins a començaments de l'any següent que l'Ateneu es proposà, definitivament, construir l'edifici saló-cafè de l'entitat i el teatre-cinematògraf. Així, doncs, al mes de juny de 1914 s'iniciaren les obres de construcció dels dos edificis afrontant amb el carrer del cementiri. El teatre projectat -del qual no he trobat cap exemplar a l'Arxiu Històric municipal- adoptà una solució tècnica senzilla per abaratir costos i partides innecessàries: disseny rectangular de la construcció amb coberta a

²⁵ Aquesta finca també era coneguda com a l'*horta dels frares*.

Edifici-teatre de l'Ateneu Social de Mossèn Sants Boada, construït l'any 1915 a l'horta d'en Donatíu. Anys després es conegué com a teatre-cinema del CEiDA i, ben erròniament, com a teatre de la Corchera (Fot. Josep M. Isern).

dues aigües i exclusió d'ornamentació supèrflua a la seva façana. Malgrat tot, la concepció interior de l'edifici anava d'acord amb les reglamentacions dictaminades per la normativa d'espectacles d'aquells moments, i aquest local de més de 570 m² de construcció demostrà l'adequació funcional al llarg de la seva existència.

La inauguració de la sala de teatre es va fer el diumenge 22 d'agost de 1915, amb una inoblidable vetllada teatral a càrrec de la secció dramàtica Tàlia de l'Ateneu i, dues setmanes després, s'inicià com a cinematògraf amb la famosa pel·lícula *Cabíria*²⁶.

D'èxit aclaparador, doncs, es podria definir el seu fulgurant començament; sessions de tarda i nit, plenes de gom a gom, fou el resultat dels primers anys. L'Ateneu Social avançava amb peu ferm i una immillorable prosperitat econòmica, malgrat la forta crisi industrial soferta com a conseqüència de la Primera Guerra Mundial. Així, al mes de gener de

²⁶ El 29 de juny de 1915, festivitat de St. Pere, tot i que el teatre de l'Ateneu es trobava en obres, s'escenificà el drama *La mare* de Santiago Rusiñol i el sainet *El carro de vi* de Ramon i Vidales. Hi ha hagut algun autor que ha donat aquesta data, erròniament, com a inauguració d'aquell teatre-cinematògraf. Referent al cinema, l'Ateneu ja havia projectat alguna que altra pel·lícula aquell mateix estiu, en donar unes sessions nocturnes anomenades «Cine a l'aire lliure».

1916, aquesta societat comptava amb un total de 1.320 socis i un consum aproximat de dues-centes cinquanta mil pessetes.

Tot i això, la comissió de cinema de l'Ateneu va aprovar -en la reunió general d'octubre d'aquell any i en vista dels greus esdeveniments europeus que malauradament repercutien directament en la manca de recursos financers de molts dels seus associats- continuar oferint els programes cinematogràfics més selectes de les productores oficials, i alhora mantenir els mateixos preus de la temporada passada, malgrat ésser plenament conscients que els costos de projecció haguessin augmentat més d'un deu per cent. Fins i tot s'aprovà incloure, com a prioritat irrenunciable, la construcció del cel ras de l'edifici abans de la temporada d'hivern.

L'any 1919 es presentà força inestable per a la secció de cinema de l'Ateneu. Si durant les temporades anteriors s'havien obtingut excel·lents rendiments del local, sembla que aquell any -sigui per la crisi o perquè la programació oferta als socis no era del tot atractiva, i titllada per diversos sectors de la població de massa moralista- la popularitat d'aquest cinema se'n va anar en orris. Fins s'arribà a suspendre, pel mes de gener, la seva activitat comercial en no haver venut els corresponents abonaments per a la sala. El setmanari ganxó *Avi Muné* de l'esmentat mes titulava a les seves planes, en clara referència als problemes que passava l'entitat: «corriu, qu'hem de tancà el cine». Segons el seu redactor el problema real era la desmesurada moralització que imprimia la junta gestora en seleccionar les pel·lícules. «El programa ateneista serà molt moral, molt triat, però els primers que deserten són els propis socis. Prefereixen els quilomètrics petons de la Bertini, les contorsions inversemblants de la Fabrenne Fàbregas i la Leda Gys i la impecable pose d'Elena Makowska. I si s'escaigués a haver-hi coupletistes al Vidal, ens atrevim a dir que no hi quedaria una rata».

Malgrat aquesta aspra crítica del setmanari local, són prou coneguts els sentiments contradictoris que inspirava l'Ateneu Social, sobretot el seu cap visible, Mn. Sants, defensat aferrissadament per un sector de la població -el setmanari ganxó *Ciutat Nova* n'era un d'ells- i hostilitzat per un altre, entre el qual hi havia diversos catòlics i religiosos.

Fos com fos, amb voluntat i coratgia per part de la junta i del mateix Mn. Sants, el cinema va anar endavant i, a finals d'aquell any, l'Ateneu es podia comptar entre els cinematògrafs de més èxit a la nostra ciutat. Així continuà durant la dècada dels anys vint, amb lleugeres oscil·lacions i puntuals aturades, com la temporada 1926-27, en què no hi hagué cinema. Precisament aquest darrer any l'hem de destacar per la dissolució de la secció de futbol de l'Ateneu Social, després de greus problemes insuperables per part de l'entitat. També fou l'any del naixement d'una altra societat dedicada a l'esport anomenada CEiDA (Centre d'Esbarjos i De-

ports Atlètics), presidida per l'empresari d'origen alemany Gottfried Renz.

Malgrat la il·lusió amb què s'inicià la temporada del nou club esportiu i d'haver sol·licitat realitzar diverses obres al camp de l'Ateneu, la venda d'aquesta finca al *Trust Belga La Corchera Catalana S.A.* paralitzà l'activitat esportiva en aquesta població. D'aquesta manera, i a causa de les qüestions de liquiditat, l'Ateneu Social va vendre, inicialment i en un contracte privat signat el 29 de gener de 1929, la totalitat dels terrenys de can Donatíu per un preu total de cent-trenta mil pessetes. Fou escriturat el 14 de juny i registrat oficialment el 6 d'agost d'aquell mateix any.

Tot i que la direcció de la companyia inicià ràpidament la construcció de diversos magatzems, el cinematògraf de l'Ateneu va poder acabar la temporada programada amb anterioritat, malgrat que a partir de l'any 1930 tancaria definitivament les seves portes.

S'haurien d'esperar quaranta-quatre anys perquè, amb molt bon encert, l'Ajuntament de la ciutat comprés els antics terrenys de l'Ateneu Social a La Corchera Catalana S.A. el 23 de març de 1973.

Durant els anys següents, el vell teatre-cinema de l'Ateneu realitzà les funcions més llastimoses que es poden conferir a un teatre: acollir tan sols els assajos d'agrupacions de la població, però no les seves representacions. Desballestada i tocada de mort, aquesta construcció fou enderrocada l'any 1989 per bastir-hi al mateix lloc el flamant teatre-auditori.

SALÓ CINEMA CATALUNYA

Com ja s'ha puntualitzat en el capítol dedicat al saló Guixolense, l'any 1930, la junta del casino dels Senyors, aleshores instal·lada en el magnífic edifici que projectà l'arquitecte Guitart al passeig dels Guíxols, va comprar al Marquès de Robert les finques urbanes amb façana al passeig del Mar, núms. 17, 19, 21 i 23, i les annexes dels carrers de Sant Antoni i de la Creu, per construir-hi un sumptuós edifici-local social de l'entitat i sala de projeccions cinematogràfiques.

Aquesta important decisió presa per aquella junta, encapçalada pel seu president Eneco Girbau i Valls i recolzada pel secretari de la societat Gaspar Miró i Barceló -amb nombroses discrepàncies, comminacions i dimissions dins la pròpia entitat- va contribuir a donar una imatge de confiança i de possibilitats entre els associats i la seva junta, i ensem amb poder gaudir, finalment, d'una construcció pròpia, distintiva i d'ús exclusiu per al casino *Guixolense*. Per altra banda, el nou edifici s'afegí a la nombrosa llista d'immobles construïts amb gust d'aquell sector, que embellien la via principal de la nostra població.

Havent-se signat l'escriptura de compra-venda d'aquell grup de cases

el 28 de gener de 1930²⁷, s'iniciaren contactes per enderrocar les construccions existents i realitzar així el primer avantprojecte que definís les futures solucions arquitectònic-funcionals d'aquella edificació.

Per a aquesta tasca, doncs, es contractaren els serveis de l'arquitecte Joan Bordàs, aleshores cap de l'oficina tècnica municipal, que ja havia demostrat les seves aptituds en diverses construccions a la nostra ciutat. Sigui perquè com a funcionari de l'administració local no estava autoritzat a signar cap projecte dins el terme municipal, sigui per la senzilla raó de desvincular-se d'aquesta construcció a l'hora de realitzar l'informe preceptiu, Bordàs va demanar la col.laboració de l'arquitecte barceloní d'ascendència guixolenc Josep M. Rodríguez i Lloveras, precisament el mateix tècnic que, contractat per l'hisendat Pere Rius i Calvet, estava urbanitzant la muntanya de Sant Elm.

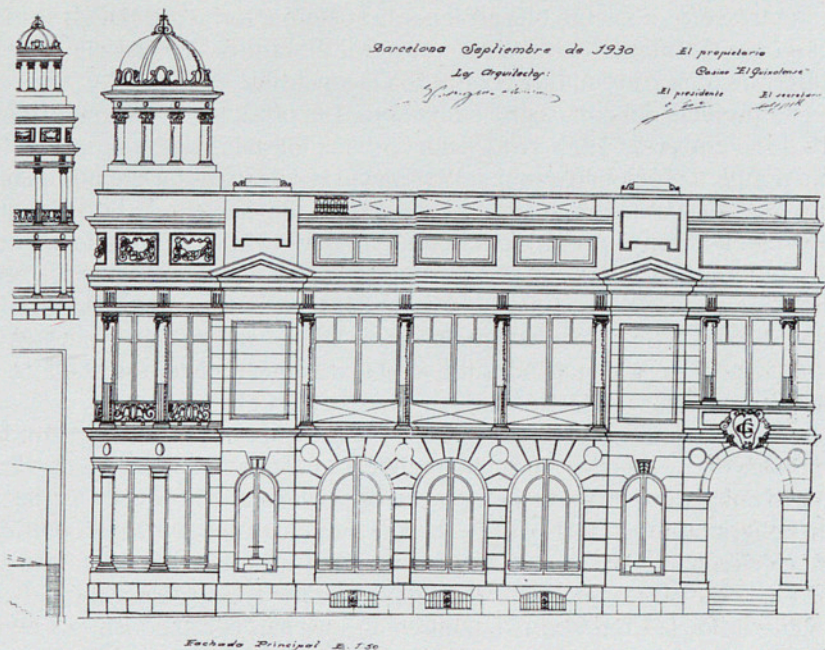
Encara que el projecte del nou edifici del casino Guixolense va ser dibuixat a l'oficina de l'arquitecte Rodríguez i Lloveras, al mes de setembre de 1930, la seva concepció arquitectònica ens fa deduir, inqüestionablement, l'empremta de Bordàs en aquest edifici. Òbviament ambdós arquitectes treballaren decididament en l'elaboració del projecte per concretar, ràpidament, les funcionalitats que l'immoble hauria de conferir a l'entitat: local social-cultural i lúdic per als socis, així com la disposició d'una sala d'espectacles i projeccions cinematogràfiques d'utilització concertada que, dibuixada en uns primers esborranys, complagué extraordinàriament els membres de la junta.

En aquest solar, doncs, d'una superfície total de 950,75 m², es projectà un petit soterrani amb ventilació directa, just pel cim de la rasant del passeig del Mar, de 228 m², on s'emplaçà la sala de billars, la cuina i la bodega del bar. Així, a la planta baixa i amb façana al mateix passeig, s'hi situà el saló principal del casino i, darrere seu i afrontant amb els carrers Sant Antoni i de la Creu, es va col.locar la sala auditori amb l'escenari, camerinos i serveis.

Aquesta àmplia sala d'espectacles i cinema tenia una capacitat per a 1.800 espectadors, i estava configurada per una platea preferent i pis amb galeria. En formaven l'entramat diverses jàsseres i bigues de ferro que suportaven la coberta de l'edifici, dissenyada amb fermes planxes d'amiant i ciment premat i, en la seva part central, Bordàs i Rodríguez Lloveras hi disposaren un cel ras amb claraboia per a la ventilació de la sala, extractors de fum i calefacció central.

La segona planta es dissenyà amb un sol vestíbul comú, tant per al

²⁷ Entre el president de l'entitat Eneco Girbau i el Marquès de Robert, havent arribat a l'acord de traslladar la petita fàbrica de taps del Sr. Bonal, instal.lada en aquells vells habitatges, en un local del carrer Maragall.

Plànol de la façana del saló-cinema Catalunya realitzat pels arquitectes Joan Bordàs i Josep M. Rodríguez Lloveras. L'esplèndida i identificativa torratxa esfèrica sostinguda per sis magres columnes, presidint el xamfrà del passeig amb el carrer de St. Antoni, no s'arribà mai a construir (AHMSFG).

cinema -per on s'accedia a la galeria amb balconada de preferent i a la general, a més de dues llotges col·lectives situades a cada banda de pis denominades popularment galliners- com per a l'accés del bar de l'entitat, saló *smoking-bar*, biblioteca, sala de juntes i arxiu del casino. I, al cim del terrat, es preveïé instal·lar-hi la cabina de projecció, completament aïllada de la sala i fabricada de rajol armat i morter. En conclusió, doncs, es podia dir que era un edifici ben estudiat. Fins i tot comptava amb les mesures més exigents en seguretat i higiene per a edificis d'espectacles, amb indicadors en cas d'incendi i extintors, portes d'emergència, il·luminació auxiliar en cas d'interrupció del corrent, així com - per primera vegada en un local guixolenc- amb materials incombustibles.

Tal vegada, però, el que més caracteritzava aquesta nova construcció era la bellíssima façana, de disseny modern dins de les normes més clàssiques de construcció: amplis finestrals, columnes amb capitells per a decoració, baranes de ferro forjat agradablement treballades, balustrada

ceràmica, etc., així com una esplèndida i peculiar torratxa esfèrica sostinguda per sis magnes columnes, presidint el xamfrà del passeig amb el carrer de Sant Antoni, que no s'arribà a construir.

El projecte del nou casino *Guixolense* fou presentat a l'Ajuntament el 16 de setembre de 1930, per Eneco Girbau i Gaspar Miró, en representació d'aquella societat ganxona. El projecte es va retenir durant uns quants mesos a l'espera de solucionar les diverses alineacions de l'edifici que afectaven terrenys propietat del municipi. Hi havia un acord inicial per a la compra d'una sèrie de metres públics per part del *Guixolense*, però l'oposició que féu el veí Rafael Patxot i Jubert²⁸, que advertia l'administració local de la conveniència de seguir les alineacions aprovades en el Pla General de la ciutat, fins i tot «a la nova construcció projectada en el passeig del Mar», va fer endarrerir l'inici de les obres.

Així, en data 9 de febrer de 1931, l'arquitecte municipal Joan Bordàs informà que, després d'un acurat reconeixement sobre el terreny, es refermava en el traçat projectat i en la necessitat d'avançar la nova construcció en benefici d'una línia regular i de caràcter general per a totes les edificacions existents. Per tot això, suggerí realitzar una medició exacta per valorar les parcel·les que havia d'adquirir el casino *Guixolense* i, en el cas del carrer de la Creu, cedir el municipi la seva part corresponent per regular la resta d'alineacions.

Sembla que aquest dictamen provocà un seriós enrenou: la Comissió Permanent de Foment, presidida pel tinent alcalde Josep Palahí i Auter i els regidors Josep Castelló i Badia i Agustí Roldós i Calzada, hagué d'anar a la votació per continuar la tramitació d'aquest expedient. Palahí argumentava la seva negativa en observar una disminució de l'amplada als carrers laterals, mentre que els dos regidors es remetien a l'informe de Bordàs per a la seva aprovació. D'aquesta manera, l'11 de febrer s'aprovaven les alineacions del nou edifici, malgrat que restà establerta una nova normativa per a les futures construccions que alteressin alineacions predeterminades.

Així, a causa de les irregulars línies de façanes que tenien aquelles velles construccions, el casino *Guixolense* va comprar al municipi una parcel·la de 195 pm² al passeig del Mar i una altra de 79 pm² al carrer de la Creu; a canvi, l'entitat va cedir del mateix carrer 159 pm² a l'Ajuntament, a més d'abonar la diferència que s'establí en la quantitat de cinc-centes setanta-sis pessetes.

L'enderrocament d'aquests habitatges s'inicià el mes de febrer de 1931 i, tot seguit, començaren els treballs de fonamentació de l'edifici. Diver-

²⁸ Meteoròleg, escriptor i propietari del que havia estat l'Observatori Patxot de Sant Feliu.

sos industrials guixolencs foren contractats per dur a terme les obres en un termini no superior als nou mesos: empresa constructora Robert Pallí; estructures metàl·liques, material de *Ferrocarriles y Construcciones*; fusteria, Joan Anglada i Comas; lampisteria i electricitat, Joan Loubat; coberta de l'edifici, casa Uralita; guixaire, Joan Pericot; pintura i decoració, Josep Domingo; manyà, *Talleres Pérez*; mosaics, J. Sas; pedra artificial, J. Adell i J. Trull; calefacció, Magaldi de Girona, i tapisseria, Ararà i Cia.

Durant l'execució de les obres es va rebre una denúncia -hem de creure que de manera verbal, però que va fer moure els mecanismes corresponents de l'administració local- sobre l'incompliment de la normativa específica en amplades de les parets de càrrega en edificis-sales d'espectacles i cinematògrafs. El motiu argumentat era el gruix de les parets, de 0,28 m, en lloc dels 0,45 m. L'Ajuntament guixolenc va remetre el tema al Governador Civil perquè resolgués la dilació. Així, al mes de juliol, es traslladà a Sant Feliu l'arquitecte provincial Emili Blanch que, després de reunir-se amb els tècnics directors del projecte i de verificar les obres en construcció, va dictaminar haver obtingut «la impressió d'un projecte ben estudiat i ben resolt, alhora que les obres es porten amb les degudes garanties de direcció». L'arquitecte encarregat de la comissió Provincial d'Espectacles va poder comprovar la suficiència de les parets de 0,30 m, vist que aquestes no suportaven cap càrrega, en haver-se estructurat el seu conjunt amb jàsseres i biguetes de ferro soldades entre si. Tanmateix, recomanava que abans de la seva inauguració seria del tot convenient fer proves de resistència a la graderia, carregant-la amb sacs de sorra fins arribar als 600 Kg per metre quadrat, en els indrets amb més aglomeració de públic.

Aquesta prova de solidesa no es realitzà fins pocs dies abans de la inauguració. Així, el dijous 9 de desembre, davant diverses autoritats, membres de la junta del casino i premsa local, es dugueren a terme les obres de resistència sobre la galeria del primer pis, mitjançant la col·locació de sacs de sorra que representaven un pes dues vegades i mitja més gran que el del públic que hi podia haver en dies de gran estrena, assaig que l'estructura suportà a bastament.

El diumenge 13 de desembre de 1931 s'inaugurà de manera oficial el saló Catalunya. A la tarda, plena la sala de gom a gom, la companyia de sarsuela del teatre Apolo de Barcelona representà *La tragedia de Pierrot*, *El duo de la Africana* i *Poca pena*. A la nit i en funció de gala, s'estrenà amb gran èxit *El barquillero*. Les sessions cinematogràfiques s'iniciaren tot seguit, amb una sèrie de pel·lícules de primer ordre que, ben aviat, captivaren el públic ganxó per la seva excel·lent projecció d'imatges a la pantalla, circumstància directament lligada a la moderna càmera que l'entitat adquirí a la R.C.A. Photophone. Inc.

Casino «dels Senyors»-cinema Catalunya realitzada pel mes d'abril del 1976, en plena tasca de desballestament del singular edifici (AHMSFG).

El cinema Catalunya -que canvià la seva denominació pel de *Victoria* després de la guerra civil- alternà el cine amb vetllades musicals, teatrals i balls populars de gran renom, fet que comportà la modificació d'una part de la planta baixa, amb la construcció d'un nou accés pel carrer de Sant Antoni i la instal·lació d'un bar en la planta semi-soterrani.

L'existència del magnífic edifici, però, va estar sempre condicionada al tarannà de la societat propietària, i quan la febre de l'especulació immobiliària dels anys setanta planà per sobre de l'entitat, amb fabulosos guanys, contrapartides i permutes, no li restà res més que prosternar-se davant del suculent oferiment. No hi valgueren ni les tímides protestes aixecades per un sector de la població amant d'edificis singulars guixolencs, ni la relació que va remetre a l'Ajuntament de la ciutat el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya i Balears, recomanant preservar tots els edificis de menys de cent anys de possible interès local o nacional. Com hom pot suposar, en aquesta llista figurava, preminentment, l'edifici del *Guixolense*.

Desafortunadament, a començaments de l'any 1976, s'iniciaren els treballs d'enderroc interior del saló Catalunya i, a mitjans del mes d'abril, es féu la demolició de la façana principal de la construcció. En el seu lloc

es bastí un flamant bloc d'habitatges unifamiliars i, als seus baixos, s'instal·laren les noves dependències de l'entitat, així com una petita i incòmoda sala de cinema que obrí les seves portes com a nou cinema Victòria. Seguint, però, amb la nostra moderna afecció al cinema, la sala en qüestió ja fa anys que resta tancada al públic.

LA CATEQUÍSTICA

L'esplèndid edifici que va hostatjar, a mitjans anys quaranta, el centre parroquial catequístic d'Acció Catòlica havia estat una de les construccions més peculiars i rellevants de les que s'havien alçat, amb façanes al passeig del Mar i a la plaça de la Constitució -avui del mercat- a les darreries del segle passat. Una construcció que s'ha de situar cronològicament, ateses les importants obres que es realitzaren entre els anys 1889 i 1890.

D'aquest casal, l'habitatge emplaçat entre el carrer del Mar, el carreró número dos -actual carrer de Joan Goula- i de la plaça de la Constitució, pertanyia per meitats indivises a les germanes Elvira i Emília Llagostera i Surís; i a Teresa Llagostera i Surís, el situat entre el carrer del Mar, el carreró número tres -actual de les Voltes- i dita plaça. Els pertanyia per descendència paterna i a la mort dels seus pares, Daniel Llagostera i Bager (1884) i Francesca Surís i Baster (1889)²⁹. Tinc constància, però, que aquest edifici, en el seu estat original i com a finca cadastral unitària, havia estat construït amb anterioritat a 1832, any en què expirà el ric hisendat Pere Llagostera i Mauri, malgrat que s'inscriví com a primera anotació al registre de la propietat de la Bisbal, trenta-dos anys després, a favor de l'hereu Daniel Llagostera i Bager³⁰.

L'any 1889, Elvira Llagostera, representada per Pere Pascual, va demanar enderrocar la casa existent i construir-n'hi una de nova, tot respectant les alineacions oficials del carrer del Mar i el carreró annex, segons els plànols redactats pel mestre d'obres barceloní Anton Serra i Pujals. Així, un mes i mig després, concretament el 15 de gener de 1890, la seva germana Teresa va sol·licitar també llicència per realitzar obres de reforma i construir «un pabellón y demás obras en su casa nº 26 de la calle del Mar», sota la direcció del mateix facultatiu.

Les obres projectades, especialment a la part de ponent i patrimoni de Teresa Llagostera, amb la construcció del nou pavelló i la bella transfor-

²⁹ Germana del diputat a Corts Miquel Surís.

³⁰ El matrimoni format per Pere Llagostera i Mauri (1772-1832) i Teresa Bager (1770-1840) varen tenir cinc fills: Gertrudis (1795-1878), casada amb Pere Màrtir i Baster; Daniel (1798-1884), casat amb Francesca Surís i Baster; Francesc (1802-1878), solter; Teresa (1807-1880), casada amb Rafael Patxot; i Pere (1814-1861), solter.

mació de les seves vistoses arcades, conjuminades amb la balustrada de pedra i reixats de ferro forjat, es feren precisament on figura que passaren les primeres escenes de *Las ruinas de mi convento*, de Ferran Patxot, que es publicaren amb gran èxit l'any 1851.

A la mort d'Elvira Llagostera i Surís (Civitavecchia 1843-Barcelona 1908)³¹, l'heretà la seva germana Emília (Civitavecchia 1846-Sant Feliu de Guíxols 1913), qui a la vegada va testamentar, l'11 d'agost de 1908, davant el notari de Barcelona Miquel Martí i Beya, a favor del seu nebot Daniel Girona i Llagostera, fill de la seva germana Teresa, metge de professió i amb domicili a la població de Sarrià, de Barcelona. Alhora instituï també hereus universals de confiança els preveres Manuel Tarrades i Roldós, rector de l'església de Sant Jaume de Barcelona, Josep Bassols, de l'església parroquial de Sant Feliu, i Francesc Torró i Viñet, quedant registrada aquesta finca el 29 d'agost de 1913.

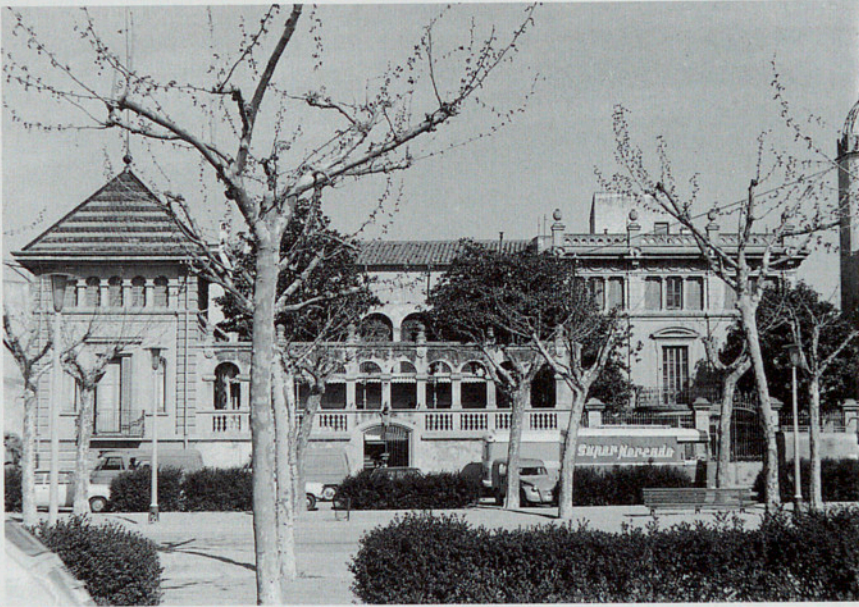
Pocs mesos després d'aquesta inscripció, l'octubre d'aquell mateix any, els esmentats beneficiaris d'Emília Llagostera varen vendre pel preu de vint-i-dues mil pessetes aquesta finca a favor del veí de Vilassar de Mar Josep Sitjas i Bassa, qui, al seu torn, la vengué per un preu de vint-i-dues mil sis-cents pessetes a Daniel Girona Llagostera, curiosament aquell mateix 4 d'octubre. D'aquesta manera Daniel Girona passava a ser el propietari de les dues finques de la família Llagostera, malgrat que mai no les unificaria com a propietat registral.

L'any 1936, Daniel Girona, de quaranta-vuit anys, va vendre a la Diòcesi de Girona, representada pel bisbe Josep Cartaïà, les finques originàries de la família Llagostera de Sant Feliu, pel preu total de vint-i-vuit mil pessetes, a canvi que l'estatge portés el nom de Casal Llagostera i que es destinés a allotjar obres o institucions d'Acció Catòlica, classes de catecisme, accions parroquials i similars. Al mateix temps, permetia al bisbat que, si en qualsevol moment i per qualsevol causa no fos possible dur a terme les esmentades disposicions pactades, el mateix bisbe podria disposar amb absoluta llibertat la seva venda i donar, així, la destinació del seu producte on cregués necessari, sense haver-ne de donar comptes a persones, autoritats ni tribunals oficials³².

Acció Catòlica va començar a funcionar-hi a partir de l'acabament de la guerra civil. S'hi donaven classes de doctrina cristiana, labors i ense-

³¹ Les despulles d'Elvira Llagostera i Surís foren traslladades des de Barcelona a la nostra ciutat, per a ser enterrades al panteó familiar el 29 de juliol de 1908, dos dies després de la seva defunció.

³² És probable que aquesta venda realitzada per Daniel Girona a la Diòcesi de Girona, fos tan sols la forma oficial de dissimular una voluntària donació en un temps en què les relacions entre ciutadans benestants i estaments eclesiàstics no eren ben vistes. (L'escriptura de compra-venda és del 10 de gener de 1936, i el registre oficial del 10 d'abril del mateix any). A més, és significatiu que durant la

Casal Llagostera (la Catequística). L'any 1945 s'habilità per a cinema-teatre (AHMSFG).

nyança primària a hores convingudes. També s'hi situà la seu de Caritas.

Tanmateix, hi havia també una secció dramàtica d'Acció Catòlica, però aquesta assajava i feia les seves representacions teatrals a la sala d'espectacles situada al cim de l'església parroquial, posteriorment ocupada per la secció d'escoltisme guixolenc. No en va, atès el deficient estat en què es trobaven els locals de sobre el presbiteri, s'aixecaren diverses veus contra l'abandó d'aquell indret. Així, el setmanari *Avi Muné* de 25-XII-1931 es preguntava: «Si s'havia realitzat per part d'alguna autoritat la inspecció del local d'espectacles de la Catequística, per tal d'assabentar-se i comprovar les garanties d'emplaçament i seguretat que ofereix aquest lloc?».

No va ser fins al mes de gener de 1945 que l'ecònom arxipreste de la nostra parròquia, Carles Vidal, en representació del bisbat, demanà a l'Ajuntament arranjar la teulada del seu edifici del passeig del Mar, núm.

inauguració dels nous locals d'Acció Catòlica l'any 1945, el bisbe de Girona Josep Cartaña, evocà Daniel Girona i la seva muller Maria, qualificant-los de «donantes de los edificios en los que hoy está instalada Acción Católica de la ciudad». Fins i tot, en el programa oficial d'actes, es féu un solemne ofici del mes del Rosari en memòria de les famílies Girona i Llagostera.

24, on tenia els locals Acció Catòlica, que també amenaçaven ruïna i perill d'esfondrament. Alhora, sol.licitava d'aquesta administració el permís corresponent per enderrocar la planta pis de l'habitatge i construir-hi un nou local destinat a sala d'actes i conferències.

El projecte va ser presentat en data 24 de gener de 1945, sota la direcció tècnica de l'arquitecte Valentí Valls i Serra, qui preveia substituir el teulat i l'estructura existent que, aleshores, restava completament apuntalada. D'aquesta manera, es preveia reformar totalment el pis destinat a habitatge principal per allotjar un saló d'actes de 144 m² de platea i 59 m² de galeria superior. Àdhuc es reforçarien les parets exteriors, les voltes d'obra i l'arcada de la porxada, que serviria de passadís superior per accedir a la galeria del segon pis. En canvi, es respectarien les obertures originals de la façana a la plaça d'Espanya, a excepció d'una finestra que s'obriria al terrabastall superior.

L'informe tècnic emès per l'arquitecte municipal Joan Bordàs, el 6 de febrer, un cop examinats els plànols, no fou gens favorable. Bordàs va informar el consistori que l'edifici en qüestió no es trobava en l'alineació corresponent; per tant, i segons les ordenances municipals, no era possible autoritzar-ne la consolidació. A la part corresponent a la plaça d'Espanya tampoc no respectava el traçat oficial des de l'edifici de l'Ajuntament, ni el que preveïen els plànols de reforma i millores de la ciutat. Per tot això, Bordàs aconsellà no autoritzar aquestes importants obres exteriors mentre no hi hagués els tràmits legals per a la seva modificació total o parcial.

Malgrat el dictamen de l'arquitecte assessor, la Comissió de Foment de l'Ajuntament que, en definitiva, era l'autoritzada legalment per donar conformitat o no als expedients d'obres i, d'aquesta manera, aprovar-los en la sessió corresponent, va informar favorablement la petició de l'arxipreste Vidal, en constatar que: «la obra solicitada en los términos expuestos cae dentro de la órbita del Plan General de Reforma y Mejoras de la Ciudad». A més, i a tall de justificació, la Comissió argumentava la reedificació de l'ajuntament «(...) «por una entidad de tanta solvencia y conocimientos técnicos y arquitectónicos como la Dirección General de Regiones Devastadas y Reparaciones, y lo hace precisamente sobre el mismo anterior emplazamiento que antes ocupava el edificio, desde luego, también afectado por el Plano Básico de la Ciudad». Això, afegit al que l'esmentada Comissió opinava sobre el greu perill que podia comportar l'esfondrament de la seva teulada, i la sol.licitud d'autoritzar-ho «a precari», es prengué l'acord d'aprovació en sessió de 16 de febrer de 1945.

Durant aquell mateix mes s'iniciaren les obres de reforma i consolidació d'aquell edifici, que anaren a càrrec del constructor Pallí i de l'indus-

trial Joan Puig. Així, al maig, i mentre les obres avançaven a bon ritme, es constituí la junta administrativa d'Acció Catòlica, sota la presidència de Lluís Burgell i Boix, que vetllaria per la coordinació de les diferents comissions socials i culturals de l'entitat.

El 21 d'octubre d'aquell mateix any fou inaugurat pel Bisbe de la Diòcesi de Girona, Dr. Josep Cartaña i Inglés, el nou saló d'actes d'Acció Catòlica. Es ballaren sardanes al passeig del Mar i, a la nit, davant un nombrós públic, la secció dramàtica del centre representà la comèdia en tres actes *La mala Ley*.

Aquesta nova sala auditori, coneguda popularment com La Catequística, va començar a donar incomptables recitals de l'escola de música de la ciutat, representacions teatrals a càrrec de la reconeguda Agrupació Romea de Sant Feliu, i els tradicionals Pastorets de Nadal. Sabem que l'any 1953 figurava com a *Cine del Centro Parroquial Catequístico* amb pel·lícules instructives i de caire moralitzador, d'acord amb aquells temps. Podríem dir, doncs, que La Catequística, si hem de dir la veritat, fou el centre d'agrupament d'activitats culturals-interpretatives, tot i que de caràcter catòlic, però que acollí un ventall de joves de diverses famílies ideològicament oposades.

Naixien, així, uns locals d'esbarjo per a joves amb ganes de fer cultura, esports i, en menys mesura, actes de religió. Aquest centre, amb el pas del temps, malgrat que restà lligat directament amb l'estament clerical, va anar realitzant més funcions didàctiques i educatives que no pas les projectades inicialment com a principal inculcació d'afirmació catòlica. Assajos i recitals de música de folk, moderna i cantautors catalans emmarcaren els darrers anys d'aquest edifici.

L'any 1973, la Mitra i Diòcesi de Girona va vendre La Catequística a la Promotora Guixolense, S.A. (Proguisa), pel preu total de nou-centes cinquanta mil pessetes i, al seu lloc, es bastí un dels edificis més desafortunats de la nostra ciutat.

Com a conseqüència d'aquesta venda, i per continuar l'activitat cultural de la població, el bisbat gironí va decidir aixecar un nou centre parroquial catequístic, als antics terrenys de l'industrial Bolsera, del carrer Capmany, solars que amb anterioritat havien pertangut a la fàbrica de taps de can Brugada.

S'ha de dir que l'edifici projectat era d'unes característiques tècniques senzilles i sense gaires pretensions escèniques -tal vegada i com a mena de justificació per la venda de l'edifici del passeig del Mar- si bé reunia mínimament el buit deixat per l'antic casal Llagostera. Disposava, doncs, d'una sala auditori amb capacitat per a tres-centes persones, escenari, cabina de projecció, vestidors i un petit pati per practicar-hi jocs a l'aire

lliure, així com sales d'esplai per a diverses activitats. Seria conegut com a Centre Excursionista Montclar, i estava sota la gerència de la parròquia guixolencina.

El 8 de desembre de 1973, el Montclar fou inaugurat oficialment amb l'assistència de nombroses autoritats locals i eclesiàstiques. Aquell mateix dia, al capvespre, es projectà la pel·lícula *Una historia inmortal*, d'Orson Welles.

El centre excursionista Montclar ha realitzat al llarg del temps -sortosament avui encara funciona- una de les tasques més instructives i d'esbarjo per a la mainada i adolescència de la nostra població: secció teatral, excursionisme, cinema³³, fotografia, cant coral, música, cultura, etc., esdevenint una de les entitats més simpàtiques i popular de Sant Feliu.

LAS VEGAS

Amb l'inici del turisme de masses a començaments de la dècada dels seixanta, la ciutat de Sant Feliu es convertí en un dels llocs preferents per a turistes estrangers, que cercaven aquells vells tòpics: sol, mar, sangria, toros i diversió. Certament, però, algun d'ells -no tots els que nosaltres hauríem volgut- descobriren intuïtivament que, d'aquests propagandístics i preconcebuts clixés, solament el sol i el mar eren inqüestionablement d'aquesta terra. Malgrat això, es podia recórrer tota una nit de desenfrenada platxèria als locals nocturns de la nostra població, i tenir la sensació que hom es trobava al mateix barri de Triana, ple de cants flamencs i cops de talons al cim d'un enfustat. Sensació que, entre brindis i copes, enlluernava els turistes més gèlids del nord d'Europa.

Evidentment era un pur negoci, i com a tal s'havia d'entendre. A més, produïa prou diners com per tenir tothom content, des de l'administració local, que cobrava els corresponents impostos, als treballadors de temporada -peons, fusters o paletes a l'hivern- que es transformaven en cambrers, guitarristes o «cantaors» a l'estiu. Tot això generà un munt de locals nocturns d'aquestes característiques com: *Casa Pedro*, *River's Club*, *La Venta del Pozo*, *La Venta del Toro*, *El Molino*, etc., que funcionaven durant la temporada estiuenca.

Així mateix, però, amb una visió moderna i ben estudiada, va néixer la idea del *Night Club-Cinema Las Vegas*, amb una activitat artística de qualitat per a sala de festes i espectacles durant la temporada d'estiu, i de saló cinema a l'hivern. Els seus propietaris i alhora promotors eren els germans Recolons i Montalat, que temps abans havien comprat l'antic

³³ L'edifici del Montclar, si bé no ha estat mai un cinema en l'ampli sentit que això comporta, va iniciar des de la seva inauguració tot un seguit de projeccions cinematogràfiques per a infants, i seria molt concorregut pels socis menuts de l'entitat.

edifici-magatzem de la companyia *Manufacturas Armstrong S.A.*, que afrontava amb el carrer de Colom.

La idea inicial, talment com ho redactà en el projecte original l'arquitecte Valentí Valls i Serra, era construir i reformar aquella nau, dotant-la d'uns espais propis i dividits entre la sala-club nocturn, emplaçada amb façana al carrer, i el cinema al darrere, connectat per un passadís d'accés pel mateix carrer de Colom. A més, es dissenyaren a sobre dels locals una sèrie d'habitatges, uns per als propietaris i d'altres de lloguer, malgrat que mai no es dugueren a terme.

El 17 de setembre de 1962, es presentà la sol·licitud per reformar i condicionar aquell vell magatzem, que n'obtingué la llicència a la sessió del 5 d'octubre següent. Com que l'emplaçament de l'obra amb façana era a la carretera provincial d'anar a Sant Pol i s'Agaró, s'hagué de comptar amb els permisos de la Diputació de Girona, secció d'Obres i Vies i del *Negociado de Fomento y Cooperación*, que ho aprovaren el 20 i 27 de novembre respectivament.

A començaments de 1963, s'iniciaren les obres de remodelació de l'edifici amb les tècniques més innovadores d'aquell sector: pantalla pa-

Interior de la sala de festes i cinema Las Vegas, durant l'acte de cloenda del XII Festival del Cine Amateur de la Costa Brava el dia 8 de juny de 1978 (Fot. Alfons Hereu).

noràmica, projectors d'alta definició i sonorització, així com moderníssim i còmode mobiliari cinematogràfic. Fins i tot s'instal·là una pista d'elevació per a les actuacions estiuenques, accionada mitjançant elements hidràulics. En definitiva, doncs, es podia dir que aquell saló que s'estava construint estaria a l'alçada dels locals més importants de la província.

La inauguració va tenir lloc durant les festes nadalenques de 1963, projectant-se diverses pel·lícules noves. L'empresa Recolons, concessionària també del cinema Catalunya (Victòria), oferia diferents projeccions cinematogràfiques a ambdós locals. A l'estiu, però, el cinema *Las Vegas*, amb esforç i dedicació, es convertia en un immillorable local on oferia espectaculars actuacions: folklòriques, de revista, il·lusionisme, música moderna, etc. Així, una de les *Vedettes* que més va fer parlar a moltíssims guixolencs -per descomptat que encara més a les guixolenques- va ésser la bellíssima May Abril que, amb la seva gegantina fotografia-propaganda, fixada a la façana de la sala de festes i coberta, espectacularment, just als punts més indiscrets del seu cos amb llargues plomes de color rosat, deixaven bocabadats els nombrosos vianants que anaven tot passejant plàcidament cap al port.

La sala *Las Vegas* va tenir l'honor d'hostatjar, durant molts anys, les celebracions del Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava, i d'ésser el primer cinema ganxó que projectà, a mitjans dels anys setanta, les primeres pel·lícules espanyoles classificades com a eròtiques. També, i en el seu apartat de sala d'espectacles, adquirí una renombrada popularitat nacional i internacional, per actuar-hi personalitats de la talla de Charles Aznavour, Julio Iglesias, Adamo, Joan Manuel Serrat, Albano, Maria del Mar Bonet, Rita Pavone, Patxi Andión, etc.

Com a cinema, però, aquest local tancaria les seves portes a mitjans dels vuitanta, obrint només i durant l'època estival, per oferir *fiestas flamencas* d'escassa qualitat.

Després d'un llarg parèntesi de tota activitat artística, aquest local fou transformat en una nova sala de ball anomenada *Viva las Vegas*, que s'inaugurà, a toc de bombo i platarets, durant les festes de nadal de 1993. Malauradament la sala va haver de tancar les portes pocs mesos després, en dictar-se una ordre judicial contra els promotors d'aquella activitat.

TEATRE-AUDITORI MUNICIPAL

Realment no seria just no reconèixer públicament la tasca que, molt encertadament, ha endegat l'administració local de torn cap a la construcció definitiva i alhora centralitzada d'uns futurs serveis culturals i esportius. Projecte que té el seu origen -tal com ja s'ha puntualitzat en el capítol dedicat al teatre de l'Ateneu-Social- en la compra dels terrenys de

l'antiga *Corchera Catalana*, l'any 1973. Aquest és -crec- el punt de partida d'una gestió encaminada a aprofitar les possibilitats que oferia aquella finca en un futur no gaire llunyà, que concentrés en un sol espai l'oferta cultural i esportiva més important de la ciutat, en el marc de l'immillorable patrimoni artístic guixolenc que és la Porta Ferrada i el seu conjunt monumental.

La recuperació d'aquells terrenys, doncs, generà tot un seguit de noves perspectives que no tardarien a concretar-se.

Així, el vell teatre de l'Ateneu va aixoplugar diverses formacions de teatre amateur de la població que realitzaven els seus assajos teatrals; alhora serví, també, de magatzem per a la brigada municipal. Els espais coberts d'obra vista -rajol de color vermellós i morter de calç- construïts l'any 1930 varen servir aviat per destinar-los interinament a pavelló de bàsquet, handbol i futbol sala; i la resta de la finca serví d'aparcament de vehicles. En definitiva, es podia dir que els terrenys de la *Corchera* -tal com eren i encara són coneguts popularment a Sant Feliu- esdevingueren una zona de serveis al ciutadà, des del primer dia que tornaren a ésser patrimoni del poble.

Així ho entengué el primer Ajuntament democràtic, emparat en les eleccions municipals de 1979, en procurar dotar i potenciar aquella privilegiada zona. Al setembre de l'any següent, l'antic camp de l'Ateneu Deportivo de Mossèn Sants va acollir novament un equip de futbol guixolenc. Aleshores, les expectatives esportives bàsiques restaven gairebé resoltes amb dos camps d'esports municipals i la pista de bàsquet als jardins Juli Garreta; fet que va donar a l'administració local un cert marge de temps per analitzar les possibilitats de construcció d'un teatre o una sala polivalent de cultura.

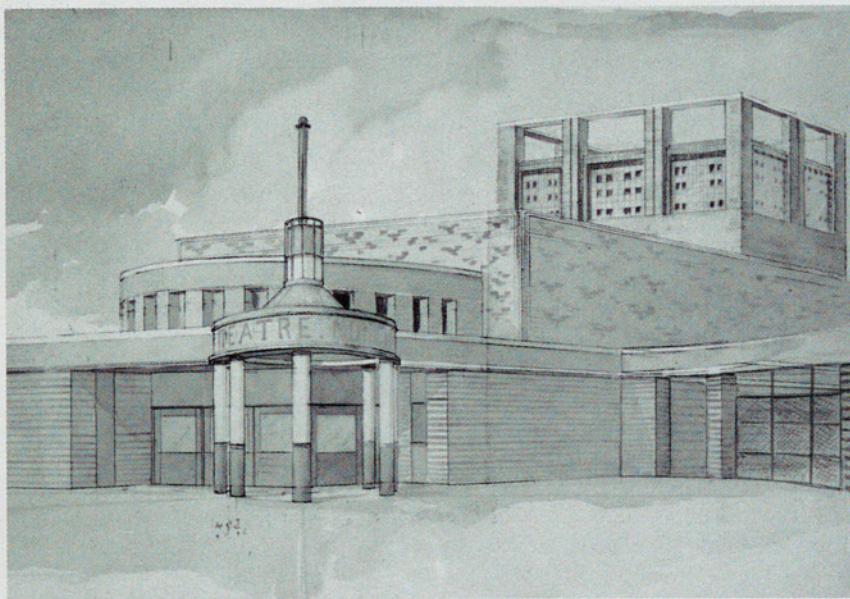
El primer objectiu municipal fou remodelar l'antic teatre, tot aprofitant el disseny original i l'emplaçament, adequant la seva infraestructura a les necessitats actuals. Així, la Comissió Permanent Municipal va encarregar, en data 24 de març de 1983, la realització d'un projecte tècnic al bufet d'arquitectes Bosch-Tarrús i Vives, per a la remodelació i condicionament del vell teatre ganxó. Aquesta solució, però, es va desestimar finalment en comprovar que la rehabilitació de l'edifici condicionava enormement la concepció arquitectònica i funcional que un sala ha d'oferir en l'actualitat, a més de l'elevat pressupost d'execució que això comportava.

Aquesta conclusió va frenar l'embranchida inicial que portava a terme l'Ajuntament envers la consolidació d'un espai cultural propi, adequat a les necessitats de la ciutat. De retruc, doncs, el projecte restà encallat prop d'un any i mig, fins a decidir-ne una nova adjudicació. A la sessió del 3 d'octubre de 1984 s'acordà encarregar al mateix estudi d'arquitect-

tura la realització d'un projecte de teatre de nova planta, però respectant l'emplaçament original de l'antic teatre de l'Ateneu Social. En poc més d'un mes, concretament el 8 de novembre d'aquell mateix any, l'equip redactor va presentar un avantprojecte de teatre-auditori i una proposta d'ordenació i de conjunt per als terrenys de la *Corchera*, que rebé el vist-i-plau de l'alcaldia per confegir, definitivament, els projectes bàsics i d'execució de l'obra.

El disseny constructiu emprat inicialment pels facultatius -més tard ampliat i lleugerament modificat- preveia una superfície total de 1.331,20 m², que es desglossava en una planta magatzem i tallers, a un metre per sota la cota natural del terreny, de 252,25 m². La sala auditori, de 268,60 m², l'escenari, camerinos, serveis i la zona del vestíbul conformaven la planta dedicada a l'escena amb un total de 843,95 m². Així, la seva distribució connectava directament amb un porxo i un pèrgola d'accés a la sala, esquema ben ideat, marcadament personal i distintiu d'un edifici públic cultural.

Aquest evident interès per dotar la ciutat d'un teatre-auditori singular va fer considerar a l'equip d'arquitectes quins elements constructius eren

Perspectiva de l'edifici-teatre auditori projectat pels arquitectes Bosch-Tarrús i Vives. El seu disseny exterior recorda els elements de rajola i pilars de tot aquell conglomerat d'edificacions aixecades per l'Ateneu Social.

els més adients per bastir les seves façanes. La solució, doncs, s'encaminà cap a dissenyar uns paràmetres exteriors a base d'obra vista amb rajol, pilars de formigó i peces ceràmiques amb remembrances de tot aquell conglomerat d'edificacions aixecades per l'Ateneu Social.

Fins a l'any 1988, però, no s'iniciaren les obres d'enderroc del vell edifici per, així, replantejar l'emplaçament exacte de la nova sala. Havien passat sis anys des que l'Ajuntament de la ciutat inicià la tramitació del nou teatre municipal.

El dissabte 6 de gener de 1990, diada de Reis, va tenir lloc la inauguració. L'acte oficial, presidit pel director general de Promoció Cultural de la Generalitat, Xavier Bru de Sala, el cap del servei de Teatre, Antoni Bartomeu, i l'alcalde de Sant Feliu, Josep Vicente, s'inicià a mig matí amb una ballada de sardanes i després amb l'obertura de les seves portes als ciutadans guixolencs. A la tarda, les corals Cypsella i el cor Maragall oferiren al públic assistent sengles recitals que foren molt ovacionats. A dos quarts d'onze de la nit, l'agrupació guixolenc Benet Escriba va inaugurar l'escenari del teatre-auditori de Sant Feliu, en posar en escena l'obra *L'oncle Anton*, sota la direcció de Ricard Pellò.

Definitivament la nostra ciutat gaudia d'un espai dedicat a la cultura, on a partir d'aleshores es podien representar tot tipus d'activitats teatrals, musicals i cinematogràfiques que tanta falta feien a la població. Havia calgut esperar vuit anys des de la primera proposta realitzada l'any 1982, a més d'invertir-hi prop de cent-cinquanta milions de pessetes, dels quals més del setanta-cinc per cent els aportà l'Ajuntament. Malgrat això, avui Sant Feliu compta amb una de les sales més actives de la nostra província, amb grans representacions teatrals i immillorables actuacions musicals de nivell internacional, com els Festivals de Música de la Porta Ferrada.

Disortadament, però, la gran assignatura pendent d'aquests darrers anys a Sant Feliu és la nul·la activitat cinematogràfica que hi ha a la nostra ciutat: circumstància que obliga moltíssims guixolencs a pelegrinar setmanalment a municipis veïns que posseeixen algun cinema.

Agraïments:

Voldria expressar el meu agraïment per la seva desinteressada col·laboració als senyors: Josep M. Isern i Lliuret, Lluís Palahí i Xargay, Ramon Tauler i Valls, Josep Soler «Conet», Jaume Lladó, família Vidal, família Recolons, Eusebi Vicens, Josep M. Isern i Puig i Pere Barreda i Masó.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Anna Bigas, Neus Delgado i Joan Vicens

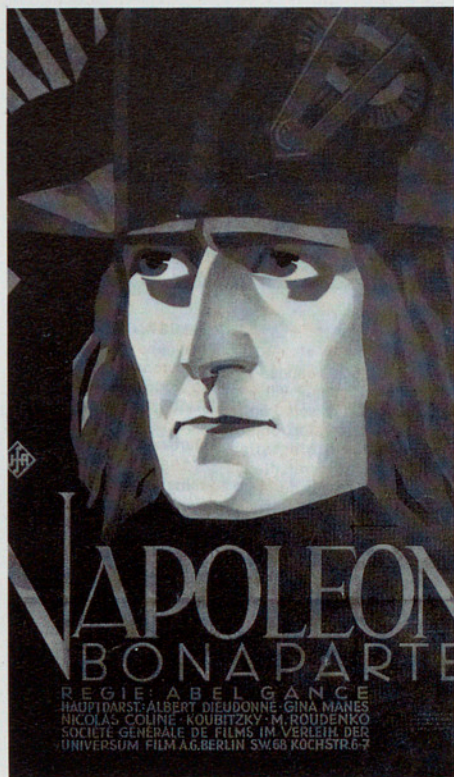
* A Joan Blanco i Joan Boada

1.- Pel·lícules més importants projectades a Sant Feliu

Des de principis de segle fins ara, més de 6.000 pel·lícules han estat projectades als nostres cinemes. De manera que fer-ne una selecció és una tasca força complicada. El que hem provat de fer aquí és seleccionar les que van tenir més ressò a la nostra ciutat, independentment que siguin o no les més destacades. El més important és la reacció de la gent davant d'un film.

De la primera etapa del cinema, fins al 1923 aproximadament, hauríem de destacar les famoses pel·lícules per episodis, un equivalent als actuals *culebrons* que mantenen l'expectació de l'audiència durant setmanes i, fins i tot, durant mesos; ja que a vegades els episodis es projectaven cada quinze dies. Les pel·lícules per parts que es van projectar a Sant Feliu foren *Venganza del dominó negro* en tres parts, *La Odisea de Larsan* en quatre parts, ambdues projectades al cinema Mundial el 1915. *Los misterios de Nueva York*, en 22 parts, es projectà el mateix any al cinema *Novedades*, i *De la cumbre al abismo*, en cinc parts, fou projectada al cinema de l'Ateneu Social el 1916.

A partir de 1923 és més fàcil trobar pel·lícules més rellevants. El 7 d'abril de 1928 s'estrenà al cinema *Novedades* la pel·lícula *Amanecer* (*Sunrise*), un film de l'etapa americana de F.W. Murnau que obtigué tres estatuets a la primera edició dels Oscars de Hollywood. El mateix dia el cinema Mundial estrenà *Varieté*, d'Ewald Dupont, amb Emil Jannings i Lya de Putti, i segons la crítica local era «una de les millors pel·lícules que s'han vist mai aquí i a fora. La tècnica, la presentació, l'argument i la interpretació és excel·lent». Aquest mateix any, el 24 de novembre, el cinema Mundial projectà *Napoleon*, d'Abel Gance. Gance incorporà el tríptic, tres pantalles que reproduïen simultàniament l'acció. Al final, cadascuna apareixia acolorida amb els colors de la bandera francesa. L'any

següent el cinema Mundial projectà *El capità Sorel*, d'Herbert Brenan. Segons els crítics locals, «despullat d'algunes escenes inversemblants, aquest film és una cosa notable. L'artista H.B. Warner hi està colossal». A l'estiu del mateix any s'estrena una altra gran pel·lícula, *Metropolis*, de Fritz Lang, rodada el 1926 a Alemanya. «En el fons del film es pot trobar la crisi de la burgesia a Alemanya (...) és una ostentació de fantasia i tècnica. Batega al llarg d'aquest film un generós impuls humà», fou el comentari de la premsa local. El 1929, el cinema Novedades passà *Los cuatro jinetes del Apocalipsis* (*The four horsemen of the Apocalypse*), dirigida el 1921 per Rex Ingram i protagonitzada per Rodolfo Valen-

tino, el primer **sex-symbol** de la història del cinema. El cinema Guixolense estrenà el mateix any *Alas* (*Wings*), un film que segons la crítica «està resolt amb formidable tècnica i que reduït a la meitat seria perfecte»; i el cinema Novedades projectà una de les primeres superproduccions: *Els deu manaments* (*The Ten Commandments*), de Cecil B. De Mille. D'aquest film cal aclarir que el seu director en féu una altra versió el 1956, protagonitzada per Charlton Heston i Yul Brynner, però en la primera versió hi afegeix a mode d'epíleg el que pot passar si es deixen de complir els deu manaments.

Amb els anys trenta, ens arribà també el cinema sonor. El cinema Mundial estrenà *El comparsa*, de Buster Keaton, però no tingué gaire acceptació entre el públic. La raó d'això ens l'explica el setmanari *L'Avi Muné*: «La culpa va ser el propi públic, que es pensava que anava a veure una pel·lícula parlada i no una de sonora. Ambdues són coses diferents.

Els tècnics s'hi van esforçar molt per treure el major partit al treball que se'ls havia encomanat. Se suposa que amb el temps s'anirà perfeccionant.» El *Novedades* projectà *Cuatro de infanteria*, una producció alemanya de G.W. Pabst. «...És una obra que conté totes les misèries que flagel·laven els pobres combatents i llurs famílies durant la guerra del 1914-1918, capaç per ella sola de refredar tots els entusiasmes bèl·lics de patriotes i patrioters. Algunes escenes són d'una crueta esborronant». El 1931 el cinema Novetats projectà *El ángel azul* (*Der Blue Engel*), de Joseph von Sternberg, «una obra bellíssima però amb l'objecció a unes escenes molt cruets», i que va portar Marlene Dietrich a la fama. El cinema Mundial passà el mateix any *Sin novedad en el frente* (*All quiet on the Western front*). El 1932 -el podríem anomenar l'any de l'exòtic i de l'obscur- es projecta *Tabú* al cinema Novetats amb gran èxit; i al Mundial s'estrenà *Nosferatu, el vampiro* (*Nosferatu, eine Symphonie des Grauens*), primera adaptació de la novel·la de Bram Stoker, i *M o el vampiro de Düsseldorf* (*M*), de Fritz Lang, un film basat en un fet real i del qual es poden extreure alguna de les tesis de la ideologia de Hitler.

Del període de 1933 a 1950 és molt difícil trobar-ne informació. La Guerra Civil va impedir que hi hagués testimonis escrits, i la memòria de la gent té buits considerables. D'aquestes dates hem rescatat *Allò que el*

Vaya a GERONA y vea
EN
COLISEO IMPERIAL
LO QUE EL VIENTO SE LLEVÓ

EL MEJOR ESPECTACULO
DE TODOS LOS TIEMPOS

Dos sesiones diarias Tarde a las 4'15
Noche a las 9'30

LO QUE EL VIENTO SE LLEVÓ
empieza exactamente a las 4'30 (tarde) y a las
9'45 (noche). — Encargue sus localidades a través
del Recadero a partir de las 3'45.

VENTA ANTICIPADA

PRECIOS: Laborables, tarde y noche
y festivos noche, 15 y 17 ptas. — Festivos tarde,
15 y 20 ptas. — Matinal, 15 ptas.

Esta película
no será proyectada en ningún
otro local de Gerona durante
la presente temporada.

TELEFONO 1918 (en horas de cine)

IMP. FRANQUET

vent s'endugué (*Gone with the wind*) i *Belinda* (Johnny Belinda). Allò que el vent s'endugué es projectà al cinema Novetats i, pel que sabem, va provocar llarguíssimes cues. Com que la pel·lícula durava prop de quatre hores, el preu de l'entrada es va apujar i això va fer que la gent en tragués una petita rima: «*Lo que el viento se llevó / lo que el culo resistió / y lo que del bolsilló salió*». Aquesta superproducció -costà un milió de dolars el 1939- fou dirigida per Victor Fleming, a excepció de tres escenes dirigides per George Cukor, entre elles la de la vista de l'estació amb tots els ferits del Sud al davant i Scarlett caminant entre ells. Fou el primer tràveling amb grua del cinema. L'any 1939 va guanyar nou estatuetses de l'acadèmia de Hollywood. *Belinda* (*Johnny Belinda*) fou un èxit total tots els dies que es va projectar. Els assistents a les sessions sortiren emocionats i amb els ulls plorosos. La crítica local en digué: «Destacamos gustosamente el alto valor humano e interpretativo de Belinda, esa gran producción que viene a ennoblecer el séptimo arte, catalogándola entre los mayores aciertos de la pantalla».

Dels anys cinquanta hauríem de destacar *Casablanca*, de Michael Curtiz, projectada el febrer del 1950 al cinema Novetats; *Juana de Arco*, de Víctor Fleming, a causa de la qual l'empresa del Novetats posà dos trens extraordinaris perquè la gent dels pobles veïns tingués més facilitats per venir a veure-la. El cinema Victòria estrenà el 1955 *Candlejas* (*Limelight*) de Charles Chaplin. L'èxit no fou gaire notable ja que la gent pensava que anava a veure una pel·lícula típica de Charlot, i van portar-hi els nens, que s'adormien a mitja sessió o corrien pel cinema sense deixar veure la pel·lícula als grans. *Gigante* (*Giant*), la primera pel·lícula de James Dean, i *La ventana indiscreta* (*Rear Window*), d'Alfred Hitchcock, projectades totes dues al Novetats, són dues altres pel·lícules destacades d'aquesta dècada a Sant Feliu.

De la dècada dels seixanta hauríem de destacar *Psicosis* (*Psycho*), d'Alfred Hitchcock, projectada l'agost de 1960 al saló Victòria. El Novetats, per les mateixes dates, projectà *Bienvenido Mr. Marshall*, una pel·lícula de Luís García Berlanga, una sàtira de l'Espanya dels anys cinquanta, una Espanya que lluitava per semblar molt més pròspera del que realment era. A finals del 1960 es projectà al cinema Victòria *Ben-Hur*, una superproducció de la Metro Goldwyn Mayer dirigida per William Wyler i que aconseguí onze Oscars. L'expectació que va aixecar *Ben-Hur* fou molt gran. Es formaren cues de varies hores davant del cinema. El 1963 es projectà *Solo ante el peligro* (*High Noon*), de Fred Zimmermann, un film totalment polític que denunciava la solitud en què es trobaven les persones que eren jutjades pel Comitè d'Activitats Anti-americanes. Cal dir que tant el director com el productor del film (Carl Foreman) varen

ser jutjats per aquest comitè. El 1964, els cinemes Victòria i Las Vegas projectaren films realment importants, com *El apartamento* (*The apartment*), de Billy Wilder, amb Jack Lemmon i Shirley McLaine; *West Side Story* de Robert Wise i Jerome Robbins, musical que reflecteix la lluita de dues bandes de nois del carrer, i que es va emportar vuit Oscars; i *Los pájaros* (*The Birds*), d'Alfred Hitchcock. Al Novetats trobem títols com *Una nit a l'Òpera* (*A night at the Opera*) dels germans Marx.

Del 1965 hauríem de destacar *Lawrence of Arabia*, de David Lean, film que donà a conèixer un jove actor de teatre anglès i que es convertí en un dels millors actors del cinema, Peter O'Toole.

El Novedades, l'abril de 1966, projectà *King-Kong*, i al maig *Ciudadano Kane* (*Citizen Kane*), que confirma Orson Welles com el director més prometedor del cinema americà. El 1968 el cinema Victòria projectà *Dr. Zhivago*, de David Lean, i *Gilda*, de Charles Vidor la pel·lícula amb l'**strip-tease** més sensual i, per l'època, més escandalós i la bufetada més famosa de la història del cinema. A finals de la dècada, als cinemes Victòria i Las Vegas es projectà *Bonnie and Clyde*, d'Arthur Penn, una pel·lícula sobre una parella de lladres, Warren Beatty i Faye Dunaway, que al final es varen convertir en dos herois romàntics.

Dels anys setanta hauríem de destacar primer de tot *El graduado* (*The Graduate*), de Mike Nichols, amb un joveníssim Dustin Hoffmann. Per a la crítica local, era un magnífic film que reflectia com podia arribar a ser d'immoral la gent gran envers els joves, que no volien ser immorals però que, a causa de la seva feblesa, s'hi tornaven. Un altre film que va tenir molt d'èxit entre el públic ganxó fou *Rebeca*, del mag del suspense Alfred Hitchcock. La pel·lícula es projecta al cinema Victòria amb motiu del 75è. aniversari del cinema. Aquest film posà de moda una peça de vestir, una jaqueta de llana que es cordava a la cintura i que agafà el nom de la protagonista, Rebeca. El 1974 es projectà *500 millas*, protagonitzada per Paul Newman i Joanne Woodward, una història d'amor al voltant de les 500 milles d'Indianapolis. El 7 d'abril de 1974 es projectà *Cantando bajo la lluvia* (*Singin' in the rain*) de Gene Kelly, al novembre *La tienda roja*, amb Sean Connery i Claudia Cardinale, i *El exorcista* (*The exorcist*), de William Friedkin, amb música de Mike Oldfield. El 1976 es projectà *Luna de papel* al Montclar. El film està protagonitzat per Ryan i Tatum O'Neal, que es convertí en l'actriu més jove que havia guanyat un Oscar. Però potser la pel·lícula més important d'aquell any fou *Alguien voló sobre el nido del cuco* (*One flew over the cuckoo's nest*), de Milos Forman, guanyadora de cinc Oscars de l'Acadèmia d'Hollywood i que es projectà a Sant Feliu el 5 de juny de 1976 en la sessió de cloenda del XIV Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava. Del 1977 hauríem de destacar *La*

última locura, de Mel Brooks, un film mut que satiritza el món dels estudis cinematogràfics, i *Mujeres enamoradas*, de Ken Russell, que es va projectar el dia 26 d'abril a Las Vegas a benefici de l'associació Angelus. El 1978 es projectà *Obsesión (Magnificent Obsession)*, de Douglas Sirk, amb Jane Wyman i un Rock Hudson quasi desconegut, al cinema Victòria i Las Vegas. Al CEM, passaren *Viaje Alucinante*, un film de ciència-ficció que s'interna dins el cos humà. Del 1979 cal destacar *Llega un jinete libre i salvaje (Comes a Horseman)*, l'únic western del polonès Alan J. Pakula, i *Superman*, de Richard Donner, basada en els còmics dels anys quaranta de Jerry Siegel i Joe Schuster, i que es llançà al mercat amb la frase «Usted creará que puede volar».

A partir dels anys vuitanta s'introdueix algun cicle de cinema que conviu amb la programació normal. Així doncs, al gener del 1980 es projectà als cinemes Victòria i Las Vegas *Encuentros en la Tercera Fase (Close Encounters of the Third Kind, 1977)* que situa el seu director, Steven Spielberg, entre les noves promeses del cinema americà. Un any després es projectà *Alien, el octavo pasajero*, de Ridley Scott, una molt bona pel·lícula de ciència-ficció amb Sigourney Weaver. A partir del 1982 s'introdueixen els cicles cinematogràfics. El primer serà de cinema «X», amb títols com *Garganta profunda*, que conviu per exemple amb el remake de *El cartero siempre llama dos veces*, de Bob Rafelson, amb Jack Nicholson i Jessica Lange. El 1983, i per demostrar que s'havia entrat definitivament a l'era de l'espai, es projectaren *Blade Runner*, de Ridley Scott -un dels millors films de ciència-ficció, amb Harrison Ford perseguint els «replicants» Rutger Hauer, Daryl Hannah i Sean Young- i *La guerra de les galàxies (Star Wars)*, de George Lucas, amb Harrison Ford, Mark Hamill, Carrie Fisher i Alec Guinness. Aquesta pel·lícula és la primera d'una sèrie de tres que es completarà amb *El Imperio contrataca* i *El retorno del Jedi*, i que formen part de tres blocs de tres pel·lícules cadascun. Aquestes tres pel·lícules formen el bloc central i falten per rodar les tres del principi i les tres del final.

La programació eròtica continua de forma habitual a les sessions de les tardes, amb títols com *La jaula de las locas* o *Apocalipsis sexual*, que rivalitza amb les aventures bèl·liques de *Los cañones de Navarone*, al 1983.

Els dies 9, 10 i 11 de desembre de 1985 es fa el primer cicle de cinema de terror amb *El despertar de las momias*, la reposició de *El exorcista*, *Impacto* i *Superstición*. El 1986 es fa la reposició de *Pandora i el holandés errante*, i s'estrenen films com *Buscando a Susan desesperadamente*, amb Madonna, o *Subway*, la primera col·laboració del director Luc Besson amb el músic Eric Serra.

El 1987 fou un any molt actiu: s'estrenà *Senderos de gloria (Paths of Glory, 1957)*, d'Stanley Kubrick, amb Kirk Douglas, una pel·lícula maledida i prohibida per la censura espanyola i que fins als anys vuitanta no va desaparèixer de la famosa llista negra de pel·lícules no estrenades. Són projectades també *Memorias de África (Out of Africa, 1985)*, de Sidney Pollack, amb Meryl Streep, Klaus Maria Brandauer i un atractiu Robert Redford. El film va obtenir set Oscars de l'Acadèmia de Hollywood; vam veure també *El nombre de la rosa*, basada en la coneguda novel·la d'Umberto Eco, dirigida per Jean Jacques Annaud, amb Sean Connery i un prometedor i jove Christian Slater. Es fa també el segon cicle de cinema de terror amb *Hellraiser, La matanza de Texas, Witchboard*, i una pel·lícula sorpresa, *Los ojos del gato*. A la sessió inaugural un grup de joves va organitzar un petit **show** per espantar una mica el públic i preparar-lo per la sessió que l'esperava. Per fer l'espera més amena també es va preparar una olla de beuratge terrorífic del qual no va quedar-ne ni una gota.

L'any 1988 es tanca el cinema Catalunya després de projectar *El último emperador*, de Bernardo Bertolucci, guanyadora de vuit Oscars al 1987, *La chaqueta metálica (Full Metal Jacket)*, de Stanley Kubrick, considerada la millor pel·lícula sobre el Vietnam, i *El Dorado*, de Pilar Miró, el film amb el pressupost més gran del cinema espanyol. Amb la inauguració del Teatre-Auditori Municipal el cinema torna a la nostra ciutat, i sembla que els films arriben a les nostres pantalles amb molta més celebritat. Al 1990 s'estrenaren films com *Sexo, mentiras i cintas de vídeo (Sex, lies and videotapes)*, pel·lícula de baix pressupost que va tenir un gran èxit de públic i de crítica, *Gringo viejo (Old Gringo)*, basada en una novel·la de Mario Puzo i dirigida per Luis Puenzo, i que narra la Revolució Mexicana des de tres punts de vista: la del revolucionari que lluita per la llibertat del seu poble (Jimmy Smits), la de l'escriptor que ja està de tornada de tot i que renuncia a la hipocresia d'una societat (Gregory Peck) i la d'una mestra d'escola que descobreix un nou món darrera aquesta mateixa societat (Jane Fonda); *El club de los poetas muertos (Dead Poets Society)*, de Peter Weir, amb un Robin Williams que prova de demostrar a una societat massa intransigent que no tot el que s'ha d'aprendre es troba en els llibres. També continuen els cicles de cinema com el de l'AFIC (Associació fotogràfica i cinematogràfica) en el qual es projecten, entre d'altres, *Un mundo aparte (A World Apart)*, *Terciopelo azul (Blue Velvet)* o *Imagine*. S'inaugura el cinema al carrer els dilluns d'estiu a la plaça de Salvador Espriu amb *Loca academia de policía 6*. El 1991 segueix la mateixa línia que l'any anterior. S'estrenaren *Pretty woman*, pel·lícula que va revitalitzar Richard Gere i va donar a conèixer Julia Roberts; *El silencio de los corderos (The Silence of the Lambs)*, de

Jonathan Demme, i *Cyrano de Bergerac*. Es fa també un cicle de cinema per les escoles i es projecten, entre d'altres, *El maquinista de la general*, de Buster Keaton, *La quimera del oro*, de Charles Chaplin, *El nom de la rosa*, de Jean Jacques Annaud, i *Senderos de gloria*, de Stanley Kubrick.

Amb l'any olímpic s'acomia el cinema a la nostra ciutat. La programació cinematogràfica s'ha tornat molt més intermitent i els films ja no s'estrenen amb rapidesa. Malgrat tot, encara es projectaren títols molt interessants com, per exemple, *El rey pescador* (*The Fisher King*), una magnífica interpretació de Robin Williams; *JFK*, caso

abierto, la polèmica visió d'Oliver Stone sobre l'assassinat i la posterior investigació de la mort del president John F. Kennedy; *El amante* (*L'Amant*), de Jean Jacques Annaud, *La mano que mece la cuna* o *Alien 3*, en què Sigourney Weaver demostra que les dones també poden ser heroïnes fortes, valentes i líders indiscutibles, sense haver d'envejar res als homes. Es féu també el tercer cicle de cinema de terror amb *El engendro del diablo*, *Están vivos* i *La noche de los muertos vivientes*. I un altre de cinema de dibuixos animats els diumenges a la tarda per als infants, i es continuà a l'estiu amb el cinema al carrer.

A partir de l'últim trimestre de l'any 1992 el cinema deixa la nostra ciutat i encara no s'ha recuperat. És, realment, una assignatura pendent.

2.- Anècdotes

Cent anys de cinema i deu locals de projecció han donat una gran quantitat d'anècdotes, algunes d'elles molt divertides. Segons totes les notícies curioses que hem anat recopilant podem reconstruir com era una sessió de cinema fins l'arribada del cinema sonor.

La temporada de cinema començava aproximadament el setembre i durava fins al maig o el juny. Hi podia haver algunes interrupcions però normalment feien tota la temporada seguida. Solament tenim notícia del cinema de l'Ateneu Social, que l'any 1916, durant la Setmana Santa, no féu programació; i del 3 de gener al 21 de febrer de 1920 el Mundial, l'Ateneu Social i el Novedades.

Les projeccions es feien durant el cap de setmana, és a dir, dissabte a la tarda i a la nit, i diumenge a la tarda.

Les pel·lícules encara no tenien so. Hi havia, però, un piano per interpretar les peces musicals adequades per a cada seqüència. Així trobem que *El Programa* del 4 d'abril de 1914 anuncia que la part musical anirà a càrrec d'un *Terato* que dirigirà el professor Novi, i farà més agradable les sessions. Les mitges parts eren realment divertides, ja que per entretenir el públic hi cantaven algunes artistes. A la cartellera del Cinema Mundial del 12 de maig de 1923 s'hi llegia la notícia de la presentació de l'artista Fina Carenne. I a la cartellera del cinema Novetats del mateix dia s'anunciava l'actuació de la cançonetista *Pepita Iris*. També se sortejaven regals entre el públic, i el sorteig més esperat fou el que va fer el cinema Mundial el 5 de maig de 1923, en què la cupletista *Conchita* va rifar un petó entre els assistents.

Quant a les pel·lícules, hi havia opinions divertides, sobretot recomanacions perquè els empresaris escollissin millor les pel·lícules, o queixes com la publicada a *L'Avi Muné* el 4 de gener de 1915, en la qual uns amics expliquen que a la sessió de l'anterior dissabte van anar a veure la pel·lícula *En las cenizas de un amor surge otro amor*, interpretada per Emma Saredo, i no van poder sentir-la perquè hi havia dues dones xerraires que no paraven de parlar. Per confondre a la gent, *L'Avi Muné* publicà, el 27 d'abril de 1918: «En un cinema s'estrenen properament les següents pel·lícules: *La bayoneta trágica o el secreto del elefante* i *Los tres pelos de Clotilde o mañana me afeitarás*».

Malauradament els cinemes van haver de ser solidaris amb la Creu Roja, durant la Primera Guerra Mundial. *El Programa* del 12 d'octubre de 1918 deia que la Societat d'Amics de França, de recent fundació a la nostra ciutat, havia organitzat una sèrie de funcions cada dijous al Saló Novetats, amb pel·lícules de guerra.

Però malgrat aquesta bona voluntat, el cinema no era del tot acceptat per tothom perquè es creia que era un mena d'engendre diabòlic. El 30 de novembre de 1918 aparegué al setmanari *Ciutat Nova* un article de Jaume Reventós: «No fa encara una vintena d'anys que el cine va ésser important a la nostra terra i ja no hi ha racó d'ella que no hagi invadit; pot dir-se que és la diversió popular per antonomàsia i que s'engreixa d'homes, dones i criatures de totes les edats. No cal dir que és un espectacle anti-

higiènic, perquè asfixia els pulmons, sotragueja el cor, destrempla els nervis, fatiga els ulls i obsessiona la imaginació. No els motejarem tampoc de xucladors, que retenen i s'empassen els cèntims dels pobres treballadors. Tot això són pecats minúsculs que fins es podrien dispensar. Pitjor que tot això, són com l'abim on els pares llencen els seus fills, perquè són els llocs on les criatures perden la seva innocència».

Amb el pas dels anys el cinema deixà de ser una novetat i el públic ja no es conformava amb qualsevol cosa. Les queixes contra les pel·lícules eren constants als diaris dels anys trenta. La major part de les queixes se les emportà el cinema Novetats, pel seu programa dolent. La revista *Palmàrium* denuncià que la cinta es podia trencar fins a trenta vegades i l'espectador no es podia fixar en els detalls.

El preu de les entrades també era força criticat, i hem constatat que tots els cinemes ganxons van pujar el preu de les entrades el 1926. Però també hi havia entrades gratuïtes per a col·lectius escolars, colònies, o si es feien sessions en solidaritat amb una causa, com per exemple per l'incendi de les Gavarres el 1928.

Malgrat tot, els ingressos dels cinemes eren força considerables. Per exemple, el 23 d'abril de 1932, dia en què se celebrava l'aniversari de la República, la recaptació fou:

Novetats	657,40 PTA.
Cinema Catalunya	599,90 «
Cinema Mundial	281,70 «

Hi havia èpoques en què el futbol o les excessives festes que s'haguessin produït anteriorment ocasionaven que els cinemes es veiessin deserts. En canvi, en festes com el Carnestoltes o la Festa Major, els empresaris, amb molta picardia, oferien un programa cinematogràfic molt atractiu complementat amb algunes actuacions en directe, i això feia que els cinemes es veiessin omplerts de gom a gom i que es produïssin alguns incidents a les cues d'entrada.

Tot aquest augment de la popularitat del cinema no passà inadvertit per ningú, i encara menys per aquells que consideren el cinema com el centre de tots els mals de la societat. Així, la revista religiosa *Símbolo*, del novembre de 1947, considerava el cinema un dels elements més importants que més havia contribuït a la conducta **escandalosa** que presidia la vida quotidiana i de la qual el bon cristià havia de fugir.

Però un cinema era quelcom més que una sala per anar a veure pel·lícules. Després de la nostra guerra, el cinema era l'única diversió que tenien els ciutadans del poble, i moltes vegades una sessió de cinema es convertia en una sessió de tertúlia, i per tant les tibantors entre els que parlaven fent cas omís del film i els que havien anat a veure la pel·lícula

sorgien quasi cada setmana. El 23 de març de 1950 Josep Vallverdú escriu un article a *Àncora* sobre el comportament de la gent al cinema. Es veu que hi havia molta gent que com que ja havia vist la pel·lícula es dedicava a explicar-la al del costat, o bé canviaven el diàleg muntant-se ells mateixos el guió; o hi havia qui es dedicava a fer acudits que eren contestats amb un altre acudit des de l'altra punta de la sala; hi havia qui, sense cap mena de respecte, es dedicava a criticar la pel·lícula amb comentaris com «Quina bírria!», sense tenir en compte que potser a l'altra gent sí que li agradava. I per acabar, no faltava mai la típica senyoreta que comentava amb l'amiga els atributs físics del protagonista mentre feien fressa amb els papers dels caramels. Però això últim no era patrimoni exclusiu de les noies, ja que, uns quants anys més tard, el 26 de novembre de 1964, el cronista deia que l'escot de Liz Taylor a *Cleopatra* tingué més èxit que el film.

A vegades els aldarulls eren tan grans que calia la intervenció de la Guàrdia Civil, com fou el cas de la sessió del dissabte 15 d'abril de 1967 al cinema Victòria, en què uns joves van ésser detinguts perquè feien soroll i molestaven els espectadors.

Amb els canvis de la societat i la bonança econòmica, els costums de la gent canviaren. El jovent començà a aprofitar fins al final els seus dies de festa, ja que les últimes sessions de cinema començaven més tard i, doncs, la gent sortia molt més tard. És per això que els veïns es queixaven del rebombori que feia la gent amb el cinema, sobretot a causa de les llargues cues i del soroll que es feia en sortir-ne, cap a les dues de la matinada, després de segons quines pel·lícules. Els empresaris feien servir una tècnica no gaire ortodoxa per reduir el temps de l'última sessió del diumenge a la tarda. Segons un lector, a l'*Àncora* de l'1 d'abril de 1954, a la sessió del diumenge a la tarda hi havia més escenes que a la del diumenge a la nit, tot i projectar-se la mateixa pel·lícula.

Però el tall de la pel·lícula no comportava un tall en el preu que, per contra, quasi cada any augmentava, i amb ell s'incrementava el benefici empresarial, que ara ja no tenia res a veure amb aquelles xifres dels anys trenta.

El cinema Llevantí, per la festa major de 1954, projectà *Sanson* y *Dalila*, i el total d'espectadors fou de 3.251, dels quals 2.058 pagaren butaca a preferent, a 10 pessetes l'entrada, i 1.193 pagaren la de general, a 5 pessetes.

El cinema Novetats, el 18 i 19 de desembre de 1955, passà *Ésta es mi vida* i *La ventana indiscreta*, amb 1.143 espectadors a preferent a 12 pessetes l'entrada, 543 a general a 6 pessetes l'entrada i 42 de menors a 3 pessetes l'entrada.

Cine Oriente Sábado noche y Domingo tarde
y noche 27 y 28 Agosto 1955.

Magnífico programa cinematográfico.

"Paramount Films" presenta la película del siglo, sin
discusión, de Cecil B. de Mille

SANSON Y DALILA

Color por Technicolor.

Hedy Lamarr - Victor Mature - George Sanders.

El hombre más fuerte del mundo, traccionado por la
mujer más bella que ha existido. La más asombrosa y
gigantesca escena que el cine haya podido ofrecer: la destrucción
del templo matando a los *Filisteos*. La más
intensa historia de amor que ha existido desde el
comienzo del hombre y la mujer.

Un grandioso *Estreno* presentado por *Rey Soria Films*

La Ciudad de los sueños

Margarita Andrey - Carlos Muñoz - Manolo Moran.

El empuje, las ilusiones y las esperanzas de la juventud,
reflejadas en el magnífico film dedicado a *Los Estudiantes
Españoles*. ¡Prefirió sufrir una injusta expulsi6n,
antes que declarar quien habla sido la compañera acusada!

No apto menores.

NOTICARIO NO-DO

Precios y horas de costumbre.

Miércoles y Jueves próximos 2 *Gigantescas Superproducciones*

El hijo de rostro pálido y Tempestad en Oriente

(en Technicolor)

100 M. Casas

L'augment de preus va inspirar una mena de poema que es publicà a l'Àncora del 29 d'abril de 1954:

«CINECOSTABRAVALANDIA»

Ava Gardner, Frank Sinatra,

Orson Welles y Cabré

James Mason y Pandora

Whisky, manzanilla y olé

Moraleja:

!Vaya por la pelicularía!

Aumentamos de categoría...

S'Agaró se llena de caras afamadas

y en Sant Feliu ponen más caras las entradas».

Pel que fa a les projeccions, hi havia cinema tot l'any a partir de 1950, a excepció del cinema *Las Vegas*, que descansava a l'estiu per a convertir-se en un sala d'espectacle. Per Setmana Santa es necessitava un permís del rector per poder projectar pel·lícules, i totes havien de ser de tema religiós. Tanmateix, a la Setmana Santa de 1966, un lector d'Àncora va considerar això un esnobisme i una falta de respecte.

La censura també feia acte de presència, i gairebé totes les pel·lícules estaven prohibides als menors d'edat. Tots els pares es mostraven partidaris del cinema infantil, però l'únic programa infantil del diumenge a la tarda, el que feia el col·legi de La Salle, va haver de tancar per falta de públic. Les crítiques a les pel·lícules són constants i el cinema torna a ser el culpable del mal comportament de la joventut, si hem de tenir en compte l'opinió d'un lector, el 6 de maig de 1970, al setmanari *Àncora*: «(...) los hijos van al cine y desafortunadamente las películas más taquilleras hoy en día son a base de sexo y violencia, unos ingredientes muy poco favorables para la educación, y que crean una perspectiva completamente falsa al joven y al adulto, que luego sin darse cuenta influyen en su forma de actuar o manera de pensar, teniendo en cuenta al mismo tiempo que estos jóvenes o padres poseen una educación sexual pésima, con la influencia que causa este actual producto DESTAPE en nuestro país, que se va comercializando solamente con una finalidad, interés, y que solamente pueden traer malas consecuencias (teniendo en cuenta la represión que se ha tenido en España de este tema) y que ha permitido que los cines de Perpiñán se forrasen (...)».

Actualment, el cinema ja forma part, d'una manera constant, de les nostres vides. Ja no és un fenomen estrany, encara que hi ha films que sobten. El cinema és indubtablement un espectacle de masses i la seva influència es deixa sentir al nostre entorn, per bé que dir que el cinema és el culpable de l'actitud d'una societat és un xic excessiu.

3.- Pel·lícules rodades a Sant Feliu

La Costa Brava ha estat escenari del rodatge d'escenes de films coneguts i de no tan coneguts, i el lloc d'estiueig predilecte de moltes estrelles del cinema.

La primera notícia del rodatge d'una pel·lícula a la nostra ciutat la trobem el 6 de maig de 1916 quan s'estrenà al cinema Mundial la pel·lícula *El amor hace justicia*. Les seves principals escenes eren rodades a la goleta *Comercio*, ancorada al port de la nostra ciutat. A partir d'aquesta data i fins al 1950 no s'han trobat més dades de rodages, però el que sí sabem és que, durant els anys trenta, hi hagué alguns reportatges sobre Sant Feliu que els comerciants aprofitaven per fer publicitat dels seus establiments.

L'any 1950 arribà la primera pel·lícula rodada quasi íntegrament a la nostra ciutat. És el film que més va quedar en la memòria dels ganxons, tant pels seus protagonistes -Ava Gardner, James Mason, Màrius Cabré- com pel rebombori que aixecaren els tècnics amb els seus muntatges. Tothom haurà endevinat que parlem de *Pandora y el holandés errante*

Rodatge d'una escena de Pandora, a Sant Feliu (Fot. Arxiu Històric).

(*Pandora and the flying Dutchman*). A finals de març, els tècnics s'instal·laren a Tossa de Mar, i a finals d'abril arribaven a s'Agaró el director de la pel·lícula, Al Lewin, i els tres protagonistes del film. Els escenaris escollits foren Sant Elm, la carretera de Tossa, Tossa de Mar i la plaça de toros de Girona, on es rodà l'escena de la *corrida*. Fou arran d'aquesta corrida que es van desencadenar els rumors d'un possible romanç entre Màrius Cabré i Ava Gardner, sobretot després de la dedicatòria que el torero li féu d'un dels toros: «brindo la muerte de este toro a la mujer más hermosa y a la que yo más quiero».

A Sant Feliu se'n féu la projecció el 15 de març de 1952, i la decepció dels ganxons fou força important. S'havia modificat l'argument original per poder-hi incloure la imatge del torero, i els paisatges naturals, potser el millor de tota la pel·lícula, havien estat tenyits d'anyil tot amagant les meravelloses vistes de la costa.

Al 1954 es rodaren a s'Agaró dues pel·lícules més: *Hochzeitreise*, producció alemanya rodada també a Barcelona, València i Tossa de Mar, i *Mr. Arkadin*, dirigida per Orson Welles i protagonitzada per Marlene Dietrich.

Dos anys després es rodà una altra pel·lícula important perquè fou rodada en gran part a la nostra ciutat, *Jardinero español*. La companyia anglesa Arthur Rank Productions s'instal·là a Sant Feliu del 9 d'abril al 9 de maig de 1956, i el rodatge es va fer entre Sant Feliu, s'Agaró, Palamós, Tossa de Mar, Girona, Camprodon i Bilbao. *Jardinero español* explica la

història de Harrington Bronté, diplomàtic anglès a qui el seu mal caràcter no para de fer males passades. La seva dona l'ha deixat, el seu fill Nicholas li té por i és traslladat a un llunyà consolat de la Costa Brava, a Sant Jordi. L'amistat que es dóna entre *Nicolás* i el jardiner de l'ambaixada, *José*, serà el principi d'una sèrie de fets que desembocaran en la injusta detenció de José per robatori. Bronté, a instàncies del seu fill, ajuda a demostrar la innocència del jardiner, i gràcies a això la relació entre Nicholas i el seu pare es torna més ferma.

Els escenaris de la nostra ciutat que van ser escollits per formar part del film foren Monticalvari, l'Arc de Sant Benet, Vista Alegre (Roca d'en Jaume) i la casa dels senyors Ribot al Passeig del Mar, que representava la façana de l'ambaixada. Els actors desplaçats a la nostra ciutat foren Dick Bogarde, Maureen Swanson, Josephine Griffith, Lindon Brook i Ina de la Haye.

L'agost de 1957 es rodaren a Sa Conca escenes de *Su amante esposa*, en què intervingueren Conrado San Martín, Michelle Cardy i Conchita Ortiz, entre d'altres.

Una altra producció de l'any 1958 va ser *Oh, Diese Ferien (Oh, Aquell estiu!)* amb la intervenció d'Heide Brühl i, entre d'altres, d'Emili Soler i Jordi Rabell que feia de xofer del vell Fiat de Vicenç Gandol.

L'any 1959 es projectà al cinema Novedades *Ana dice sí*, filmada a Sant Elm, el moll, Tossa de Mar, Calella, Palamós, el far de Sant Sebastià

i al camí de ronda de s'Agaró, per on passejava Ana per anar a l'església. Algunes persones de Sant Feliu varen fer d'extres a la cinta: Dolors Esteve, Carmen Vilella, Angelita Janer, Nati Bosch, Isabel Beaunuer, Josep Terrassenc, Carles Xargay, Jaume Serra, un ex-cuiner del Murlà anomenat Alfonso, un belga afincat a la vila que es deia Jean Pierre, diversos pescadors com el senyor Maimí, patró de la barca de cabotatge «Costa Clara», i la vaca del senyor Frigola, més conegut amb el nom del «Pinyonero». El públic omplí el cinema a totes les sessions tot i que el color i la música són força dolents.

El 1960 un equip de tècnics valencians (els mateixos que fabriquen les falles) convertiren Sa Conca en els exteriors de *La isla misteriosa*, film basat en la novel·la de Jules Verne. Per fer-ho, construïren una gran muntanya de 18 metres, grans arbres exòtics i els famosos crancs gegants. A Sant Feliu es filmà al port en un vaixell de vela adaptat a l'argument i s'habilità una cova als terrenys aleshores existents davant de l'antic camp de futbol de la carretera de Palamós. De l'extens repertori només es desplaçaren a la nostra ciutat Gary Merrill (marit de Bette Davis), Don Jackson, Mitchell Collan i Michael Graig.

Aquest mateix any la platja de Sant Pol fou testimoni de la bellesa d'Elizabeth Taylor (aleshores senyora Fisher). Sam Spiegel i Joseph L. Mankiewicz rodaven unes escenes de *De repente el último verano* (*Suddenly last summer*). El rodatge fou molt accidentat. Primer, la fama de la seva protagonista pel que feia a la seva poca serietat va fer força difícil poder-la allotjar. Només s'aconseguí quan es va saber que aniria acompanyada del seu marit i dels seus fills. Per acabar-ho d'arrodonir, Liz feia tots els possibles perquè el rodatge es retardés com més millor. Si el rodatge era programat a les vuit del matí, ella trigava més de quatre hores a recórrer els 200 metres que separaven l'hotel de la platja. Després de tants inconvenients les escenes rodades a la Platja de Sant Pol foren excloses del muntatge final.

Els anys seixanta van ser molt productius per a la nostra costa, cinematogràficament parlant. El 1960 es rodà *Simbad el marino*, amb Katelyn Grant i Kerwin Matthews; *Sea Fury*, dirigida per Mr. Enfield; *La isla del tesoro*; *Sombras acusadoras*, amb Ann Baxter, i *Los viajes de Gulliver*, una producció britànica per a la TV en color.

El 1961, els productors espanyols Enrique Estevan i Germán Lorente buscaven localitzacions per a la pel·lícula *El último verano*. El port de Sant Feliu es convertí en el port neozelandès d'Auckland a *Dos años de vacaciones*, producció espanyola de Juan de Orduña basada en la novel·la de Jules Verne. El seu director és Emilio Gómez Muriel i el seu protagonista principal és Pablito Calvo, més conegut amb el nom de Joselito,

secundat per Pablito Alonso, aleshores una futura promesa del cinema espanyol. El rodatge durà 15 dies. Hi sortien alguns extres ganxons com el Sr. Pentinat, que llua una llarga casaca del 1872.

El 1963 es roda un film de l'espanyol Juan Bosch, *Sol de verano*, amb Arturo Fernández, Rafael Alonso, Rosanna Yani i Luz Márquez. El comerciant guixolenc Eulogi Claver va ser un del extres.

El 1968 va ser també un d'aquells anys plens de rodatges. Es filma *Después del diluvio*, producció espanyola dirigida per Carles Esteba i protagonitzada per Paco Rabal i Francisco Viader. Els escenaris escollits foren Tiffany's i el paisatge cremat entre la Font Picant i Llagostera; *La dinamita está servida*; *Jaque mate*; *Some Girls Do*, pel·lícula de l'agent 007, James Bond, que en aquest cas era Richard Johnson, acompanyat de les tradicionals noies «Bond», que en aquesta ocasió eren Daliah Lavi, Bela Lancar, Vanessa Howard, Virginia North i Sydne Rome; *Veronika*, producció germano-francesa rodada a la carretera de Tossa i dirigida per Dellamano, amb Laura Antonelli com a protagonista; *En Baldiri de la Costa*, parlada en català i protagonitzada per Joan Capri, amb algunes escenes rodades al tren de Sant Feliu.

A partir dels anys setanta, els rodatges a Sant Feliu i rodalies davallen, però encara se'n rodaren algunes. Així, l'any 1971 Sam Spiegel tornà a la Costa Brava per rodar, als jardins de Senya Blanca de l'Hotel La Gavina de s'Agaró, la darrera escena de la pel·lícula *Nicholas and Alexander*. Aquests jardins es convertiren en la residència de Livardia, a Crimea, última residència de la família imperial russa.

D'aquest mateix any es tenen notícies de dos rodatges més, un de Valerio Lazarov i un altre de Gonzálo Suárez amb Ana Belén i Víctor Manuel de protagonistes. Fou precisament en aquest film que la futura parella es va conèixer. Joan Canadell encara recorda Ana Belén muntada en una bicicleta, anant a buscar cada dia el diari.

L'arribada de 1978 va portar l'escàndol a la ciutat. Es rodaren al cementiri municipal escenes de la pel·lícula eròtica *Diabla*, del director italià Enzo G. Castellari, amb Patricia Adriani de protagonista. Fou una pel·lícula que va aixecar força polseguera perquè les principals escenes, de fort contingut eròtic, no pas pornogràfic, van ser rodades al cementiri municipal. La gent del poble va considerar que això era una falta de respecte a un lloc sagrat i no podia entendre com el consistori municipal havia permès el rodatge. L'Ajuntament mai no va afirmar que n'hagués donat el permís. A més, hi havia el tema dels capgrossos que van ser utilitzats per a la pel·lícula i que van sofrir algun desperfecte. Això va acabar d'encendre els ànims del poble. Però, segons la crítica local, aquesta indignació general era una mica injustificada ja que les escenes no eren

tan fortes com es pensaven. La pel·lícula també es rodà als «Teixits» i a Tossa de Mar.

Dels anys vuitanta hauríem de destacar el rodatge d'*Una nit a Casablanca*, de Francesc Bellmunt, i que és un recorregut que fan un noi i una noia des de Portbou al delta de l'Ebre, on se separen per a seguir camins diferents, després de passar la nit en una mena d'hotel abandonat anomenat Casablanca.

L'any 1990 Josefina Molina dirigí el rodatge de dues escenes de *Lo más natural* al port de Sant Feliu.

Miguel Bosé es convertí en Andrés, un militant ecologista que promou una manifestació contra la construcció d'una urbanització de luxe en una illa de l'arxipèlag balear. Les obres que en aquell moment s'estaven fent al port de Sant Feliu van ser aprofitades per la directora, i les va introduir a la pel·lícula. Per a aquesta primera escena, que es va rodar al matí, es va utilitzar una bona colla de nois i noies ganxons com a extres, i també tres grans camions dels transports Miquel, al primer dels quals li havien canviat la GE de la matrícula per PM (Palma de Mallorca). A la tarda es va rodar la segona escena, per a la qual es va haver d'instal·lar una cabina telefònica d'atrezzo al moll de Sant Feliu. Per fer aquesta escena també es van utilitzar extres. En aquest cas, quatre dels policies locals de la nostra ciutat havien d'anar a despenjar una pancarta en què es llegia «Salvem Sa Natura», que els manifestants havien penjat en una de les grues del moll, avui desapareguda. La presència de Miguel Bosé va aixecar molta expectació, sobretot entre el personal femení, si hem de jutjar per la gran quantitat de persones que es van concentrar davant de l'hotel Murlà, on s'allotjava, per veure de prop el seu ídol i, en el millor dels casos, poder caçar algun autògraf.

Dos anys més tard, en ple any olímpic, Jeff Goldblum i Mimi Rogers arribaren a l'hotel Eden Rock per rodar la major part de la pel·lícula *¿Matar a mi mujer?... era una broma* (Shooting Elisabeth). Aquesta pel·lícula era una producció hispano-nord-americana dirigida per Baz Taylor i

protagonitzada també per actors espanyols com Juan Echanove i Simón Andreu. Com ja hem dit, l'acció transcorre a l'hotel Eden Rock de la nostra ciutat, on Howard, cansat de suportar la seva dona, planeja matarla. És en aquest hotel on passa la major part de la pel·lícula fins que Elisabeth desapareix i Howard va a passejar per la platja, a Sa Conca. La segona part tractava de la recerca d'Elisabeth. Howard arriba fins a un paratge molt bonic on està acampada Elisabeth. Aparentment era el Montseny, però en realitat era la nostra estimada Pedralta. Com és normal, s'utilitzaren extres ganxons i algun d'ells va sortir en primer plànol, com és el cas de Josep Vila. Com a anècdota, direm que el dia abans de començar el rodatge a Madrid algú va robar tot el vestuari de Mimi Rogers per a la pel·lícula.

La darrera pel·lícula que s'ha rodat a la nostra ciutat ha estat *El Diario de Lady M.*, d'Alan Tanner sobre un guió de Myriam Menzières, i que van protagonitzar Juanjo Puigcorbé i la mateixa Myriam Menzières. En aquesta ocasió es rodaren algunes vistes de la nostra badia.

HEMEROTECA

Llevor, 1901-1907; *La Informació*, 1903-1905; *El Programa*, 1911-1923; *El Programa*, 1931-1934; *Ciutat Nova*, 1910-1921; *El Ideal*, 1920-1922; *Palmarium*, 1922-1926; *L'Avi Muné*, 1918-1925; *L'Avi Muné*, 1925-1932; *Espalmatorium*, 1923-1924; *La Costa Brava*, 1930-1936; *La Proa*, 1925-1926; *Símbolo*, 1945-1949; *Àncora*, 1950-1994 i *Revista de s'Agaró*, 1936-1975

BIBLIOGRAFIA

DD.AA. «Jecsalis Universal», Treball inèdit sobre el cinema de Sant Feliu, 1900-1936.

Gubern, R. *Cien años de cine*, Edit. Bruguera, Barcelona, 1983.

Gutiérrez Espada, L. *Elementos para la historia del cine*, Edit. Forja, Madrid 1982.

González López, P. *Història del cinema de Catalunya. L'època del cinema mut, 1896-1931*, La llar del llibre. Els llibres de la frontera, Barcelona, 1986.

Polo, Juan Carlos (doc), *Los Oscars de Hollywood*, Edic. JC, Col. Imágenes, segona edic. ampliada, Madrid 1986.

Moix, T. *Mis inmortales del cine. Hollywood años cuarenta*, Edit. Planeta, Col. Documento, Barcelona 1991.

García Fenández, E.C. *Historia ilustrada del cine español*, Edit. Planeta, Madrid 1985.

Muñoz i Ayats, J. M. *El futbol a Sant Feliu*, Estudis Guixolencs, 1987.

Jiménez A., *Sant Feliu de Guíxols*, Quaderns de la Revista de Girona, 1986.

Porter Moix, M. «El cinema català primitiu», *L'Avenç*, núm. 11, 1978

García Fernández, E. «El diseño de una política cinematográfica», a *Cinerama*, núm.13.

«Cien años de cine americano», a *Fotogramas*, núm. 1770

Montiel, A. «Text literari, text fílmic», conferències al Col·legi Universitari de Girona, del 17 d'abril al 3 de maig de 1989.

Riambau, E. *Stanley Kubrick*, Edit. Cátedra, Signo e Imagen/ Cineastas 3, Madrid 1990.

Cantero Fernández, M. *Steven Spielberg*, Editorial Cátedra, Signo e Imagen/ Cineastas 3, Madrid 1990

Torres, A. *El cine americano en 120 películas*, Alianza Edit., Madrid 1992.

Carreño, J. M^a.- *Alfred Hitchcock*, Edic. JC, Col lec. Directores de cine, Madrid 1984.

Coma, J. *Historia del cine americano II. El esplendor y el éxtasis (1930-1960)*, Editorial Laertes, Barcelona 1993.

Agraïments:

Joan Canadell

Jordi Rabell

Rosa Fontanella

CINE-CLUB SAN FELIU

Antoni Ferrer i Gallego

El *Cine-Club San Feliu* es va inscriure com a tal el 1963. Era en plena dictadura franquista i s'havia d'anar amb molt de compte amb tot el que es feia i es deia públicament. Va significar una mena de vàlvula d'escapament que donà l'oportunitat de contemplar alguns dels films més importants de la cinematografia mundial, fins aleshores prohibits, i dels quals solament es tenien referències per llibres o revistes especialitzades (moltes en francès). Una de les coses que van donar més al·licient a les vetlles foren els col.loquis al final de la projecció. A més dels comentaris sobre el film, s'hi parlava de manera indirecta -o directa- de la situació en què estava el país. Els col.loquis eren portats per alguns dels crítics més rellevants del moment, i van causar alguns disgustos als organitzadors. La censura era rigorosa i els permisos molt difícils d'aconseguir.

Els cine-clubs havien nascut feia anys quan el cine es convertí en art, movent masses d'espectadors que volien saber el com i el què de films, directors i actors. El primer va aparèixer a París el 1920, en una sessió promoguda per Delluc i Moussiac (Louis Delluc (1890-1924) va ser fundador de la crítica independent, realitzador i autor de llibres sobre cine. Leon Moussiac (1890-1964), com l'anterior, fou també escriptor i cineasta).

El 1925, a la *Residencia de Estudiantes de Madrid*, Buñuel i Giménez Caballero van fundar el primer cine-club espanyol, (Luis Buñuel (1900-1983) fou un cineasta prou conegut mundialment, i Ernesto Giménez Caballero (1900-1988) va ser ambaixador, escriptor, conferenciant i cineasta de documentals). A par-

	CARNET DE SOCIO
	Don. _____
	domiciliado en _____
	calle _____
	fecha de nacimiento _____
firma, _____	El Presidente, _____

tir d'aquí, van ser molts els centres culturals, esportius, etc. que van tenir els seus Cine Club, Cine Art, Cine Fòrum, però que malauradament no han deixat, que sapiguem, gaire constància escrita de les seves vetllades.

A Catalunya, concretament a Barcelona, la revista *Mirador* (fundada el 1929 i una de les millors que s'han editat en el nostre idioma) tenia una pàgina de cinema a càrrec de Josep Palau, un gran crític que va intuir les «Sessions Mirador», una mena de cine-club, abans de la Guerra Civil.

Després de la Guerra, una altre crític: Ángel Zúñiga, de la revista *Destino*, faria una cosa semblant a «Secciones Destino», i va ser el primer a tenir dificultats amb el règim franquista. Ángel Zúñiga (1911-1994), crític i escriptor de teatre, novel·la, contes, etc., va començar a *El Mundo Deportivo* com a crític de cinema, passant, per poc temps, a *El noticiero universal* i, tot seguit, el 1940, a *Destino*. El 1946 entrà a formar part de *La Vanguardia*, d'on ja no es mouria (corresponsal a Nova York de 1955 a 1990).

Va voler començar aquestes «Secciones Destino» amb una pel·lícula anglesa: *Pygmalion* (1938), d'Antony Asquith i Leslie Howard (1893-1943), però en plena Guerra Mundial, els de *Destino* es van espantar, perquè les tendències del govern espanyol eren clarament pro-alemanyes. Van haver d'inaugurar amb un film alemany: *El viaje a Tilsit*, de Veit Harlan (1899-1964), amb Kristina Soderbaum. Probablement Zúñiga degué programar aquest film pensant en un altre, basat en la mateixa novel·la de Hermann Sudermann (1857-1928), i considerat una de les millors cintes de tots els temps: *Amanecer* (1927), de F.W. Murnau (1888-1931), amb Janet Gaynor (1907-1984) i George O'Brien (1902-1985). Les dificultats més fortes les va tenir quan va organitzar la *Semana de Cine de Barcelona*, amb projeccions i conferències a la Cúpula del Coliseum. Va passar una sèrie de films alemanys de l'escola expressionista dels anys vint, unes produccions controlades i dirigides per jueus. L'ambaixada alemanya el va denunciar. Li van treure la seva col·laboració a la revista *Primer Plano -del Govern-* i el van cessar de *Radio Nacional*, on feia els comentaris cinematogràfics, però no es van atrevir a fer-lo fora de *Destino*. El van cridar al *Gobierno Civil*, del qual Correa era cap suprem, el qual l'amenaçà de fer-lo tancar per propaganda jueva i anti-alemanya. Tot això era en els anys 1940-1941.

Les vetllades-conferències ja estaven llançades. Per poder-ho controlar, el 1947 el ministre Ruiz Giménez autoritzà la creació dels cine clubs universitaris, sotmesos amb tot i per tot a l'autoritat del S.E.U. Més tard s'establiria un *Registro Oficial de Cine-clubs*.

Amb el nom de Fòrum Cultural, entre els anys 1961-1962, es van organitzar a Sant Feliu unes vetllades de cine iniciades per una colla de joves guixolencs: Josep Viader, Germà Pigem, Jesús Pallí, Joan Carreras, Josep Gil, Ricard Castelló, Antoni Grau i Pere Campíistol. Aquestes vet-

CINE L U B

“EL PISITO”
DE
FERRY - FERRERI

de
Forum
Cultural

Sesió inaugural:
20 de Julio de 1962

“EL PISITO”

Pertenece este film a un cine español que podría llamarse maldito, según la terminología de Jean Cocteau.

Cine lleno de defectos, pero inteligente y audaz.

Es trascendental por su contenido y su forma.

Su principal característica es su «humor negro».

NOTAS: La sesión comenzará puntualmente.
Las localidades serán numeradas y podrán adquirirse en la taquilla del Centro, el viernes a partir de las 20 horas.

FICHA TECNICA

Nacionalidad: Española.
Argumento: Rafael Azcona.
Guió: Assma-Ferrat.
Director: Ferry-Ferreri.
Música: Costeras.
Intérpretes: J. L. López Vázquez (Babalú),
Mary Curvilla (Patricia),
Concha López (Martina),
J. Cordero (Dina).

La presentación del film y la dirección del coloquio, correrán a cargo de

MIGUEL PORTER-MOIX

crítico cinematográfico del semanario «Destino» y comentarista de la revista «Serra D'Or» y de los Cines-Club «San Jorge», «Hambón Llull» y «San Antón».

PROGRAMA

- 1.ª Presentación de la Sección CINE CLUB.
- 2.ª Conferencia: “¿Qué es Cine Club?” por D. Miguel Porter.
- 3.ª Proyección del film “EL PISITO”
- 4.ª Coloquio.

Centro Parroquial
Paseo del Mar, 26

Viernes, 20 de Julio de 1962
a las 22.30 horas

Localidad: 10ª - pta.

llades, quatre en total, van despertar un gran interès del públic, més que per la novetat, pel col.loqui que hi havia al final de la pel.lícula. I aquests van ser els començaments del *Cine-club San Feliu*, que tant d'enrenou va portar.

VETLLADES

La **primera** de les vetllades del Fòrum Cultural va tenir lloc al Centre Parroquial (Passeig del Mar, 26) i va significar el primer contacte amb el sistema de cine-club, del qual no es tenia idea. Miquel Porter-Moix (*Destino*, *Serra d'Or*, etc.) va donar una conferència sobre: «Què és el Cine-club?». Ho explicà d'una manera clara i plana. Un gran comunicador. Es posà el públic a la butxaca. A continuació vingué el film de Ferreri *El Pisito* (1960), amb guió de Rafael Azcona i, tot seguit, el col.loqui:

«En una nació com Espanya, on la veritat ha passat de moda...». Així va començar. El públic aguantava la respiració. Per fi es parlava clar i català. *El Pisito* havia passat per entremig de la censura. L'argument era d'un de la *Codorniz*, una revista de riure poc considerada, i el director, un italià esbojarrat. Quan se'n van adonar, ja no hi van ser a temps. La pel.lícula havia saltat a la polèmica.

Al Centre Parroquial, el dimarts 31 de juliol de 1962, el Fòrum Cultural presenta la seva **segona** sessió:

«FESTIVAL DE CINE AMATEUR ESPAÑOL»

Programa

1.º.- Documental alemán *Embajadores de Berlín* (con la Orquesta Filarmónica de Berlín).

2°.- Charla: «Breve historia del cine español», por José Viader.

3°.- Proyección del film amateur *CONTRASTES* (Aspectos de la vida barcelonesa).

4°.- Proyección del film amateur *VIERNES SANTO*, de D. Juan Gabriel Tharrays.

Este film obtuvo el premio Ciudad de Barcelona, el 1959, de cine Amateur

5°.- Coloquio

La sesión será presentada y comentada por Germán Pigem, experto cineasta guixolense.»

El dia 22 d'agost de 1962, **tercera** vetllada del Fòrum Cultural, amb la programació del film de Luigi Zampa (1905-1991) *Vivir en Paz* (1946). Es va fer càrrec del col.loqui M. Ballester Cairat -crític d'art i de cinema, fundador del Cine-club Universitari- i Pere Gelabert.

Una vetllada força animada. *Vivir en Paz* era una de les millors pel·lícules del neorealisme italià, que tanta ressonància va tenir. El públic començava a comprendre el joc. Expressava les seves opinions, moltes vegades no compartides, i que feien més engrescadors aquestes xerrades. Part del públic no va estar d'acord amb els presentadors, provocant una controvèrsia molt animada.

Al Cinema Victòria, l'11 de setembre de 1962 el Fòrum Cultural presentà la seva **quarta** sessió de cinema: *Un acontecimiento cinematográfico*.

«Presentación en San Feliu de Guíxols de: *EL SÉPTIMO SELLO*, de Ingmar Bergman.

Una película para verla, comentarla y meditarla después.

Para esta extraordinaria función Forum Cultural cuenta con la dirección del coloquio con:

DÑA. MARGARITA WIRSING (Licenciada en Filosofía y Letras)

RDO. FULLAT (Director del Colegio Mayor de San Antón)

D. MIGUEL PORTER MOIX (Crítico Cinematográfico de «Destino» y «Serra d'Or»).

Aquesta quarta vetllada del Fòrum Cultural var ser decisiva. La pel·lícula *El séptimo sello* (1956), de I. Bergman, venia envoltada de polèmica per la seva temàtica. I era gran la qualitat de les persones que portaven el col.loqui, Margarida Wirsing, Rdo. Fullat i Miquel Porter-Moix. El fet que no es donés autorització per fer-lo a la mateixa sala de projecció i el gest del *Casino Guixolense* d'oferir el seu local, amb tot el risc que això comportava, va fer que l'ambient s'escalfés: va ser el col.loqui més memorable de tota la història del cine-club. Molts dels assistents es van sentir motivats a organitzar-se.

Y CHAMARTIN FILMS

tienen el honor de presentar al famoso Director

Ingmar Bergman,

auténtico creador de Cine, en su excepcional película

MAX VON SYDOW - GUNNAR BJORNSTRAND - BIBI ANDERSON - NILS POPPE - INGA LANDGRE

el séptimo sello

INGMAR BERGMAN

Reparto:

El Caballero: MAX VON SYDOW
 El Escudero: GUNNAR BJORNSTRAND
 La Muerte: HENGT EKEROT
 Maria: BIBI ANDERSON
 Jodi: NILS POPPE
 La Esposa del Caballero: INGA LANDGRE
 La Joven muerta: GUNNEL UNDBLOM
 Revól: BERTIN ANDERBERG

Ficha Técnica:

Producción: SVENSK FILMINDUSTRI
 Argumento y guión: INGMAR BERGMAN
 Director: INGMAR BERGMAN
 Diálogos españoles: Padre CARLOS MARIA STAEHLIN y CARLOS FERNANDEZ CUENCA
 Fotografía: GUNNAR FISCHER
 Decorador: P. A. LUNDGREN
 Coreografía: ELSE FISCHER
 Montaje: LENNART WALLIN
 Música: ERIK NORDGREN
 Distribución: CHAMARTIN

IV Sesión de CINE CLUB

Recuerde...

Una fecha: 11 Septiembre 1962
 Una hora: 10 noche
 Un local: CINEMA VICTORIA
 Una empresa: Recolons
 Una entidad: FORUM CULTURAL
 Un director: Ingmar Bergman
 Un acontecimiento
 cinematográfico La presentación en San Feliu de Guixols de

« EL SEPTIMO SELLO »

Una película para verla, comentarla y meditarla después.

Para esta extraordinaria función, FORUM CULTURAL cuenta para la dirección, del coloquio con:

Dña. Margarita Wirsing
 (Licenciada en Filosofía y Letras)

Rdo. Fullat
 (Director del Colegio Mayor San Antón)

D. Miguel Porter Moix
 (Crítico cinematográfico de Destino y Serra D'Or)

Gilboa/Isiara, S. A. - Madrid

La primera reunió, més o menys clandestina (6 o 7 persones per no cridar l'atenció) tingué lloc al cap de pocs dies a l'esmentat Centre Parroquial, on es formà una comissió organitzadora per al futur cine club. La primera intenció era fer una sessió de cine al *Salón Novedades* (Can Vidal), que serviria per informar el públic de la constitució del *Cine-club San Feliu*. La comissió va decidir anar a l'Ajuntament per notificar de paraula a l'alcalde Joan Puig la intenció de formar un cine-club i demanar el seu vist-i-plau, tal com era obligat abans de comunicar-ho a la policia i, més tard, al *Gobierno Civil*. No es va passar de l'Ajuntament. (Sempre va ser l'Ajuntament qui posà traves al cine-club, mai la policia i menys el Govern Civil). El Sr. alcalde, molt enutjat per l'última vetllada (amb Bergman, Wirsing, Fullat i Porter, sobretot amb aquest últim) va tenir algunes paraules fortes amb la Comissió i després d'un llarg estira-i-arronsca per mirar que no es portés a terme el cine-club, el senyor alcalde els va suggerir que parlessin amb l'Agrupació fotogràfica local, legalment constituïda i, a través d'ella, fer cine-club. Una de les condicions que va posar, aquesta irrevocable, fou que no volia Josep Vicente en cap de les futures llistes d'organitzadors (anys a venir Vicente seria alcalde de Sant Feliu).

Es van fer els tràmits corresponents amb l'Aggrupació fotogràfica, però aquesta entitat no tenia previst en els seus estatuts organitzar vetllades de cinema professional, i menys col.loquis. Hi ha una carta que explica al senyor alcalde aquesta gestió i se sol·licita una vetllada a Can Vidal.

El dia 8 de maig de 1963, al *Salón Novedades*, que era davant d'on ara hi ha la SARFA, es va passar el film *Rocco y sus hermanos*, (1960), de Luchino Visconti (1906-1976). Van portar la xerrada Francisco de Lasa i Antoni V. Kichner, dos dels crítics de més solvència del moment i veritables especialistes en aquesta modalitat.

Es notificà als espectadors que s'estaven fent gestions per formar un cine-club, i que així que fos possible es convocaria una reunió pública.

La reunió tingué lloc el dia 4 d'octubre de 1963 a les 22'30 al bar El Racó, Baixada de Guíxols, 22, prop del bar El Corsari. Fou un èxit total. Més d'un centenar de socis. La junta va quedar formada de la següent manera:

President ..... Antoni Ferrer Gallego
Vice-president ..... Josep Granolleras Bordas
Secretari ..... Jordi Ros Marcé
Tresorer ..... Jaume Barneda Lluelles
Vocal ..... Salvador Carreró Codina
Vocal ..... Víctor Soler Prats.

El 26 de novembre de 1963 el Cine-club San Feliu va fer la primera vetllada com a tal. La pel·lícula escollida fou *El paso del Rhin*, (1960), de Andre Cayatte (1909-1989), al Centre Parroquial, amb Antoni V. Kirchner com a director de col.loqui.

Primers problemes. A totes les vetllades o reunions era obligada l'assistència d'un policia. Eren policies que portaven anys a la ciutat i entenien perfectament el català. Gent molt coneguda i la majoria d'ells arrelats a la convivència ciutadana. En aquesta vetllada, però, va venir un policia jove, nou a Sant Feliu, i que no entenia el català, segons que notificà al president del Cine-club. Per tant, en aquesta vegada s'hauria de parlar en castellà, i en la pròxima sol·licitud de permís -digué- que es fes constar que el col.loqui seria en català per ser més fàcil per al públic. En això entrà a la sala el Sr. alcalde. El policia, en adonar-se'n, digué al president que sol·licités al Sr. alcalde permís per fer el col.loqui en català ja que ell, com a màxima autoritat local, podia concedir-lo. La contesta del Sr. alcalde fou que es parlés en castellà. Tant el president com el crític com el públic que va demanar la paraula al llarg de la xerrada ho feren en un castellà tan «municipal» -és un dir- que el policia, en acabar, s'apropà al president i amb un somriure de circumstàncies li demanà que portés a comissaria un resum del que havien dit, perquè no havia entès ni mitja paraula.

Els permisos, fos qui fos el crític que vingués, van ser sempre un dels grans problemes del *Cine-club San Feliu*. Segons la llei, un permís sol·licitat s'havia de concedir o denegar dins les quaranta-vuit hores després de ser presentat al Govern Civil. Això era la llei. La realitat era una altra: permisos lliurats quinze dies abans de la vetllada amb un mes d'antelació, dificultats amb els conferencians, que no es volien comprometre a tants dies vista, i dificultats amb els empresaris del cinema. Si algun crític fallava, tot es complicava encara més. Per exemple, el 10 d'agost de 1965, al cinema Victòria, després de la projecció del film de Bergman *Noches de circo* (1953), havia de participar el crític Antoni V. Kirchner, segons el permís cursat un mes abans. Per causes involuntàries, Kirchner no podia venir, i ell mateix demanà a Porter que el substituís: telefonades al Govern Civil per arreglar aquell sobtat canvi. De dificultats, no en van faltar. Gràcies a una sèrie de gestions fetes pel Sr. Juan Cargol, en aquells anys alcalde de Platja d'Aro, es va poder fer la vetllada amb Miquel Porter. El *Cine-club San Feliu* recorreria moltes vegades a l'amabilitat del Sr. Cargol, qui de fet seria el que resoldria d'una manera indirecta les dificultats dels permisos. En una visita del Governador Civil, Sr. Víctor Hellín Sol, a l'Ajuntament de Platja d'Aro, el president del *Cine-club San Feliu* va poder-s'hi entrevistar i mostrar tota la documentació de què disposaven per organitzar vetllades. Documentació totalment en regla, tal com disposava la Federación Española de Cine-clubs, a la qual pertanyia el de Sant Feliu, amb el número 17. En vista dels documents, el Sr. Governador digué que no tenien necessitat de demanar permís al Govern Civil. En tenien prou amb el de l'Ajuntament i, en el cas de Sant Feliu, amb el vist-i-plau de la Policia. Això de moment va portar algun conflicte amb l'alcalde Sr. Puig però, a poc a poc, la cosa es va anar resolent.

Un altre problema va ser l'econòmic. El cine-club tenia uns dos-cents socis. Els crítics, de primer, no cobraven gaire, però com que no tenien cotxe, com la majoria de la gent en aquells anys, venien amb els cotxes de línia (SARFA en directa de Barcelona). Això significava que, a més del viatge, hi havia el sopar, dormir i esmorzar a l'hotel, lloguer de pel·lícula, sala i propaganda. Tot això feia que el pressupost fos força crescut. A mesura que els crítics eren més sol·licitats i tenien més fama, els preus van anar pujant. De les 500 pessetes primeres es passà a 1.000 i fins i tot a 2.000 pessetes.

El *Cine-club San Feliu*, com la majoria d'altres clubs, es va veure en l'obligació de buscar altres alternatives. Una de les quals fou la projecció de films en 16 mm., format que feien servir molts centres culturals i catòlics pel seu baix cost. Eren les mateixes pel·lícules de 35 mm. però amb un retard d'almenys dos anys respecte de l'estrena.

Hi havia un munt de distribuïdores: *Veloz Films*, *Aries Films*, etc., fins i tot moltes marques famoses com la Metro o la Warner tenien les seves distribuïdores pròpies en 16 mm.

Les ambaixades estrangeres també disposaven de tota una sèrie de documentals dels respectius països -films de propaganda, és clar- però molt dignes i rodats per bons professionals. Pel·lícules que deixaven gratuïtament a tota entitat que ho sol·licités.

Els treballs van ser per aconseguir un projector de 16 mm. Fou Ricard Pla, conegut empresari lampista, home sempre disposat a donar un cop de mà a tot moviment cultural, qui va proporcionar-ne un cedit per un seu client.

Per aquells anys, 1964-1965, un altre format de cinta s'estava posant de moda: el 8 mm. De moment era un cine familiar, però més endavant gaudí d'un gran nombre d'aficionats, presents fins i tot en concursos nacionals i internacionals. El *Cine-club San Feliu* també ho aprofitaria per fer algunes vetllades. Un altre projector en 16 mm., ja més modern, va ser el de Rogeli Conchillo, conegut fotògraf, que tenia l'estudi al carrer de la Rutlla.

Les projeccions de 16 mm. es feien generalment a la biblioteca de La Caixa, entitat sobradament coneguda pel seu altruisme. El *Cine-club San Feliu* hi va trobar un bon suport, ja que també s'hi donaven conferències sobre cinema.

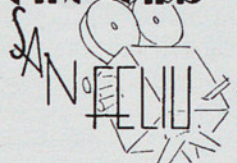
Cal destacar dues d'aquelles conferències fetes a La Caixa; el 20 de novembre de 1965, una sobre el cine espanyol, per Miquel Porter-Moix, un dels crítics més carismàtics, sempre disposat a parlar de cine i gran entusiasta d'aquestes manifestacions de cine-club. Una altra, la més esperada, la de Josep Palau, senyor ja gran i que no hi havia manera de fer-lo venir. Va ser gràcies a l'amistat que l'unia amb el jove guixolenc Lluís Pallí que es va aconseguir fer-la possible. Josep Palau era un dels crítics de *Destino* i un dels llegendaris creadors de les mítiques Sessions *Mirador* dels anys 1929-1930. Palau dissertà sobre «El 7è. Art» el 16 de gener de 1966.

Els crítics més esperats pel públic eren: Miquel Porter-Moix, Francesc de Lasa, Antoni V. Kirchner, Jordi Torres, Josep Maria López Llaví i Fages de Climent.

Els films més destacats d'aquella primera temporada foren:

Fresas Salvajes, (1958) de Bergman, el 30 d'abril de 1964, a *Las Vegas*, amb un protagonista d'excepció: Victor Sjöström (1879-1960), actor i realitzador de fama internacional, un dels grans de l'època muda; *Los Proscritos* (1917), *La carreta fantasma* (1920); *El Proceso*, (1962) de Welles, al cine Victòria el 21 de juliol de 1964. Un Welles en tota la

cine-club

cine
las vegas

jueves 18 marzo
10'15 noche

2.ª sesión cineforum
temporada 1964-65

proyección:

LA NOCHE

de Michelangelo Antonioni

intérpretes:

Jeanne Moreau, Marcello
Mastroianni, Monica Vitti,
Bernhard Wicki.

comentarista:

MIGUEL PORTER-MOIX

...en esta película prosigo el análisis de los sentimientos ya ensayado en obras anteriores. He observado los sentimientos de dos seres que descubren que ya no se quieren, pero tienen la valentía de mirar cara a cara esta verdad y tratarán de permanecer juntos, pues se encuentran ligados por un enmarañamiento de costumbres y de hábitos. Mis héroes poseen tres cualidades que aprecio mucho: son sinceros valientes y lúcidos.

M. A.

IMP. M. COMAS

seva plenitud; *La muerte de un ciclista*, (1954) el millor Bardem, el 24 d'agost de 1964, al Centre Parroquial. *El Pretendiente*, (1961) de Pierre Etaix, excel.lent còmic, actor i realitzador dels seus propis films, avui gairebé oblidat. La pel.lícula es passà el 26 d'octubre de 1964, a Las Vegas. *La Noche*, (1961) de M. Antonioni, un dels més importants cineastes de l'època. Inquiet i minuciós. Difícil. Un cine d'incomunicació; a *Las Vegas* el 18 de març de 1965.

Cal fer un apartat per parlar breument del format del 8 mm.

Els films de Charlie Chaplin «Charlot» (1889-1977) no es trobaven al mercat en comercial de 35 mm., ja que, des del seu film *El gran dictador* (1940), Chaplin no era ben vist pel govern espanyol. Hi havia alguna cosa en 16 mm., com *Cabalgata de Charlot*, que simplement eren diversos curts junts. Es va passar al Centre Parroquial el 26 d'abril de 1966. El 8 mm. -un cine familiar com en els anys vint ho va ser el 9,5 mm., la popular i famosa màquina Pathé

Baby- ens va donar l'oportunitat de veure *Tiempos modernos* (1936) el 24 d'octubre de 1964 a la Biblioteca de La Caixa. Amb una pantalla molt reduïda, uns 120 cm. x 90 cm. aproximadament, i amb un públic pacient i curiós. Més endavant, el 1967 -no hi ha data de referència- mig clandestinament, fent córrer la veu, i gràcies a Miquel Porter, dos films clau de la història del cinema rus i mundial: *El acorazado Potemkine* (1925) i *Octubre* (1927) de S.M. Eisenstein (1898-1948). Es van passar en una habitació del Centre Parroquial, amb tot el risc que això significava, i amb una llarga xerrada sobre Eisenstein i el cine rus esborrat de les nostres pantalles des de la dictadura de Franco.

Totes les associacions d'aquells anys tenien una cosa en comú en els

seus estatuts: l'obligació de celebrar cada any una reunió general ordinària i una d'extraordinària, segons *la ley de asociaciones del 24 de diciembre de 1964*, que obligava també a canviar la meitat de junta i donar relació de socis, estat de comptes, etc. Això significava tota una pila de paperam amunt i avall, des de l'Ajuntament a la Policia i al Govern Civil.

El dia 25 de setembre de 1965 es va celebrar la reunió. La junta, que portaria el *Cine-club San Feliu* des de l'1 d'octubre de 1965 fins al 30 de setembre de 1966, seria la següent:

President	Martí Carreras Sais
Vice-president	Josep Granolleras Bordàs
Secretari	Jordi Ros Mercé
Vice-secretari	Joan Colomer Cruañas
Tresorer	Sebastià Llusent Lloret
Vocals	Víctor Soler Prats
	Josep Vicente Romà
	Lluís José Villa.

Com es pot veure, Josep Vicente entrava a formar part de la nova junta. Les dificultats no s'havien acabat però sí suavitzat. El *Cine-club San Feliu* començava una altra temporada.

A poc a poc, el *Cine-club San Feliu* es va anar fent fonedís. Després de la primera temporada i part de la segona d'eufòria, va anar decaient gradualment. Els pressupostos cada cop eren més alts. Si no venien comentaristes, tampoc no hi anava el públic. Això va durar fins al 1969 i principis del 1970 (no s'han trobat referències).

D'aquells tres o quatre anys abans de plegar destacarem alguns films projectats al cinema *Las Vegas*:

29 de gener de 1966, *Todo el oro del mundo*, (1961) de René Clair (1891-1981). El més francès del cineastes i el cineasta francès més conegut arreu del món.

6 de desembre 1966, *Don Quijote* (1957) de G. Kozíntsev (1905-1973). El primer film rus a les nostres pantalles després de molts anys. La millor versió de l'obra de Cervantes.

El 25 d'abril de 1967, es passaria *Hamlet*, (1964) del mateix director rus. Els comentaris van ser a càrrec de P. Fages de Climent.

21 de febrer de 1967, *El barco de los locos*, (1965) de S. Kramer, productor i director americà. Pel·lícula amb un extens repertori de famosos.

23 de maig de 1967, *Fellini 8,5*, (1963) de F. Fellini (1920-1993) amb comentaris de F. de Lasa.

10 d'abril de 1968, *Fahrenheit 451*, (1966) de F. Truffaut (1932-1984). Excel·lent com tots els seus films.

28 de desembre de 1968, *El evangelio según San Mateo* (1964) de P. P. Pasolini. Tímidament es començava a veure algun film del discutit director italià.

18 de març de 1969, *Accidente*, (1967) de Losey (1908-1984).

De comú acord amb els empresaris, el *Cine-club San Feliu* recomanava els films, films reconeguts pels aficionats. Era una manera com una altra de semblar que el *Cine-club San Feliu* feia alguna cosa.

Entre els anys 1970-71 es va donar per acabada la seva labor. Un pas més en la història de Sant Feliu de Guíxols.

AGRUPACIÓ FOTOGRÀFICA I CINEMATOGRÀFICA DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

A finals dels anys cinquanta i a principis dels seixanta, tant a la nostra ciutat com a la majoria de poblacions de la costa l'augment del benestar econòmic a causa de l'anomenat boom del turisme va comportar en el pla econòmic una bona disponibilitat de diners i, en el cultural, una aportació de noves tendències i modismes, que en el cas que ens ocupa eren les càmeres que duïen els turistes.

Va ser la unió d'aquestes circumstàncies que va despertar en una sèrie de conciutadans nostres el cuc adormit que duïen a dins i els va portar a voler adquirir i gaudir de les possibilitats que dóna la fotografia.

En aquella època a Sant Feliu les càmeres eren comptades. El seus posseïdors es devien veure ací i allà fent fotos, fins que a algú se li va ocórrer agrupar-se per intercanviar impressions i coneixements.

La tardor de l'any 1962, un grup d'aficionats a la fotografia van començar a redactar el que serien els estatuts de l'associació que volien formar. El Nadal d'aquell any, la meteorologia es va aliar amb ells i va caure una nevada d'aquelles que fan història. Imagineu-los amunt i avall fent fotos del poc freqüent esdeveniment que canvia totalment l'òptica que tenim de les coses i que ens transporta a un món fantàstic. Amb les fotos que havien fet van convocar un concurs fotogràfic, que per cert el va guanyar Bartomeu Auladell, abans de constituir-se legalment l'Agrupació Fotogràfica de Sant Feliu.

Va ser el dia 17 d'abril de 1963 al passeig del Mar, núm. 26, a dos quarts d'onze de la nit -en una sala que donava al Passeig, l'edifici de la Catequística, ja desaparegut- segons consta en la primera acta de la reunió general de socis, quan es va produir la constitució oficial de l'Agrupació Fotogràfica i Cinematogràfica de Sant Feliu de Guíxols, amb els estatuts ja aprovats pel Govern Civil de la Província.

Abans de passar a donar-vos els noms dels primers directius de la Junta Rectora, fent un parèntesi, us voldria llegir el "curiós" article segon dels estatuts. Deia així:

“Artículo segundo.- Esta Agrupación se situa al margen de toda política, profesa el espíritu nacional español y sigue las directrices morales cristianas”.

Temps era temps, segur que sense aquest article hi hauria hagut problemes per a l'aprovació dels estatuts. Tot i així, podien enviar un policia a les reunions i projeccions, per tal de controlar el que es deia i es projectava.

Després d'aquest incís passo a relacionar-vos els socis que van formar la primera Junta:

President	Bartomeu Auladell Vidal
Vice-president	Jordi Budó Pujol
Secretari	Jaume Cervera Bosch
Tresorer	Jaume Buxó Prat
Vocals	Emili Alemany Castany
	Josep Bartomeu Llorens
	Jordi Rabell Rigau

Per tal d'incrementar la presència del cinema amateur, en l'assemblea general que es va celebrar el dia 4 d'abril de 1964, al local social del hotel Jecsalis de la carretera de Girona, núm. 9, aprofitant la renovació de Junta, es creà la nova vocalia de cinema, que va recaure sobre Josep Clos Barneda, i a més es constituí una comissió adjunta formada per Enric Novi Pascual, Jaume Albertí Arxer i Antoni Miralles Farràs, a fi i efecte de potenciar la inserció del cine amateur pur dins l'Agrupació.

El dia 10 de desembre de 1965, es va celebrar una reunió general extraordinària per adaptar els estatuts a una nova llei que havia sortit a finals de l'any 1964. En aquests nous estatuts adaptats va desaparèixer l'anacrònic article segon, però en canvi s'havia de trametre per triplicat un exemplar de la relació de socis i noms, adreça i professió dels membres de la Junta al Govern Civil. Tot controlat.

En la primera dècada de la seva fundació, amb la novetat que representava i la molta feina que hi havia per fer, van anar sorgint idees per a la preparació de diversos concursos i activitats, uns amb més acceptació que altres, però sempre amb il.lusió i ganes de fomentar la fotografia i el cinema d'afecionat.

Pel que fa a la fotografia podríem recordar els següents:

Lligueta Social, Concurs de Diapositives Local, Concurs Aurocolor, Gimcana fotogràfica (Diapositives), i l'estrella: el Concurs Nacional de Fotografia Hipocamp, al qual es presentaven obres dels fotògrafs més punters d'arreu de l'Estat.

En cinema, l'activitat també va ser molt gran. Podem recordar:

Concurs Local de Cine, Concurs Regional de Cine (molts anys prelude del Festival), Concurs EL ROTLLE (Pel.lícula d'argument exposat en

una sola cinta de 15 metres, uns tres minuts, sense muntar). A més, cada any aquesta Agrupació col·laborava amb l'aportació del seus membres, en l'organització de les diverses edicions del Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava, que se celebrava en aquesta ciutat.

També cal esmentar que se celebraven periòdicament projeccions de diapositives i cinema d'autors locals, intercanvis de pel·lícules amb els afeccionats de Blanes i Palafrugell i projeccions dels cineastes gironins Sans i T. Mallol. Ja més cap aquí, recordem els documentals d'actes socials de Jaume Buxó, els divertiments de Toni Ferrer, els dibuixos animats d'Alexandre Mates, els arguments d'Alfons Hereu i altres escadusseres incursions dels nostres associats.

L'any 1973, i sota la presidència de Joan Duch Samí, es va retre homenatge als tres presidents anteriors del decenni, Bartomeu Auladell Vidal, Jaume Buxó Prats i Josep Bartomeu Llorens, als quals es lliurà un pergamí nominal commemoratiu del desè aniversari. La resta de socis fundadors havien estat en les diverses Juntes ocupant diferents càrrecs.

Ja començats els anys setanta, alguns socis fundadors que havien estat membres de les diverses Juntes van començar a sentir el lògic cansament i desil·lusió per la manca de nova saba que els prengué el relleu i renovés l'empenta que tenia l'Agrupació en les primeres èpoques. En aquells anys, Joan Duch va ser elegit president durant cinc anys consecutius. També va aparèixer en les Juntes Alfons Hereu Ruax i ja més tard Joaquim Bigas Quintana, Albert Xirgu Salgas i Jordi Gallego Caldas, que, amb els seus vint-i-pocs anys, van donar un nou alè a l'Agrupació. Semblava que començava un relleu generacional.

Va ser en aquesta època quan l'Agrupació va patir els trasbalsos més importants de la seva història. En els darrers anys, ja es palesava la manca d'assistència a les reunions generals. Les Juntes no rebien el suport del socis en les activitats que preparaven. La manca d'un local estable i en condicions per poder desarrotllar les seves activitats, els canvis sociopolítics que va patir la societat en aquells moments, units al cansament per la baixa participació i la manca d'il·lusió de bona part dels associats, van estar a punt de provocar la dissolució de l'entitat.

El 17 de desembre de 1976, essent president Alfons Hereu Ruax amb el suport dels seus companys de Junta, es va convocar reunió general ordinària amb caràcter d'ultimàtum als socis, exigint-los la seva assistència per la importància dels assumptes a tractar. A més de les convocatòries que es trameteren als socis, es publicà una nota al setmanari local *Àncora* per tal de conscienciar-los de la gravetat del moment.

Quan en l'acte la Junta en pes va posar els seus càrrecs a disposició del socis d'una manera irrevocable, es va provocar una gran alarma i llarg debat, per tal que no es dissolgués l'Agrupació. Les Juntes sempre s'ha-

vien renovat parcialment. Després d'una bona estona de canvis d'impressions i discussions, es va arribar a un acord: Jordi Gallego i Caldas i Jaume Ruscalleda Miranda van presentar-se com a impulsors d'unes candidatures per formar nova Junta, amb les condicions d'assessorament, part de la Junta sortint i una votació per elegir President. Tot va semblar raonable i la Junta va quedar de la següent manera:

President	Jordi Gallego
Vice-President i V. Cine	Alexandre Matas
Secretari	Joaquim Bigas
Tresorer	Albert Xirgu
V. Concursos	Joan Auladell
V. Fotografia	Enric Casals
	Jaume Ruscalleda
V. Premsa	Jordi Budó

Amb aquesta Junta es van anar celebrant les activitats concursístiques més clàssiques, amb una participació força acceptable.

Va ser el 1978 que, després d'unes gestions, es va aconseguir un local social estable, amb una sala de projeccions; era el Casino Guixolenc, i el seu president ens va donar la benvinguda.

Aquest mateix any, l'Agrupació va iniciar la nova tendència de fomentar la fotografia mitjançant curssets, que impartia Jordi Gallego; se'n van fer a les escoles de St. Feliu i de Castell d'Aro i per als afeccionats a diverses entitats locals.

El mes de novembre de 1979, l'Ajuntament va demanar a l'Agrupació si podia comptar amb la col.laboració d'aquesta entitat per tal d'organitzar el Festival del Film Amateur de la Costa Brava. Donat que hi havia algunes divergències dins l'Agrupació, es va convocar una reunió general extraordinària per tal de veure quina era la postura a prendre. Després d'una acalorada discussió i prèvia votació, es va decidir col.laborar tal com s'havia anat fent, aportant l'experiència dels anys anteriors.

Després d'un any de presidència de Daniel Lloret Pacheco, tornà a sortir elegit Jordi Gallego, que va posar sobre la taula la futura fundació de la Federació Catalana de Fotografia i se li va encomanar que fes tots els tràmits d'adhesió; era l'any 1981.

En aquells primers anys vuitanta, el Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava va desaparèixer en perdre el suport de l'Ajuntament, per causes econòmiques i per ser considerat elitista. Uns anys després també va desaparèixer el Concurs Nacional de Fotografia Hipocamp, davant el caire que agafaven els premis en metàl·lic de què se l'havia de dotar.

A aquells més veterans en les Juntes s'hi van anar afegint els participatius Eliseu Ramot, Joan Aviñó, Jordi Busquets i Toni Martínez, que

van permetre un repartiment més gran de la feina. Progressivament, l'Agrupació va anar agafant un nou aspecte, més divulgatiu, amb curses, concursos populars -Carnestoltes, Tennis d'Aro, etc.- exposicions, projeccions, i deixant una mica de banda els concursos locals per als socis, ja que sempre hi havia els mateixos autors i poca participació. L'únic dels clàssics que s'aguanta és la gimcana fotogràfica de diapositives, que s'ha convertit en una festa dels fotògrafs afeccionats locals.

Aquest any se celebra el 10è. aniversari d'un concurs molt estimat: l'anomenem FotoLliga Interclubs Gironins. És en forma de lligueta i està obert a tots els associats de les diverses agrupacions de la província. Va sorgir d'una idea de l'Agrupació de St. Feliu i se'n va encarregar de portar-la a cap Jordi Gallego; té la particularitat de ser mensual i els lliuraments i veredictes es fan cada vegada en una agrupació diferent. Està pensat per canviar impressions i coneixements amb altres fotògrafs afeccionats de les nostres contrades.

AUTORS GUIXOLENCES DE CINEMA AMATEUR I LA SEVA OBRA

Alfons Hereu i Ruax

ALBERTI ARXER, Jaume (Sant Feliu de Guíxols, 1919)

Bonança, 1966, 8 mm, 15', Arg, C, S.

Concurso, 1966, 8 mm, 15', Arg, C, S.

Pedralta, 1966, 8 mm, 2'30", Doc, C, M.

Parada i fonda, 1967, 8 mm, 2'30", Rep, C, M.

Nombres de mujeres relacionados con las flores, 1967, 8mm, Doc, 2'30",
C, M.

BUXÓ PRAT, Jaume (Sant Feliu de Guíxols, 1932)

La cartera, 1965, 8 mm, 10', Arg, C, S.

Corpus Christi, 1965, 8 mm, 20', Doc, C, S.

Montseny, 1968, 8 mm, 20', Rep, C, S.

El Carrilet, 1969, 8 mm, 20', Doc, C, S.

FERRER GALLEGRO, Antoni (Sant Feliu de Guíxols, 1926)

Escapada en tren, 1965, 8 mm, 25', Arg, C, S.

Conte 24 de Festa Major, 1966, 8 mm, 20', Arg, C, S.

Sirenes i Neptuns (col.laboració Lluís José Villa), 1966, 8 mm, 15', Rep,
C, S.

La Nina, 1967, 8 mm, 20', Arg, C, S.

Il Castel.lo Maledetto, 1968, 8 mm, 6', DiAn, C, S.

L'home que va morir, 1968, 8 mm, 25', Arg, C, S.

Fat, 1970, 8 mm, 25', Arg, C, S.

La violoncel.lista, 1970, 8 mm, 5', DiAn, C, S.

Ciutat entre pedra i aigua, 1971, 8 mm, 25', Doc, C, S.

All i Oli, 1973, 8 mm, 6', DiAn, C, S.

Non-non, 1973, 8 mm, 10', DiAn, C, S.

La coartada, 1975, 8 mm, 25', Arg, C, S.

L'home i l'ofici, 1982, 8 mm, 40', Arg, C, S.

GALLEGO CALDAS, Jordi (Sant Feliu de Guíxols, 1954)

Pujada al Montseny-77-Pop-Cross, 1978, S8 mm, 18', Rep, C, S.

La cursa, 1979, S8 mm, 2'30", Arg, C, M.

Rallye Montecarlo 79, 1980, S8 mm, 20', Rep, C, M.

HEREU RUAX, Alfons (Sant Feliu de Guíxols, 1944)

- Fantasia primaveral*, 1967, 8 mm, 6'30", F, C, S.
El tren petit i feliç, 1967, 8 mm, 6', Doc, C, S.
La mort de l'avi, 1968, 8 mm, 2'50", CF, C, S.
SNAP (Divertiment a quatre), 1968, 8 mm, 14'55", Arg, B/N i C, S.
Plenitud, 1969, 8 mm, 11'50", Arg, C, S.
1+1=1, 1970, 8 mm, 1'35", Arg, C, S.
Nosotros también hacemos deporte, 1970, 8 mm, 2'32", Arg, C, S.
Avui és mercat, 1970, 8 mm, 4'30", Doc, C, S.
L'autodestrucció, 1970, 8 mm, 4'30", Arg, C, S.
Compre un libro, 1971, 8 mm, 3'10", Arg, C, S.
Esquí nàutic-Banyoles 71, 1971, 8 mm, 5'05", Rep, C, S.
Oscil.lorítmia, 1972, 8 mm, 7'20", Fan, C, S.
Vrooam!, 1972, 8 mm, 4'25", Fan, C, S.
Albertí, 1972, 8 mm, 9'30", Doc, C, S.
Reversió, 1973, 8 mm, 14', Arg, C, S.
Suellen (Impressions...), 1974, 8 mm, 15', Doc, C, S.
Aún vivo para el amor, 1974, 8 mm, 4'30", CF, C, S.
O tots o cap, 1976, 8 mm, 16'20", Arg, C, S.
Trío en sol, op.19, 1977, 8 mm, 18', Arg, C, S.
Amat, 1977/78, 8 mm, 23', Doc, C, S.
Albada d'una adolescent, 1978/79/80, 8 mm, 30', Arg, C, S.
Dissecció poètica d'uns jardins..., 1980, S8 mm, 3', Doc, C, S.
A vision of Hamilton, 1980, S8 mm, 3', Fan, C, M.
Ritual, 1982, S8 mm, 23', Doc, C, S.
The making of the film «Accident», 1992-1995, VHS, 31', Arg/Doc, B/N i C, S.

MARCILLACH BERNA, Antonio (Sant Feliu de Guíxols, 1926-1991)

- Saca de corcho*, 1972, 8 mm, 12', Doc, C, S.

MURLÀ JANO, Miquel (Sant Feliu de Guíxols, 1950-1993)

- Misión imposible*, 1965, S8 mm, 20', Arg, C, M. (Col.laboració Anna Paris)
Intriga en el Gran Hotel, 1965, S8 mm, 20', Arg, C, M. (Col.laboració Anna Paris)

NOVI PASCUAL, Enric (Sant Feliu de Guíxols, 1934)

- Corpus Christi*, 1964, 8 mm, 20', Doc, C, M.

PALLI BUXO, Lluís (Sant Feliu de Guíxols, 1942)

- Variacions sobre un mateix tren*, 1968, 8 mm, 26', Doc, C, M.

PETI QUI PETI CINEMA

Platossaurus (R: Jaume Jené-Toni Ferrer,jr.), 1985, 8 mm, 3', An, C, S.

L'ocell de ciment (R: Toni Ferrer,jr-Judith Albertí), 1988, 8 mm, 6'13", An, C, S.

L'última havanera (R: Toni Ferrer,jr-Judith Albertí), 1993, VUM, 7', C, S.

Els Lepranxa (R: Toni Ferrer,jr-Judith Albertí), 1995, 16mm, 12', C, S.

PIJOAN ORTIZ, Antoni (Sant Feliu de Guíxols, 1952)

La dutxa (col.laboració Ferran Massanas), 1979, S8 mm, 2'30", Arg, C, M.

RABELL RIGAU, Jordi (Sant Feliu de Guíxols, 1933)

El Carrilet, 1968, S8 mm, 20', Doc, C, S.

ROS MARCE, Jordi (Sant Feliu de Guíxols, 1931)

Les sabates noves, 1965, 8 mm, 12', Arg, C, S.

Pop, 1966, 8 mm, 12', Fan, C, S.

ROURA GUITART, Jaume (Sant Feliu de Guíxols, 1934)

Atrapa al ladrón, 1958, 8 mm, 15', Arg, C, M.

Río abajo, 1964, 8 mm, 15', Arg, C, M.

Queridos Reyes Magos, 1965, 8 mm, 30', Arg, C, S.

Esta vieja loca ilusión, 1965, 8 mm, 30', Arg, C, S.

El corcho, 1965, 8 mm, 30', Doc, C, S.

Temps d'amor, 1966, 8 mm, 30', Arg, C, S.

Por la Selva a Gerona, 1966, 8 mm, 30', Doc, C, S.

Simfonia de màquines i homes, 1967, 8 mm, 20', Doc, C, S.

VALLS SERRA, Valentí (Manzanillo -Cuba-, 1912)

Japó, 1972, S8 mm, 60', Doc, C, S.

Volta al món, 1974, S8 mm, 60', Doc, C, S.

Índia-Nepal, 1976, S8 mm, 50', Doc, C, S.

Brasil-Perú, 1979, S8 mm, 55', Doc, C, S.

Tailàndia-Birmània, 1980, S8 mm, 60', Doc, C, S.

URSS, 1982, S8 mm, 60', Doc, C, S.

Xina, 1982, S8 mm, 60', Doc, C, S.

Kenya-Seychelles, 1984, S8 mm, 50', Doc, C, S.

Mèxic, 1985, S8 mm, 45', Doc, C, S.

Israel-Turquia, 1987, S8 mm, 50', Doc, C, S.

Canadà-Alaska, 1988, S8 mm, 60', Doc, C, S.

Grècia, 1989, S8 mm, 55', Doc, C, S.

VICENS FELIU, Anna (Sant Feliu de Guíxols, 1934)

L'anell, 1969, 8 mm, 25', Arg, C, S.

Enjòlit, 1972, 8 mm, 20', Arg, C, S.

VILA GABARRO, Maria Teresa (Sant Feliu de Guíxols, 1959)

...de cada dia, 1980, S8 mm, 2'30", Arg, C, M.

XIRGU SALGAS, Albert (Sant Feliu de Guíxols, 1950)

Sarcasmo (col.laboració Jaume Buscarons), 1978, S8 mm, 14', Arg, C, M.

Un crit de..., 1980, S8 mm, 3', Arg, C, M.

ZERBST REBOLLO, Enric (Melilla, 1931)

Cosas de un puerto, 1965, 8 mm, 15', Doc, C, S.

Un recuerdo, 1965, 8 mm, 10', Arg, C, S.

No y no, 1965, 8 mm, 12', Arg, C, S.

Los sueños sueños son, 1966, 8 mm, 15', Arg, C, S.

Pudo ser, 1966, 8 mm, 2'30", Arg, C, S.

Lo que pudo ser, 1966, 8 mm, 7', Arg, C, S.

A las 3.45, 1966, 8 mm, 10', Arg, C, S.

Fantasia torera, 1966, 8 mm, 7', Arg, C, S.

El mercado, 1966, 8 mm, 6', Doc, C, S.

En primer lloc consta el títol del film, després l'any de la seva realització, el format (8 mm, Super 8 mm, 16 mm o vídeo VHS o U-matic), la durada, el gènere (Argument, Documental, Reportatge, Cançó filmada, Dibuix animat o Fantasia), si és blanc-i-negre i/o color i si és muda o sonora.

«EXPERIMENTAL NINOTS» I ANTERIORS EXPERIÈNCIES CINEMATOGràFIQUES

Alexandre Matas

Entre els anys 1963 i 1964, A. Matas va començar a fer les seves primeres experiències en cinema d'animació, tema que ja el fascinava des de petit.

En aquells moments s'havia acabat feia un any o dos el període de

**EXPERIMENTAL
NINOTS** Cinema d'animació
Video industrial

Plaça de Comerç 187
17220 SANT FELIÇ DE GUÀRDIA (Girona)
Tel. (972) 32 23 27

Palau de Sant Jordi, s/n, 4.
08002 BARCELONA

Tel. (93) 212 74 57 / 384 47 35

Ràdio Joventut de Sant Feliu, i amb el seu company Josep Maria Vicens- que s'havia comprat una càmera de filmar de 8 mil.límetres- tots dos van començar aquesta mena de joc -de fet, una experiència- juntament amb Néstor Sanchís. Una de les primeres històries anava d'una espina, una espina de sardina que sortia d'un cubell d'escombraries, que corria per tota la ciutat i s'escapava d'uns gats... Néstor confeccionà una «raspa» de sardina retallada amb paper i articulada amb xarneres, amb les quals li pujaven i baixaven les espines, es posava dreta, s'asseia... Aquesta peça es va perdre però el que sí encara guarda en 8 mil.límetres són les primeres filmacions de moviment amb retallables. Així va començar la seva història dins el dibuix animat.

FIUS L'ESQUIMAL

Uns 4 anys després va venir la primera pel.lícula. Es tractava d'una petita història sobre un esquimal que volia pescar i que no ho aconseguia. Això era l'any 1969, i es necessitava algun accessori tècnic: una «truca». La primera que tingué va ser una cosa molt senzilla, uns ferros molt simples fets pel mecànic Coll: per al torn, va fer unes varetes que es movien horitzontalment per fer córrer la càmera; unes bombetes al costat feien de focus- al principi es feia amb bombetes normals i corrents, però sortia vermellós- després va incorporar-ne d'especials per a fotografia i el resultat va millorar. Aquesta pel.lícula fou *Fius l'esquimal*, que durava pocs minuts, uns tres en total. La tècnica que es va fer servir per a aquesta primera pel.lícula, a més dels de retallables, fou la utilització d'acetats, làmines de plàstic transparent retallades. Es realitzava el rodatge quadre a quadre, és a dir, fotograma a fotograma, i en un sol pla. Més o menys, la fitxa d'aquesta pel.lícula seria aquesta: producció, d'Alfi (que volia dir Àlex i Cinta); fotografia, Alexandre Matas; muntatge, Cinta Bassols; animació, Alexandre i Cinta; color, Cinta Bassols; ajudant de realització, Manel Gibert; i direcció, Alexandre Matas.

Aquesta pel.lícula fou una grata experiència per veure què era l'animació de personatges amb un moviment complet i en seqüències senceres. No com l'altra, que només va quedar en uns petits plànols com a experiència d'animació i moviment però res més; de tota manera, era molt rudimentària.

SOMNI

Seguidament, es va preparar el que al final va ser la pel.lícula *Somni*. No era res més que la història d'un dibuixant que estava pintant uns boscos, s'oblidava de fer la feina, estava cansat, tenia son... fins que es quedava adormit i començava tota la fantasia: aquell bosc prenia vida. Aquesta pel.lícula es va acabar de fer l'any 1976. La truca ja no era la mateixa;

ja era una truca amb més ambicions, feta partint d'un pupitre d'escola d'aquells d'abans, d'aquells llargs, que devien fer l'20 m, de dos alumnes, amb potes quadrades. Francesc Brea, segons instruccions, el va fer. Aquella truca es va fer servir per a tota aquella pel·lícula i altres experiències. Ja va permetre fer la pel·lícula amb la tècnica de biplà, en dos plànols. Els seus desplaçaments eren conjunts. És clar que no era com les de multiplà, en què cada plànol pot tenir un desplaçament nord, sud, est i oest independent, però per aconseguir la sensació de profunditat dins el bosc ja va donar uns bons primers fruits. La fitxa d'aquesta pel·lícula és: durada, 12 minuts; producció, Alexandre i Miquel; animació, Alexandre Matas, Miquel Padrol, Manel Gibert i Joan Canadell; tinta i color, Cinta Bassols, Encarna Gómez i Miquel Padrol; coordinació, Matas, Padrol. La música era original, composta per Joan Ros, que la va interpretar a l'orgue, acompanyat de Camps i de Riera, que tocaven el violí; també hi va intervenir Costa, que va fer unes gravacions amb una melòdica, i Canadell. El registre de so va ser de Roger Conchillo i la direcció d'Alexandre Matas.

En l'interval entre les dues pel·lícules, *Fius l'Esquimal* i *Somni*, es van anar fent proves de creació de personatges (com la referent a Sílex Sapiens, que era un home prehistòric) o les proves amb retallables (que no es van arribar mai ni tan sols a rodar perquè era molt laboriós). Entre una pel·lícula i altra s'anava treballant en la creació de personatges i amb l'experimentació. A partir d'aquesta experiència d'animació es van aconseguir unes imatges plàsticament molt maques. Tothom es va engrescar i aquí sí que ja va començar la gran aventura: es va pensar a fer una truca, però una truca que tingués múltiples possibilitats: que fos multiplà i gairebé semiautomàtica.

L'estudi era al garatge de l'antic habitatge d'Alexandre Matas (al Sot dels Canyers), un espai de 31'5 metres quadrats. En aquest local, i com que no era un espai regular sinó que en algun lloc era una mica més ample, es va poder fer una habitació tancada, una sala aïllada de la llum on es va instal·lar la sala de truca; no quedava gairebé espai per moure's amb aquella truca que feia 2'10 metres d'amplada per 3 i escaig d'alçada. Com que interessava que no hi hagués reflexos, es van pintar les parets de color fosc amb pintura mat no reflectant. I s'hi va muntar la truca, tota ella de coses trobades al ferroveller o comprades en una ferreteria normal i vulgar. Allà no hi havia peces de precisió.

Mentre s'estava preparant la pròxima pel·lícula, que va ser *Preludi en ja*, es va realitzar un spot publicitari per a Protecció Civil, una animació publicitària de produccions químiques per a l'empresa Cros i es va treballar en un projecte d'una pel·lícula còmica que en principi es titulava *La*

Taula. D'aquesta pel·lícula, de fet només es van fer els dibuixos en paper. El projecte es va abandonar, i no es va arribar a passar mai ni a color ni a plàstics.

Després es va preparar una altra història sobre una bruixa i la seva recerca constant per trobar el secret de la bellesa. El dibuix es va passar a tinta i a color, i fins i tot es van fer uns rodatges de prova, amb una animació molt completa perquè gairebé era al 100%. Això resultava massa treball per al grup: les altres pel·lícules que s'havien fet anteriorment (*Somni, Fius l'Esquimal*) eren amb una animació restringida però bastant completa. Aquest tipus d'animació, com la dels japonesos, resultava una mica antipàtica. Es volia trobar la manera de fer una animació restringida però evitant totes aquelles coses que fan mal als ulls en l'animació restringida, com els traços, que mouen les panoràmiques, que es mouen a salts... Van crear una tècnica molt pròpia, que era la següent: a través d'aquesta truca automàtica es tractava d'aconseguir una animació dels personatges amb pocs dibuixos, molt restringida però amb els desplaçaments al 100%, és a dir quadre a quadre, cada vegada. És clar, això donava una sensació molt agradable perquè el dibuix -fins a cert punt- i els personatges es movien d'una manera una mica brusca, una mica a saltirons i a botets, que fins i tot tenia la seva gràcia. Els desplaçaments i les panoràmiques eren tan perfectes que era un món real dins l'irreal; d'aquesta tècnica, tots en quedaren molt contents, i la van fer servir fins al final.

ESPOT DE PROTECCIÓ CIVIL

Aquest spot havia de donar consells per evitar estralls i problemes quan les criatures es quedaven soles a casa. La idea va partir del ministeri de Protecció Civil, i els dibuixos havien de ser de Pilarín Bayés. Ella va fer els personatges i el grup va fer el fil pilot del primer spot. Però va quedar en un spot primari i prou. Aquest spot estava animat al 100%; això proporcionà una gran pràctica en el dibuix, en l'acoloriment i en el trucatge, i per primera vegada es van veure les possibilitats que tenia la truca, que fins aquell moment encara no era ni tan sols semiautomàtica (llavors acabaria essent gairebé automàtica).

L'any 1981 Alexandre Matas conegué Agustí Argelic, de Badalona. De fet ja el coneixia de concursos, però es trobaren un dia en una projecció i nasqué una gran amistat. Agustí es va integrar de seguida al grup. El cinema sempre li havia agradat molt, i al grup li faltava una persona que tingués un peu a Barcelona i l'altre a Sant Feliu per a assumptes de laboratori. Va ser la persona ideal; va fer de productor, de dibuixant i d'escenògraf.

Preludi en ja

Catalunya, 1981

Prod.: P.C. Teida (Josep Maria Forn) / Grup "Experimental Ninots" (Agustí Argelich)
 Dir./Rea. i Munt.: ALEXANDRE MATAS i CONCHILLO
 Dibuixos, animació, tinta i color: Alexandre Matas / Narcís Franquesa / Jordi Miralles / Cinta Bassols
 Truca i Fot.: Alexandre Matas / Agustí Argelich
 So: Vidal 2 (Joan i Francesc Vidal)
 Veu en off: Miquel Cors
 8 min / color / so òptic / no hi ha parla

Film de dibuixos animats realitzat seguint els mètodes clàssics del cinema d'animació.

Són quatre anècdotes festives en què els diferents personatges es troben en una situació final còmica, que es resol amb un "gag".

Preu lloguer Federats 800 pessetes
 No federats 1.500 pessetes

PRELUDI EN JA

Agustí Argelich va començar a treballar en una pel·lícula que en principi estava pensada com a homenatge a Mordillo. La pel·lícula és l'escenificació de quatre acudits. No era res més que una recreació del món de Mordillo. La idea inicial era fer un sol *sketch* i molt petit, però en quedaren molt satisfets i ho varen ampliar, tots dins la idea de Mordillo. Aquest dibuixant fou llur mestre en l'estil, en

la preparació d'aquells «ninots en forma de pera»... La pel·lícula té sis minuts de durada i es va rodar en 16 mm, en comptes dels 8 mm en què s'havia rodat la resta, en negatiu i amb còpies de projecció. Fins i tot n'hi ha dues versions. Un director de cinematografia que tenia una distribuïdora va veure la primera versió i, en agradar-li, va proposar passar-la a 35 mil·límetres. Així es va poder projectar pels cinemes de tot Espanya.

La pel·lícula era de l'any 1981, el color era negatiu Eastman de Kodak, la tècnica quadre a quadre i d'animació restringida i monoplà. La seva fitxa tècnica és: producció, Experimental Ninots («experiments amb ninots»), el grup format per Agustí Argelich, Narcís Franquesa i Alexandre Matas), animació, Matas i Franquesa; escenografia, Matas; tinta i color, Franquesa, Argelich i Cinta Bassols; foto fixa, Albert Xirgu; trucatge, Matas i Argelich; so, fet en l'estudi de gravació Vidal 2, de Joan Vidal, les veus que hi ha no són ben bé veus en off sinó uns murmuris fets per l'actor Miquel Cors.

Va ser una pel·lícula que va tenir bastant d'èxit: va anar a concursos, va obtenir el Film d'Or al millor curt d'animació en la mostra de curts de Canes l'any 1985, el Cavaller d'Argent al millor film de Malta l'any 1982, el tercer premi d'animació en el Festival Internacional de Badalona de curts l'any 1982, el primer premi d'Animació Nacional de Vitòria l'any 1986 i el primer premi de 16 mil·límetres al Festival de Cinema Independent de Palafrugell l'any 1987.

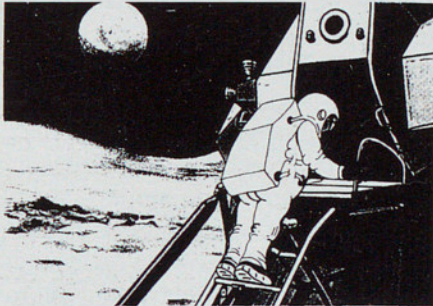
Això va posar en marxa l'estudi perquè aquesta obra va significar, tot i ser una pel·lícula de només vuit minuts, una pila de dibuixos i de fotografies, és a dir, una gran experiència de treball. I va animar el grup a

intentar fer una història d'animació una mica més seriosa; es va començar a preparar *Missió espacial*.

MISSIÓ ESPACIAL

Va sortir d'una idea original de l'Arnal Licer: uns homes anaven a la Lluna i trobaven una cosa estranya. Va ser començada l'any 1983 i acaba el 1987. La seva fitxa tècnica és la següent: el color és Eastman de Kodak; la tècnica, quadre a quadre; l'animació, restringida, i el multiplà, total de quatre plans, però amb els desplaçaments, les panoràmiques i els travellings foto a foto, és a dir, aquesta mena de tècnica híbrida que havia donat tan bon resultat al grup perquè no feia els mals efectes de les produccions japoneses. Fou produïda per Experimental Ninots, amb col.laboracions de TV3 i de la Generalitat de Catalunya. El guió literari el va fer Narcís Masferrer, la història fou creació d'Alexandre Matas i la planificació va ser feta entre Argelich, Franquesa i Matas. Els personatges foren creats per Franquesa i Matas; l'escenografia era d'A. Matas i l'ani-

MISSIÓ ESPACIAL (MISION ESPACIAL) SPACE MISSION • MISSION SPATIALE

Productora: AGUSTIN ARGELICH GIRONES.

Passeig Sant Gervasi, 64. 08022 Barcelona

Director: ALEXANDRE MATAS I CONCHILLO.

Fotografia: ALEXANDRE MATAS

Montaje: AGUSTI ARGELICH

Animación: NARCIS FRANQUEVA y ALEXANDRE MATAS

Dibujos animados.

Eastmancolor: Normal 1.1.33.

Duración: 28 m.

A modo de ficción-documental, está inspirado en el primer viaje del hombre a la Luna en 1969, más concretamente en unos extraños sucesos entre las conversaciones entre la tripulación del Apolo XI y miembros de la NASA.

This docu-drama is inspired by man's first trip to the moon in 1969 and especially by some strange happenings during the conversations between the crew of Apollo XI and members of NASA.

Se basant sur le patron d'un documentaire de fiction, le court-métrage est inspiré du premier voyage de l'homme sur la lune, en 1969, et aussi sur d'étranges conversations entre l'équipe de l'Appollo XI et les membres de la NASA.

mació i la truca era de tots (Matas, Franquesa i Argelich). El so va ser fet als estudis Tecni-Tres de Badalona, on estava Joan Vidal. Es dedicaven a fer doblatges de pel.lícules, i van fer-ne la banda sonora. Les col.laboracions en aquesta pel.lícula van ser moltes perquè en els dibuixos ens ajudà molta gent (en el color, en la tinta...), entre ells Joan Raset, Jordi Miralles, Cinta Basols, Joan Garcia Riera, Toni Ferrer, Josep Ribot, M. Glòria Isern, Eva Reichach, Jordi Gallego, Josep Soler i Toni Ferrer, sota la direcció d'A. Matas i amb una col.laboració molt especial de la N.A.S.A.

Es volia que tractés del vol de l'Apol.lo XI a la Lluna, del que podien significar els silencis a les grava-

cions magnetofòniques de la missió passades la premsa, quan no volien que se sabés què deien els astronautes a la base i interceptaven la comunicació. Vam demanar informació i materials a l'Institut Americà de Barcelona. S'anava treballant la idea, fent les coses i les maquetes de cartolina per poder després dibuixar les naus en totes les perspectives. Per ajudar els dibuixants es va fer la caricatura d'un vestit espacial més senzill que el que feien servir els astronautes. Es confeccionà una disfressa i es filmà amb imatge real per poder després animar sobre aquesta. És una de les tècniques usades als grans estudis. L'animació dels astronautes en aquesta pel·lícula fou feta, doncs, sobre imatge real.

Es rebé una carta de la N.A.S.A. d'Espanya dient que a la N.A.S.A. d'Estats Units havien rebut una carta de l'Institut Americà explicant que una gent els demanava informació per a una pel·lícula. Es preguntava al grup què volia i per què. Després de posar-se en contacte amb ells, devien veure alguna cosa estranya i van dir que no podien assessorar ni col·laborar en cap pel·lícula que s'apartés de la versió oficial. El grup els va enviar un *story board*, van veure que la cosa no tenia cap malícia i per la seva banda van enviar dues pel·lícules de 16 mil·límetres d'una hora de durada o quasi una hora. Una recollia totes les filmacions que van fer els astronautes de l'Apolo XI, XII, XIII a la Lluna. L'altra encara era més fabulosa que aquesta: mostrava les formes de mantenir les naus a la Lluna en contacte amb la Terra, salvant tots els obstacles de posicionament orbital o d'angle d'emissió, segons la posició canviant de la Terra. A vegades passaven per vuit o nou reemissions, des d'estacions de Terra, satèl·lits, vaixells a l'Atlàntic... Era complicadíssim, però amb aquestes pel·lícules s'aconseguí assessorament per no fer grans disbarats, perquè la història que s'explicava en dibuixos animats fos una mica creïble. Aquesta pel·lícula permet veure una viatge a la Lluna a través d'una càpsula Apolo des de fora; totes les filmacions que tenia la N.A.S.A. són de dins cap a fora.

Les veus són professionals (Veus: Ana M. Mauri, Josep M. Alarcón, Ricard Solans, Miquel Cors, Emili Freixas, Sergi Zamora, Jesús Ferrer, Joan Garcia Riera. Direcció de doblatge: Jesús Ferrer). Al final de la pel·lícula hi ha una veu en off que havia de ser una veu profunda; vam fer servir Ferrer perquè precisament era aquell que presentava la sèrie de TV «La dimensió desconeguda». *Missió Especial* té una durada de 20 minuts, i és una recreació -en principi en dibuixos animats- del vol de l'Apolo XI amb un desenllaç final imprevist. Aquesta pel·lícula també va tenir molts premis:

-Premi al millor curtmetratge d'animació al XVIII Festival de curts d'Algarve (Portugal) el 1989.

-Cavaller d'Or al millor film d'animació en el XXVIII Festival de Cinema Independent de Malta el 1989.

-Finalista en el XVIII certamen de curts d'Alcalà de Henares.

Aquesta pel·lícula es transmeté per TV3, que n'havia comprat els drets d'exhibició, i també per la cadena italiana de Silvio Berlusconi.

Després, per circumstàncies de la vida, el grup es va desfer, i cadascú va anar pel seu costat. Però aquí queda tota aquesta experiència, molt bella, a recordar per a cada persona i també per a la història d'un poble.

EL FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA AMATEUR DE LA COSTA BRAVA, DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

UNA APROXIMACIÓ A LA HISTÒRIA DELS SEUS VINT ANYS (1962-1982)

Alfons Hereu i Ruax

ORÍGENS I PRIMERA ETAPA

Després de més de trenta anys no és fàcil recordar els inicis d'un esdeveniment que va donar tant de prestigi a la nostra Ciutat com el Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava. Afortunadament, gairebé tot està escrit en la premsa diària d'aquells moments, i per remarcar-ho també hi ha prou obra gràfica.

Fou durant la primavera del 1961, segons que ens explica Joan Puig Admetller en el diari gironí *Los Sitios* del diumenge 9 de juny de 1974, quan va néixer la idea. Després de veure una sessió que el Dr. Vallés Gracia va presentar a La Catequística i sobretot a partir de la impressionant projecció del curt *El corazón delator*, basat en una obra d'Edgar Allan Poe, parlant-ne Puig amb el metge barceloní, aquest li va esmentar el festival de cinema amateur de Cannes.

Llegint les pròpies paraules textuais de Joan Puig, aquest diu: «Jo, la veritat, ni sabia ni sé de cinema. Amb prou feines sé fotografiar. Potser per aquest motiu no vaig caure en la idea, però passat un temps i buscant una manera nova de promoure la ciutat, pensant en les imatges com a fidels exponents de les bel·leses de qualsevol lloc, em tornà a la memòria el suggeriment del Dr. Vallés. Per què no un festival de cinema o un concurs amb tema obligat: Sant Feliu!

El principal problema era aconseguir els permisos del ministeri corresponent. Finalment, i després de concertar una entrevista, Joan Puig i el Dr. Vallés visiten el director general de Cinematografia, Jesús Suevos,

Joan Puig Admetller, fundador del Festival, donant la benvinguda als participants al III Festival, l'1 de juny de 1964, com a alcalde de la ciutat.

exposant-li els seus propòsits. Deixem que ens ho expliqui de nou el mateix Joan Puig: «El director general d'entrada ens plantejà, tot i ser entès i eficient, unes dificultats de tipus administratiu, ja que era la primera vegada que es demanava fer un certamen d'aquesta mena. Cal tenir en compte que en aquells anys -i estem parlant del 1961- el cinema amateur era poc conegut fora de Catalunya. Com un majúscul atreviment, i en veure que no acabava de quallar la nostra idea, vàrem proposar-li fer una sessió de cinema amateur en el seu mateix despatx. I heus aquí que al cap d'uns mesos, amb el Seat 1400, en ple hivern i quedant bloquejats a la tornada per la neu, carregats amb un projector i diverses pel·lícules,

tornem a visitar el Sr. Suevos a Madrid. Entusiasmats per la idea i complint la seva paraula, malgrat passar nervis pel retard, ens arriben els permisos i ja podem posar fil a l'agulla».

Seguint el fil de la història trobem en el setmanari *Àncora* que al setembre de 1961 es parla de celebrar el certamen a la primavera del proper any, i segons notícies dels mesos de desembre i gener el projecte ja es va fent realitat. Continuem amb les paraules de Joan Puig: «Vaig poder comptar amb l'ajut inestimable d'Enric Descayre, home excepcional que s'encarregà de tot. Fou el veritable cervell de la operació. La primera idea, un concurs de cartells».

El 27 de gener de 1962, la Junta Local de Información, Turismo y Educación Popular convoca un concurs de cartells per a la propaganda del «Primer Festival Internacional de Cine Amateur de la Costa Brava». S'hi presenten dinou dibuixants, entre ells Antoni Varès. El jurat qualificador l'integren: Alejandro Juanola, regidor de Cultura; Josep Maria Viader, per la Junta Local de Información, Turismo y Educación Popular; Germà Viader, pel Casal Guixolenc de Barcelona; Josep Escortell pel

C.E. Montclar; Francesc Callicó per *Ancora* i Enric Descayre pel Comitè Organitzador. Els tres primers premis de 5.000, 2.500 i 1.000 PTA foren atorgats a les obres presentades per J. Gustavo Wenberg, Antonio Picas i José Maria Merino, tots ells de Barcelona.

«El problema més greu foren les exigències econòmiques d'ordre presupostari presentades per l'animador del certamen, el Dr. Vallés Gracia. L'Ajuntament no podia enfrontar-s'hi. Em trobava amb un Festival llançat als quatre vents i ...sense pel.lícules. I jo al mig. Fou horrorós! Però en un d'aquells encerts que només el Sr. Anglada podia tenir m'indicà que em posés en contacte amb un tal Sr. Nadal, barceloní, i membre del Centre Excursionista de Catalunya, que apreciava molt la nostra ciutat. Es tractava del Sr. Josep Maria Nadal i Sallarés, gran amant de l'art i dels artistes, que obrí a casa nostra la botiga *Ars Populi*, de ceràmica popular, i presentà a Sant Feliu, de manera privada, el que més endavant seria el gran guitarrista Narciso Yepes. Li vaig exposar el problema i em digué que en vint-i-quatre hores el tindria solucionat. Em va semblar més que impossible. Però així va ser. En aquest temps tan curt nous homes entraven a formar part del Comitè Organitzador per «salvar-me i salvar» el Festival. Desplaçats a Barcelona, tinguérem una reunió a l'Hotel Condado, on vaig conèixer personatges de la talla de Delmiro de Caralt, Felip Sagués, Joan Olivé, etc. i el llavors president del C.E.C., el senyor Mosella. Em prometeren la seva ajuda i em varen fer arribar pel.lícules del seu arxiu. A més a més vingueren films de cineastes estrangers tan reputats com Paolo Capoferri, d'Itàlia, Marcel Fraikin, de Bèlgica i el professional Norman McLaren, del Canadà, que tancaria la darrera sessió».

I FESTIVAL (20-27 DE MAIG DE 1962)

El full informatiu del servei de premsa del I Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava deia textualment: «Un acontecimiento de resonancia internacional que reclama el fervor de todos los guixolenses... Del éxito de esta primera edición depende que cuando en Agosto se reúna en Viena la Federación Internacional del Cine Amateur, merezca nuestro Segundo Festival del próximo año el honor de figurar en el programa oficial, entre el medio centenar que se celebran en el mundo, en cual caso, ya en lo sucesivo y como norma, concurrirían en la exhibición guixolense todos los primeros premios de los concursos mundiales».

També figurava en aquest full informatiu la roda de premsa, celebrada a Barcelona, de presentació als mitjans informatius de la Ciutat Comtal i de Madrid. Amb l'assistència, a més del batlle de la nostra Ciutat i del primer tinent d'alcalde Joan Albertí, del president de l'Associació de la

Prensa i crític de *La Vanguardia Española* Antonio Martínez Tomás, del president del Comitè Organitzador del Festival, Juan Viñas Bona, de Juan Olivé en representació del C.E.C., de Gerardo Mitjavila, delegat pel Casal Guixolenc, d'Albert Duran i d'Enric Descayre, del Comitè Organitzador.

Fou nomenat pregoner del Primer Festival el Sr. Esteban Bassols Montserrat, que en aquells moments era delegat de Servei de Règim interior i relacions públiques de l'Ajuntament de Barcelona, crític de cinema i director de Cine-forum de Radio Nacional.

Només cal llegir el programa del primer dia del Festival per veure com era de gran la capacitat d'organització d'aquells catorze valents que s'enfrontaren a tan ambiciós projecte, que duraria vint anys. Vegem:

«10,30. Recepción, en Santa Cristina de Aro, por las Autoridades y Comité Organizador, de los participantes al XXV Concurso Nacional de Cinema Amateur organizado por el C.E.C. y que se desplazan a nuestra ciudad para inaugurar los actos de nuestro Festival.

10,45. Desfile de la caravana por el siguiente recorrido: carretera de Gerona, Avenida General Mola, Rambla Vidal, Calle Mayor, Avenida José Antonio, Paseo del Mar, Avenida Calvo Sotelo hasta la Plaza del Monasterio.

11,00. Misa en la Iglesia Parroquial, oficiada por el Rvdo. Sr. Arcipreste don Carlos Puigvert. Ocupará la sagrada cátedra el Dr. don Ramón Roquer, Prior de la Capilla de San Jorge y Catedrático de la Universidad de Barcelona. Motetes a cargo del Cuarteto Vocal Orpheus, con su tenor Cayetano Renom, acompañados al órgano por la Profesora Montserrat Torrent.

11,30. Repique de campanas y disparo de una traca en la Plaza del Monasterio.

12,00. En el Palacio Municipal: Recepción oficial de los excursionistas y autores nacionales y extranjeros que concurren en el Festival. Pregón del Festival. Inauguración de la Exposición de Carteles y Copa de Vino Español.

13,00. Excursión marítima a Canyet y S'Agaró.

14,00. Almuerzo de confraternidad cineística, amenizado por el conjunto musical «Danny Boys».

17,00. Sardanas en el Paseo del Mar y despedida de los excursionistas».

Les sessions de cinema se celebraren al Saló Victòria i s'utilitzà el saló social de l'entitat el Casino El Guixolense com a vestíbul de la sala de projeccions. Les sessions del dilluns al divendres eren a les deu de la nit, i se'n calculava la duració en dues hores de mitjana; la sessió especial

seria el dissabte, a les sis de la tarda, i la sessió infantil el dijous, a les cinc de la tarda. Les set entrades que corresponien als dies del Festival es venien inicialment pel sistema d'abonament, al preu de cent pessetes. Si en sobraven, eren posades a la venda, mitja hora abans de cada sessió, al preu de vint pessetes. Ateses les especials característiques d'aquesta classe de projeccions, el nombre de places era rigorosament limitat i, per tant, inferior a la capacitat total del saló.

Foren quaranta els films presentats en aquest primer Festival, només procedents de quatre països: Bèlgica, Canadà, Itàlia i Espanya, però la qualitat fou ben alta. Recordem ara i aquí el que deia la premsa escrita d'aquelles primeres sessions d'un festival inèdit a casa nostra, un festival de festivals, com seria anomenat més tard, que no era competitiu, sinó d'exhibició dels millors films de l'any realitzats arreu del món.

L. d'Andraitx (Margarita Wirsing) escrivia a *Àncora* les seves impressions d'aquesta manera tan fluida:

«Estas proyecciones de films nacidos en el campo amateur, además de ser para mí prácticamente una novedad, me proporcionaron un singular encanto. No me tentó el descubrir los frutos y el arte de la técnica, porque me empujaba más la tentación de lo humano. El cine amateur, libre de la hipoteca del taquillaje, se expresa según su gusto y sentir, limitado únicamente por los medios. Por el solo hecho de no ser films comerciales, queda asegurada su sinceridad de expresión y la elección de los temas. En los films italianos quedó patente un dominio de la nota sentimental- puro corazón- y religiosa. *Visitazione*, de Pierobivi; *Sette minuti*, de Paolo Capoferri, o *Io e Lalia*, de M. Coccoli, son indistintamente buena prueba de ello. Con *Ecce Lignum*, Capoferri nos da su dimensión religiosa.

Bèlgica presenta dos aspectos sumamente interesantes y distintos. Marcel Fraikin i Michel Babut, capitaneando la producció de Bruselas, nos han presentado argumentos de honda preocupació humana. Tanto en *Eros*, historia del despertar al amor, como en *C'est arrivé demain*, dramática síntesis del amor conyugal y pleno, redimieron al cuerpo y a la carne de la clásica condena demoníaca. No ignoro que buena parte de los asistentes se rasgaron las vestiduras, al visionar las dos películas, y que, quizá mal comprendidas, pudieron servir de piedra de escándalo o de reclamo. A mi entender, conviene mucho acercarse a este concepto integral del amor, y pensar que tan limpiamente puede querer el alma como el cuerpo, y saber también que paralelamente a los problemas de acercamiento o de incomprensión provocados por la afinidad o el antagonismo de las almas, se desarrollan los mismos problemas en torno al cuerpo y que son igualmente comentables. Nada pecaminoso supe ver en las dos cintas, porque no es pecado el hambre, sinó la gula, no el

abrazo, sinó valorar el placer o timonear los nervios para buscarlo. Queden las alcobas cerradas con todos sus secretos, si el secreteo del pecado ronda la noche, pero es bueno poder creer en la limpieza de un abrazo, contra toda la pornografía que se ha tejido a su alrededor.

Los belgas flamencos Harry Kumel, Herman Wuyts y Rik Kuypers demostraron su gusto por lo fabuloso y lo mágico, con ciertas reminiscencias wagnerianas. Orgías de color, imponían su jerarquía sobre los fantásticos argumentos.

En la temática de España dominó la ironía, el bromear con la vida. *La taza de café*, de Francisco Font; *Reporter mecánico*, de Delmiro de Caralt, e incluso *El paraguas*, de Juan Pruna, pero aquí ya con fina espiritualidad, corroboran mi aserto. Queda un poco al margen de estos comentarios *La gota de agua*, de Juan Pruna, fantasía del ininterrumpido ciclo del agua, corporeizada, casi humanizada, en un minúsculo monigote, que le sirvió para simbolizar una simple gota de agua.

Hacia años que no se veía cine amateur en España (*efectivament la darrera vegada fou el 1952 en el congrés de la UNICA celebrat a Barcelona*) y por todo lo que supone esta presencia entre nosotros, doy las más expresivas gracias a la ciudad de Sant Feliu de Guíxols y al comité organizador de este festival, que lo hicieron posible, y pongo mis votos para que la tradición se instaure y prosiga ininterrumpidamente año tras año».

Del diari de Girona *Los Sitios* dels dies 24 i 25 de maig de 1962 podem fer una segona lectura, diferent de l'anterior. Els articles anaven signats per E. F. (Enric Figueras):

«*Noa, noa*, de Tito Spini, documental en color, que obtuvo el primer premio de documentales en el Concurso Nacional de Montecatini, nos muestra el arte pictórico polinesio. *La taza de café*, de Francisco Font de Tarrasa, cinta en color y con argumento, interesó vivamente, tanto por lo sugestivo del tema como por el desarrollo. Esta cinta ostenta dos primeros premios, en Carasona y en Merano, y el segundo premio en el Festival de Roma. El público prodigó a la cinta largos aplausos, recibiendo su autor sinceras felicitaciones. *Viaggio ideale*, con música de Adriano Lualdi, cinta que recoge los escenarios donde vivió el actual Sumo Pontífice Juan XXIII... *De l'autre coté*, de los belgas Marcel Fraikin y Michel Babut du Marès, es un film surrealista, científico, realizado con mucha técnica, jugando los fondos negros de forma maravillosa, con pleno logro de efectos fotográficos».

I ara ve el contrast de parers entre els dos corresponsals. Títol del comentari de E. F. a *Los Sitios*: «Un repulsivo film de Fraikin, en la tercera sesión del Festival de la Costa Brava» - «Hay cosas que deben de

I FESTIVAL INTERNACIONAL DEL FILM AMATEUR DE LA COSTA BRAVA

20-28 MAYO 1962

DIA 23

Programa para hoy Today's Play-Bill

Programme pour aujourd'hui

Programm für heute

IO E LALIA . . . . . M. Ceccoli . . . - Italia

ARGUMENTO

REPORTER MECANICO . . Delmiro de Carelt . - España

DOCUMENTAL

EROS . . . . . Marcel Fraikin . . - Bélgica

ARGUMENTO

1.er PREMIO FESTIVAL INTERNACIONAL DE CANNES

X FANTASIA DEL PUERTO . - Antonio Medina . - España

FANTASIA EN COLOR

C'EST ARRIVE DEMAIN . - M. Fraikin . . . - Bélgica

ARGUMENTO

2.º PREMIO CONCURSO NACIONAL DE BELGICA

SETTE MINUTI . . . . . Paolo Capotteri . - Italia

ARGUMENTO

CINEMA VICTORIA: 10 h. NOCHE

On the front sea Dans le promenade

An der Promenade

Imprenta Viador - San Feliu

El programa de mà del 23 de maig de 1962 amb les pel·lícules polèmiques *Eros* i *C'est arrivé demain* de M. Fraikin.

realizar esta cinta, a la que por lo visto hallaron mérito los señores del Jurado del Concurso Nacional de Bélgica concediéndole la Medalla de Oro. No estamos acostumbrados a ver en la pantalla lo que en nuestros hogares y en los del mundo se hace a puerta cerrada. Podrá alguien decirnos que no entendemos la nueva tendencia, pero damos gracias a Dios de que así sea.»

Continuem llegint el que seguia: «Marcel Fraikin presentó, para finalizar la primera parte, un film de nervio, una cinta que de llevar una H en el título podía muy bien aceptarse así, porque un verdadero héroe vimos en la pantalla, un joven que no sucumbía ante las reiteradas ocasiones que de pecar se le ofrecían. *Eros* es el título, Eros, dios del amor,

quedar en casa, entre los de la familia, y ciertas otras entre quienes gozan, disfrutan, aguantan y hasta sufren en un determinado estado que ellos, voluntariamente, con acierto o con error, han contraído.

No sabemos la impresión de los jóvenes que esta noche han asistido a la tercera sesión del I Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava. Un detalle, empero, nos llamó la atención: había público nuevo y entre él, bastante gente joven.

Todo esto viene a cuento, amigo lector, de la cinta *C'est arrivé demain*, original de Marcel Fraikin i Michel Babut... los autores se valen de escenas matrimoniales que nunca se han consentido en España, y en el cine profesional, con el realismo que aquí se han filmado. No sabemos qué idea llevó a los belgas a

realizada con excelente fotografía, buena música y relativamente cuidada insinuación, de pensamientos, deseos y gestos, que ganó el primer premio del Festival Internacional de Bélgica en 1961 y Medalla de Plata en el de Cannes de 1960».

El que sí sabem és que les següents sessions registraren un ple a vessar i en més d'una ocasió, en els anys següents, fins a la famosa «apertura» del 1975 en què la censura va començar a donar símptomes de liberalització, el Festival de Cinema va ser per alguns espectadors la primera presa de contacte amb la realitat cinematogràfica de l'altre costat de les nostres fronteres. Estem ara parlant del 1962, i les famoses «séances de cinema» del Voló, Perpinyà i Céret no començarien fins al 1972.

És interessant llegir un fragment de l'article publicat a *El Correo Catalán* del 30 de maig de 1962 i que titulat «Mar, sol, ambiente y otros atractivos» en resum diu així: «Nuestras ciudades costeras- ciudades y poblaciones- no han de limitarse a la espera del turista, del forastero, ni tampoco pueden quedar adormecidas ante la presencia del mismo. Cierto es que la iniciativa particular procura medios para que el turista tenga más alicientes que los naturales del mar, sol y paisaje, pero no es menos cierto que esta iniciativa parte de la base de hacer negocio, de especular con el aburrimiento que pueda producirse al forastero y por lo tanto no hay espíritu de romanticismo localista.

Por esta razón, los municipios, de acuerdo con la industria hotelera y demás entidades vinculadas a la industria turística general, deberían ofrecer las máximas manifestaciones de tipismo, pero tipismo sano, tipismo histórico, con la exaltación de las virtudes y valores de cada población, de cada comarca o de cada provincia en primer término. O en su defecto buscar la iniciativa de ofrecer espectáculos de alto sentido moral, en el que entran todas las artes y actividades.

Es lo que estamos echando en falta en muchos lugares, mientras nos sobra mucha tasca y mucho «night club», con no menos taconeo, castañuelas, guitarra y pandereta de una ordinariez que nos repugna. Bien está que se haga turismo como negocio, pero no caigamos en los terrenos bajos de la jurga que da náuseas. Dignifiquemos el ambiente.

Nos ha sugerido el comentario el recientemente instaurado Festival del Film Amateur de la Costa Brava, a iniciativa del municipio de Sant Feliu de Guíxols. La bella ciudad, que algunos califican de capital de aquella costa, lucha precisamente contra el «snob» turbio que ha tenido que refugiarse en otras latitudes. Allí por ahora, y que muchos años dure, se mantiene aún un sentido localista y se procura dar un aire cosmopolita a la vida de la ciudad.

Ahí están como ejemplo sus conciertos de la Porta Ferrada, los con-

cursos de tiro, el concurso infantil de escultura en la playa, los concursos y concierto de sardanas, sus funciones de teatro, etc. Quizá podría hacerse más, pero importante es ya que se haga algo.

Ahora el intento ha sido gigante. La instauración del I Festival del Film Amateur de la Costa Brava, realizado sólo como ensayo, ha motivado una proyección internacional que es sólo sentar la base. Nos place resaltar el detalle de esta iniciativa guixolense y es de esperar que en el próximo año, en el futuro, el festival cobre el relieve que merece y que sea un complemento atractivo de mar, sol y ambiente de aquella ciudad».

II FESTIVAL (26 DE MAIG- 2 DE JUNY DE 1963)

Del butlletí del II Festival en treiem les següents informacions: «Alemania, Bélgica, España, Francia, Gran Bretaña, Italia y Suiza se han dado cita en nuestra ciudad, al corresponder a la invitación recibida y duplicando con su concurrencia el número de asistencias del año pasado. La categoría de nuestros Festivales, los primeros y todavía únicos, que de signo y ámbito internacional se celebran en España, queda ya en la presente edición totalmente consagrada (...).

El Ministro de Información y Turismo, el Excmo. Sr. D. Manuel Fraga Iribarne, se ha dignado honrar nuestro Festival aceptando la Presidencia de su Comité de Honor, al encabezar la lista de las otras dieciséis personalidades, que hogaño componen dicho cuerpo honorífico».

Recordem que algunes de aquestes personalitats eren Miguel Mateu Pla, ambaixador d'Espanya; José María García Escudero, director general de Cinematografía i Teatre; Eduardo Cros i Javier Pascual de Zulueta, propietari de la plaça de toros España Brava de la nostra ciutat.

D'altres notícies foren: «El Festival en TVE y RNE - El pasado miércoles, comparecieron ante las cámaras de TVE de Miramar el Alcalde don Juan Puig acompañado de don Felipe Sagués, Presidente del Comité Organizador, los cuales fueron entrevistados por Federico Gallo, en «Panorama». En la tarde del mismo día, comparecieron igualmente ante los micrófonos de Radio Nacional, cuya entrevista fue transmitida en la emisión de «El mundo rueda», contestando a las preguntas formuladas por el redactor de Cine Forum Jorge Torras».

Francisco Casares, pregoner d'aquest segon Festival, era secretari general de la Asociación de la Prensa de Madrid i president de la Federación Española de Centros de Iniciativa y Turismo.

El programa oficial fou de luxosa edició. Reproduïa alguns aspectes de la ciutat i comptava amb la col.laboració literària d'Artur Llopis,

Sempronio, Del Arco, L. d'Andraitx i J. Vallverdú. Es formulà una petició a la Direcció General de Correus per autoritzar un matasegells especial i s'encarregà la confecció d'uns banderins que reproduïssin el cartell del Festival.

La jornada inaugural anunciava els següents actes: «A las 8.45 de la mañana del domingo día 26, concentración de coches en el Paseo del Mar, frente al Palacio Municipal, donde les será entregado el distintivo y número correspondiente, al igual que a sus titulares la Tarjeta de Asistente, la que da derecho a figurar luego como invitados a la Excursión Marítima del jueves día 30, y al Festival de Danzas Catalanas, programado para el sábado, día 1 de junio, a las 5.30 de la tarde, en los Jardines de «Senya Blanca» de S'Agaró.

A las 9: Salida de la Caravana con dirección a Gerona. A las 10.30, Asistencia a la Misa Rezada que será celebrada en la Capilla de San Narciso de la Mayor de San Félix, Patrono de nuestra ciudad. Motetes a cargo de la Capilla Polifónica de Gerona. Seguidamente, visita colectiva a las Salas Capitulares de la Catedral, Museos y Monumentos Arquitectónicos de Gerona. A las 12.30, Recepción en el Excmo. Ayuntamiento, en cuyos Salones será ofrecido un Vino Español. A las 13.30 hrs., Salida de la Caravana con dirección a Bañolas y Comida Campes tre en las inmediaciones del lago. A las 16.00, Visita Colectiva a los Museos Arqueológico y de Historia Natural. A las 17.00, Retorno a Gerona. A las 18.00, Sesión de Cinema en el Teatro Municipal, donde será exhibido un film representativo de cada una de las siete naciones participantes. Inaugurará la sesión el ilustre publicista don Francisco Casares, para pronunciar la Invitación al Festival, dirigida a toda la provincia. A las 20.30, Regreso a San Feliu de Guíxols».

Es varen projectar durant la setmana 66 pel·lícules de quaranta-un autors dels set països esmentats.

Com ja insinuava *El Correo Catalán* en el seu escrit de l'any anterior, es tractava de fer turisme, mostrant les bel·leses del nostre entorn, de fer cultura visitant museus i esglésies i de veure cinema poc o gens conegut a casa nostra. Mai cap alcalde ni comitè organitzador no va negar que el Festival fos una eina de doble intenció: promoure Sant Feliu i ensems la Costa Brava (el Festival s'anomenava així des del seu començament, en primer lloc per donar una prova de cosmopolitisme i en segon lloc per no ser titllat de localista i no pas, com insinuen alguns, perquè hagués de ser itinerant) i mostrar el cinema no professional que es feia més enllà de les nostres fronteres en una època en què tampoc no era tan fàcil ni tan a l'abast de tothom fer un tomb per Europa.

Abans d'acomiarar l'any 1963 rellegim el que deia Sempronio en el

seu article del luxós catàleg: «Pequeño Festival para una gran pequeña ciudad.- No me sorprendió lo más mínimo ver a San Feliu de Guíxols sacarse de la manga un Festival Internacional de Cine Amateur de la Costa Brava. En ocasión no remota expresé mi admiración por la bella ciudad del corcho, adjudicándole una gran capacidad de invención y de iniciativa.

Todo el mundo coincide en que la Costa Brava, donde los pueblos activos y deliciosos se suceden, sólo cuenta con una única ciudad: San Feliu de Guíxols. Pero la jerarquía ciudadana no se conquista con hoteles y aparcamientos. Antes de que asomara por la Rambla Vidal el primer turista, San Feliu de Guíxols era ya una ciudad con todos los atributos. Debía la categoría no a una promoción administrativa, sino a la inquietud y al entusiasmo de sus núcleos selectos, a la actividad y al dinamismo de sus comerciantes.

Probablemente, del modo que van las cosas, la Costa Brava no alumbrará ninguna otra ciudad. Por doquier surgirán «boîtes» e incluso, quién sabe si algún campo de golf. Sin embargo, la única cosa que no puede fabricarse es la tradición. No se puede improvisar la solera. Poseerla requiere años, muchos años. Dijo «Xenius» que lo que no es tradición es plagio. La Costa Brava, el litoral catalán entero, desgraciadamente, está lleno de plagios. Todas las playas aspiran a parecerse a Saint-Tropez.

Todas las distancias guardadas -y son inmensas- San Feliu de Guíxols, con mayor originalidad, ha tomado por patrón Cannes, que es la gran ciudad de la Costa Azul, y cuyos Festivales Cinematográficos dan tanto que hablar. Ahora bien, las distancias, como digo, se reflejan asimismo en la naturaleza del Festival. La población catalana, modestamente, convoca a los cineastas amateurs. Deja para la Croisette de Cannes los largometrajes, las intrigas de los productores, las ilusiones de las «starlets», los chismes de la prensa mundial...

Conste que no cultivo el humor. San Feliu de Guíxols, con la organización de su Festival Internacional del Film Amateur, nos brinda una muestra de «seny». Sé de otras ciudades que, a despecho de tener más empaque que la nuestra, se han puesto en ridículo con la pretensión de celebrar un Festival de Cine grande. Si los anuncios prometían mucho, la realidad ha sido mezquina.

San Feliu de Guíxols tiene idea de sus proporciones y de sus posibilidades. Y a los autores de films pequeños, amén de ofrecerles pantalla para proyectarlos, les propone uno de los escenarios naturales más bellos del Mediterráneo, con lo cual sueñan todos los cineastas, amateurs y profesionales, del mundo».

Més de trenta anys després de ser escrites aquestes paraules, encara

avui valdria la pena tenir-les en consideració, veient com s'ha desenvolupat la nostra ciutat darrerament.

III FESTIVAL (31 DE MAIG-7 DE JUNY DE 1964)

Ja foren deu els països participants: Alemanya, Bèlgica, França, Espanya, Itàlia, Gran Bretanya, Suïssa i excepcionalment Argentina, Txecoslovàquia i Polònia, amb 50 films presentats.

El programa de mà ens diu: «Apertura del Festival. Programa que regirà la jornada del domingo 31 de Mayo: A las 09.00 de la mañana, frente al Palacio Municipal, concentración y salida de la caravana de coches con dirección a Perelada. A las 12.00 visita al famoso Castillo. A las 14.00, Comida campestre en los pinares de Ampurias. A las 17.00, Visita colectiva a las ruinas y Museo. A continuación regreso a San Feliu de Guíxols.

Lunes 1 de Junio, a las 7 de la tarde, y en el Salón de Sesiones del Ayuntamiento, Recepción oficial de las personalidades y autores asistentes al Festival y Vino Español ofrecido por la Corporación. Seguidamente, inauguración de la Exposición del I Concurso Nacional de Fotografía, organizado por la Agrupación Fotográfica y Cinematográfica de la ciudad.

La I Caravana Internacional de Coches Vetustos «Gerona-Guixols-S'Agaró 1964" como homenaje al II Festival de la Costa Brava».

La sección de Automovilismo del Motor Club Gerona ha tenido una idea original y luminosa- como dice un cronista gerundense- al querer cooperar en las dignidades de nuestro Festival a través de la organización de esta I Caravana que sus promotores dicen celebrar en honor de los participantes a nuestra fiesta cineamateurista (...) Aprovechando la circunstancia de coincidir en nuestra ciudad la mayoría de autores participantes al Festival, ha sido abierto un estupendo concurso para premiar el mejor film que se obtenga.

En dicho Concurso, y entre otros varios premios que se ofrecen, figura también uno de Especial, donado por el Presidente de la Sección de Automovilismo, don José Maria Bregante, y consistente en un Trofeo labrado, de oro macizo, de 750 gramos y valorado en unas cien mil pesetas».

Però sense cap mena de dubtes la millor notícia del any fou que per primera vegada el Festival se celebraria sota el patrocini de la UNICA. Vegem-ho: «La preponderancia adquirida por nuestros Festivales, los primeros y todavía únicos que, de signo y ámbito internacional, se celebran en España, ha influido considerablemente en la decisión adoptada por el supremo organismo de las asociaciones cineamateuristas. Gracias a las gestiones realizadas por nuestro excelente y buen amigo don

Delmiro de Caralt, delegado de la UNICA en España y al informe favorabilísimo emitido por varios autores extranjeros participantes en las ediciones precedentes, la Union Internationale du Cinéma d'Amateur, miembro del Cine y de la Televisión en la UNESCO, nos ha otorgado la merced de inscribir nuestro Festival en la lista de manifestaciones que todos los años, y bajo su patrocinio, se celebran en el mundo.

Así que, a partir del pasado mes de febrero, en que tuvo lugar la formalización de relaciones, el Festival de la Costa Brava figura como asociado al organismo mundial de federaciones amateurs, como nueva conquista que ha logrado la ciudad en el camino de sus aspiraciones culturales y turísticas».

Cal esmentar aquí que el punt més alt d'aquest patronatge, que es mantindria al llarg de gairebé tots els anys que durà el Festival, tingué la seva màxima culminació en el Congrés i Concurs Mundial de l'any 1967, quan hi foren presents tots els països que formaven part de la UNICA. I això s'havia aconseguit només en el decurs de dos Festivals.

IV FESTIVAL (30 DE MAIG-6 DE JUNY DE 1965)

El IV Festival era organitzat per l'Ajuntament i la Comissió local de Turisme en col.laboració i amb l'assessorament de la Secció de Cinema Amateur del Centre Excursionista de Catalunya, i per primera vegada patrocinat per la Union Internationale du Cinéma d'Amateur (UNICA). Es projectarien 76 pel·lícules de 14 països participants. *Otro Cine*, en el seu número 73 de l'any XIV de juliol-agost de 1965, amb text de Jesús Angulo i fotografies de Pedro Font, deia: «Puede afirmarse sin eufemismos que este IV Festival ha constituido el espaldarazo definitivo de San Feliu de Guíxols y de su Comité Organizador,(...) Y el espaldarazo simbólico a que antes hemos hecho mención se lo ha dado nada menos que Mr. Jules de Wandeleer, Secretario General de la UNICA, quien asistió a todas las sesiones del Festival, quedando gratamente impresionado por la sala, la del magnífico cine «Las Vegas» -mejorado con respecto al año anterior por la instalación de unas confortables butacas- la calidad de la imagen y sonido de las proyecciones, las atenciones a los cineístas extranjeros y otros múltiples detalles de organización.

Buena prueba de ello es que, en la Cena de Gala con que se clausuró el Festival, Mr.Wandeleer anunció en su parlamento que este año, en Dubrovnik (Yugoslavia) en el Congreso anual de la UNICA, propondría y apoyaría la candidatura de España para que la UNICA de 1967 tuviera lugar en nuestro país y por ende en nuestro San Feliu. Una salva de aplausos acogió las palabras de Mr. Wandeleer. La mayoría de edad del

Festival de la Costa Brava había conseguido un lauro más para España. No podía encontrarse mejor broche de cierre.

Las sesiones de proyección, la corrida de toros celebrada en la plaza de San Feliu en honor de los participantes extranjeros, las excursiones a Palafrugell, Calella, Llafranc y Faro de San Sebastián, al importante dolmen de Romanyá, la marítima a Tossa de Mar... hizo que el idioma común del cine amateur, que todos compartían, uniera a unos y otros por encima de fronteras lingüísticas. Bello ejemplo de confraternización que debe anotarse en el haber del arte de las imágenes animadas, el más internacional de los idiomas que el hombre haya encontrado».

Ja des de l'any anterior s'havien anat afegint a la llista de barcelonins que formaven el comitè organitzador més i més gent de casa nostra, i fou a l'any que era alcalde Manuel Vicens i Moner quan el nombre de foranis era de tres i els de casa nostra era de trenta-vuit. Hi figuraven, en la secció de propaganda, el darrer batlle i fundador del Festival Joan Puig i Admetller i el futur batlle, en la secció d'administració, Pere Albertí i Calzada.

El pregó inaugural que va tenir lloc a les deu de la nit del dia 31 de maig al Saló Las Vegas el va llegir el publicista Mariano Pérez-Terol, president de l'Asociación de Cultura Occidental i secretario del Real Círculo Artístico de Barcelona.

Del programa del Festival de 1965 caldria destacar un escrit significatiu, el titulat «Palabras del Director General de Cinematografía y Teatro, don José Maria García Escudero», que diu així: «... digo, por supuesto, como Director General de Cinematografía, que no encuentro al Festival de la Costa Brava más defecto de monta sinó el que su fecha, coincidiendo tangencialmente con el Festival «grande» de San Sebastián, me ponga tan difícil, y a menudo imposible, asistir a aquél. Sólo que, ¿tiene sentido hablar de Festivales «grandes», y por consiguiente, de Festivales «chicos»? Tiene tan poco sentido como lo tendría hablar de cine «chico» refiriéndonos a ese gran cine amateur que desde hace años viene conquistando (para España y muy especialmente para la región que tira de él hacia adelante, Cataluña) premios y prestigios internacionales, y cuya presencia en un panorama cinematográfico demasiado aquejado de consideraciones estrictamente mercantiles representa una saludable y constante invocación a aquello que nunca, jamás, bajo ningún concepto, debe dejar de estar detrás de la cámara: el hombre.

Naturalmente, el hombre al servicio de una vocación; al servicio del arte, que aquí es fin, único fin, no medio ni pretexto; el hombre sin otro estímulo que el puro amor de la belleza y el aprecio de la obra bien hecha con lo que ésta tiene de necesaria expansión- y expresión- de una personalidad».

El film *La mille et deuxième nuit* del francès Pierre Robin fou exhibida el 1963 i repetida el 1965 a petició del públic.

Cal recordar que Espanya, representada gairebé sempre per Catalunya, fou i és encara actualment una de les millors productores de cinema amateur del món, ocupant una de les tres primeres posicions, segons els anys, en un conjunt de més de trenta països que formen la UNICA.

En el mateix catàleg figuraven escrits del Festival i de la nostra Ciutat signats per L. d'Andraitx, Esteban Bassols, Jorge Torras, Francisco Casares i Juan Ripoll.

V FESTIVAL (29 DE MAIG-5 DE JUNY DE 1966)

Aquesta vegada el programa incloïa visita a la Bisbal i a Ullastret amb missa, «comida campestre» i audició de sardanes. El pregoner fou Guillermo Díaz Plaja, nascut a Manresa el 1909, professor d'Estètica i Filosofia de l'Art de l'Escola Superior de Belles Arts i catedràtic numèric de Llengua i Literatura a l'Escola d'Alts Estudis Mercantils del Liceu de Barcelona.

Les pel·lícules presentades foren 74 i els països assistents, catorze. El comitè organitzador ja el formaven quaranta-sis persones.

El dibuixant Narmas (Narcís Masferrer) presentava sis acudits en el programa, relatius al cinema amateur; Mariano Pérez-Terol, Francisco X. Callicó, Enrique Heller com a president del C.E. Montclar i L. d'Andraitx hi aportaren sengles articles.

A la revista *Otro Cine* de gener-febrer de 1966, en el seu número 76, escrivia Delmiro de Caralt: «Rumores: ¿vendrá la UNICA a España? Se susurra que pronto volverá a celebrarse en España, y por tercera vez (*les dues anteriors havien estat a Barcelona, l'any 1935 i el 1952*) la reunió mundial de los cineístas amateurs, en su circulante Congreso anual, cuyos principales actos son la Asamblea General y el Concurso Internacional. Podemos confirmar que no son infundados tales rumores ya que cabe que, durante la Asamblea de Checoslovaquia (Marienbad, septiembre de 1966), se acepte la invitación española para el Congreso de 1967, a celebrar en San Feliu de Guíxols, en la Costa Brava. Hemos dicho que cabe esta aceptación, pero aclaramos que deberá escogerse entre otras varias ofertas recibidas, entre las cuales citamos la del Canadá».

VI FESTIVAL (29 D'AGOST-8 DE SETEMBRE DE 1967) I XXIX CONGRÉS MUNDIAL DE LA UNICA

I així fou. El 1967 va ser la culminació d'un somni. Per fi se celebraria el tan desitjat Concurs i Assemblea de la UNICA que donaria la possibilitat que Sant Feliu entrés en aquella llista privilegiada de ciutats que havien tingut l'honor de ser per uns pocs dies la seu mundial del cinema amateur. Des d'aquella data, el nostre país no ha tingut mai més aquest privilegi que es disputen any darrera any diversos països. Fou aquest el final d'una etapa pròspera i el començament de temps més difícils per al nostre Festival.

Però vegem primer què va passar aquell any 1967, VI Festival Internacional de la Costa Brava i XXIX Concurs i Assemblea de la UNICA.

Per primera vegada es veurién films de tan diversa procedència com Irlanda, República Democràtica Alemanya, Noruega, Àfrica del Sud, Portugal, Argentina, Tunísia o Nova Zelanda. En total, 69 pel·lícules de 20 països i també per primer cop en concurs, no solament com a exhibició, com ja era tradicional, en el que s'anomenaria més endavant «Festival de Festivals».

Tot el Comitè de la UNICA en pes, amb les seves comissions tècnica i administrativa, es traslladà a Sant Feliu: un total de 26 persones. El Congrés i les projeccions se celebrarién des del 29 d'agost fins al 8 de setembre, i inclourien també visites a Empúries, Cap sa Sal i Tossa de Mar. També es preparà una exposició retrospectiva de material espanyol de cinema, un sopar folklòric al Lotus Park i una cursa de braus.

El programa de mà ens mostra una fotografia de Francisco Franco

(que seria el president d'honor del Festival) filmant amb una càmera de 8 mm al costat de la seva esposa, en un lloc no identificat. També conté una crida de Wilhelm Hermann, president de la UNICA, la llista de les federacions pertanyents a aquest ens i la dels membres del jurat -quinze- un per cada país present.

Foren 363 en total els assistents vinguts d'arreu que prengueren part en aquest magne acte: Viena, Charleroi, Liège, Anvers, Ottawa, Montréal, Zuric, Ginebra, Neuchâtel, Praga, Brno, Karlsruhe, Darmstadt, Potsdam, Berlín, Copenhaguen, Helsingor, Dublín, Tolosa, Mulhouse, Rennes, Nantes, St. Nazaire, Marsella, París, Liverpool, Abergavenny, Londres, Slough, Folkestone, Bèrgam, Viterbo, Roma, Rapallo, Salerno, Luxemburg, Oslo, Roosendaal, Lisboa, Buenos Aires, Bucarest, Estocolm, Turku, Hèlsinki, Moscou, Tunis, Belgrad, Zagreb, Johannesburg, La Corunya, Oviedo, Barcelona, Múrcia, Sevilla, Madrid, Las Palmas de Gran Canaria, Mataró, Baracaldo, etc.

En aquells moments cada país aportava al concurs tres tipus de films com a mínim: un de documental, un d'argument i un de ficció. Ara això ha canviat, i es demana un màxim de 75 minuts de projecció per país, independentment del tipus de film.

Un resum del palmarès ens indica que el premi al millor documental, medalla d'or, fou per M. Picard, de França, amb el film *Autour d'un icone* (Cal recordar que en els concursos de la UNICA no es donen ni primers, ni segons, ni tercers premis sinó medalles d'or, argent i bronze, encara que siguin diversos els guanyadors). La medalla d'argent fou per al film *Gefährlicher Lorbeer*, d'Eduard Tschkol, d'Àustria i per a *Temps*, de Jorge Vall-Escriu, d'Espanya. Les de bronze foren per a *Les premiers pas*, de J. Chodkiewicz, de Polònia, *Memories of an old steamer* (Pikinytky) de Tuure A. Korhonen, de Finlàndia i *Scherecken der Meere*, de Tschkol d'Àustria. Obtenien menció d'honor *Gebannte Gefahr*, de l'Aktuell Studio de l'Alemanya Democràtica, *Dos moscas* de Tomàs Mallol, d'Espanya, *Quartet F-dur*, de Rudolf Mihlo, de Txecoslovàquia, i *Communauté autistique et hallucination*, de Franco Sabbatini d'Itàlia. En l'apartat de ficció, la medalla d'or fou per a *Un homme hors de la règle*, de l'italià Nedo Zanotti, la medalla d'argent per a *Caminos da solidao*, del portuguès Nuno V. da Fonseca, i la de bronze per a *Rififi*, de l'austríac Hermann Blaschke. En argument obtingueren medalla d'or *Michèle*, de P. le Bourbouach, de França, i *Die grüne Seife*, de Horst Joel, de la República Federal Alemanya; medalla d'argent per a *O Castelo*, del portuguès Vasco Pinto Leite i *Die Mondschein Sonate*, de l'austríac Fritz Würzler. La medalla de bronze fou per a *Second fiddle*, de Four Plus Productions de Sud-àfrica, *Die Käfer*, d'Ernst Wittiger de la República Federal Alemanya, i *Vendetta*, de la URSS. Cal esmentar que fou atorga-

da una menció d'honor al film *Dos quarts de cinc*, de Jan Baca i Toni Garriga, de Terrassa, que ja des d'aquest moment i representant Espanya formarien un dels tandems més espectaculars dels darrers anys, aconseguint més de deu medalles d'or a la UNICA en tots els tipus de categories: dibuix animat, argument i ficció i també l'inici d'una profunda i emotiva amistat entre el que això escriu i Jan Baca.

La copa Wolf destinada a la nació classificada en primer lloc anà a França. La copa Grand Premio d'Italia a la segona classificada fou per a Àustria, i la copa Fedic per a la situada en tercer lloc fou per a la República Federal Alemanya. La copa Esperance, al país que sense haver estat mai premiat és el més ben classificat, per a Sud-àfrica; la copa Battistella per al film més original en el seu concepte, llenguatge cinematogràfic i realització, fou concedida a *Michèle*, de M. Picard, de França; la copa Marechal al film més divertit i més ric en gags correspongué a *Die grüne Seife*, de Horst Joel, de la R.F. Alemanya; la copa Txecoslovàquia al film que desperta en l'espectador el respecte i l'amor per la persona humana es concedí a *Caminos da solidao*, del portuguès Nuno V. da Fonseca; la copa Hollandaise, al film que millor reflecteix l'esperit familiar, a *Svi dani u jednom*, de Borislav Milanovic de Iugoslàvia; la copa D.D.R. al film que millor expressi la idea universal d'una vida feliç per als infants, a *Sabra*, de M. Khéchine, de Tunísia; la copa España al film més optimista del concurs a *O Castelo*, de Vasco Pinto Leite de Portugal, i la Caravelle d'Or oferta per Portugal al millor documental de viatges descrivint millor l'element humà a *Autour d'une Icone*, de M. Picard, de França.

La classificació final per països fou la següent: França, Àustria, R.P. Alemanya, Portugal, Espanya, Àfrica del Sud, Suïssa, Finlàndia, Itàlia, Bèlgica, Txecoslovàquia, Polònia, Tunísia, la URSS, R.D. Alemanya, Canadà, Dinamarca, Irlanda, Noruega, Suècia i Iugoslàvia.

Malgrat tota la parafernàlia dels premis i la bona predisposició de la nostra ciutat a fer que aquest concurs fos recordat per tots els assistents - encara ho segueix essent, com a un dels més ben organitzats i més cordials - també hi va haver els seus entrebancs sobretot a l'hora de les projeccions. Les causants de tots els maldecaps foren dues pel·lícules russes estrepitosament esbrincades pels assistents en ser considerades pura «propaganda». Veiem com a mostra el que escrivia Manuel Isart en *El Correo Catalán* del 13 d'octubre de 1967, sota el títol «El XXIX Concurso Internacional del mejor film de amateur»: «Tenemos a la vista el Reglamento de este Concurso. Y en su Art. III, apartado e), punto 1, dice claramente: «No se admiten: los films quirúrgicos, los de **propaganda política**, los profesionales y los **contrarios a las buenas costumbres**. (...)

Hemos sido testigos de como no se han tenido en cuenta los apartados que hemos subrayado, originando clamorosos pateos en la sala y la

suspensión de la proyección de algunos films. Aunque sabemos que luego se pasaron sólo para el jurado, sin tener en cuenta que vulneraban el Reglamento.

Otro film, que en algunas escenas del todo gratuitas, ofendía a los de mayores tragaderas, no llegó a ser retirado, a pesar de que el Art. VI, punto 5, apartado h), dice que en la sesión de información «los jurados tiene el deber de comunicar si algún film de su país no debiera ser proyectado ante el público...». Claro que, a lo mejor, en Suecia se considera que sí son aptos para toda clase de público...

Informes de segunda o tercera mano nos han dicho que, en el momento de las clasificaciones, hubo también sus componendas, sus grupitos, sus apoyos y sus vetos. Milagro sería que un Concurso Internacional se librara de ellos. El resultado fue que España quedó en quinto lugar y sin ningún premio de importancia, y viendo como films bastante inferiores a nuestro nivel medio quedaban por delante de los que nosotros habíamos presentado.»

SEGONA ETAPA. DEL 1969 A LA PRIMERA SUSPENSIÓ.

L'any següent, 1968, no es va celebrar el Festival de Cinema ja que els films a projectar haguessin estat els mateixos que l'anterior; cal recordar que el nostre Festival es nodria de films premiats en d'altres Festivals Internacionals i dels mateixos que, representant els seus països respectius, anaven a la UNICA.

També el fet que la despesa feta l'any anterior fos molt superior a l'habitual no permetia més subvencions per part de les institucions corresponents.

VII FESTIVAL (25 DE MAIG- 1 DE JUNY DE 1969)

Es visitaren com ja era habitual diversos punts interessants de les nostres rodalies. En aquest cas fou l'estany de Banyoles, el santuari de Palera, el carroussel de les festes de primavera de Palafrugell i el jardí botànic i l'aquari de Blanes.

Hi participaren 12 països amb 54 films.

Carlos Robles Piquer, director general de Cultura Popular i Espectacles, dirigia aquestes paraules en el programa oficial: «El cine es, sin duda, el lenguaje de nuestro tiempo, pero posiblemente en ninguna otra de sus manifestaciones sea posible comprobar su sintaxis más pura que cuando ese cine está hecho desde la perspectiva de la afición. Afición quiere decir amor, elección, entrega, fidelidad. También, a veces, sacrificio. Y de esa constancia repetida y renovada, sabemos bien cuantos logros resultan, qué ricas novedades y fuerzas son posibles recoger para el mundo del cine todo.

El cine amateur tiene como un ámbito de pureza en sus creaciones. Es posible el atrevimiento y la audacia técnicas, la arriesgada experiencia que más tarde será lección y ejemplo. Ello le da un sello a esta exhibición que, para que sea más completa, no juega con ningún interés ni premio ni rivalidad.

Pero sobre todo, a mí me parece que lo más positivo y trascendente que añade este Certamen es el fomento de una afición y lo que tiene de enseñanza para cuantos gustamos del cine. En la mejor preparación de los espectadores y el desarrollo de la cultura cinematográfica del público está la garantía de que en el cine todo se perfecciona, se hace más exigente y cuidado, mejor. Es, pues, labor de cultura meritísima la que San Feliu de Guíxols realiza. Con buenos aficionados tendremos asegurado un buen cine. Con unos espectadores maduros cinematográficamente, bien informados, conocedores de cuanto el cine es, todo se mejora por anticipado».

Al mateix programa figura un escrit del batlle Manuel Vicens, de l'Agrupació fotogràfica local, que a partir d'aquell any seguiria donant suport al Festival: els futurs presidents del comitè organitzador sortirien d'ella. També hi havia textos de Ramón Muñoz-G. Bernaldo de Quirós, governador civil, de José J. Reventós Alcover, director de la revista *Otro Cine* de la Secció de Cinema del C.E.C., i de L. d'Andraitx. L. Sota el títol «Bajo el prisma del amor», L. d'Andraitx deia així: «Amo a mi ciudad (...) la quiero tanto, que no me cansaría nunca de cantar sus bellezas y encantos. El prisma del amor es tan transparente como el objetivo de la cámara fotográfica, de una cámara manejada por un buen amateur que, en todo lo que capta, saltando las barreras de lo puramente superficial, puede verse la profundidad definitiva, esencial, aflorando sobre las luces y las sombras de la geometría de la imagen que recogió el celuloide».

Dintre del mateix Festival se celebrà el Certamen Provincial de Cinema Amateur, organitzat per l'Agrupació fotogràfica i cinematogràfica local amb el patrocini de l'Ajuntament. Tingué lloc durant la tarda i nit del 28 de maig, i hi participaren 28 films de 13 autors diferents, en els formats de 8 mm i Super 8 mm.

VIII FESTIVAL (DEL 31 DE MAIG AL 7 DE JUNY DE 1970)

S'hi presentaren 55 films de 12 països.

Les excursions ja habituals foren a Castelló d'Empúries, castell de Peralada i al mercat del peix de Palamós.

Les projeccions es realitzaren al cinema Victòria, i el sopar de cloenda a l'hotel Montjoi. Se celebrà el segon concurs regional (abans anomenat provincial) de cinema amateur organitzat per l'A.F.i C.

En el programa de mà hi figuren sengles articles d'Enrique Thomás de

Carranza, director general de Cultura Popular i Espectacles, de Victorino Anguera Sansó, governador civil, de L. d'Andraitx i de Felip Sagués i Badia, president de la Secció de Cinema Amateur del C.E.C i del Comitè Organitzador del Festival.

IX FESTIVAL (DEL 16 AL 23 DE MAIG DE 1971)

En aquesta edició, hi participaren 54 films d'11 països.

Es visitaren Peratallada, Vulpellac, la Bisbal i Ullastret. Les sessions tingueren lloc altre cop al cinema Las Vegas, i en la sessió de cloenda intervingueren Santi Sans i Lluís Llach. També se celebrà el dia 20 el III Concurs Regional de Cinema Amateur.

En el programa de mà, Félix Ayala Viguera, home d'una extraordinària simpatia, molt extrovertit en el seu tarannà, i que en aquells moments era delegat provincial d'Informació i Turisme, escrivia: «La imagen, el movimiento, el sonido y la palabra, aunados, producen en el espectador una ficción de vida, de atractivo poderoso y superior a cualquier otro, porque el espectáculo cinematográfico no exige del individuo su colaboración, sinó que absorbe su personalidad pasiva y lo incorpora a si mismo, a su pura esencia de arte, de ficción y de sombras efímeras.

Els catàlegs oficials dels primers deu anys del Festival mostraven en portada bells racons de la ciutat.

En el Cine, la sociología ha operado a la inversa de lo que le es habitual; en cualquier movimiento colectivo los inicios corresponden a un reducido grupo, más bien más que menos, minoritario, y de él, paulatinamente, se llega a calar en las masas. En el Cine, por el contrario, se ha partido del apasionado fervor de las masas, y se ha depurado en la minoría.

El hecho de que, desde hace varios años, San Feliu de Guíxols se haya preocupado de incorporar un Festival de Cine Amateur a sus actividades, para recoger en él las inquietudes fílmicas ambientales, ya ha de ser motivo de felicitación para los organizadores de este Festival de la Costa Brava.

Porque, en una inmediata civilización del ocio, que ya anda y ronda las puertas del futuro de esta sociedad de consumo que nos vive, estos festivales han de encauzar el tiempo libre de los amantes del Cine, los ha de liberar de la pasividad expectante y los ha de convertir en sujetos activos, en partícipes de la gran tarea educadora de este formidable medio de comunicación social que es el Cine».

Aquest any es convocà per primera vegada el concurs «El secreto de sus vacaciones 1972 lo tiene en Sant Feliu de Guíxols», que, partint de la idea de promoure la ciutat en la seva vessant turística, i aprofitant el Festival, es proposà un concurs de cine amateur en el qual els tres primers premis serien una estada gratuïta en un hotel de la nostra ciutat amb totes les despeses pagades.

Per primera vegada la UNICA no patrocinà el Festival, i ja no ho faria fins a l'any 1976 per motius d'ordre econòmic i intern, en no estar d'acord el comitè organitzador amb l'import reclamat per aquest ens. Comença un període de relativa passivitat que no es trencarà fins uns anys després.

X FESTIVAL (DEL 21 AL 28 DE MAIG DE 1972)

Durant el X Festival es visitaren de nou Palafrugell, Empúria-brava i Sant Pere de Roda. La gala de cloenda consistí en una desfilada de moda a càrrec de la firma Modas Gustavo, de Barcelona, i la perruqueria Faustí, de Sant Feliu.

El dijous 25 se celebrà el IV Concurs Regional de Cine Amateur i també es projectaren les pel·lícules participants al concurs «El secreto de sus vacaciones 1972 lo tiene San Feliu de Guíxols», que tenia com a premis definitius tres «Hipocampos de Cobre» amb placa de plata als tres millors films classificats, a més de catorze dies pagats per a dues persones -el primer premi- i set dies els altres dos, amb un mínim de deu premis més.

Es presentaren 79 films de 11 països. El programa general portava articles de l'alcalde Manuel Vicens, de l'A.F.i C. local, de Jaime Delgado Martín (director general de Cultura Popular i Espectacles; es pot consta-

tar que gairebé cada any canviava el titular d'aquest departament, cosa que feia necessari redactar una nova memòria per aconseguir les subvencions de Madrid, ja que els nouvinguts desconeixien la mecànica del Festival), de Juan Viñas Bona, de Juan Cargol Pérez (gerent del Consorci i Comunitat Turística de la Costa Brava) i de Felipe Sagués.

Comencen a aparèixer els primers símptomes de cansament i rutina que queden palesos en l'escrit que, signat per Xavier de Lerma (Josep López de Lerma) en el diari *Los Sitios* de l'1 d'agost de 1972, diu així: «Esta muestra cinematográfica, del nunca bastante alabado campo amateur, ha cumplido este año su décimo aniversario. Han sido diez años de batalla (...) pero que han dejado señal de su paso: un Festival para una ciudad (...) es el único que se celebra con ésta índole en nuestra nación (...) y representa la cúspide del cine aficionado. Se trata de un Festival único en su género: no hay vencedores ni vencidos (...) acuden a él las mejores películas amateurs del momento, avaladas por primerísimos premios en los más destacados festivales del mundo (...) es un auténtico «Festival de Festivales»...»Es un premio» -nos decía un cineasta italiano asistente al último Festival- «para cualquier autor que una de sus cintas sea pasada en San Feliu (...) se han visto en él a lo largo de estos años 628 películas (...) tiene un futuro esperanzador (...) Sin embargo falta pulirlo, falta darle un no sé qué; falta, en definitiva, que pase de niño a adulto.»

Cal recordar que Josep López de Lerma, que posteriorment es dedicaria a la política, va ser cap de premsa del festival durant quatre anys, del 1972 al 1975, i aquest article fou el primer toc d'atenció, com una autocrítica «des de dins» per fer reflexionar sobre el futur del certamen.

XI FESTIVAL (DEL 27 DE MAIG AL 3 DE JUNY DE 1973)

Es visità el dolmen de Romanyà i Santa Cristina d'Aro. El dia 31 es visità Calonge i, a la Bisbal, els participants al certamen donaren la sortida oficial a la Volta Ciclista a Girona. També es projectaren els films en el cinema Las Vegas. Hi participaren 18 països, xifra que no s'havia assolit des del Mundial de 1967, amb 89 films.

El dilluns 28 de maig, Juan Viñas Bona, que fou el primer president del comitè organitzador l'any de la seva fundació -el 1962- digué: «Cuando los medios audiovisuales ganan fácilmente la batalla de la moderna pedagogía y el cine, en consecuencia, entra en las escuelas y las universidades, el Festival de Cine Amateur de Sant Feliu de Guíxols cobra una especial significación.

Si el cine tiene tantas cosas a decir en todos los centros de la cultura, también el Festival quiere ser expresión de esta manifestación artística en auge creciente, crisis en el que se forja una auténtica amistad y trampolín para una promoción que Sant Feliu de Guíxols y la Costa Brava van realizando con amor y eficacia.

El 28 de maig de 1973 Joan Viñas Bona pronuncià el pregó del Festival. A la seva esquerra, Manuel Vicens, alcalde i Felip Sagués, co-president del comitè organitzador del Festival. Al fons, les majorettes de Sant Feliu.

Nació tímidamente, aunque con ilusión y esperanza. Los organizadores tenían fe en la idea y en los hombres del cine, tan enamorados de su arte. Con tan buena cimentación, con tan buenas alas, el Festival ha crecido y ha cobrado rango y fuerza».

El dijous 31 de maig es projectaven els films participants en el 5è. Concurs Regional de Cinema Amateur. I el divendres 1 de juny es feia per primera vegada dins del Festival un col.loqui sobre el tema: «Futuro del Cine Amateur». Durant els dies 28 i 30 s'havien celebrat dues reunions de treball per parlar de la «coyuntura actual del cine amateur en los países respectivos» (els assistents al Festival d'aquell any). Presidiren aquesta primera sessió, segons que ens indica el diari *Los Sitios*, el Dr. Ducoeur, president del Festival del Film Amateur de la Costa Blava, el Sr. Duch, presidente de l'A.F.i C. i co-president del Festival, i el Sr. Hereu, vice-president de l'A.F.i C. i cap de programació de films del Festival. Dos foren els temes exposats en la primera sessió: l'organització del cinema amateur a diversos països i la importància dels festivals internacionals.

El Sr. D'Adamo, periodista italià assidu al Festival, digué: «Además de la problemática de las producciones, antes un cine-club era para hacer cine; hoy, para discutir de cine sin hacerlo. Multitud de festivales por doquier con la consiguiente falta de calidad en las participaciones. Y una grave problemática final: la juventud no hace cine». El Sr. Peters, de Bèlgica, va tocar un punt molt delicat però que també ha afectat molts concursos de Catalunya i d'arreu: «el problema de los jurados, integrados por profesionales del cine», que qualificà, segons el diari, d'«intromisión». També parlà el Sr. Svoboda, de Txecoslovàquia, i el Sr. Reventós Alcover, de *Otro Cine*, que digué que en no haver-hi Federació Nacional «ésta era suplida por la sección de cinema amateur del C.E.C. con sede en Barcelona (avui per avui i des del 1935, any en què se celebrà el primer congrés de la UNICA a Espanya (Sitges), és a dir, després de 60 anys, encara és així). Es esta sección quien organiza el auténtico «nacional» español, a pesar de los muchos concursos «nacionales» que existen en España y que finalmente las películas escogidas son las que representan a todo el país en el Mundial de la UNICA».

Sobre el segon tema, la importància dels festivals internacionals, el Dr. Ducoeur digué que «era totalmente partidario de los intercambios internacionales, pues siempre es interesante conocer las producciones ajenas. Sant Feliu ofrece este año dieciocho maneras distintas de concebir cine. Ello debe enriquecer nuestro espíritu y nuestra creatividad (...) El cine amateur es libre, pues podemos decir lo que queramos; el profesional está acotado, delimitado, condicionado, nosotros no. Acudimos a festivales porque nos gusta confrontar nuestras obras con las de otros cineastas, porque aportando lo mejor de nosotros mismos a través del cine podemos llegar, con honor y sinceridad, a un mayor entendimiento entre los hombres. Me gusta el Festival de Sant Feliu porque prescinde totalmente de premios». El Sr. Ramos, de Madrid, es mostrà totalment conforme amb les paraules del Dr. Ducoeur, i afegí: «Los Festivales, al prescindir de premios, son el mejor de los estímulos. Se acude a ellos a presentar lo que uno ha hecho y a aprender de los demás. Se hace cine por muchos motivos, pero los premios condicionan al cineasta; los festivales, no; lo animan y lo tranquilizan». Continua el diari dient: «Los demás delegados presentes se mostraron también totalmente de acuerdo con estas palabras, prueba evidente de que el cineasta no busca el aplauso ni la distinción: busca hacer cine y expresa sus sentimientos, sus deseos, sus pensamientos a través de la imagen. Es, quizás, por ello que el cine amateur no es comprendido ni aceptado fácilmente». Leonard Weissberg, crític de cinema nord-americà, ja retirat i resident a Bell-lloc, deia a *Los Sitios* de l'1 de juny en ser preguntat sobre la diferència entre un professional i un amateur: «Dos diferencias sustanciales: la cinta profesional es,

como resulta lógico, mucho más «trabajada» y perfecta que la del amateur, pero éste promueve la investigación, busca más y más, y en esto sí que está por encima, en numerosas ocasiones, del profesional. Repito que aporta ideas más «frescas», menos gastadas».

En la segona de les xerrades es parlà dels realitzadors independents o *underground* no adherits a cap formulisme, de la televisió i el cinema amateur, i de quina és la definició de «cinema amateur», terme que al cap d'uns anys desapareixeria fins i tot del Festival de Sant Feliu, per haver adoptat un caire pejoratiu. La millor definició la donà el professor Smok, de Txecoslovàquia, que afirmà: «existen 387.551 definiciones de la palabra *amateur*, y se preguntó si alguien ha definido legalmente esta palabra. ¿Acaso hay escritores o pintores amateurs? Moralmente- dijo- la definición se basa en cuestión de dinero: el profesional hace un film para sobrevivir, es su trabajo. El amateur, no».

Cayus (José Víctor Gay) escribia a *Los Sitios* el 7 de maig de 1973: «También cada año solemos formularnos la pregunta sobre la conveniencia de un festival de cintas *grandes*, en duración y tamaño físico para nuestro litoral. El esfuerzo de San Feliu ha demostrado tener una recompensa al dotar a nuestro litoral del que es, en verdad, único acontecer cinematográfico que en él se organiza... Si con un Festival limitado a cintas de aficionados se ha conseguido un resultado tan esperanzador, creemos que si se supiera pensar un festival para largometrajes los resultados podrían ser aún mayores (...) La lección de los amigos de San Feliu está dada».

Tot i aquestes bones paraules que es repetirien un any darrera l'altre, el comitè organitzador de Sant Feliu ni es creia capacitat ni volia rompre l'harmonia que posseïa el Festival malgrat fos «només» amateur. I tampoc no estaven a la disposició uns mitjans econòmics probablement deu vegades més alts dels que es movien.

Però no tot eren articles de felicitació per al Festival. La revista *Fotogramas* exposava el seu punt de vista que més endavant es va tenir en compte, malgrat els maldecaps que va portar la mostra d'alguns films mal anomenats «off». El text portava per títol «Cine y nubarrones en la Costa Brava», i deïa, en síntesi, el següent: «...sin embargo, a más de una década de su creación, orientado técnicamente por la veterana Sección de Cinema Amateur del Centro Excursionista de Cataluña, se mantiene firmemente apegado a unos postulados artísticos que de hecho excluyen expresiones paralelas al *underground*, muestras de contracultura y la manifestación de convicciones morales, sociales o políticas que no sean las imperantes en nuestros lares. El Festival *amateur* de Sant Feliu empieza a necesitar una actualización de su enfoque que los elementos más activos y jóvenes de la organización reclaman ya. Dichos elementos

Els Srs. Peters de Bèlgica, Ramos de Madrid, Martinotti d'Itàlia, Fernee de Gran Bretanya i Ducoeur de França, passejant pel Fortim davant d'una pancarta del Festival el 27 de maig de 1973.

son partidarios de la admisión de toda clase de films *amateurs*, sean de la temática que sean y estén realizados en la técnica que estén y con la anchura de película que convenga a sus realizadores» (efectivament a partir de l'any següent s'admetien per primera vegada els films de 8 mm i Super-8 mm, quan sempre havia estat el 16 mm l'únic pas admès). «A nuestro parecer se trata de la única actitud posible para dar a la manifestación guixolense una verdadera trascendencia. Queda por saber hasta qué punto los deseos de los jóvenes se podrán cumplir en lo venidero. De momento el Festival de Sant Feliu de Guíxols no ha evolucionado, a pesar de una importancia que no se le puede negar y a pesar de que, por lo visto, constituye la ilusionada meta de los campechanos *amateurs* de los países socialistas, siempre dispuestos a darse un garbeo por los pagos de la burguesía».

El dissabte 2 de juny se celebrà una fi de festa, amb la projecció dels films de més èxit en les sessions anteriors i una desfilada de models cedits per la firma El Corte Inglés.

XII FESTIVAL (DEL 2 AL 9 DE JUNY DE 1974)

El XII Festival portava ja uns certs aires de canvi que es podien detectar només consultant el programa oficial, imprès sobre paper cedit per l'empresa Torras Hostench.

Presidia el comitè d'honor Pío Cabanillas Gallas, ministre d'Informació i Turisme, i també hi figuraven entre d'altres Rogelio Díez Alonso, director general de Cinematografia, al qual tant deu el Festival pel que fa a la seva supervivència en moments francament difícils.

La presidència del comitè organitzador, com en anys anteriors, estaria formada pel triumvirat Felip Sagués (president de la Secció de Cinema del C.E.C)- Jaume Buxó (tinent d'alcalde, ponent de Turisme de l'Ajuntament)- Josep Bartomeu (president de l'A.F.i C.).

El pregó fou efectuat per l'eminent Miquel Porter Moix, professor d'història del cinema clàssic i de filmologia de la Universitat de Barcelona, col.laborador cinematogràfic de les revistes *Serra d'Or* i *Destino*, conseller cinematogràfic del Museu del Teatre de la Diputació Provincial de Barcelona i Premi Sant Jordi 1974 de Cinematografia per la seva tasca d'investigació i divulgació cinematogràfica. Repassem alguns dels paràgrafs més significatius, tenint en compte que era la primera vegada que es feia totalment en català: «Entre els grecs era estesa la creença en les sirenes (...) Sigui com sigui, dels amors d'una sirena amb un pastor de la muntanya en va néixer l'Empordà. He buscat en els clàssics un nom de sirena per poder-lo donar a la vostra, a la de Sant Feliu, a aquesta que serveix de «leit-motiv» en els programes i pasquins d'aquest Festival (...) em va saltar als ulls i a l'oïda el nom de Liglia, la més jove de les sirenes. Si en lloc de pronunciar a la vella itàlica ho feia segons Pompeu Fabra en sortia Líl.lia (...) en una eufonia que recorda els lliris, les flors...

(...) Aquest any la festa que celebrem té una especial significació pel fet que, amb molt bon encert, els organitzadors aprofiten l'avinentsa per homenatjar Fructuós Gelabert amb motiu del centenari de la seva naixença (...) Gelabert fou un dels vostres, un dels nostres. Estimà el cinema i lluità per ell fins a sacrificis que cap de nosaltres no ha fet ni farà mai. No tingué ni de bon tros els mitjans tecnològics, mecànics ni econòmics dels quals disposa avui qualsevol professional mitjanament equipat. Malgrat tot, ell no fou només el primer home que filmà a Catalunya sinó el primer peninsular que construí una càmera, que fundà una productora, que edificà uns estudis de rodatge i un dels primers cineastes mundials que féu ús del primer pla, de la panoràmica i de la sonorització sincrònica. Per si això no fos prou, construí aparells i aconseguí filmacions que tenien el relleu, ampliant el concepte de profunditat de camp, o inventà aparells predecessors de l'actual vídeo-cassette amb el seu sistema del disc-film.

El seu exemple hauria de fer pensar els professionals i amateurs. Per a ell el que importà fou el cinema i la gent del seu temps, i no pas la diferenciació entre vocació, afició i professionalitat. Massa sovint les classificacions i les etiquetes que els homes inventem per qüestió de mètode per entendre'ns millor es perverteixen en l'ús (...) Voldria dir amb això

Cartell del grafista Humà creat l'any 1974 i batejat per M. Porter com Lf.l.lia, la sirena del Mediterrani. A partir d'aquesta data la sirena esdevindria el símbol del Festival.

que cap diferència essencial no separa un amateur d'un professional, entre un home que utilitza el cinema com a instrument de ciència i un altre que l'utilitza com a mitjà de creació imaginativa. Entre el que fa cinema com a ocupació de l'oci i el que fa cinema per guanyar-se el pa només hi ha un home i només hi ha un cinema. Del que passi després, en les relacions home i màquina, no n'hem de deduir falses separacions.

(...) A partir d'aquest moment voldríem demanar que comenci a demostrar-se el procés que va establir falses diferències entre professionals i amateurs per raons metòdiques i que s'estableixi una constatació més seriosa: homes conseqüents i homes inconseqüents; homes responsables i homes irresponsables.

Els cants de sirena són perillosos, i cal fer com Odisseu: lligar-se al timó de la realitat per no topiar amb els esculls de l'idealisme. Si no es vigila pot esdevenir Lilith. A nosaltres, creador i públic, ens queda decidir el seny de la valentia».

Així quedà donat el nom al grafisme que havia creat el dibuixant Humà de Barcelona quan va dissenyar el cartell de l'any 1974, que representava una sirena els cabells de la qual eren trossos solts de cel.luloide. Més endavant s'inauguraria una polèmica estàtua de l'escultor Delgado de la qual parlarem més endavant.

També quedà inaugurat un monument al.llegòric a Fructuós Gelabert, en presència dels seus fills Josep, Llúcia i Angelina, als jardins Juli Garreta, el dia 3 de juny a dos quarts de cinc de la tarda, obra de Vilà Clara de la Bisbal. Una hora més tard es projectaven al cinema Las Vegas pel.lícules dels pioners del cinema com Ramón de Baños, els germans Lumière, Meliès i el mateix Gelabert, fent-ne llur presentació i retent-los un profund i sentit homenatge en el seu discurs el crític barceloní Joan Francesc de Lasa.

Es projectarien durant la setmana 92 pel.lícules de 16 països. Com ja s'ha dit abans, 33 d'elles -per primera vegada- serien en els formats petits

L'alcalde Pere Albertí saluda els fills de Fructuós Gelabert, després de descobrir el monument al·legòric inaugurat el 3 de juny de 1974 amb motiu del centenari del naixement del pioner del cinema català.

El cinema Las Vegas de gom a gom en la gala de cloenda del Festival el 8 de juny de 1974 amb l'espectacle *Cabaret*.

de 8 mm i Super 8 mm quan habitualment havien estat sempre en 16 mm.

La fi de festa del 8 de juny inclogué el famós espectacle «Cabaret», un show de Ricardo Ferrante que omplí de gom a gom el local.

XIII FESTIVAL (DE L'1 AL 8 DE JUNY DE 1975)

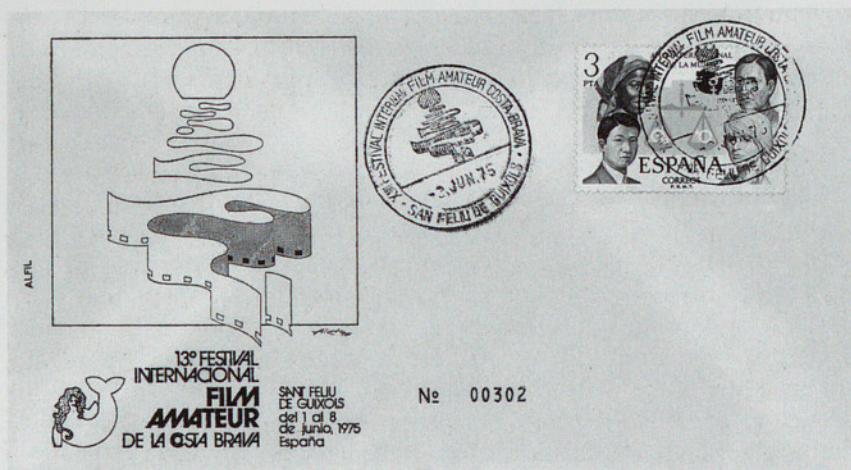
Fou Elisenda Nadal, directora de la revista *Nuevo Fotogramas*, l'encarregada de llegir el pregó inaugural (es va triar una pregonera ja que era l'Any Internacional de la Dona). D'aquest pregó en podem extreure les següents paraules, publicades novament al diari *Los Sitios* de Girona, que, durant tots els anys del Festival, dedicà com a mínim una plana diària a Sant Feliu: «Recurramos sin embargo al origen de las palabras. Amateur significa aficionado. Y aficionado es el que siente una inclinación, un entusiasmo por algo. Si nos basamos en esta última acepción, quizá nos será más fácil acercarnos al auténtico concepto de lo que es cine amateur... Cuando la indudable austeridad del cine amateur se sabe utilizar, resulta de un alto valor estético, en beneficio del cual ha renunciado incluso el cine profesional. Y pienso en hombres como Bresson y Fassbinder, para citar dos directores «pobres», pero a la vez muy distintos. Cuando el no disponer de la mejor de las cámaras ni de un equipo completo de rodaje es una circunstancia que tiene presente quien hace cine, pueden, realizarse excelentes películas no ya «a pesar» de estos inconvenientes, sino aprovechándolos».

Aprofitant l'avinentesa del Festival es va instal·lar en els jardins Juli Garreta la màquina número 1 del ferrocarril de via estreta de Sant Feliu a Girona, que havia estat desmantellat l'any 1969, i es va retre un homenatge a tots aquells que hi havien treballat, als quals es lliuraren unes plaques commemoratives.

Se celebrà a l'Ajuntament una exposició retrospectiva dels dotze anys anteriors del Festival. S'inaugurà una exposició filatèlica i es presentà el matasegells commemoratiu del tretzè Festival.

Foren exhibits 68 films de 18 països. Se celebrà el 7è. Concurs Regional de Cinema Amateur, com sempre amb un jurat internacional, i excepcionalment es varen atorgar els premis Sant Jordi de cinematografia per primera vegada fora de Barcelona, el dia 5 d'abril, a la nostra ciutat; el diari *TeleXprés* ho titulava: «Un jurado de «week-end». El premi a la millor pel·lícula nacional fou per a *La prima Angélica*, de Carlos Saura, i la millor estrangera per a *Chinatown*, de Roman Polanski.

Don Rogelio Díez Alonso, director general de Cinematografia, va assistir personalment al sopar de cloenda i va donar dues primícies: una ajuda econòmica substancial per al Festival «poniendo de manifiesto la necesidad de crear una comisión para debatir con mayor rigor en una amplia mesa redonda y con participación mundial el concepto sobre el

Sobre commemoratiu de la XIII edició del Festival i matasegells atorgat per la Direcció General de Correus, 1 de juny de 1975.

Deliberació del jurat dels XIX Premis Sant Jordi de Cinematografia, el 5 d'abril de 1975, a l'hotel Murlà Park. Entre d'altres, Joan Munsó Cabús, Jordi Torras i Joan Viñas.

cine no professional», i la segona l'anunci de la propera presentació de la «Ley del Cine (...) el próximo día 23 en anteproyecto».

La fi de festa l'havia de tancar el dissabte 7 de juny el conegut guitarrista Paco de Lucía, que el comitè organitzador va contractar abans de ser conegut arreu. Però aquell mes de juny la seva creixent popularitat havia provocat que les entrades s'exhaurissin i que al cinema Las Vegas hi hagués prop de mil persones esperant. El guitarrista s'havia repensat el preu i no sortí finalment a escena. El resultat final fou l'anul·lació de l'acte amb el consegüent perjudici per a l'organització. Llavors es presentà una demanda per incompliment del contracte i fou inhabilitat durant un any per tocar a tot l'Estat.

XIV FESTIVAL (DEL 30 DE MAIG AL 6 DE JUNY DE 1976)

Durant el XIV Festival s'inaugurà l'exposició Fotogràfica Nacional 7è. premi «Hipocampo de Plata», una exposició filatèlica, i es presentà el matasegells commemoratiu del Festival.

La Subdirección General de Promoción y Difusión -extensió cinematogràfica del ministeri d'Informació i Turisme de Madrid- fa saber a Pere Albertí, alcalde de la ciutat, que s'ha concedit al Festival una ajuda econòmica de dues-centes mil pessetes, sobre un total estimat de despeses de 1.275.000 PTA, que inclouen per primera vegada un simposi. Normalment el festival tenia unes despeses properes al milió, que s'autofinançaven amb ajuts de la publicitat, entrades a la gala final i unes petites subvencions de diverses institucions.

Es projectaren 60 films de 15 països. El pregoner fou l'eminent membre de jurats internacionals, estudiós i crític de cinema Manuel Villegas López, premi nacional de Cinematografia de 1964. Del seu pregó en treiem el següent extracte: «En el comienzo es el misterio, como iniciación de todas las cosas. Ese enigma, que marca un camino y no otro, que dice lo que hemos de hacer, desear y soñar para cumplir con nosotros mismos, para realizar una obra vital en lugar de cualquier otra, entre las infinitas que pueden existir. Ese arcano, con su secreto poder dentro, es lo que se llama vocación. Si en el extenso y múltiple universo del cine hay un punto estelar donde la vocación puede manifestarse en estado puro, es en el cine amateur».

Es presenta per primera vegada, i amb la intenció de donar una nova perspectiva de futur al Festival, el I Simposi d'Estudis Cinematogràfics, en el qual intervindrien personalitats del cinema com els historiadors Jean Mitry, professor de l'IDHEC de París, Pierre Guibert, professor del Centre Pedagogique National de París, Marcel Oms, professor del Centre Universitaire de Perpinyà i director de *Cahiers d'histoire de la Cinematèque* de Tolosa i Perpinyà, de Romà Gubern, professor de Ci-

ències de la Informació de la Universitat Autònoma de Barcelona, Pio Baldelli, professor de la Universitat de Florència i Ricard Salvat, professor d'Art de la Universitat de Barcelona; directors de cinema com Jaume Camino, a més de Pere-Ignasi Fages de Climent, Josep-Enric Lahosa, Joan Francesc de Lasa, Joan Enric Monterde i Esteve Riambau, crítics de cinema. Tot fou organitzat de la mà de Miquel Porter Moix, director de la secció «Fructuós Gelabert» de l'Institut del Cinema i per Pere Lluís Cano, professor de les universitats Autònoma i Central de Barcelona. Les ponències i comunicacions girarien al voltant del tema «Didàctica i Història».

(Convindria que algun dia sortissin a la llum totes les converses realitzades en el marc del Festival, que en el seu dia no pogueren fer-se públiques per manca de mitjans econòmics. Tan sols n'apareixeren fragments solts en algunes revistes especialitzades. El que es digué encara tindria tota la vigència avui dia, això sense comptar les lliçons magistrals donades per personalitats tan influents com Jean Mitry o Pio Baldelli.)

Josep Maria Planas Gifreu, que en aquell any era cap dels serveis informatius del Festival i habitual col·laborador d'un diari gironí, dirigí una carta al batlle Pere Albertí proposant-li la creació «de una Comisión Permanente o un Patronato del Festival, que tuviera la responsabilidad de llevar a feliz término, **cada año**, el Festival del Film Amateur, el Simposio y cuantas realizaciones de este tipo se pudieran incorporar a estas manifestaciones cinematográficas.(...) Creo que en bien de Sant Feliu, y especialmente en busca de una mayor eficacia en la organización del Festival, **y de su continuidad**, se hace necesario establecer esta Comisión Permanente, que bien pudiera recaer en sus actuales organizadores, y con ello lograr que- bajo la iniciativa municipal y bajo su presidencia de honor- continuase la labor de este Festival, **contra cualquier circunstancia y acontecimiento, de índole no cinematográfica**, que pudiera llegar a plantearse».

Amb aquest escrit quasi premonitori començaven els dubtes sobre el futur del Festival, que no trigarien a fer-se realitat. Era el principi d'una crisi.

Com una mena de sibil·lina amenaça Platja d'Aro anunciava a la premsa, el 8 de juny del mateix any, dos dies després de tancar-se el Festival de Sant Feliu, la probable celebració a partir del 1977 d'un I Festival de films per a televisió impulsat pel Sr. Gerber, de la Columbia Pictures, l'alcalde de Platja d'Aro i l'Hostal de la Gavina. Mai més no se'n sentí a parlar!

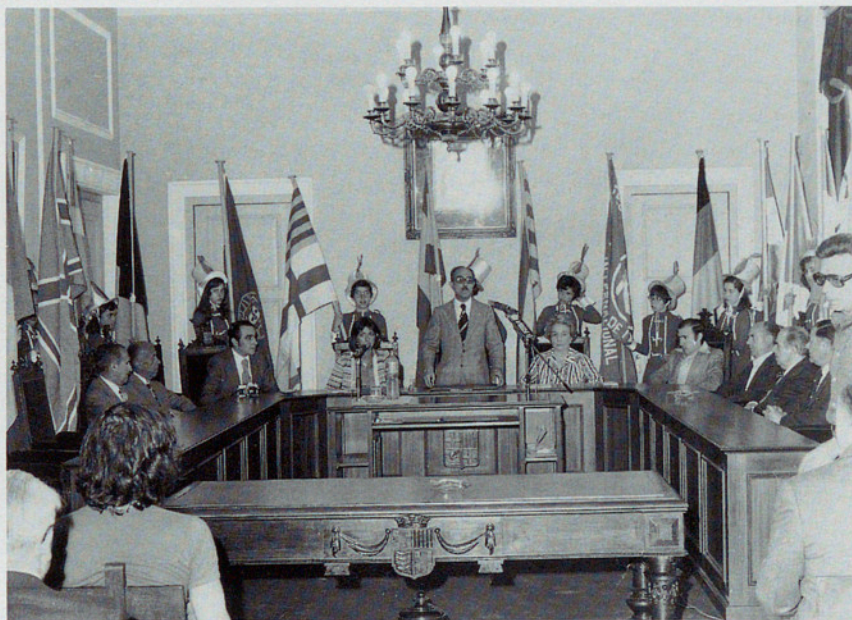
Narcís-Jordi Aragó glossa així el Festival a *Presència* del 12 de juny: «Quan el dissabte a la nit hom trencava, des del passeig de Sant Feliu de Guíxols, cap al camí que condueix al cinema Las Vegas, podia imaginar

fàcilment que es trobava a Canes. L'ambient era veritablement de festival i la sala, presidida per les banderes dels països participants a la mostra de cinema amateur, vessava de gent il·lusionada per assistir a «l'avant-première» de *Roma* de Federico Fellini, les millors imatges que hom podia triar per cloure un Festival que ha assolit amb paciència i eficàcia la fita de la seva catorzena edició... El Festival, enguany, ha donat a llum un Simposium paral·lel, primer d'una nova sèrie que s'enceta i a la qual caldrà concedir la màxima atenció... ja és normal i bonic que els fills arribin a ser més importants que llurs pares, i si el Festival hagués servit per crear aquest Simposium ja estaria plenament justificat. Naturalment, però, el Festival ha servit i serveix per a moltes altres coses que estan en l'ànim de tots. Tot sortint de Las Vegas, pensava que si la ciutat trobés el seu Fellini amateur, bé hi hauria tema per inspirar un «amarcord» que es titulés, senzillament, *Sant Feliu de Guíxols*.

XV FESTIVAL (DEL 29 DE MAIG AL 5 DE JUNY DE 1977)

Durant aquesta edició es projectaren 73 films de 18 països.

La delegada de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, Maria Núria

Pere Albertí Calzada, alcalde, saluda els participants assistents el 30 de maig de 1977 al XV Festival. A la seva dreta, M. Núria Beltrán i Rahola, pregonera del Festival i, a la seva esquerra, Denise Plaetens, secretària general de la UNICA.

Beltran i Rahola, fou l'encarregada de llegir el pregó d'obertura. En destaquem el següent: «D'ençà que un dia de desembre de 1895, al soterrani del Grand Café de la capital de França, el cinema començà el seu camí com a espectacle -aleshores, encara d'imprevisible futur- ha plogut molt i per a tots els gustos. Aquell invent, la gairebé joguina creada pels germans Lumière, es convertí ben aviat en la diversió predilecta de les masses i, a no trigar gaire, en una potent indústria que, de manera especial als Estats Units, assolí una importància i un volum insospitats... El frondós arbre del cinema, però, té -com, des de temps immemorial té el teatre- una branca considerablement ufanosa i ubèrrima, que és el cinema amateur: un dels hobbies més intel·ligents i apassionants -i més cars- que poden practicar-se i que més responen al tarannà del nostre temps... És la manifestació més autèntica, més pura, lliure i desinteressada de l'art de les imatges mòbils. No obeeix a cap pla industrial ni mercantil. No persegueix cap afany de lucre, cap rendiment econòmic. És una obra de creació, individual gairebé sempre i, per tant, personal, que tradueix unes idees i uns conceptes artístics i tècnics propis. És el veritable cinema d'autor, on aquest -únic responsable de la seva obra- dona a conèixer el seu pensament, la seva cultura i, per descomptat, el seu nivell de domini del llenguatge cinematogràfic».

Se celebrà el II Simposi d'Estudis Cinematogràfics sota la denominació comuna de «El cinema de les nacionalitats». Hi varen assistir representacions del cinema d'Andalusia, Aragó, Canàries, Castella, Catalunya, Euskadi, Galícia, Illes i País Valencià, i noms tan destacats com Manuel Rotellar, López Tapia, Pere Portabella, Jaume Camino, Antoni Ribas, Joaquim Romaguera, Eugeni Anglada, Iñaki Núñez, Xosé Lois García, Varela Veiga, Jaume March, Ricardo Blasco i Pau Esteve. S'hagueren de brodar de pressa i corrents les quatre banderes d'Andalusia, Canàries, Galícia i País Basc, ja que l'Ajuntament no les tenia en estoc, i en una nota manuscrita per la pròpia cosidora Miquela Bigarós, del 14 de juny de 1977, descriu el cost de 980 PTA cadascuna, excepte la del País Basc, que fou de 1.570 PTA per la seva complexitat.

Josep Albertí, estimat pintor local, fou, a proposta de la Comissió Organitzadora, l'artista designat per crear el cartell del Festival. Ell mateix ens el descriu en el programa oficial: «Dins la caixa màgica que en certa manera és el Cinema, joc sorprenent de lluita i síntesi de tota multiplicitat i tot contrast: imatge, acció, estatisme, fantasia, símbol, lluminària, fosc... on la realitat s'abraça a l'entrellat d'elements il·lusoris, hi deixo caure, a requeriment d'entusiastes del Festival i valent-me de rimes i colors, la imatge i els seus entorns que m'han nascut cara a aquest esdeveniment». El cartell, segons el mateix autor, vol conjugar l'al·legoria del cinema en el rodet de la part inferior esquerra, els focus de Hollywood a

Cartell que el pintor guixolenc Josep Albertí va crear en exclusiva per a la XV edició del Festival.

taller, a l'aire lliure, amb els inconvenients de les pluges dels darrers dies».

El cost total fou de 155.500 PTA, ja que l'artista va voler fer un preu especial a causa dels seus lligams amb la nostra ciutat. Això incloïa el modelatge, l'encofrat en negatiu, el farciment i la talla.

Fou col·locada en el seu pedestal al petit estany del passeig dels Guíxols i descoberta oficialment el 30 de maig. Acostumat tothom a veure-la estilitzada en el cartell del Festival, en els matasegells commemoratius i rodets de Correus, i en passar de la seva unidimensió a la tridimensionalitat i amb formes tan exuberants, en ser descoberta la lona que la tapava va fomentar tots tipus de comentaris. Als seus peus hi figurà una ceràmica commemorativa realitzada per Díaz Costa, de la Bisbal, on es podia llegir: «A Líl.lia, símbol del nostre Festival Internacional del Film Amateur de la Costa Brava. St. Feliu de Guíxols. XV edició- 30 maig 1977». L'escriptor Bouso Mares, a *Los Sitios* del 2 de juny, escrivia, òbviament ignorant el negre futur que esperava a Líl.lia: «Han hecho bien los organizadores en tomar como mascota a una sirena. Porque el cine, como las sirenas, es un todo compuesto por realidades e imaginaciones.

la part superior dreta, la imatge impassible i inescrutable de l'enigmàtica Greta Garbo al mig, i al fons les veles llatines, l'aigua i la sorra, símbols tan mediterranis. L'original fou lliurat pel mateix artista al Museu Municipal el 30 de maig.

També va ser l'any que es va inaugurar el monument a la sirena Líl.lia. L'escultor Antoni Delgado en persona ens n'explica les característiques al setmanari *Àncora* del 2 de juny de 1977: «Vaig començar a construir-la fa uns dos mesos, fa 2,53 m d'alçada per 2,50 d'amplada i pesa uns 7.200 quilos. Ateses les seves enormes proporcions vaig haver-la de fer fora del

La sirena Líl.lia, de l'escultor Antoni Delgado, que amida 2,53 m. d'alçada i 2,50 m d'amplada, a l'exterior del taller en el procés de talla final, en plenes Gavarres.

Por sueños e ilusiones... Líl.lia ya estará **siempre** en ese jardín junto al mar. Ya siempre tendrá esa sonrisa que no es forzada». La sirena va ser objecte de moltes Bretolades, fins que fou traslladada uns anys més tard a un emplaçament més «discret».

Alexandre Matas, que ja havia col.laborat amb el Festival els anys 1970 i 1974 realitzant les maquetes originals dels trofeus-recordatori, fesos posteriorment en bronze, dedicats als germans Lumière i a Fructuós Gelabert, va fer aquell any el trofeu George Eastman, creador de la famosa Kodak. El Festival va comptar amb la col.laboració entusiasta i econòmica de l'esmentada empresa, que va trametre una fotografia del seu fundador.

Una altra novetat fou el nomenament de l'autor com a nou president del comitè executiu.

Com a cloenda s'efectuà al saló Las Vegas la projecció, en pre-estrena per a tot l'Estat, del darrer film de Marcel Camus *Otalia de Bahía*.

XVI FESTIVAL (DEL 4 A L'11 DE JUNY DE 1978)

Al XVI Festival foren inscrites 105 pel.lícules de 22 països, dos rècords del Festival.

Cartell de la XVI edició del Festival, creat pel dibuixant Alexandre Matas i pel fotògraf Joaquim Bigas, ambdós de Sant Feliu.

director-gerent de Radiotelevisió Espanyola a Barcelona, que digué: «El cine amateur, cuya cuna de oro es sin duda alguna Catalunya, es -pese a todas las objeciones que se le quieran poner- una manifestación artística y cultural de verdadera incidencia en la vida del país. Pero, sobre todo, es un notable medio de comunicación. Que a Sant Feliu de Guíxols lleguen, durante ocho días, películas de todo el mundo y cineastas de lenguas distintas y culturas diferentes, es la más clara demostración del vehículo de comunicación que es el cine amateur.(...) Se ha hablado mal y mucho sobre el cine amateur. ¡Santa ignorancia! ¿Acaso el cine amateur no ha sido la rampa de lanzamiento para más de un profesional del cine comercial? ¿Podrían, sin el cine amateur, haber nacido movimientos jóvenes y combativos como los denominados cines marginales, independientes, «undergrounds», alternativos, etc., hijos directos de ese despreciado cine amateur, al que han intentado desprestigiar y al que han terminado por imitar? Que lo que cambia son los discursos dialécticos, de acuerdo. El cineasta amateur no quiere utilizar el cine como arma ofensiva, sino como arma creativa; de ahí que el cine amateur sea universal...».

Alexandre Matas i Joaquim Bigas crearen un cartell en blanc i negre que tingué impacte, i el trofeu-recordatori fou aquest any la rèplica exacta en miniatura d'un projector de cinema de l'any 1898, cedit gentilmente per l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya de Barcelona.

Jordi Batlle Tàpias, nascut a Barcelona i en aquells moments resident a l'Asil Surís de la nostra ciutat, professor de Belles Arts durant 23 anys a la Ciutat Comtal, va dibuixar la portada del programa oficial al voltant d'un excel·lent dibuix de Pere Caymó fet el 1853, i que representa la nostra ciutat.

El pregó fou pronunciat per Jorge Arandes Massip,

Va celebrar-se a la Font Picant un dinar de germanor que ajudava a trencar el gel a aquells cineastes que no havien estat abans al Festival, i també es realitzà una excursió al castell de Peralada i al Museu Dalí de Figueres. Com gairebé cada any, hi hagué la clàssica cursa de braus, a la nostra ciutat, en la qual les càmeres no paraven de filmar. Com a cloenda fou presentat el film *Carne apaleada*, de Javier Aguirre.

Llegint les frases que de tant en tant s'inclouïen en els programes de mà (aquesta és del programa d'aquest any 1978) m'agrada recordar aquella de Mario Vargas Llosa: «Uno de los inconvenientes de la censura, entre otros varios, es que sirve de coartada a la ineptitud. Esos cineastas, en el fondo, tienen talento, pero no pueden probarlo porque las tijeras mutilan sus ímpetus. Y bien, cuando le quitan la camisa de fuerza y uno espera que el genio desencadenado levante el vuelo, no es raro descubrir que era tullido».

M'agradaria remarcar que el Festival, ni en els seus primers anys ni mai, no va tenir censura de cap tipus, com queda demostrat en el principi d'aquesta crònica (sobre el contingut de certs films belgues i suecs), o quan va haver d'onejar la bandera de la URSS el 1967, any de la UNICA (probablement era la primera vegada que un Ajuntament penjava aquella bandera en públic en molts anys), ni quan es varen passar films amb la ikurriña en uns moments delicats de la transició. Va ser en tot cas després que vingueren els maldecaps.

LA PRIMERA SUSPENSIÓ-1979

Quan tots els preparatius del XVII Festival de Cinema ja estaven ultimats (tenia dates concretes ja comunicades a toda la premsa nacional i estrangera; membres de la comissió executiva ja havien visitat Jordi Maragall, director general de la Conselleria d'Ensenyament i Cultura de la Generalitat per parlar de l'aspecte econòmic; Jaume Pol Girbal, destacat periodista, corresponsal a París de Ràdio Nacional, ja havia donat l'acord per ésser el pregoner; s'havia rebut confirmació d'assistència de molts països; el benvolgut pintor Josep Amat ja havia realitzat l'original del cartell; el mateix president de la Generalitat, Josep Tarradellas, comunicava per carta que «respecte a l'ajut econòmic, n'he passat nota al Sr. Romà Planas, delegat de la Presidència» i que «...teniu autorització perquè el nom del Festival es denomini «Festival de Catalunya i Espanya»...), com un cop de maça caigué damunt del Festival l'ombra negra de la suspensió.

Vegem els fets en dues vessants: l'una, la purament oficial i freda segons les actes extractades de les sessions del govern municipal; l'altra, el que en deia la premsa i el comitè amb més passió. Tot això només a un mes vista de la data inaugural!

L'acord municipal de l'Ajuntament en Ple del dia 3 de maig de 1979 tractava sobre:

«55/79.-CONVOCATORIA DE LA XVII EDICIÓN DEL FESTIVAL INTERNACIONAL DEL FILM AMATEUR DE LA COSTA BRAVA.- El Sr. Alcalde informa a la Corporación que el objeto de éste último punto del Orden del Día lo constituye el decidir sobre la convocatoria de la XVII edición (...) a cuyo efecto informa que las posturas que pueden asumirse son la de que este Ayuntamiento acuerde convocar el expresado certamen, en cuyo caso asume la responsabilidad de la organización del mismo con la colaboración del Comité Organizador, así como de los gastos que se originen y que no resultaran cubiertos por posibles subvenciones, manifestando que el Ayuntamiento anterior acordó proponer la firma de un concierto cultural con el Ministerio de Cultura para la celebración de este Festival, interesando la colaboración de dicho Ministerio en la modalidad de ayuda económica en cuantía del cincuenta por ciento del presupuesto total de la actividad, a cuya propuesta el Ministerio de Cultura nada ha resuelto hasta la fecha; que otra postura a adoptar sería que la convocatoria la efectuase el Comité Organizador y el Ayuntamiento podría en su momento conceder a dicho Comité, **si lo estimaba oportuno**, una subvención para colaborar a los gastos de celebración al Certamen (...).

Solicita la Presidencia que por Intervención se informe sobre el costo aproximado del Festival en ediciones anteriores, y por Secretaría, sobre el trabajo administrativo que comporta la organización del Festival (...). Dada por Intervención y por Secretaría la información solicitada por la Presidencia, el Sr. Alcalde manifiesta que en el día de hoy ha intentado contactar con algún miembro del Comité Organizador a fin de recabar información sobre la posibilidad y conveniencia de aplazar la celebración del Festival hasta otoño, habida cuenta de las fechas en que nos encontramos, **sin conseguirlo**, y dándose la **circunstancia** de que entre el público que asiste a la sesión se encuentra D. Alfonso Hereu Ruax, Presidente del Comité Organizador, el Sr. Presidente le solicita informe sobre el particular a la Corporación (...).

El Sr. Hereu informa que, a su entender, el aplazamiento de la celebración del Festival crea problemas de muy difícil solución, relativos a alojamiento, dificultad en su preparación inmediata en plena temporada estival, (...) por lo que no considera aconsejable tal aplazamiento.

El Concejal Sr. Vicente expone su parecer de aplazar la celebración (...) hasta septiembre a fin de poder estudiar una reestructuración del mismo.

El Sr. López de Lerma solicita quede el asunto sobre la mesa por no haber suficientes elementos de juicio para adoptar en este momento una

decisión (...) y que se convoque un Pleno Extraordinario en un plazo máximo de ocho días.

Por unanimidad se acuerda dejar el asunto sobre la mesa (...) recabar información necesaria del Comité Organizador... y que se convoque un Pleno extraordinario en el plazo de ocho días».

El día 7 de maig es reuní la Comissió Informativa de Cultura. L'acta oficial, en resum, diu així: «Atendido: La importancia del Festival en su campo concreto de cine amateur, importancia que no podemos ignorar, y que viene confirmada por estar reconocido por el Ministerio de Cultura, la Dirección General de Cinematografía, que lo incluye en su calendario, y el refrendo de la UNICA, organismo integrado en la UNESCO, y que no existe en el Estado español otro Festival de esta especialidad que venga avalado por estos reconocimientos. Atendido: Que esta importancia se refleja de alguna manera en el prestigio de la Ciudad a través de informaciones de prensa... subrayada además por la continuidad que ha logrado el Festival al estar ya en su decimoséptima edición... Atendido: Que no obstante estas vertientes positivas, la Comisión constata que el Certamen no ha conseguido, quizá por su precisa especialización, calar en una popularidad que sería de todo punto deseable y justificaría plenamente, de alcanzarse, la doble finalidad que ha de perseguirse en toda actividad cultural, de que prestigie a la Ciudad y sea de utilidad como esparcimiento, información o progreso del nivel de cultura ciudadanos... Por todo cuanto antecede, esta Comisión, por unanimidad, acuerda proponer al Ayuntamiento Pleno... adopte acuerdo de **Convocar** la XVIIª Edición... asumiendo la responsabilidad económica del mismo...».

El mateix dia set de maig es reuní la Comissió Informativa d'Hisenda, i el seu dictamen fou el següent: «...se ponderó por los miembros de la Comisión la rentabilidad en todos los sentidos de la inversión a efectuar. Por intervención se informó favorablemente de la existencia de crédito suficiente para financiar el gasto aproximado de un millón doscientas mil pesetas, a que en principio ascenderían los gastos. Don Carlos Xargay Saurí manifiesta que se dictamine favorablemente la propuesta presentada y que se celebre el Festival en las fechas previstas (...). Don Roger Conchillo Pedrosa manifiesta que es muy arriesgado por parte del Ayuntamiento invertir una cantidad tan considerable para la celebración de un Festival que en el fondo **no compensa** desde ningún punto de vista (...). Esta Comisión Informativa de Hacienda dictamina **desfavorablemente** la celebración del XVII Festival... por dos votos a favor y cinco en contra».

I el dia 10 de maig se celebra el Ple extraordinari que tindria una durada fora del corrent i gran expectació. Es llegiren els textos íntegres de

les dues comissions de Cultura i Hisenda amb els dictàmens favorables i desfavorables ja esmentats. El Sr. Vicente Romà manifestà: «...que el Festival representa una resonancia, una tradición y unas ilusiones de unas personas, si bien se pretende darle una popularidad... que por ello la Comisión de Cultura entendió que podía y debía convocarse el Festival».

El Sr. López de Lerma «se sorprende del dictamen de la Comisión de Hacienda al decirse que se ponderó la rentabilidad de la inversión a efectuar, por cuanto se entiende que por tratarse de algo cultural no es posible su traducción a cifras».

El Sr. Vicente digué que «hablando ahora como concejal y no como presidente de la Comisión de Cultura, **creo que debe convocarse** el Festival sin prejuicio de que se estudie una modificación del mismo que lo haga más popular. Sin embargo entiende que la cuestión económica hay que tomarla en consideración, y si, como parece, es muy hipotética la obtención de la subvención solicitada, en tales circunstancias **no se atrevería a votar a favor** de la celebración del Festival».

El Sr. Pujol manifestà «que una cosa es la propaganda que en si tiene el Festival y que ha ganado en las dieciséis ediciones anteriores, en cuyo aspecto ha logrado plenamente su objetivo, y otra cosa... que fuera algo popular y en lo cual participara la población... por ello se muestra contrario a la convocatoria... sin que ello signifique que no se estudie para el año próximo la celebración de un Festival que obtenga la participación de la población... como también que se haga constar el agradecimiento al Comité Organizador por el trabajo y esfuerzo que ha venido desarrollando.»

Després d'una intensa discussió sobre si la Comissió d'Hisenda coneixia prou els comptes del Festival dels anys anteriors, passà a votació l'assumpte amb dues alternatives. La primera, relativa a convocar el Festival al proper mes de juny, i la segona, suposant que el resultat de la primera fos negatiu, per assumir el compromís de convocar-lo l'any vinent. En la primera votació el resultat fou de 6 vots afirmatius i 10 vots negatius. Voten SÍ els regidors: Clavaguera Carbó, Peribáñez Martín, Bussot Doménech, López de Lerma, Mateu Alenyà i Xargay Saurí. Voten NO: Vilà Cruañas, Aymerich Gironès, Oliver Isern, Martínez Fernández, Radresa Abella, Vicente Romà, Conchillo Pedrosa, Barneda Lluelles, Pujol Jordana i Monfort Anglés. En conseqüència, NO es convocà la XVII Edició del Festival dels dies 3 al 10 de juny de 1979.

Continuà el debat per fer efectiva la segona alternativa, és a dir, assumir el compromís per celebrar-lo el proper any 1980. S'efectuà la votació amb el següent resultat: vots afirmatius, 10; vots negatius, 6. Els favorables foren dels regidors Vilà Cruañas, Mateu Alenyà, Oliver Isern, Martínez Fernández, Radresa Abella, Vicente Romà, Conchillo Pedrosa,

Barneda Lluelles, Pujol Jordana i Monfort Anglés. Els desfavorables foren dels regidors Clavaguera Carbó, Peribáñez Martín, Bussot Domènech, Aymerich Gironès, López de Lerma i Xargay Saurí. En conseqüència, el president declarà que l'Ajuntament acordà assumir el compromís de convocar per al 1980 el suspès XVII Festival, començant ja des de llavors els treballs: «...para darle una nueva orientación e impulso». Causa sorpresa constatar que el Sr. Mateu Alenyà vota Sí en les dues opcions i el Sr. Aymerich vota sempre No.

El comitè organitzador, que assistia en pes al ple, abandonà la sala ostensiblement molest.

Vegem què en deien els diaris després. En l'entrevista a Josep López de Lerma al diari *Los Sitios* del 26 de maig sobre si no es podia preveure aquest desenllaç, s'afirmava: «Como todos los años, antes de dar un paso adelante, hablamos con el Ayuntamiento. Era el que presidía el Sr. Albertí, y se nos autorizó a seguir adelante «hasta nuestro cese» (...). Supusimos que no habría inconveniente alguno y de ahí que comenzáramos la organización de la edición del 79... Se habían enviado ya las invitaciones pertinentes, y después se tuvieron que mandar un sinfín de telegramas para anunciar su aplazamiento (...) Que el Ayuntamiento alegrara miedo a no recibir la subvención de Madrid era una mala excusa ya que nunca se contaba antes con la misma... se realizaba un viaje a Madrid y solucionado... Si el año pasado nos dieron el medio millón... ¿por qué no éste? Al fin y al cabo hay el mismo Gobierno en Madrid (...). El del año 1978 sólo había costado al Ayuntamiento 89.841 PTA., es decir, 6 PTA. por habitante, ya que además de la subvención de Madrid teníamos ayuda de la Cámara de Comercio, de la Diputación de Gerona, del Patronato y Comunidad de la Costa Brava, y 21 hoteles regalaban la estancia... el papel era gratis para el programa oficial y nos regalaban el vino, el champán y el ron... sólo así se pudieron realizar dieciséis festivales». Quan se li pregunta pel futur, amb el sentir de la paraula popular respon: «Eso ya no lo sabemos. Será la sorpresa».

Josep M. Planas i Grifeu, crític de cinema i antic cap de premsa del Festival, dirigia una carta oberta al tinent d'alcalde de Cultura de l'Ajuntament, el 29 de maig, en aquests termes: «el cine es algo más que una industria o un espectáculo... es decir, forma parte de la cultura de nuestros días... y dejar de celebrar el Festival... que era más que una manifestación turística o folklórica... y que podía conducir a innumerables y fecundos hechos como los dos simposiums de historia y didáctica fílmica y cine de las nacionalidades... u homenajes a los pioneros del cine catalán... pero se ha dado un no rotundo truncando la posibilidad de constituir una auténtica cátedra de cinematografía... presiento que la decisión reviste un cariz más personalista o programático que razonable... desearíamos pensar que todo

es revisable y que el encuentro cinematográfico de Sant Feliu continuará llenando parte del vacío que lo cultural tiene en nuestro país...».

La resposta de Josep Vicente en el mateix diari tingué lloc el 13 de juny: «Deixi'm posar en net en primer lloc que el fet de suspendre'l aquest any és per reprendre'l l'any vinent. (...) S'ha donat la idea que el Festival havia estat mort de mala manera: és només una absència, no una mort... una de les circumstàncies de la suspensió és la necessitat que en direm «revisió crítica»... cal constatar en primer lloc la seva manca de popularitat, de ressò popular... hi podia haver activitats cinematogràfiques paral·leles... que tendissin a rescabalar el cine per a la gent, perquè sense cinema és cert que perdem quelcom de la cultura del nostre temps (...). Seria fàcil interpretar el sentit de fer aparèixer la suspensió com una «revenja»... Quant al «personalisme», vull dir-li que, pel que fa a mi, sóc amic i aprecio com a posseïdor d'una important cultura cinematogràfica el president del comitè organitzador, Sr. Alfons Hereu; aquest incident no ha anat contra l'amistat ni l'apreci, ni els trencarà. Segur. Però per mor de l'amistat- una afecció «personal» i que per tant comporta d'alguna manera «personalisme»- no podia votar «sí», tot i que, per amistat, lamentés votar «no»... Però pel que fa a «programàtic», deixi'm dir-li que si per tal entén un criteri sobre quelcom que, òbviament, té una implicació política, accepto l'adjectiu. Sí, va ser una actuació política com tota actuació pública ho és. Està clar que en dir «polític» n'excloc el sentit pejoratiu i acusador que va tenir el mot durant la dictadura i del qual queda clar que encara no s'ha deslliurat».

El que més va molestar al Sr. Vicente va ser que al diari *Tele-eXprés* del 15 de maig sortís publicat: «el teniente de alcalde defendió un informe ante el pleno y sin embargo por disciplina de partido votó en contra al final».

De les moltes cartes que es varen escriure en els mitjans de comunicació, durant aquells dies, cap d'elles no reflectia, tal com es volia fer creure, que el Festival fos impopular. Alguns títols que aparegueren a la premsa parlant del Festival foren: «L'entrebancada d'un Festival», «Réquiem por un Festival», etc.

En la reunió de l'executiva mundial de la UNICA que curiosament es va celebrar a Calella de Palafrugell el 17 de maig -a la qual assistiren quinze representants de Txecoslovàquia, França, Holanda, Suïssa, Rússia, Hongria, Àustria, Polònia, Finlàndia i Espanya- aquest organisme va interessar-se per un informe complet sobre el desenvolupament dels fets amb el desig d'aportar-ho a l'Assemblea General, i es palesà l'esperança que es reconsiderés la situació.

Com a anècdota final i mostra de la crispació que es vivia en aquells moments val la pena repassar l'intercanvi epistolar entre el Sr. Manuel

Monfort, batlle de la ciutat, i el delegat d'Espanya a la UNICA i president, també, de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, Josep-Jordi Queraltó. El primer li escrigué: «Me dirijo a Vd. para comunicarle que el Ayuntamiento pleno... acordó aplazar la celebración de la XVII edición... el motivo es que deseamos dar al Festival un carácter más popular, a fin de que pueda llegar más fácilmente a todos los habitantes de Sant Feliu». La resposta no es féu esperar: «Us he de manifestar la meva absoluta estranyesa pels motius adduïts per a l'al.ludit ajornament, i potser tot depèn del que entengueu com a mot «popular», amb el qual hem de dissentir, puix que, si bé l'empreu en la vostra carta, ho feu, paradoxalment, en un idioma que no és precisament el «popular» a casa nostra... La meva experiència en el camp cinematogràfic amateur em permet afirmar rotundament que, si bé aquest cinema a tot arreu és ple de problemes, a Sant Feliu s'havia trobat la fórmula adient, essent un cas únic a Catalunya, i àdhuc a Espanya, en tractar-se d'un Festival no competitiu... a més de comportar diverses manifestacions culturals paral.leles... com els Simposis, en els quals col.laboraren importants personalitats de la nostra cultura i de l'estrangera, gens sospitosos, per cert, si en repasseu els noms, d'ideologia cultural elitista (Cal dir aquí que el Festival havia estat titllat, d'ençà de les eleccions democràtiques, d'elitista, burgès, minoritari i d'arrels franquistes). És llàstima, doncs, que, on no hi havia certament cap problema, l'hàgiu creat. Us puc assegurar que arreu del món es relaciona el cinema amateur espanyol amb Sant Feliu de Guíxols i, si més no, això ha representat durant molts anys tenir hissada una bandera catalana a l'estranger quan aquí no es podia fer materialment».

EL GENS CLAR FUTUR: 1980-1981 i 1982

XVII FESTIVAL (DEL 7 AL 14 DE SETEMBRE DE 1980)

Aquesta edició se celebrava per fi, per primera i última vegada, a la tardor. Després de la tempestuosa suspensió de l'any anterior, el 27 de març l'Ajuntament adoptà l'acord de celebrar aquell any el Festival. Es demanà la col.laboració de les escoles, associacions de pares i de veïns i es proposà endegar el tercer simposi i una mostra de cinema lliure o alternatiu al tradicionalment anomenat amateur.

Els actes més importants de la setmana foren: inauguració de la VI Exposició Filatèlica i presentació del matasegells commemoratiu; inauguració a la casa Cendrós, a la Rambla, de l'exposició antològica dedicada al pintor de Sant Gervasi i Sant Feliu Josep Amat, que dibuixà el cartell del Festival i que posteriorment el lliurà al Museu de la Ciutat; i inauguració de l'exposició fotogràfica nacional IX Trofeu Hipocampo.

Dibuix al carbonet i aiguada del prestigiós pintor Josep Amat, amb data de 1979, de la primera suspensió i que seria utilitzat posteriorment el 1980.

Aquell any no hi hagué pregoner, i el programa oficial portà sengles articles de presentació de les següents entitats dedicades al cultiu de l'art cinematogràfic: Secció de Cinema del C.E.C., Club de Cinema U.C.A., que pretenia ser l'alternativa del C.E.C., i Acció Super 8, moviment pro cinema marginal (aquestes dues darreres avui ja desaparegudes).

S'hi presentaren en total 76 films de 20 països. Es projectaria en jornades especials *La flauta dels barrafets*, de Peyo i Delporte per als més petits i en sessions extraordinàries: *El Rey Lear*, de Grigori Kozintsev, amb música de Dimitri Shostakovich, i *El árbol de los zuecos*, d'Ermanno Ol-

mi, Palma d'Or de Canes el 1978, en sessió de cloenda.

Al mateix temps, a la Casa Raich (Galeria Sant'Angelo), de la Rambla, s'instal.lava la mostra «Quinze màquines de fer cine i altres ginys òptics per a la reproducció de la imatge», procedent de la important col.lecció de Tomàs Mallol, de Torroella de Fluvià (que el 1995 s'inaugurarà definitivament a la Casa de les Aigües de Girona).

Paralel.lament se celebrà el III Simposi que, com a continuació del primer, tractà sobre la didàctica del cinema. Dirigit per Miquel Porter-Moix, seria l'intent de fer que les persones especialitzades es trobessin, s'intercomunicuessin informació i es fes una programació coherent dels ensenyaments de cinema a tots els nivells educatius. Hi intervingueren, entre d'altres, Ignasi Barjau, del centre taller d'arts «L'Arc»; Joan Lorente, de l'Escola Normal de Barcelona; Josep M. Forn, productor i director de cinema; Sefa Ponsatí, amb films realitzats a escoles; Drac Màgic; Astrid Herr, amb àudio-visuals educatius utilitzats a Alemanya; i Mercè Costas, amb el mateix, de Suïssa.

La I Mostra de Cinema Lliure aportaria una utilització diferent del

Super 8 mm, més com a arma de denúncia i d'experimentació que de propostes estètiques o formals.

Es torna a insistir a la premsa sobre la conveniència d'impulsar «la creació definitiva de un Patronato que lo acoja... para que este Festival de Festivales no vuelva a pasar por momentos críticos ni tiempos de letargo... y se cree una Escuela Libre de Ciematografía que imparta sus enseñanzas fílmicas en la época estival, una Universidad de Verano del Cine» (*Los Sitios*, 24 d'agost de 1980).

Artur Peix, al butlletí dels mesos de novembre i desembre de 1980 de la secció de cinema amateur del C.E.C., escrivia un text molt significatiu: «Entre els dies 8 al 14 de setembre passat se celebrà a Sant Feliu de Guíxols l'annual Festival, desgraciadament interromput l'any 1979 per raons d'ordre polític i reprès enguany en una època que no considerem la més adient, puix que les primeries de l'estiu semblen un moment més oportú... la llàstima, però, ha estat que una manifestació cultural com aquesta, pel fet d'ésser organitzada des de l'Ajuntament, no hagi pogut deslliurar-se del fet polític, la qual cosa ha influït en el seu deslluïment. Ens referim al fet, lamentable, que s'ha donat la sensació que, precisament, durant els dies del Certamen, el mateix Ajuntament -que es veu que patia problemes interns- se n'ha desentès gairebé del tot, donant la desagradable sensació als cineastes estrangers convidats que no rebien les atencions degudes».

El que ignoraven molts dels assistents al Festival era la notícia que esclataria hores després de començar l'esdeveniment: l'alcalde Manel Monfort, que ja no va assistir ni a la inauguració de l'exposició de Josep Amat ni al posterior lliurament del cartell al Museu o a la recepció oficial a l'Ajuntament, havia presentat la dimissió, després d'un breu mandat d'un any i cinc mesos. Sí que va ésser present a tots aquests actes el qui després esdevindria batlle de la ciutat, Josep Vicente.

XVIII FESTIVAL (DEL 14 AL 21 DE JUNY DE 1981)

En el XVIII Festival de Cinema les projeccions continuaren al saló Las Vegas. Es visitaren la catedral de Girona, els banys àrabs i Isaac el Cec, l'estany de Banyoles, el jardí botànic de Cap Roig, Pals i la Bisbal.

El cartell fou dissenyat per Gerard Bussot. Es projectaren en sessió especial per als infants *Grand prix a la muntanya dels invents* i, en sessió de cloenda, el curt *El ascensor*, del professor d'Arbó, i *Bodas de sangre*, basat en l'obra de F. García Lorca, de Carlos Saura.

També va haver-hi sardanes al Passeig, cremat a la Font Picant, inauguració de la VII Exposició Filatèlica i presentació del matasegells commemoratiu del Festival.

Se celebrà la II Mostra de Cinema Lliure amb la presentació de dues

institucions molt sòlides: L'«Aula de Cine no Profesional del Instituto de Estudios Alicantinos», creada a finals del 1978 i l'«Asociación Independiente de Cineístas Amateurs de Madrid».

S'havia de convocar la quarta edició del Simposi d'Estudis Cinematogràfics, però es va descartar que coincidís amb el Festival.

Aquest any l'autor havia estat present als festivals de Txecoslovàquia, Viena i Andorra, i també al 43è Congrés de la UNICA (que aquell any celebrava el cinquantenari de la seva creació a Siófok, Hongria), per seleccionar films per al nostre Festival. El nostre Festival, a partir de l'any següent, (1982) seria, juntament amb els de Molins de Rei i la Setmana de Barcelona, l'únic que obtindria el Patrocini oficial de la Generalitat. Miquel Porter-Moix seria nomenat cap del Servei de Cinematografia de la Generalitat.

El pregoner del Festival va ser un crític de cinema i televisió considerat «un home integral de cinema», Joan Francesc de Lasa, que va voler retre homenatge al pioner del cinema amateur català Delmiro de Caralt amb aquestes paraules: «L'empresa més transcendent realitzada per Delmir de Caralt des de l'any 1924 fins ara, i que constitueix la prova més definitiva i definitiva entorn d'un amor al Cinema que enderroca per si mateix tota mena de barreres entre «amateurs» i professionals. Estic parlant d'aquesta esplèndida «Biblioteca del Cinema» creada per Caralt fa ja més de cinquanta anys, i que ara -sota l'aixopluc de la «Fundació Mediterrània»- gairebé arriba als vuit mil volums amb importants aportacions de revistes antigues i actuals, arxiu fotogràfic, de cartells, i altre material filmic... és l'exemple del seu amor al Cinema; aquest cinema que, com deia Luigi Chiarini, «és com un gran continent que limita per un costat amb l'Art i per l'altre amb un fanguer, i que és alhora la més monstruosa barreja d'intel·ligència i estupidesa, cultura i ignorància, ingenuïtat i astúcia que la societat hagi aconseguit reunir mai. (...) Però els que, com Caralt, estimem de cor el Cinema, hem de intentar netejar-lo de tots els seus elements negatius i fer-lo reviure com a potència reveladora i com a fet cultural i espiritual, i també aquí, entre nosaltres, com a element normalitzador de la cultura i la llengua catalana. (...) I recordem que el pervindre del nostre cinema serà també la pedra de toc per mesurar l'esperit democràtic, l'amor per la llibertat i l'afany de perfecció de les nostres gents de la gran Catalunya».

La revista *Amateur Film Maker* de Gran Bretanya també es feia ressò del Festival amb un títol prou significatiu, «The greatest hobby in the world» (El hobby més gran del món), en el seu número d'octubre del mateix any. Entre altres coses, Brian Dunckley hi escrivia: «El Festival de la Costa Brava és un dels més reconeguts festivals mundials de cinema amateur, que, a part d'atreure films de Nord- i Sud-amèrica i de més enllà

del teló d'acer, ens acosta a altres cinemes menys coneguts; perquè, quanta gent pensaria trobar-se amb films prou atractius i saludables del nord d'Àfrica, Grècia o Finlàndia? El més extraordinari va ser la projecció realitzada a més de trenta metres de distància(!) amb un aparell Chinon proveït d'una làmpara especial molt potent i uns filtres calorífics per no cremar la sensible i petita pel·lícula de Super 8 mm».

El Punt del dissabte 20 de juny deia: «...i amb la nit arribà la polèmica. Els films experimentals presentats pel grup Barcelona-Super 8, sobretot el titulat *Cucarrecord* i *Frankie*, varen provocar molta polèmica entre el públic i més d'una persona va abandonar la sala abans que s'acabés la projecció. Es veu que tant el contingut com les formes narratives, gens convencionals, d'aquestes pel·lícules, varen provocar més d'una indigestió... i més de dues protestes, que al nostre entendre no haurien d'haver existit, atès que el cinema amateur no ha de ser un cinema anquilosat en unes formes clàssiques». Eren paraules d'Antoni Dalmau, cap de premsa del XVIII Festival.

(És curiós que el Festival s'encetés el 1962 amb la polèmica d'uns films belgues que el 1981 serien gairebé innocents i que el 1981 s'encetés un altre enrenou que, avui dia, el 1995, probablement també serien un joc innocu. El cinema dóna amb el pas dels anys prova evident i indiscutible del canvi de les formes de pensar de les societats arreu del món. És per això mateix l'art més viu, més punyent i més directe que tenim.)

Finalment, cal dir que es presentaren en aquesta edició 75 films de 14 països.

XIX FESTIVAL (DEL 7 AL 12 DE JUNY DE 1982)

Era la primera vegada en la història del Festival que s'anomenava «Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava»; s'eliminava així el mot «amateur», que li donava la categoria de festival obert a totes les tendències cinematogràfiques, com ja es començava a fer a tot Europa. També era la primera vegada que esdevenia competitiu en un dels seus apartats. El trofeu recordatori «Líl.lia» fou dissenyat per M. Teresa Payrot, i serà una peça d'aliatge d'estany i plata. La sirena quedà ja com a símbol del Festival, i figurava a tots els impresos.

S'inaugurà la VII Exposició Filatèlica i la presentació corresponent del matasegells del Festival. Es féu la clàssica benvinguda de l'alcalde a l'Ajuntament amb un vi d'honor i un dinar a la Font-Picant. Les excursions d'enguany foren a Tossa de Mar en vaixell, a Llagostera, a Besalú i al Santuari de Palera.

Les primeres notes de premsa deien així: «Este año la Comisión Organizadora y el Ayuntamiento han decidido, de común acuerdo y después de arduas discusiones, cambiar un poco más la línea de este Fes-

El 12 de juny de 1982 Xavier Cugat tallà la cinta de la sessió de cloenda. A la seva dreta, Josep López de Lerma, coordinador del comitè executiu-Ajuntament i a la seva esquerra, Alfons Hereu, president del comitè organitzador del Festival.

tival y pasar a titularlo Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava, para así englobar de una manera definitiva todos los estilos cinematográficos en el campo del formato reducido, lo cual puede redundar en un aumento de la calidad y estimular al concursante al hacerlo competitivo por vez primera. A la vista del veinte aniversario, que ocurrirá el próximo 1983, creemos que esta nueva fórmula puede ser decisiva».

En la roda de premsa, feta com cada any a Girona, i dirigida als mitjans de comunicació de les nostres comarques, Josep Vicente deia: «Cal que el Festival sigui un instrument vàlid de comunicació entre les persones afeccionades al cinema no comercial, i que esdevingui un fenomen social que a poc a poc vagi agafant cos en l'interior mateix de la població». Alfons Hereu constataba «una pluja de pel·lícules superior a altres ocasions, cosa que ve motivada per l'estímul de la donació d'un premi important. Això és beneficiós per a nosaltres mateixos, ja que ens permet una pre-selecció anterior al festival que serveix per triar la qualitat dels films que seran exhibits». És a dir, per un costat hi hauria la selecció de films convidats, ja exhibits en d'altres festivals i amb garantia de certa

qualitat en haver estat ja premiats, i per altre els inèdits que entrarien en concurs.

La polèmica es tornaria a aixecar quan el Comitè Executiu i l'Ajuntament, de comú acord, proposaren que una figura reconeguda internacionalment obrís el Festival. Després de calibrar les diferents ofertes, i especialment les econòmiques, es considerà adequada la figura del gironí universal Xavier Cugat, lligat al món de la música i del cinema. I la veritat és que -i en tenim les proves gràfiques- una gran quantitat de diaris de l'Estat que només havien publicat notícies esporàdiques del Festival, aquesta vegada feien sortir a primera plana o a les planes d'espectacles la foto de Xavier Cugat tallant la cinta del Festival, una cinta evidentment de cel.luloide. Però la cosa continuà: l'*Àncora* del 17 de juny deia: «¿Cómo es posible el «vacío» hecho por el primer ciudadano de Sant Feliu, de nuestra primera autoridad, en definitiva, el Alcalde que debe ser de todos los guixolenses, en la inauguración del Festival? Que, según rumores, total porque estaba presente Xavier Cugat... sólo la moderación de los informadores ha permitido que el «affaire» X. Cugat no estallara en las primeras planas de la prensa nacional».

En ser, per primer any, competitiu, el festival va haver de suportar dures crítiques perquè els films ja no eren triats directament procedents amb premi d'altres certàmens, sinó que es jutjaven sobre la marxa.

El jurat el formarien Alain Cardon, president del Festival Internacional de Mons (Bèlgica); Jan Smok, professor de Cinema a la Universitat de Praga (Txecoslovàquia); Pierre Michel, economista i cineasta de Brest (França); Manuel Matos Barbosa, cineasta d'Oliveira de Azémeis (Portugal) i Lluís Alsina, crític de cinema del *Punt Diari* i professor de cinema de la universitat francesa de Prada de Conflent. El resultat fou el següent: Gran Premi al millor film del Festival, trofeu Líl.lia i 100.000 pessetes al film de Raül Contel *Amort*, d'Espanya; Premi Especial del Jurat al film *Out of order*, de Phillip E. Miller, d'Estats Units; Trofeu Líl.lia al millor guió al film *Cançó d'amor d'un ciclista*, de Rudolf Tomsu, de Txecoslovàquia. Trofeu Lí.lia al millor muntatge: al film *I like to be in America*, d'Achang Allahyari, d'Àustria; Trofeu Líl.lia a la millor fotografia, al film *L'esprit en miettes*, de Michel Creten, de Bèlgica; Trofeu Líl.lia a la millor interpretació, a l'actriu Carmen Mendes. pel film *Tempo Vazio*, del portuguès Joao Paulo Ferreira; el Trofeu Líl.lia a la millor direcció, el jurat, fent una excepció, l'atorgà pel conjunt de l'obra presentada a Raül Contel: *Seqüències d'un grup*, i a *Amort*, d'Espanya; Trofeu Líl.lia a la millor banda sonora, al film *Tagtraum*, de Karl-Heinz Steckelings, de la República Federal Alemanya; Trofeu Líl.lia als millors efectes especials, al film *Sevilla tuvo que ser*, de Juan Bollaín, d'Espanya; Premi Especial de la Crítica, al film *Amort*, de Raül Contel d'Espa-

nya, i Premi especial del públic, al film *Pena, penita, pena*, de J. Tomàs i F. Estrada, d'Espanya. El jurat, fent ús de les seves atribucions, atorga dos premis especials: per la seva temàtica, al film *Pena, penita, pena*, de J. Tomàs i F. Estrada, d'Espanya; i pel seu humor, al film *El trono*, de J. Van Weezenberg d'Holanda.

Es presentaren en total 60 pel·lícules de 15 països. En sessió infantil es projectà *Los caraduras*, de Hal Needham, i en sessió de cloenda *El director d'orquestra*, de Andrzej Wajda.

Lluís Alsina i Joaquim Romaguera publicaven a l'*Avui* del 17 de juny de 1982, sota el títol de «Propostes per a un nou marc»: «El Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava a Sant Feliu de Guíxols ha passat per moments de clara definició funcional i programàtica, com quan era especialitzat en el film amateur; va incloure tres edicions amb sengles simposiums d'estudi; més endavant va donar cabuda a una mostra «lliure» de films, que incloïa el suposat cinema independent, en formats reduïts, concebut radicalment al marge de la indústria; fins arribar a l'edició d'enguany, en la qual s'ha despullat de qualsevol adjectiu, fins i tot de l'amateurisme, gènesi del festival i que fins l'any passat encara s'havia mantingut... Aquest esforç d'adequació a la realitat cinefílica com a manifestació oberta és lloable... cal possibilitar un nou pas endavant i plantejar clarament els criteris, el marc dins el qual s'ha de moure la proposta cinematogràfica que es vol oferir i el que es vol aconseguir... Ara, almenys l'edició d'enguany, pateix d'una inconcreció que no acaba de beneficiar ningú, ni tan sols el mateix cinema com a fet de creació, d'expressió i social... opinem, doncs, que s'ha de jugar molt més fort i mirar d'aprofundir en la proposta... Ara no n'hi ha cap, i això és doblement greu: primer, perquè és una manifestació internacional i, segon, perquè té lloc a Catalunya, on certament té cabuda un festival o setmana especialitzada que contempli quelcom fílmic que avui no es dóna enlloc de l'Estat espanyol... una manifestació, avui i aquí, també hauria de servir, a Catalunya, com a plataforma dels nous cineastes dels Països Catalans, i com a fòrum en el qual el debat entre les coordenades establertes fructifiqués en propostes de treball, en la clarificació dels problemes de creació i difusió, en la dinamització de l'animació cultural cinematogràfica, i que fos, igualment, una alternativa seriosa enfront de la degradació, alienació i colonització de l'oferta que deriva de gran part de les sales comercials i bàsicament de la televisió... des de demà mateix cal cercar un nou marc clar i engrescador per al futur. Creiem que l'edició d'enguany només es pot qualificar de pont de riu estret. Cal trobar l'amplada idònia i els marges ben forts».

Per acabar els comentaris -gairebé epitífics- de l'any, cal només fer una lectura a l'article publicat per Jaume Pol Girbal a *El Correo Catalán*

del 18 de juny, «Lletra oberta a Ganxònia» i que diu així: «Vaig assistir, fa uns dies, a la cloenda del Festival de Cinema de Sant Feliu de Guíxols, és a dir, de Ganxònia. Hi havia molta gent. Però el local -l'espaiós i agradable «Las Vegas»- no estava pas curull de gom a gom, tot i que el programa, tant de cinema amateur com de cinema independent, fos de primera qualitat. Segons l'alcalde, en Josep Vicente i Romà, sembla que una part de Ganxònia fa una mica el ronso, considerant- erradament- que es tracta d'un festival molt selectiu, molt tocat i posat. El poble de Ganxònia- que és el de la meva mare i del qual sempre he estat enamorat- té queixals i té fava, però sembla que no gosa rosegar-la per mor de ficar el nas a un racó massa esnob. Aqueixa és la conclusió, potser massa lleugera, que en vaig treure, tant per les meves observacions personals- que no són pas gaire fiables- com per les meves converses amb l'esmentat alcalde, i amb el diputat López de Lerma, i amb el mateix senyor Hereu, l'incansable promotor d'un Festival que des de fa vint anys dóna una prestigiosa anomenada internacional a la menuda, endreçadeta i perfumada vila guixolencina.

Ganxònia té un problema urgent i agut. Ganxònia, senyors meus, ha de triar. No ha pas de triar taps, com en temps d'en Gaziel. Tampoc no ha de triar turisme d'estiueig purament indígena, com en les èpoques dels Ensesa, Rius i Tauler i el marquès de Robert. Cal que Ganxònia vagi de cara al vent i de cara a l'estricta realitat. I aqueix vent, aqueixa realitat, l'encaminen cap a l'establiment d'un equilibri actiu- i no passiu- entre els antics i sòlids interessos creats d'una vila que sabia viure sola i refiar-se només d'ella mateixa, i els d'una població que es troba al bell mig de la Costa Brava i que hauria de pensar seriosament, profundament, amb pressa i amb audàcia- i no pas amb la cua entre comes- en la necessitat de decidir si el fenomen turístic ha de ser suportat o ha de ser engrescat. No hi valen les mitges aigües.

Jo els demano que es trobin i es retrobin, que es reuneixin i es reconstrueixin, que facin atramuntanades tempestes d'idees. Jo els demano que en lloc de posar-se, els uns al altres, bastonets a les rodes, rutllin plegats i facin, respectant i admirant la Ganxònia dels vells, una rodona i ferma Ganxònia pels vells, pels joves, pels forasters, pels purs passavolants i pels enamorats de tot allò que és viu i que remou».

El dia de la cloenda, 12 de juny, Josep Vicente deia públicament: «com tota activitat viva ha de fer la seva autocrítica... l'organització per un costat, la ciutat per l'altre... les coses no poden ser intimistes, narcisistes, s'han d'obrir... perquè el cinema arribi a ser la poderosa arma de cultura i comunicació... l'any que ve, millor, més poderós, més obert».

Miquel Porter Moix, representant de la Generalitat en l'acte, en el primer any que aquesta el patrocinava digué: «...una pila d'esforços fets...

quatre festivals... Barcelona, Sitges, Molins de Rei i Sant Feliu... lluita de paciència, lluita que hem de guanyar... no el que fem nosaltres sinó el que fem per als altres... més esforç econòmic i personal per acabar de tenir la volada que es mereix... si tots m'ajudeu i les autoritats i el conjunt de gent que és capaç de treballar molt... En tot cas, gràcies a les persones que en tantes ocasions i des de fa molt temps vénen aguantant aquest festival perquè pugui tenir el sentit que té ara».

Aquest darrer any el Festival rebria un guardó, el primer de la seva història. La sisena promoció de l'Escola de Turisme «Ferran Agulló» de Girona el distingiria amb un trofeu «com l'entitat que amb el seu esforç ha contribuït a crear grups de animació i divulgació a les nostres comarques, presentant pel·lícules dels cinc continents i mostrant les belleses del nostre litoral.»

EPÍLEG

El 3 de febrer de 1983 sortia la següent nota en els mitjans de comunicació: «És possible que se suspengui novament el Festival de Cinema de Sant Feliu (...) sembla que els ens oficials se'n comencen a desentendre».

A l'esquerra, la sirena creada per M. Teresa Payrot per al trofeu Llívia als millors films de la secció competitiva de la XIX edició del Festival de 1982. A la dreta, trofeu previst per al XX Festival, que ja no se celebrà.

El 28 d'abril sortia la següent: «La suspensió sembla motivada per la proximitat de les eleccions municipals (...) al mateix temps es volen introduir unes noves bases d'estructura i funcionament, mitjançant la creació d'un Patronat (...) amb aquest motiu, sembla que després d'unes reunions entre el President del Comitè Organitzador, l'Alcalde i la Generalitat, s'acorda ajornar aquest any la celebració del Festival». Finalment, el 9 de juny, sortia una nota oficial i pública, tramesa a tots els diaris i cineastes assistents habitualment al Festival, que deia així: «El Festival Internacional de Cinema de la Costa Brava corresponent a l'edició de 1983 no se celebrarà. Aquesta suspensió temporal ha estat decidida de comú acord entre l'Alcaldia, el Comitè Organitzador i el representant de la Generalitat de Catalunya; aquesta decisió implica la voluntat d'iniciar des d'ara els treballs corresponents que desembocaran en la creació d'un Patronat, que regirà els futurs Festivals, que al mateix temps crearà una nova dimensió i finalitat que el revitalitzi (...) D'aquesta manera la suspensió temporal d'aquest any no significa en absolut l'abandonament del Festival i la titularitat que sobre ell Sant Feliu posseeix, sota el patrocini de la Generalitat, sinó tot el contrari; significa un interval que serà aprofitat per a la seva actualització i que es reflectirà en un major benefici i prestigi per a la ciutat».

El març del 1984 hi va haver un tímid intent per tornar a organitzar el Festival, és a dir, la vintena edició, per part de l'Ajuntament, però la crisi del cinema amb l'arribada del vídeo, els costos elevats de l'organització, la inseguretats en la manca de subvencions, la dificultat d'obtenir les tradicionals estades gratuïtes als hotels i el tancament d'alguns d'ells, el cansament de la comissió organitzadora per la problemàtica política i econòmica, el tancament dels cinemes, etc. varen ser elements més dissuasius que la mateixa il·lusió de tornar-lo a engegar.

L'únic símbol visible del Festival que quedava, la sirena Líl·lia, als jardins Juli Garreta, seguiria al cap de poc temps la mateixa sort del certamen. L'autor entrava a l'Ajuntament la següent instància, el 30 de juliol de 1985: «Que havent estat assabentat per la premsa que l'Ajuntament ha acordat (...) retirar del seu emplaçament habitual la sirena Líl·lia, símbol del Festival (...) per instal·lar-la en un indret encara no determinat (...) li plau recordar-li que la sirena, a més de representar un fet cultural de força transcendència i anomenada per a la nostra Ciutat, també és el símbol de l'esforç de més de cent cinquanta persones que durant vint anys treballaren per donar a Sant Feliu una imatge internacional que sens dubte ha arribat a tenir... i em plau demanar-li un nou emplaçament digne (...) i evitar que succeeixi, com amb molts altres guixolencs, que havent lluitat per aconseguir el millor (...) han quedat vergonyantment oblidats». La Comissió de Govern contesta, el 29 d'agost, «que lo que se pretende es

retirar dicha escultura de su emplazamiento, con la finalidad de remodelar aquel sector, dotando en concreto su actual ubicación con unas fuentes que se espera sean motivo de atracción; y obviamente, a la repetida sirena se la emplazará en un lugar acorde con su entorno y con el símbolo que representa». Però, en paraules del fundador del Festival, Joan Puig: «Es pensa col·locar-la a l'entrada del Club Nàutic. (...) Finalment, ha quedat enfilada sobre un penya-segat... on la majoria ni se n'adonà... i els que la vegin, pujant pel Fortim, només li veuran l'esquena».

Potser el millor final -i tractant-se d'una sirena- hagués estat el fons del mar... lloc, si més no, més digne que envoltada d'herbes i enfilada... Qui sap si algun dia ho farà... cansada d'esperar el XX Festival que ja no arribarà mai més.

Relació dels 155 col·laboradors que varen formar part del Comitè Organitzador del Festival de la Costa Brava 1962-1982, amb un total de dinou edicions de cinema amateur, tres simposis i dues mostres lliures:

Per ordre alfabètic,

X	Joan Antoni Alberich (3)	II	Jaume Cervera Bosch (4)
IV	Joan Albertí Salip (2)	VII	Josep Clos Barneda (4)
IV	Pere Albertí Calzada (3)	X	Joaquín Coca (3)
VI	Ramona Albertí Sorribes (1)	XIII	Félix Coll Bueno (7)
IX	Rafael Albiol Barnès (7)	V	Roger Conchillo Pedrosa (1)
II	José Alcón Vázquez (1)	VIII	Agustín Contel (8)
VII	Jesús Angulo Bielsa (2)	XVI	Ignasi Cort (1)
IX	Narcís-Jordi Aragó Masó (4)	V	Esteve Cros Salvatella (1)
XIII	Jorge Arandes Masip (4)	VI	Armand Cruañas (1)
IV	Bartomeu Auladell Vidal (2)	VI	M. Dolors Cruañas (1)
VII	Joan Auladell Vidal (4)	XVII	Antoni Chamorro Mediano (1)
XVII	Carme Ayats (3)	XVII	Antoni Dalmau Carbó (3)
X	Salvador Baldé Oller (10)	I	Enric Descayre Salgas (6)
VII	Josep Bartomeu Llorens (6)	XVII	Armand Díaz Viñals (3)
XIII	Joaquim Bigas Quintana (7)	VI	Hermenegildo Donatiu (1)
XIV	Manuel Bonmatí Romaguera (3)	VI	Joan Duch Samí (11)
IV	Jordi Budó Pujol (6)	I	Albert Duran Arbizu (1)
VII	Àngela Busset Domènech (6)	VI	Lídia Duran Castelló (9)
IV	Jaume Buxó Prat (13)	VI	Jaume Escortell Ribas (1)
VII	Salvador Calvet Albiol (3)	VI	Agustí Esteva Costa (1)
II	Francesc Callicó Franquesa (2)	VI	Lluís Esteva Cruañas (4)
X	Joan Canadell Mas (6)	IV	José L. Fernández López (1)
XII	Octavi Canadell Mas (1)	XVII	Joan Ferrer Thomas (1)
VII	Josep Canet Garcia (2)	III	Enric Figueras Ribas (10)
IV	Santiago Casagran Corominas (1)	VIII	Pere Font Marcet (2)
VI	Joan Casas Anguila (1)	III	Joan Fontanella Gispert (3)

- III Josep Fossoul Chaves (1)
 IX Emili Franch Romero (6)
 XVII Jordi Gallego Caldas (1)
 X Federico Gallo (1)
 VII Vicenç Gandol Jordà (13)
 VIII Pablo García Cortés (6)
 X Gonzalo Garrido Gutiérrez (7)
 III Eduard Gascons Lloveras (4)
 VIII Josep V. Gay Frías (9)
 II Lluís Girbau Estrada (4)
 VII Albert Gironès Costa (10)
 XII Miguel Ángel González (4)
 III Josep Granolleras Bordas (3)
 V Alexandre Grau Cervera (1)
 V Joaquim Gruart Gascons (1)
 V Antoni Gruartmoner Illa (1)
 X Alfons Hereu Ruax (10)
 XVII Francesc Illas Batlle (3)
 I Claudi Isern Llorens (10)
 XII Josep M. Isern Puig (1)
 II Joaquim Janó Comas (5)
 IV Alexandre Juanola Gibert (2)
 VIII Josep López de Lerma (11)
 XVI Robert López de Lerma (1)
 XI Arcadi Lozano Pujol (2)
 XVIII Albert Lozano Winterhalder (1)
 XV Francesc Lozano Winterhalder (3)
 XVII Roser Lozano Winterhalder (1)
 V Antoni Lloret Soley (1)
 XVII Daniel Lloret Pacheco (1)
 XVII Jordi Lloveras Torrent (3)
 X M. Carme Lloveras Vilamanyà (7)
 XIII Pere Madrenys Caballé (4)
 I Jaume Marill Fornas (4)
 XI José Joaquín Marroquí (2)
 XI Enric Martí Vives (2)
 III Joan Martín Bosch (3)
 XI Antoni Martínez Tomás (5)
 IV Joaquim Massa Arenas (2)
 III Enric Massós Valls (3)
 VIII Alexandre Matas Conchillo (4)
 I Gerard Mitjavila Solsona (5)
 II Josep Murlà Blanch (4)
 I Josep M. Nadal Sallarés (4)
 IV Carles Nadal Gallart (3)
 VII Fèlix Palet Ferrer (2)
 II Salvador Palmada Ametller (4)
 IV Robert Pallí Sala (2)
 IX Eleuterio Paniagua García (8)
 XIX M. Teresa Payrot Surra (1)
 VI Joan Perpinyà (1)
 XVII Antoni Pijoan Ortiz (2)
 XI Antoni Plaja Mateu (5)
 IX Josep Mª Planas Grifeu (7)
 VIII Narcís Planas (1)
 XI Josep Pont Pascual (3)
 IV Joan Puig Admetller (2)
 V Josep Pujol Arolas (1)
 I Joan Prat Badia (2)
 XIII Josep-Jordi Queraltó Torner (2)
 IV Jaume Quintana Llambí (2)
 V Jordi Rabell Rigau (6)
 I Joan Recolons Montalat (19)
 XI Joan Repullés Burgués (2)
 X Josep J. Raventós Alcover (7)
 VI Jaume Reyné (1)
 VI Joan Ribas Subirós (1)
 V Emili Ribot Cerqueda (2)
 IV Pere Rigau Roch (3)
 II Josep Roch Llorens (4)
 VII Josep Roura Vidal (10)
 IV Narcís Ruscalleda Sabater (2)
 VIII Enric Sabaté Ferrer (12)
 IV Salvador Sabater Janer (2)
 XI Juan A. Saens Guerrero (5)
 II Felip Sagués Badia (17)
 XV Martí Sagués Badia (5)
 VII Xavier Sala Costa (5)
 II Joan Salvador Torras (5)
 XV José Luis Samaniego (2)
 VII Narcís Sans Prats (10)
 I Ramon Serra Matas (4)
 III Miquel Soler Vidal (3)
 XI Werner H. Scheuring (6)
 VIII Jaume Teixidor Cuyàs (6)
 I Joan Torrent Fàbregas (1)
 V Josep Mª Vergés Cerqueda (1)
 I Jordi Verrié Faget (5)
 I Germà Viader Llord (2)
 I Jordi Viader Serra (6)

X	Josep M. Vicens Batet (3)	I	Joan Viñas Bona (9)
VI	Manuel Vicens Moner (1)	VI	Lluís Viñas Berta (2)
XVII	Josep Vicente Romà (1)	XI	Lluís R. Viñas Rexach (2)
IX	Josep Vila Prina (8)	III	Margarita Wirsing Bordas (7)
XVI	M ^a Teresa Vilà Gabarró (1)	XIII	Albert Xirgu Salgas (7)
XVI	Pere Vilà Gabarró (1)	VII	Enric Zerbst Rebollo (2)
V	Ramon Vilossa Roldós (1)		

* Les xifres romanes indiquen l'edició en què varen entrar a formar part de l'organització, i el número que segueix al nom representa els anys que hi varen romandre.

Els presidents del comitè organitzador en les dinou edicions han estat els següents:

Joan Viñas Bona I

Felip Sagués Badia II,III,IV,V,VII,VIII,IX,X,XI (compartida la presidència amb Josep Roura Vidal i Joan Duch Samí) i XII (compartida la presidència amb Jaume Buxó Prat i Josep Bartomeu Llorens)

Manuel Vicens Moner VI

Jaume Buxó Prat XIII i XIV

Alfons Hereu Ruax XV,XVI,XVII,XVIII i XIX.

Llocs on s'han celebrat, arreu del món, els diferents Congressos i Festivals de la UNICA, des de la seva creació:

1931 Brussel.les	1959 Hèlsinki
1932 Amsterdam	1960 Evian-les-Bains
1933 París	1961 Mulhouse
1935 Barcelona	1962 Viena
1936 Berlín	1963 Copenhaguen
1937 París	1964 Amsterdam
1938 Viena	1965 Dubrovnik
1939 Zuric	1966 Marianske-Lazne
1946 Lugano	1967 Sant Feliu de Guíxols
1947 Estocolm	1968 Salerno
1948 Marianske-Lazne	1969 Luxemburg
1949 Campo-dei Fiori	1970 Sousse
1950 Luxemburg	1971 Montreux
1951 Glasgow	1972 Estoril
1952 Barcelona	1973 Oostende
1953 Brussel.les	1974 Colònia
1954 Lisboa	1975 Torun
1955 Angers	1976 Baden/Viena
1956 Zuric	1977 Maastricht
1957 Roma	1978 Bakú
1958 Bad Ems	1979 Turku

1980 Baden/Zuric
1981 Siófok
1982 Aachen
1983 Saint Nazaire
1984 Karl-Marx-Stadt
1985 Mar del Plata
1986 Tallinn
1987 Graz

1988 Zagreb
1989 Baden-Baden
1990 Vaesteras
1991 Saint Gallen
1992 Lido degli Estensi
1993 Villa Carlos Paz
1994 Hradec Kralove
1995 Bourges

*A Teya Vilà per dinou anys de fidelitat i
a la Miriam i l'Adrià, els nostres fills.*

*Alfons Hereu i Ruax (Sant Feliu de Guíxols, 1944) és director d'Establiments d'Empreses Turfístiques. Li fou atorgada la Medalla d'Or de la UNICA, a títol individual, el 14 de setembre de 1980 «...per la seva gran tasca al servei del Cinema Amateur presidint el Comitè Executiu del Festival de Cinema de la Costa Brava, i fou nomenat «Fellow of the Institute of Amateur Cinematographers» (F.A.C.I.) de la Gran Bretanya, el 23 de maig de 1982, pel seu treball en defensa del cinema amateur i pel conjunt de la seva obra fílmica, composta de més de vint-i-cinc pel·lícules.

QUADRE SINÒPTIC DE FILMS PROJECTATS

Festival Any	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	
Pàl·sos	4	62	64	65	66	67	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	80	81	82	
Àfrica del sud	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	6	-	4	4	4	4	4	5	2
Alemanya (R.F.)	-	2	-	4	4	3	4	5	4	8	7	-	5	-	4	4	4	-	-	2
Alemanya (R.D.)	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
Andorra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Argentina	11	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	1	1	1	3	-	-
Austràlia	50	-	-	4	4	4	-	2	1	-	4	-	3	6	2	4	8	4	4	4
Bèlgica	119	15	-	13	6	4	4	6	6	8	5	2	4	3	6	7	2	8	4	10
Brasil	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	-	-	2	2	-	-
Bulgària	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	2	-	-	4	-	-	-	1
Canadà	15	1	-	1	1	4	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	3	3	-	2
Dinamarca	13	-	-	3	4	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Espanya	205	8	14	15	11	4	8	10	12	13	12	14	10	8	7	8	-	12	10	16
Estats Units	22	-	-	-	-	4	-	-	1	3	3	2	6	1	3	2	2	6	7	2
Finlàndia	23	-	-	1	10	3	-	3	1	3	3	2	6	8	6	15	9	9	12	3
França	171	-	14	14	6	4	8	5	14	16	12	13	2	2	6	6	6	6	6	4
Gran Bretanya	102	-	3	6	6	4	7	7	5	-	6	7	3	6	6	9	-	2	-	4
Grecia	18	-	-	-	-	3	-	-	-	-	5	-	-	-	5	-	3	-	5	4
Holanda	27	-	-	1	4	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Hongria	6	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-
Irlanda	4	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Itàlia	135	16	12	4	5	3	5	5	6	9	14	18	8	7	8	10	-	3	-	-
Japó	3	-	-	-	-	3	-	-	-	1	2	-	-	-	-	4	-	-	-	-
Luxemburg	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	3	1	-	-	-
Malta	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	1	1	3	3	1	-	-	-
Mèxic	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	5	1	2	-	1	-	-	-	-
Monaco	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Noruega	3	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Polònia	8	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	2	-	-	-	-
Portugal	39	-	-	-	-	3	2	-	-	-	5	4	3	4	4	5	4	2	2	1
Rumania	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	5	2	-	-	-
Rússia	14	-	-	-	-	3	2	-	3	-	-	-	4	-	2	5	-	-	-	-
Suecia	33	-	-	2	2	3	4	2	3	6	-	-	4	4	4	3	5	-	-	-
Suïssa	75	5	4	4	5	4	2	2	1	8	3	4	6	5	4	4	5	5	2	4
Tunísia	56	-	-	4	11	3	6	2	-	6	2	-	3	2	2	6	4	3	3	3
Txecoslovàquia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iugoslàvia	10	-	-	-	-	3	6	6	-	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	-
Total	1315	40	66	50	76	74	69	54	55	54	79	89	92	68	60	73	105	76	75	60

UNA APRECIACIÓ I UN DESIG FINAL

Servei de Publicacions i d'Arxiu

Per acabar aquest llibre que segurament amb molta pretensió hem intitulat Cent anys -un segle!- de cinema a Sant Feliu de Guíxols, amb motiu del seu centenari (1895-1995), el Servei de Publicacions i d'Arxiu -com a editorial responsable de l'edició- vol fer-ne una recapitulació global, enunciar-ne almenys alguns buits i expressar un desig final.

S'ha tractat aquí, àmpliament, amb precisa investigació en fons documentals de primera mà, de la infraestructura -dels edificis- on s'hi han projectat els films que, al llarg dels anys, han impactat en la imaginació de milers i milers de guixolencs.

Un breu resum d'aquestes imatges en moviment, així com d'algunes anècdotes que han sorgit al seu voltant i al voltant també de les rodades a Sant Feliu, afegeix interès al primer apartat. Tanmateix, algun dia caldrà aprofundir en l'impacte social que l'evolució del cinema -tècnica i art en constant evolució: directors, actors, color, pantalla, so, cinemascop, càmeres, etc- ha tingut en la manera de viure de la nostra població, en cada època.

Ja era aquesta una mica la tasca del Cine-Club (1963-1970), del cine fòrum, quan els seus organitzadors junt amb els millors cinèfils i crítics del moment, en plena foscor del franquisme, intentaven d'oferir elements de reflexió, a partir del cinema, sobre la vida quotidiana del país.

A l'entorn de l'Agrupació fotogràfica i cinematogràfica diversos autors guixolencs experimentaren i elaboraren, ells mateixos, documentals i pel·lícules que, a nivell local, hem d'avaluar com a molt importants.

I vint anys de Festival de Cinema Amateur (1962-1982) donaren a conèixer la nostra ciutat més enllà dels límits fronterers de l'Estat espanyol.

Tot amb tot, hem de reconèixer que el conjunt d'aquest estudi que hem imprès no exhaurix el tema, que en principi havia d'omplir un segle de cinema a Sant Feliu. El tema resta obert. En qualsevol cas, la responsabilitat dels buits que s'hi puguin trobar i de les incoherències -si n'hi haguessin- l'assumeix plenament el Servei de Publicacions que n'ha vol-

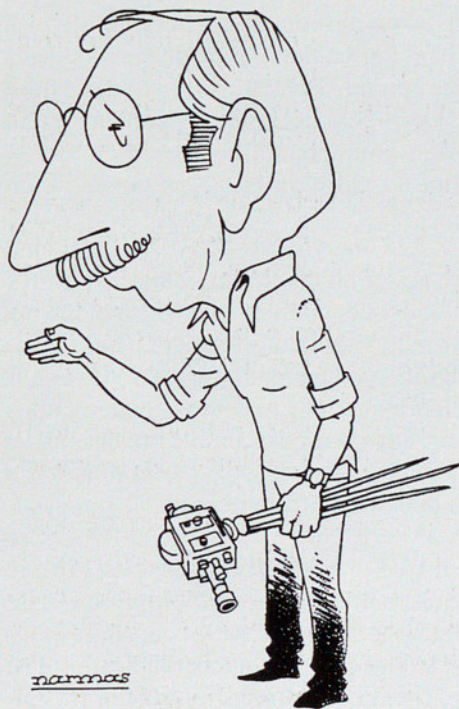
gut coordinar els treballs que l'integren. Els encerts són dels diversos autors del llibre.

A pesar de la modèstia del llibre que teniu a les mans -en relació a les aportacions que enguany es faran arreu del món amb motiu de celebrar-se el centenari del cinema- de cap manera no menysté el seu valor, que podrà servir de primera matèria perquè els historiadors hi puguin continuar l'aprofundiment per a integrar-lo en el context cultural de cada període.

També esdevindrà una eina pedagògicament útil, en el marc dels Tallers d'Història, quan el proper curs els alumnes treballin el tema del cinema a Sant Feliu.

No seria just, però, que aquest llibre acabés sense abans deixar constància escrita, almenys, d'alguns esforços ja passats i d'altres relativament actuals, que és convenient de fer-ne expressa referència.

Especialment de la història del cinema amateur autòcton. Es veritat que s'ha confeccionat l'inventari de tots els autors guixolencs. Però ens manca, per exemple, l'estudi més ampli i detallat -interessantíssim per a Sant Feliu- dels grups guixolencs que, ja a començament dels anys seixanta, intentaren de realitzar el seu propi cinema.

Un cinema local que rebé la primera inspiració i l'embranchada de Tomàs Mallol - qui no el coneix avui arran de l'afer del museu de cinema gironí?

Els guixolencs que de seguida es deixaren engrescar, ultra els afeccionats a la fotografia, foren la gent que procedia bàsicament del teatre. El cinema era una dimensió més, però no per això abandonaren l'escenari.

Com que en aquest capítol final no podem allargar-nos massa, ens referirem només -i de forma molt breu- al grup més representatiu d'aquesta història -encara per fer- del cinema amateur estrictament de casolà, ganxó. Es tracta, evidentment, de **Toni Films** d'Antoni Ferrer

Gallego i Anna Vicens; o del que és equivalent, del gust de fer cinema com a passatemps, joc i diversió. Vorejant aquest nucli familiar es va anar estructurant un nombrós cercle d'afeccionats col.laboradors: actors, fotògrafs, il.luminadors, maquilladors, tècnics de so i un llarg etcètera que arribava fins als voluntaris que oferien llur habitatge per a facilitar-los-hi els escenaris. Hi havia, doncs, tot un conglomerat humà de guixolencs il.lusionats que també forneixen aquests cent anys d'història del cinema: Lluís Palahí, Margarita Cervera, Pilar Casanova, Alexandre Matas, Narcís Masferrer, Cinta Bassols, Josep Vicente, Antoni Marcillach i Ma Teresa Bardés.

Aquest grup inicialment, com hem dit, començà pels volts dels anys seixanta filmant en blanc i negre, i el 1965 ja va fer la primera pel.lícula en color. Fou aleshores quan la col.laboració d'un altre matrimoni, Jordi Ros i Mercè Maura, donà més força a l'experiència.

Però no tot era improvisació original, sinó que l'Antoni Ferrer i Gallego, per la seva banda, també n'estudiava la tècnica; llegia Eisenstein, escoltava Miquel Porter, animava -com ja s'ha dit- el Cine-Club, etc. S'informava de tot allò que era cinematografia en general, però l'aplicació concreta d'aquests coneixements formals en les seves pel.lícules era absolutament original.

Atès el personal i polifacètic tarannà de Toni Ferrer, li fou relativament fàcil d'alternar el cine d'animació amb el d'imatge real.

Pels volts dels anys vuitanta, amb el film de *L'home i l'ofici*, sobre un tema de Pere Calders, la col.laboració i l'entusiasme pujà de grau i de maduresa.

Un altre apartat d'aquesta petita història seria el de la participació de **Toni Films** més enllà de Sant Feliu i la dels premis rebuts. Participació al Concurs Nacional de Cinema Amateur convocat per la secció de Cinema Amateur del Centre Excursionista de Catalunya (1969), a Palma de Mallorca on *L'anell* i *El Violoncel.lista* reberen el segon i tercer premi respectivament, etc. *Ciutat entre pedra i aigua* (1971) rebé el primer premi al I Festival Internacional Tema Sant Feliu.

Il Castel.lo Maledetto (1968), *L'home que va morir* (1968), *Fat* (1970), *Enjòlit* (1972), *All i oli* (1973), etc. foren pel.lícules totes elles guardonades.

I encara ara, en cinema d'animació i fantasia, el grup **PETI QUI PETI** amb l'Antoni Ferrer Vicens, fill de l'anterior, i la Judith Albertí hi continuen experimentant, en especialitzar-se en el treball d'animació de ninots, tant amb plastilina com amb altre tipus de matèria i textura, de plantejaments innovadors en la temàtica en la forma. Un cinema animat, doncs, que hom el situa proper a l'actual cine de ninots de vanguardia a

SANT FELIU DE GUÍXOLS

CURS 1991-92

II CAMPANYA DE

C
I
N
E
M
A

PELL·LÍCULES / DIRECTOR
ROBIN HOOD-WALT DISNEY
ELS PETITS BARRIFETS PIERRE LEPOUD
EL FANTASMA DE L'AVIO
EL LLOP SOLITARI ORNAI GILBERTEC
EL HÉROE DEL RIO CHARLES F. RESNER
SAPFI-ATTILA DARGAY
LAS TRES ERADES BUSTER KEATON
VIATGE A MELÒNA PER AHLIN
LA MALDICION DE LAS BRUJAS NICOLAS ROUS
TUCKER, EL HOMBRE Y SU SUENO FRANCIS FORD COPPOLA
EL MEU AMIC VAN GOGH MICHAEL RUSBIO
LA VIDA ES UN LARGO RIO TRANQUIL ETIENNE CHATILIEZ
AKELARRE FRANCIS OLEA
CYRANO DE BERGERAC JEAN-PAUL RAPPENEAU
LA CASA DE BERNARDA ALBA-MARIO CAMUS
LA CAJA DE MUSICA CONSTANTIN COSTA-GAVRAS

a les ESCOLES

Organitza:
AJUNTAMENT DE LA CIUTAT

comportà que també hom volgués que l'oferta arribés a més jovent i a la majoria de la nostra població escolar. Així, el grup Rialles de Sant Feliu va convenir amb l'Ajuntament de presentar aquells mateixos espectacles -cinema i teatre- a totes les escoles i als dos instituts. Un projecte consolidat des del curs 1990/1991 pel que fa al teatre; quant al cinema, el curs 1993/94 fou l'últim de la campanya de cinema escolar, i el 94/95 es va realitzar un taller de cinema als mateixos centres, amb projeccions de films a través de vídeos.

Què havia passat? No podem, per tant, passar per alt l'intent frustrat -quan a la ciutat ja feia molt temps no existia cap sala comercial de cinema en funcionament- d'ofertir un servei públic de cinema mitjançant l'exploatació del Teatre Municipal per part d'una empresa privada.

Efectivament, el 22 d'abril de 1991 l'Ajuntament -fent una clara tasca de suplència- va contractar l'empresa Companyia de Cinema, S.A. per a confiar-li l'oferta de cinema al Teatre Municipal. Pel setembre de 1992 la citada entitat abandonà el servei. Les raons, segons l'empresa, van ser la

Europa¹: *Platossaurus*, *L'ocell de ciment*, *L'última havanera* (emesa més d'una vegada per TV3 als programes SPUTNIK I ZONA. B.) i *Els Lepranxa* (1995).

D'altra banda, el curs 1986/1987 un grup de pares i d'amics, preocupats per la manca més absoluta d'espectacles qualitativament adients per a nois i noies de Sant Feliu varen constituir el grup local de Rialles, dins el Moviment de Rialles a Catalunya. Entre aquests espectacles, es projectaren també pel·lícules de gran interès al Montclar.

L'èxit d'aquesta experiència, l'interès dels films,

¹ VIVAR, H.- DE LA ROSA, E., Breve historia de la animación de subformatos en España, Edit. Animateruel, Teruel, 1994.

Sant Feliu de Guíxols

HERMÝNIA TÝRLOVÁ

Cinema d'animació a Txecoslovàquia

CASAL TUEDA DE BAIX - TEATRE-AUDITORI MUNICIPAL

Del 26 al 30 de novembre de 1990

PROGRAMA D'ACTIVITATS

26 DE NOVENBRE

- Inauguració de l'exposició
- Vídeos informatius
- Reunió informativa per a mestres
LLOC: CASAL TUEDA DE BAIX
HORA: 6,15 tarda

27, 28, 29 i 30 DE NOVENBRE

- Visites organitzades a l'exposició
HORA: de 9 a 12 matí i de 3 a 6 tarda
LLOC: CASAL TUEDA DE BAIX
- Informació: Pavelló Municipal d'Esports - Tel. 82 03 16

29 i 30 DE NOVENBRE

- Projeccions de pel·lícules per a alumnes de pre-escolar
DIA: Dijous, 29 a 2/4 de 4 tarda
LLOC: TEATRE MUNICIPAL
- Per a alumnes de 1r i 2n d'EGB
DIA: Divendres, 30 a 2/4 de 10 matí
LLOC: TEATRE MUNICIPAL

HERMÝNIA TÝRLOVÁ

Neix a Txecoslovàquia el dia 11 de desembre de l'any 1900.
Animadora, realitzadora i maquetista, ha treballat en els seus començaments com a dibuixant i animadora amb Karel Dodal, il·lustrador publicitari i pioner en el món de l'animació.

TÍTOLS DE LES PELLÍCULES

PRE-ESCOLAR:
El bressol, La bola de vidre, Cançó de bressol, L'estrella de Betlem, Ferda la formiga.
1r i 2n d'EGB:
La revolta dels joguets, El conte de la llana, El nus al mocador, Conte sobre un fi, Ferda la formiga

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

de la història del cinema, d'una tècnica i d'un art que no para d'evolucionar fins a arribar a la realitat virtual i al cinema tridimensional, que avui trenquen els límits del futur.

Tant de bo!

impossibilitat que les projeccions de films gaudissin d'un horari setmanal fix, puix que s'havia de compaginar amb el servei públic de teatre i d'altres actes que l'Ajuntament, per la seva banda, havia d'oferir en-sembla a la població. Aquest difícil equilibri, la improvisació i potser la inviabilitat econòmica feren que l'experiència no reeixís.

Finalment, desitjaríem que la celebració d'aquest centenari del cinema servís perquè tots els guixolencs prenguéssim consciència que una ciutat com la nostra, amb tota la seva cultura cinematogràfica que d'alguna manera es reflecteix en el llibre que us fem a mà, no es veïés mancada definitivament de poder seguir i gaudir, des de primera fila,

SUMARI

PRESENTACIÓ

PRÒLEG de Miquel Porter i Moix

Gerard Bussot:

Edificis guixolencs destinats a sales cinematogràfiques 1

Anna Bigas - Neus Delgado - Joan Vicens:

Una mica d'història 53

Antoni Ferrer:

Cine-Club San Feliu 73

AFIC:

Agrupació fotogràfica i cinematogràfica de Sant Feliu de Guíxols 85

Alfons Hereu:

Autors guixolencs de cinema amateur i la seva obra 91

Alexandre Matas:

"Experimental Ninots" i anteriors experiències cinematogràfiques 95

Alfons Hereu:

El Festival de Cinema Amateur de la Costa Brava.

Una aproximació a la història dels seus vint anys (1962-1982) 103

Servei de Publicacions i d'Arxiu:

Una apreciació i un desig final 165

COL·LECCIÓ: ESTUDIS GUIXOLENCES

- 1 **Josep Muñoz**, *El futbol a St. Feliu*, 1987, 110 pàgines.
- 2 **Àngel Jiménez**, *Aproximació a la història de l'ensenyament a SFG*, 1988, 111 pàg.
- 3 **Emili Massanes**, *Ricard Mur, Fotògraf a Sant Feliu*, 1988, 87 pàg. (Exhaurit).
- 4 **Albert Palahí**, *Els sòls de Sant Feliu*, 1989, 59 pàg.
- 5 **Gerard Bussot**, *El capità Narcís Massanas*, 1989, 103 pàg.
- 6 **Joan Blanco**, *El monestir de Sant Feliu de Guíxols (s. X-XI)*, 1991, 103 pàg.
- 7 **César Yáñez**, *Comerç, navegació i estratègies familiars en l'emigració de SFG a Amèrica en el s. XIX*, 1992, 124 pàg.
- 8 **J. Bigas i A. Jiménez**, *SFG: Imatges per a la història*, 1993, 97 pàg.
- 9 **Àngel Jiménez**, *La Guerra Civil a Sant Feliu de Guíxols*, 1995, 230 pàg.
- 10 **G. Bussot, A. Bigas - N. Delgado - J. Vicens, A. Ferrer, AFIC, A. Hereu, A. Matas i Servei de Publicacions i d'Arxiu**, *Perspectives a l'entorn de CENT ANYS DE CINEMA A SANT FELIU*.

AQUEST LLIBRE DE LA
COL·LECCIÓ
ESTUDIS GUIXOLENC
HA QUEDAT ENLLESTIT
EN ELS TALLERS DE
GRÀFIQUES BIGAS
DE SANT FELIU DE GUÍXOLS,
EL MES D'ABRIL DE
MCMXCV

AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
Servei de Publicacions i d'Arxiu